

Sammanträde med:

Regionstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2020-01-28

Tid: kl. 9:30 - cirka 12:00

Plats: Linden, Eklundavägen 1

Gruppmöten

(S) (KD) (C) kl. 8.30-9.30 i Linden, Eklundavägen 1

(M) (L) kl. 8.15 - 9.30 i Almen, Eklundavägen 2, (MP) ansluter kl. 9.00

Meddela förhinder snarast möjligt till nämndsekreterare
kristina.berglund@regionorebrolan.se eller 070-642 73 40.

Du som är ersättare meddelar om du kommer att närvara.

Tänk på våra allergiker och undvik starka dofter.

Ledamöter kallas

Andreas Svahn (S), ordförande
Behcet Barsom (KD), vice ordförande
Ola Karlsson (M), 2:e vice ordförande
Karin Sundin (S)
Nina Höijer (S)
Irén Lejégren (S)
Per Eriksson (S)
Joakim Carlsson (S)
Torbjörn Ahlin (C)
Sebastian Cehlin (M)
Anna Ågerfalk (L)
Mats Gunnarsson (MP)
Elin Jensen (SD)
Patrik Nyström (SD)
Jihad Menhem (V)

Ersättare underrättas

Carina Dahl (S)
Zaki Habib (S)
Gunnel Kask (S)
Azra Prepica (S)
Marie Holm (KD)
Sven-Erik Sahlén (KD)
Charlotte Edberger (C)
Lars-Göran Zetterlund (C)
Oskar Svärd (M)
Pär-Ove Lindqvist (M)
Willhelm Sundman (L)
Monika Aune (MP)
Gunilla Fredriksson (SD)
Fredrik Dahlberg (SD)
Jessica Carlqvist (V)

1. Protokollsjustering

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att jämte ordförande justera dagens protokoll utse Ola Karlsson (M) med Sebastian Cehlin (M) som ersättare.

Protokollet ska vara justerat senast den 11 februari 2020.

2. Anmälan av motion från Sebastian Cehlin (M) och Willhelm Sundman (L) att Region Örebro län ansöker om att vara försöksregion för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Diarienummer: 19RS5509

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till regional tillväxtnämnd för beredning.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Sebastian Cehlin (M) och Willhelm Sundman (L) till Region Örebro län den 27 juni 2019 om att ansöka hos regeringen om att under en försöksperiod tillåta lokala producenter att erbjuda gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker, detta förutsatt att gårdsförsäljning går att kombinera med alkoholmonopolet.

Motionen har för beredning överlämnats till Regional utveckling – Område näringslivsutveckling för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, anmälan av motion från Sebastian Cehlin (M) och Willhelm Sundman (L) om att Region Örebro län ansöker om att vara försöksregion för gårdsförsäljning av alko
- Motion från Sebastian Cehlin (M) och Willhelm Sundman (L) att Region Örebro län ansöker om att vara försöksregion för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

3. Anmälan av motion från Monika Aune (MP) och Mats Gunnarsson (MP) om att upprätta skogsbruksplan för att syfta till kalhyggefritt skogsbruk

Diarienummer: 19RS10467

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till servicenämnd för beredning.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Monika Aune (MP) och Mats Gunnarsson (MP) den 19 december 2019 om att upprätta skogsbruksplan för att syfta till kalhyggefritt skogsbruk.

Motionen har för beredning överlämnats till Regionservice för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2019-01-28, anmälan av motion från Monika Aune (MP) och Mats Gunnarsson (MP) om att upprätta en skogsbruksplan för ovan nämnda produktion som syftar till kalhyggefritt
- Motion från Monika Aune (MP) och Mats Gunnarsson (MP) om att upprätta en skogsbruksplan för ovan nämnda produktion som syfta till kalhyggefritt skogsbruk

4. Anmälan av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer

Diarienummer: 20RS323

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till samhällsbyggnadsnämnden för beredning.

Sammanfattning

En motion har inkommit till Region Örebro län den 15 januari 2020 om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V).

Motionen har överlämnats till förvaltningen för Regional tillväxt - område trafik och samhällsplanering för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, anmälan av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer
- Motion till regionfullmäktige från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer

5. Anmälan av medborgarförslag om reseersättning vid sjukresa med bil

Diarienummer: 19RS10406

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att överlåta till samhällsbyggnadsnämnden att besluta i ärendet, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att ett medborgarförslag har kommit in till Region Örebro län om att bilresa ersätts med samma reseersättning som när man åker med allmänna färdmedel.

Medborgarförslaget har överlämnats till Regional utveckling för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, anmälan av medborgarförslag om reseersättning vid sjukresa med bil

- Medborgarförslag - Reseersättning

6. Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2020

Diarienummer: 19RS8155

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att fastställa regionstyrelsens inklusive regionkansliets verksamhetsplan med budget 2020.

Sammanfattning

Verksamhetsplan med budget 2020 för regionstyrelsen inklusive regionkansliet. Verksamhetsplanen innehåller effektmål med indikatorer och strategier enligt regionstyrelsens ansvar, som finns i fördelning av ansvar till regionstyrelsen och nämnderna, i bilaga till regionfullmäktiges verksamhetsplan. Effektmålen och strategierna har konkretiserats med regionstyrelsens mål och indikatorer samt uppdrag. Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder. Regionstyrelsens verksamhetsplan innefattar regionkansliet.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, regionstyrelsen inklusive Regionkansliets verksamhetsplan med budget 2020
- Regionstyrelsens inklusive Regionkansliets verksamhetsplan med budget 2020
- Miljöpartiets förslag till budget och verksamhetsplan 2020, regionstyrelsen

7. Tidsplan verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020

Diarienummer: 19RS9855

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att fastställa Region Örebro läns tidsplan för verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020.

Sammanfattning

Förslag till tidsplan för verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020.

Tidsplanen för verksamhetsplan med budget 2021 ska skapa förutsättning för en tydlig och transparent process att ta fram verksamhetsplan med budget för kommande verksamhetsår. Arbetet har startat med ett omvärldsseminarium i samband med regionstyrelsens sammanträde i december 2019. Det utgör en del i underlag till förutsättningar för verksamhetsplan med budget som beslutas i regionstyrelsen i februari. Förutsättningarna kompletteras enligt regeringens vårproposition och ny skatteunderlagsprognos i maj. Efter politisk beredning fattas beslut om verksamhetsplan med budget vid regionstyrelsens sammanträde i maj och regionfullmäktiges sammanträde i juni. Tidsplanen är förändrad med beslut i fullmäktige i juni istället för som tidigare år med beslut i november. Tidsplanen är anpassad efter nya förutsättningar med den politiska organisationen med fler nämnder från och med 2019.

Nämndernas verksamhetsplaner ska beslutas i september. Tidigare år har nämndernas verksamhetsplaner beslutats först i januari/februari innevarande verksamhetsår.

Nämndernas verksamhetsplaner ska presenteras vid ett seminarium i oktober för att

säkerställa regionstyrelsens uppsiktsplikt.

Tidsplanen innehåller också beskrivning av uppföljning av verksamhetsplan med budget under 2020. Det avser uppföljning av helår 2019 och uppföljning i form av periodrapporter, delårsrapport och uppföljning av helår avseende år 2020. Tidsplanen är förändrad med en delårsrapport per 31 juli istället för som tidigare år med delårsrapporter per 30 april och 31 augusti. Förändringen är gjord mot bakgrund av regionövergripande kostnadsreducerande åtgärder inom ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, tidsplan för verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020
- Tidsplan verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020

8. Revidering av bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län

Diarienummer: 20RS307

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att fastställa reviderade "Bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län" enligt förslag.

Sammanfattning

Fullmäktige har att fastställa reglementen för bland annat styrelse och nämnder. I Region Örebro län sker detta genom beslut om dokumentet "Bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län". Fullmäktige beslutade i juni 2018 om den nuvarande versionen av bestämmelserna. Revidering sker genom arbete i regionstyrelsens planerings- och organisationskommitté, där alla partier i fullmäktige har möjlighet att delta. Mot bakgrund av arbetet i kommittén finns nu förslag på revidering.

Förslaget innefattar i huvudsak följande. Möjlighet för regionstyrelsen att fatta beslut i frågor som rör flera nämnders verksamhetsområden, förtydliganden om styrelsens uppsiktsplikt, flytt av strålskyddsansvaret till regionstyrelsen, utökat mandat för servicenämnden att fatta beslut i investeringsfrågor och frågor om förhyrning och uthyrning av fastigheter och lokaler, liksom i frågor om försäljning av fast egendom. Styrelsen ges även mandat att fatta beslut i vissa av dessa frågor överstigande angivna beloppsgränser. Frågan om upphandling av vård från extern utförare förtydligas. Servicenämnden ges uttryckligt mandat att fatta beslut i upphandlingsfrågor som rör flera nämnders ansvarsområden, liksom styrelsen ges motsvarande mandat i de fall saken är av principiell karaktär. Ansvar för socialt företagande läggs på nämnden för regional tillväxt, liksom frågor inom den sociala delen av ideell sektor läggs på kulturnämnden, som också föreslås bli det nya namnet på den nämnd som hitintills har kallats kultur- och fritidsnämnd. Vidare föreslås att ansvaret för sjukresor ska ligga på samhällsbyggnadsnämnden och att ansvaret för läkemedelsfrågor för hela Region Örebro län ska ligga på hälso- och sjukvårdsnämnden. Energifrågorna flyttas till nämnden för regional tillväxt liksom klimatfrågorna helt och hållet läggs under styrelsens ansvar.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, revidering av bestämmelser för politiska organ i region Örebro län
- Revidering av bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län

9. Risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län

Diarienummer: 20RS275

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att fastslå risk- och sårbarhetsanalys enligt vad som framgår av förslag.

Sammanfattning

Region Örebro län ska enligt lagen om kommuners och landstings (regioners) åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) genomföra analyser på vilka händelser som kan inträffa i landstinget och om det kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Detta arbete ligger som grund för inriktning och prioriteringar i krisberedskapsarbetet inom Region Örebro län och är en ständigt pågående process för att säkerställa robusta sjukhus och andra verksamheter som klarar krissituationer. Ett sådant arbete har nu genomförts i Region Örebro läns organisation. Några centrala frågor att arbeta vidare med är frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta, frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen. Samt hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län
- Risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län

10. Svar på revisionsrapport om uppföljning av informationssäkerhetsarbete

Diarienummer: 19RS9532

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att redovisat förslag till svar godkänns som Region Örebro läns svar till revisorerna.

Sammanfattning

Regionfullmäktiges revisorer har genomfört en uppföljning av tidigare granskning av informationssäkerhet. Revisorerna anser att Region Örebro län till viss del har åtgärdat de brister som tidigare har identifierats och lämnar en rad kommentarer och förslag vilka framgår av deras rapport.

Region Örebro län anser att informationssäkerhetsfrågorna är viktiga, och lägger därför ett stort fokus på arbetet med dessa frågor. Detta sker dels i direkt anslutning till de olika verksamheterna, dels från centralt håll och även via arbete som sker inom ramen för ett förvaltningsövergripande informationssäkerhetsråd. Omfattningen av de resurser som ställs till förfogande måste också ställas i relation till de resurser som behövs för att bedriva den huvudsakliga verksamhet som Region Örebro län ansvarar för. Målet är att genom ett fortsatt skapande av för verksamheterna användbara rutiner, mallar och olika verktyg hela tiden såväl förbättra som förenkla Region Örebro läns informationssäkerhetsarbete inom ramen för de resurser som kan anslås.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på revisionsrapporten Uppföljning av granskning av informationssäkerhetsarbetet
- Svar på revisionsrapporten Uppföljning av granskning av informationssäkerhetsarbetet
- Revisionsrapport - Uppföljning av granskning av informationssäkerhetsarbete

11. Svar på remissen Digifysiskt vårdval, SOU 2019:42

Diarienummer: 19RS8410

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att förslaget till svar godkänns som Region Örebro läns svar till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Utredningen innehåller förslag som ger ett stärkt patient- och invånarperspektiv med en tydligare koppling till att vård ska ges utifrån individens olika behov (HSL). Utredningen anser att digitala komplement/alternativ behöver få ett brett genomslag.

Regionstyrelsen ser positivt på utredningens grundtanke att det behövs en omställning mot en mer resursstark primärvård och på förslaget att den särskilda taxa som finns idag för digitala utomlänsbesök – ”nätläkarna” ska försvinna och att ett nätläkarbolags fysiska etablering ska ske inom ramen för samma LOV-uppdrag och med samma krav som ställs på övriga fysiska aktörer inom regionen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på remissen Digifysiskt vårdval - tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet (SOU 2019:42)
- Svar på remissen Digifysiskt vårdval - tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet
- Remiss - Digifysiskt vårdval - tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet (SOU 2019:42)
- Bilaga 1 - Remissunderlag

12. Svar på remissen Avfallsplan för Örebro kommun

Diarienummer: 19RS9132

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att förslaget till yttrande godkänns som Region Örebro läns remissvar till Örebro kommun.

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt miljöbalken ha en avfallsplan, beslutad av kommunfullmäktige, med syfte att minska avfallets mängd och farlighet. Örebro kommun har under 2018-2019 arbetat fram ett förslag till ny avfallsplan med syfte att på sikt nå en cirkulär ekonomi där konsumtionen inom Örebro kommuns gränser håller sig inom ramen för en planet. Förslaget har nu skickats på remiss och Region Örebro län har inbjudits att lämna synpunkter på denna.

Region Örebro län har tagit del av det remitterade förslaget och lyfter i yttrandet ett

välfungerande samarbete med kommunen kring plockanalyser på restavfall från Universitetssjukhuset och ett antal vårdcentraler. Plockanalyserna genomfördes under hösten 2019 och resultaten förväntas vara ett betydande stöd i arbetet för att nå Region Örebro läns mål om minskade avfallsmängder och ökad återvinningsgrad. Region Örebro län kommer sannolikt att vilja följa upp undersökningen efter att åtgärder genomförts. Då arbetsinsatsen från Örebro kommun var avgörande för att plockanalyserna kunde genomföras hoppas Region Örebro län på ett fortsatt samarbete på området.

Vidare önskar Region Örebro län gärna samverka med Örebro kommun gällande informations- och kommunikationsinsatser för att förebygga avfall och främja cirkulära flöden. Region Örebro län har som offentlig verksamhet och som Örebro kommuns näst största arbetsgivare goda möjligheter att bidra till att höja den kollektiva kunskapen och handlingskompetensen kring avfallshantering och cirkulär ekonomi.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på remissen Samråd om avfallsplan 2020 för Örebro kommun
- Svar på remissen Samråd om avfallsplan 2020 för Örebro kommun
- Remiss – Samråd om avfallsplan 2020 för Örebro kommun
- Bilaga 1 - Remiss
- Bilaga 2 - Remiss
- Bilaga 3 - Remiss

13. Ansökan om utökad ekonomiskt stöd från Föreningen Hälsobro

Darienummer: 19RS4228

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att avslå Föreningen Hälsobros ansökan om utökad ekonomiskt stöd.

Sammanfattning

Hälsobro Mer än ett Gym är ett litet gym i centrala Örebro som ägs och drivs av Föreningen Hälsobro som består av Reumatikerföreningen Örebro, Neuro Örebro och Psoriasisförbundets lokalavdelning i Örebro. Hälsobro startade som ett Arvsfondsprojekt. Projektets syfte var att etablera en livsstilsförändrande verksamhet för föreningsmedlemmar gällande kost, hälsa och motion. Många av föreningsmedlemmarna får inte den träning de behöver efter avslutad rehabilitering.

Region Örebro län lämnar för närvarande ett ekonomiskt stöd på 1 500 000 kr per år.

Hälsobro erbjuder förebyggande och efterrehabiliterande träning för personer som inte kan eller vill träna på traditionella gym. Personer som avslutat rehabilitering inom regionen men som är i behov av fortsatt träning/friskvård t.ex. strokepatienter, patienter från habiliteringen, överviktsenheten, seniorer, boende i olika gruppboenden med flera.

Hälsobro har inkommit med en ansökan till regionen om utökad ekonomiskt stöd för att kunna utöka lokalytan i gymmet. Region Örebro läns budget för 2020 innehåller inga löne- och prisuppräknning av de ekonomiska ramarna till regionens verksamheter. Regionen står inför en period med ökade behov hos befolkningen samtidigt som tillväxten av skatteintäkterna, vilka utgör den huvudsakliga finansieringen, dämpas. Ett omfattande arbete pågår därför för att minska kostnaderna i stort sett i alla verksamheter i regionen och stor

återhållsamhet måste råda med nya åtagande. Mot bakgrund av detta kan inte någon utökning av det ekonomiska stödet till Föreningen Hälsobro lämnas för 2020.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, ansökan om utökat ekonomiskt stöd för Föreningen Hälsobro
- Ansökan om utökat ekonomiskt stöd - Föreningen Hälsobro

14. Justering av ägardirektiv för Tåg i Bergslagen AB

Diarienummer: 19RS9500

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att fastställa nytt ägardirektiv för Tåg i Bergslagen AB i enlighet med föreliggande förslag samt att besluten ovan gäller under förutsättning av övriga ägare fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

Tåg i Bergslagen AB ägs till lika stora delar av Region Gävleborg, Region Dalarna, Region Västmanland och Region Örebro län. Ägarna är tillika Regional kollektivtrafikmyndighet i (RKM) i respektive län.

Ägardirektivet föreslås justeras till följd av de ägar- och namnförändringar som skett i Dalarna och Västmanlands län under de senaste åren. Under 2018 sålde kommunalförbundet Region Dalarna sin ägarandel till Dalarnas läns landsting, som därefter (2019) bytte namn till Region Dalarna. Därtill har Västmanlands läns landsting 2017 bildat region och bytte namn till Region Västmanland.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, justering av ägardirektiv för Tåg i Bergslagen AB
- Bilaga 1, Ägardirektiv för Tåg i Bergslagen AB 2020
- Bilaga 2, Ägardirektiv för Tåg i Bergslagen AB - 2020 med förändringar

15. Besvarande av motion från Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) om att alla barn ska ha råd med glasögon

Diarienummer: 19RS1073

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen avslås med hänvisning till beslut i hälso- och sjukvårdsnämnden 23 oktober 2019.

Sammanfattning

En motion från Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) om att alla barn ska ha råd med glasögon överlämnades till hälso- och sjukvårdsnämnden för beredning.

Motionärerna lyfter att det inte går att få bidrag för synundersökning för barn över sex år. För att alla barn ska få så goda förutsättningar som möjligt att klara skolan och sin vardag föreslår motionärerna att glasögonbidraget höjs med 300 kronor, till max 1300 kronor, och att synundersökning inkluderas. Detta är enligt motionärerna i linje med tanken om jämlik vård och hälsa. Regionfullmäktige föreslås besluta att höja maxbeloppet för glasögonbidrag

för barn från 7 år och upp till och med 19 år med 300 kronor; samt att anslaget tas från regionstyrelsens reserv. Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att motionen avslås med hänvisning till följande:

Enligt lagen (2016:35) om bidrag för glasögon till vissa barn och unga ska landsting lämna bidrag för kostnad för glasögon eller kontaktlinser till barn och unga som är mellan 8 och 19 år. Glasögonbidraget ska enligt förordning (2016:36) om bidrag för glasögon till vissa barn och unga vara minst 800 kronor. Övriga regioner i landet ligger, med vissa undantag, på 800 kronor.

Den 25 september 2019 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden om en handlingsplan för en ekonomi i balans. I enlighet med denna handlingsplan beslutades den 23 oktober 2019 efter återremittering att glasögonbidraget sänks till 800 kronor, med undantag för glas för 6 dioptrier (måttenhets för en lins ljusbrytande förmåga) och däröver. I beslutet ingår en omfördelning av resurser så att barn med störst behov får en större andel av bidraget, det vill säga glasögon med standardbåge är från och med 1 januari 2020 kostnadsfria för barn med behov av glas för 6 dioptrier och däröver samt flerstyrkeglas. När det gäller specifika synundersökningar blir barn under åtta år som behöver glasögon kontrollerade och får recept på glasögonen av sektionens ögonläkare. För äldre barn finns det aktörer på marknaden som erbjuder gratis synundersökning.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på motion från (MP) om att alla barn ska ha råd med glasögon
- Svar på motion från (MP) om att alla barn ska ha råd med glasögon
- Motion från Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) om - Alla barn ska ha råd med glasögon

16. Besvarande av motion från Monika Aune (MP), Mats Gunnarsson (MP) och Fredrik Persson (MP) om att omvandla vakanta läkartjänster i närsjukvården till psykologtjänster

Diarienummer: 19RS2968

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen avslås med hänvisning till pågående arbete.

Sammanfattning

En motion har inkommit från Monika Aune (MP), Mats Gunnarsson (MP) och Fredrik Persson (MP) till Region Örebro län den 29 mars 2019 med förslaget att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att omvandla en del av innevarande vakanta läkartjänster på vårdcentraler till psykologtjänster. Motionärerna påtalar att den psykiska ohälsan i Sverige ökar och att en jämlik sjukvård förutsätter att alla patienter får bli behandlade av specialister som möter just deras behov. Ärendet lämnades över till hälso- och sjukvårdsnämnden för beredning. Förslag till beslut är att motionen avslås med hänvisning till pågående arbete i enlighet med följande:

Det finns ett klart ökande behov av psykosociala resurser och detta inkluderar psykologer, men då detta behov även gäller läkare bedöms motionens förslag inte vara en framkomlig väg. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att stärka första linjens psykiatri på

vårdcentralerna, dock inte på bekostnad av den somatiska vården och läkartillgången. Det gäller att underlätta för verksamheterna att hitta nya arbetssätt och en optimal fördelning av yrkeskompetenser utifrån befintligt vårdbehov. Istället för att helt ersätta en kompetens med en annan måste arbetet med teamarbete utvecklas och kompetensförsörjningen inom samtliga berörda kompetensområden intensifieras.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på motion från (MP) om att omvandla vakanta läkartjänster i närsjukvården till psykologtjänster
- Svar på motion från (MP) om att omvandla vakanta läkartjänster i närsjukvården till psykologtjänster
- Motion från Monika Aune (MP), Mats Gunnarsson (MP) och Fredrik Persson (MP) - Omvandla vakanta läkartjänster i närsjukvården till psykologtjänster

17. Besvarande av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Anneli Mylly (V) om ersättning till patienter över 65 år med dialys i hemmet

Diarienummer: 19RS1705

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att bifalla motionen.

Sammanfattning

En motion har inkommit från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Anneli Mylly (V) till Region Örebro län 25 februari 2019 där regionfullmäktige föreslås besluta att patienter över 65 år, som är folkbokförda i Örebro län och som inte har rätt till merkostnadsersättning för hemodialys i hemmet, ska ersättas av regionen. Förslag till beslut är att motionen bifalls.

Förslaget bedöms vara i linje med Region Örebro läns förändringsarbete när det gäller att förutse och planera för framtida dialysbehov. Tillgången till bloddialys i hemmet (se hemhemodialys, HHD) ska stödjas och underlättas då det innebär många fördelar för patienten och dessutom är mindre kostnadskrävande än assisterad dialys på sjukhus.

Den 5 december 2019 beslutade Samverkansnämnden att rekommendera samtliga regioner i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion att införa ersättning enligt schablon. Ersättningen gäller patienter som startar sin dialysbehandling i hemmet och som inte, i enlighet med Försäkringskassans ålderstak (i nuläget fram till 65 år), är berättigade till statlig handikapp- och merkostnadsersättning för merkostnader vid HHD. Med beslutet följer en ärendebeskrivning med omvärldsbevakning och juridiska och ekonomiska överväganden. Hälso- och sjukvårdsnämnden fattar beslut om denna rekommendation 22 januari 2020.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på motion från (V) om ersättning till patienter över 65 år med dialys i hemmet
- Svar på motion från (V) om ersättning till patienter över 65 år med dialys i hemmet
- Motion till regionfullmäktige från Vänsterpartiet i region Örebro län - Ersättning till patienter över 65 år med dialys i hemmet

18. Besvarande av motion från Anna Stark (M) om att höja åldersgränsen för mammografi

Diarienummer: 19RS7285

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen avslås.

Sammanfattning

En motion har inkommit från Anna Stark (M) till Region Örebro län 9 september 2019 om att höja alternativt slopa den övre åldersgränsen för mammografi. Motionen lämnades över till hälso- och sjukvårdsnämnden för beredning. Svaret på motionen utgår ifrån att motionären menar mammografiscreening specifikt och inte mammografi generellt. Förslag till beslut är att motionen avslås.

I förslaget till svar framgår att den övre åldersgränsen för mammografiscreening beror på att Region Örebro län följer Socialstyrelsens rekommendation. Bakgrunden till rekommendationen är att det inte finns vetenskapliga underlag av tillräcklig omfattning och kvalitet när det gäller hälsovinster och risker vid ett screeningprogram för bröstcancer för kvinnor över 74 år.

Det finns ingen övre åldersgräns för att genomföra en mammografiundersökning om det finns behov av det. För den kvinna som är 75 år eller äldre och som misstänker bröstcancer går det bra att kontakta vården.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på motion från (M) om att höja åldersgränsen för mammografi
- Svar på motion från (M) om att höja åldersgränsen för mammografi
- Motion till regionfullmäktigen i Region Örebro län från Anna Stark (M) - angående att höja åldersgränsen för mammografi

19. Besvarande av motion från Anna Nordqvist (M) om att satsa på Karlskoga lasarett

Diarienummer: 19RS5063

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

Sammanfattning

Anna Nordqvist (M) har i en motion till regionfullmäktige i Region Örebro län yrkat att regionfullmäktige beslutar att öppna Karlskoga BB och förlossningen med tillgänglighet 24 timmar om dygnet/365 dagar om året och att möjligheten att utöka lasarettets jourlinje med neonatolog/barnläkare med neonatologkompetens utreds. Anna Nordqvist vill vidare att möjligheten för barnmorskeutbildning på Örebro universitet utreds och att möjlighet ges till vidare kompetensutveckling för barnmorskor i neonatal omvårdnad för att stärka upp våra två förlossningsavdelningar och locka fler barnmorskor till regionen. Slutligen vill motionären att åtgärder vidtas för att förbättra samarbetet mellan våra två förlossningsavdelningar.

I svaret redogörs för hälso- och sjukvårdsnämndens beslut om två förlossningsenheter i länet

och att det för närvarande pågår annonsering för att förstärka barnläkar-bemanningen i Karlskoga för att de ska ta över ansvaret för de sjuka nyfödda barnen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på motion från (M) om att satsa på Karlskoga lasarett
- Svar på motion från (M) om att satsa på Karlskoga lasarett
- Motion till regionfullmäktige i Region Örebro län från Anna Nordqvist (M) - Satsa på Karlskoga Lasarett!

20. Besvarande av motion om att inrätta en jourlinje som komplement till bakjouren inom neonatalvården

Diarienummer: 19RS5121

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Sammanfattning

Elin Jensen (SD) och Patrik Nyström (SD) har i en motion yrkat på en skyndsamt utredning av möjligheterna att patientsäkra förlossningsvården i Karlskoga genom en jourlinje med neonatal kompetens som komplement till dagens system med enbart en jourlinje.

Hälso- och sjukvårdsnämnden anser inte att det finns anledning att frångå den planering som finns för återöppnande av förlossningen i Karlskoga. Aktuellt är utbildning och förstärkning av barnläkarbemanningen i Karlskoga. Motionens förslag om utredning av inrättande av ytterligare en bakjourlinje med neonatal kompetens avslås därför.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på motion från (SD) om att inrätta en jourlinje som komplement till bakjouren inom neonatalvården
- Svar på motion från (SD) om att inrätta en jourlinje som komplement till bakjouren inom neonatalvården
- Motion från Sverigedemokraterna - Inrätta jourlinje inom neonatalvården

21. Besvarande av motion från Elin Jensen (SD) och Patrik Nyström (SD) om att utveckla förlossningsverksamheten vid Karlskoga lasarett

Diarienummer: 19RS5153

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen om att utveckla förlossningsverksamheten vid Karlskoga lasarett anses besvarad.

Sammanfattning

Patrik Nyström (SD) och Elin Jensen (SD) yrkar att möjligheterna till att erbjuda mer högspecialiserad kvinnosjukvård på Karlskoga lasarett och vilka högspecialiserade vårdformer som anses vara lämpliga ska utredas. De yrkar vidare att det ska utredas vilka avtal Region Örebro län kan teckna med Värmland rörande högspecialiserad kvinnosjukvård.

Det finns sedan länge ett samarbetsavtal med Värmland och det pågår ett sjukvårdsregionalt arbete kring ett nytt avtal. Detta tillsammans med att hälso- och sjukvårdsnämnden verkar aktivt för utveckling av länets tre sjukhus och också redan tagit beslut om att förlägga en satsning inom kvinnosjukvården till Karlskoga så anses motionen besvarad.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, svar på motion från (SD) om att utveckla förlossningsverksamheten vid Karlskoga lasarett
- Svar på motion från (SD) om att utveckla förlossningsverksamheten vid Karlskoga lasarett
- Motion från Sverigedemokraterna - Utveckla förlossningsverksamheten vid Karlskoga lasarett

22. Fördelning av läkemedelsbudget 2020

Diarienummer: 20RS132

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att tillföra hälso- och sjukvårdsnämnden 43 miljoner kronor samt Hälsovalsenheten 17,4 miljoner kronor i ökad läkemedelsbudget för 2020 samt

att medlen finansieras genom att öka budgeten för statsbidraget för läkemedelsförmånen med 60,4 miljoner kronor år 2020.

Sammanfattning

Vid tidpunkten för beslut om Region Örebro läns verksamhetsplan med budget för 2020 var inte beloppet för regionens bidrag för läkemedelsförmånerna känt. Därför delegerade regionfullmäktige till regionstyrelsen att, när beloppet var känt, fatta beslut om fördelning av ökningen av statsbidraget till berörda nämnder.

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 13 december 2019 beslutat att för sin del godkänna överenskommelsen med staten om statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna m m år 2020.

Överenskommelsen innebär för Region Örebro län ett bidrag om 946,2 miljoner kronor för 2020, vilket är en ökning av bidraget med 60,4 miljoner kronor.

Läkemedelsenheten har tagit fram fördelning av bedömda kostnadsökningar för olika verksamheter, vilken innebär att 43 miljoner kronor bör tillföras hälso- och sjukvårdsnämnden samt 17,4 miljoner kronor Hälsovalsenheten.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, fördelning av läkemedelsbudget 2020

23. Anmälnings- och meddelandeärenden

Diarienummer: 20RS387

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Anmälningssärenden:

1. Regiondirektören har undertecknat personuppgiftsbiträdesavtal mellan Region Örebro län och Actiway AB, 18RS9220.
2. Regiondirektören har undertecknat personuppgiftsbiträdesavtal mellan Region Örebro län och Ping Pong AB, 19RS10589.
3. Regiondirektören har beslutat om insättning á 50 000 kronor till Nyckelfonden för att uppmärksamma julhögtiden.
4. Regiondirektören har undertecknat överenskommelse med Svenskt laboratorienätverk inom mikrobiologi.
5. Förvaltningschefen för Regionservice har fattat beslut om avslag på begäran om utlämnande av allmän handling, 18RS7922.
6. Områdescheferna inom Regionservice har fattat beslut om bisysslor januari – oktober 2019, 19RS6581.
7. Regionservice har överlämnat sammanställning över tillsvidareanställningar januari – december 2019, 19RS6582.

Meddelandeärenden:

1. Sveriges Kommuner och Regioner har överlämnat
  - Beslut från styrelsen om marknadsföring av hälso- och sjukvård.
  - Beslut från AFA:s styrelse om premier för 2020.
  - Meddelande om att Jusek och Civilekonomerna går samman och bildar fackförbundet Akavia.
  - Beslut från styrelsen gällande överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna med mera för år 2020.
  - Meddelande om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.
  - Meddelanden om att Skogs- och lantbrukstjänstemannaförbundet har gått samman med Unionen.
  - Meddelande om överenskommelse om ändrade villkor för avgiftsbestämd ålderspension med anledning av förlängt arbetsliv.
  - Meddelande om höjd tidigaste uttagsålder för allmän pension och införande av riktålder med mera.

-Pensionsnämndens beslut om omräkning av pensionsbehållning och intjänad pensionsrätt enligt PFA samt värdesäkring av förmånsbestämda pensioner enligt PFA och KAP-KL under år 2020.

- Meddelande om redovisningsfrågor 2019 och 2020.

- Beslut från styrelsen om överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider 2020.

- Beslut från styrelsen om överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om ökad tillgänglighet och jämlikhet i mödrahälso- och förlossningsvården samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa 2020.

- Beslut från styrelsen om överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om patientsäkerhet, nationella kvalitetsregister med mera 2020.

- Beslut från styrelsen om överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020.

- Beslut från styrelsen om överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården 2020.

- Jusek och Civilekonomerna går samman och bildar fackförbundet Akavia.

2. Carl-Fredrik Arnelund, chef för specialisttandvården, är tillförordnad förvaltningschef för Folk tandvården 2019-12-30.

3. Pia Lindahl, chef för HR, är tillförordnad förvaltningschef för Folk tandvården 2019-12-27.

4. Britt-Marie Sandberg, chef för verksamhetsstöd, är tillförordnad förvaltningschef för Folk tandvården 2019-12-23, 2020-01-02, samt 2020-01-02-2020-01-03.

5. Johan Ljung, områdeschef för trafik och samhällsplanering, är tillförordnad förvaltningschef för Regional utveckling 2019-12-23 – 2020-01-03.

6. Maria Åkesson, HR-direktör, är tillförordnad regiondirektör 2020-01-02 – 2020-01-03.

7. Niklas Tiedermann, kanslichef, är tillförordnad regiondirektör 2019-12-27 – 2020-01-01.

8. Regiondirektören har beslutat att Caroline Balkstedt är förordnad förvaltningschef för förvaltningen Företagshälsa och Tolkförmedling under perioden 2020-01-01 – 2023-12-31.

9. Mats G Karlsson, forsknings- och utbildningschef, är t.f. hälso- och sjukvårdsdirektör 2020-01-01 – 2020-01-03.

10. Arto Åkerman, economichef, är tillförordnad förvaltningschef Regionservice 2019-12-21 – 2019-12-27.

11. Rådet för funktionshinderfrågor har överlämnat protokoll från 2019-12-16

12. Domarnämnden har överlämnat protokoll från 2019-12-04.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28, anmälnings- och meddelandeärenden

24. Information

Regiondirektörens information

2

Anmälan av motion från
Sebastian Cehlin (M) och
Willhelm Sundman (L) att
Region Örebro län ansöker om
att vara försöksregion för
gårdsförsäljning av
alkoholhaltiga drycker

19RS5509

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, June Fors

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS5509

Organ
Regionstyrelsen

Anmälan av motion från Sebastian Cehlin (M) och Willhelm Sundman (L) att Region Örebro län ansöker om att vara försöksregion för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till regional tillväxtnämnd för beredning.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Sebastian Cehlin (M) och Willhelm Sundman (L) till Region Örebro län den 27 juni 2019 om att ansöka hos regeringen om att under en försöksperiod tillåta lokala producenter att erbjuda gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker, detta förutsatt att gårdsförsäljning går att kombinera med alkoholmonopolet.

Motionen har för beredning överlämnats till Regional utveckling – Område näringslivsutveckling för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 28 januari 2020.

Motionen.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, June Fors

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS5509

Skickas till:
Regionfullmäktige

Motion

Ankom
Regionkansliet

2019 -06- 27

Dnr 19RS5509-1

Örebro län som försöksregion för gårdsförsäljning

Örebro län har ett flertal lokala producenter av öl, vin och andra alkoholhaltiga drycker. Grythyttan, Närke Kulturbryggeri och Örebro Bryggerhus är några av de företag som sätter Örebro län på kartan och skapar ett ökat intresse för närproducerad mat och dryck.

Som det ser ut idag kan turister och besökare hos dessa producenter inte själva köpa med sig en flaska öl eller vin, utan hänvisas till Systembolagets butiker. En mycket märklig och ineffektiv reglering som inte bara är företagsfientlig utan också skadar utvecklingen av besöksnäringen i länet.

Gårdsförsäljning är för tillfället inte tillåtet enligt gällande lagstiftning. Region Skåne har dock beslutat att söka ett särskilt tillstånd hos regeringen för att under en försöksperiod prova gårdsförsäljning. Region Örebro län borde kunna göra detsamma.

En statlig utredning från 2010 (SOU 2010:98) har visat att gårdsförsäljning inte skulle ha några negativa konsekvenser för folkhälsan, tvärtom skulle det kunna vara en möjlighet till att stärka näringslivet och turismen.

I Örebro län finns totalt 12 st dryckesproducenter som omsätter mer än 0.5 MSEK och ett flertal mindre producenter därtill. En av producenterna, Orkla Foods, satsar på att göra Kumla till ett "center of excellence" för hela sin dryckesproduktion, vilket visar på att Örebro län har en stark utvecklingspotential inom dryck.

Om företag ges en chans att växa kan fler arbetstillfällen skapas. Men för det krävs politiskt mod och en vilja att lätta på några av de många regleringar som begränsar näringslivsklimatet idag. Regeringen med Centerpartiet och Liberalerna säger i sin uppgörelse att gårdsförsäljning skall utredas, vilket gör detta till ett synnerligen bra tillfälle att ansöka om att bli försöksregion.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi:

Att Region Örebro län ansöker hos regeringen om att under en försöksperiod tillåta lokala producenter att erbjuda gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker, detta förutsatt att gårdsförsäljning går att kombinera med alkoholmonopolet.

Sebastian Cehlin (M)

Wilhelm Sundman (L)

3

Anmälan av motion från
Monika Aune (MP) och Mats
Gunnarsson (MP) om att
upprätta skogsbruksplan för
att syfta till kalhyggefritt
skogsbruk

19RS10467

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Torbjörn Sjölander

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS10467

Organ
Regionstyrelsen

Anmälan av motion från Monika Aune (MP) och Mats Gunnarsson (MP) om att upprätta skogsbruksplan för att syfta till kalhyggefritt skogsbruk

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till servicenämnd för beredning.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Monika Aune (MP) och Mats Gunnarsson (MP) den 19 december 2019 om att upprätta skogsbruksplan för att syfta till kalhyggefritt skogsbruk.

Motionen har för beredning överlämnats till Regionservice för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28

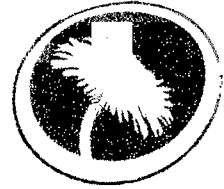
Motionen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Miljöpartiet De gröna

TILL FULLMÄKTIGE I REGION ÖREBRO LÄN

Motion

2019-12-18

Regionen bör bruka eget skogsinnehav kalhyggesfritt

Skogen har en avgörande roll i omställning till ett mer klimatvänligt samhälle. Den utgör många gånger ett tydligt alternativ och ersättning till de produkter som baseras på olja. I stort sätt allt som olja kan förse oss med kan ersättas med produkter från skogen. Men skogen är också en viktig del i att få ner koldioxidhalten i atmosfären, genom den så kallade fotosyntesen, där träden fångar CO₂ från luften till sina barr eller löv. Den kunskapen har aktualiserats för oss alla nu under sommaren när regnskogen i Amazonas brunnit på många platser. Slutsatsen är alltså att ju mer skog som finns både i Sverige och i världen så bidrar den högst väsentligt till att lösa klimatkrisen.

Men som skogen brukas idag -inte minst i Sverige – så gör vi inte klimatet en tjänst genom att kalhugga stora ytor och kanske framförallt markbereda dessa ytor innan nyplantering. Forskningen är överens om att kala ytor avger koldioxid till atmosfären under den tid den ligger i hyggesfasen. Det forskningen är oense om är hur lång denna fas är. En del hävdar att det tar endast något år innan marken återigen fångar CO₂ och blir en så kallad kolsänka. Medan andra är överens om att det tar betydligt längre tid, upp till 30- 40 år.

Vi som förespråkar kalhyggesfritt skogsbruk, anser att genom att aldrig ta bort all skog på en yta, så kan man parera koldioxidutsläppen och skogen blir därmed en kolsänka jämt över tid. Här finns stöd av en stor forskarkår på området. Det är också belagt att den biologiska mångfalden stärks av ett skogsbruk där marken inte avskogas var åttonde år, eller kanske oftare. De flesta arter som har minskat eller helt försvunnit tillhör skogen som naturtyp.

Regionen äger över 400 hektar produktionsskog. Miljöpartiet förespråkar inte att skogen ska stå outnyttjad utan att regionen som ägare också tar vara på den resurs som skogen utgör dock bör den brukas kalhyggesfritt. Det finns ett stort ekonomiskt värde i skogen, tillsammans med de ekosystemtjänster som då bättre skulle kunna utvecklas.

Miljöpartiet de gröna i Region Örebro län föreslår därför Regionfullmäktige

-att Regionfullmäktige fastslår att Region Örebro län ska bruka sin egen ägda
produktionsskog kalhyggesfritt

- att upprätta en skogsbruksplan för ovan nämnda produktion som syftar till kalhyggesfritt
skogsbruk.

Miljöpartiet de gröna

Monika Aune

Mats Gunnarsson

Fredrik Persson

4

Anmälan av motion från Jihad
Menhem (V), Jessica Carlqvist
(V) och Kenneth Lantz (V) om
avgiftsfri kollektivtrafik för
pensionärer

20RS323

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Fredrik Eliasson

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 20RS323

Organ
Regionstyrelsen

Anmälan av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till samhällsbyggnadsnämnden för beredning.

Sammanfattning

En motion har inkommit till Region Örebro län den 15 januari 2020 om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V).

Motionen har överlämnats till förvaltningen för Regional tillväxt - område trafik och samhällsplanering för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28

Motionen

Rikard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Vänsterpartiet

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer.

Vi kan skapa större rättvisa inom persontrafiksektorn. Vissa grupper missgynnas av nuvarande ordning inom kollektivtrafiken, t ex äldre. Majoriteten inom region Örebro län har i sin budget för 2020 inte tagit kollektivtrafiken på allvar. Det slår hårt mot äldre i vårt samhälle som inte har ekonomiska marginaler, framförallt för kvinnor.

Att få fler att resa med kollektivtrafiken är ett viktigt mål för Vänsterpartiet. För att nå dit krävs att kollektivtrafiken uppfattas som lättillgänglig, attraktiv och även som prisvärd.

Vi har ett långsiktigt mål om att genomföra en avgiftsfri kollektivtrafik. Detta vill vi göra stegvis. I första hand anser vi att äldre bör vara den gruppen som vi först inför avgiftsfri kollektivtrafik för. Detta för att äldre är en grupp som ofta har små ekonomiska marginaler men där viljan och behovet av att delta i det sociala livet är nödvändigt för ett bra liv. En avgiftsbefrielse skulle därför få stor effekt på möjligheten att komma ut i samhället och fortsätta som aktiva samhällsmedborgare. Äldre har också ett resmönster där de sällan åker under de allra mest hektiska rusningstimmarna, vilket gör att det ökande resande som uppstår inte kräver en utbyggd trafik utan snarare innebär ett effektivare utnyttjande av den trafik som redan körs.

Vänsterpartiet vill därför att Region Örebro län beslutar genomföra avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer under lågtrafik i hela regionen. Det är en satsning som innebär mycket små kostnader då det handlar om befintlig trafik med mycket tomma platser.

Med anledning av ovanstående föreslår Vänsterpartiet att regionfullmäktige beslutar:

att personer folkbokförda i region Örebro län över 65 år ges rätt att resa avgiftsfritt med kollektivtrafiken under lågtrafik (vardagar mellan kl. 9–15, samt lördagar, söndagar och helgdagar).

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem
Oppositionsråd

Jessica Carlqvist
ledamot i Samhälls-
byggnadsnämnden

Kenneth Lantz
ledamot i Regional
tillväxtnämnd

5

Anmälan av medborgarförslag om reseersättning vid sjukresa med bil

19RS10406

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, June Fors

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS10406

Organ
Regionstyrelsen

Anmälan av medborgarförslag om reseersättning vid sjukresa med bil

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att överlåta till samhällsbyggnadsnämnden att besluta i ärendet, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att ett medborgarförslag har kommit in till Region Örebro län om att bilresa ersätts med samma reseersättning som när man åker med allmänna färdmedel.

Medborgarförslaget har överlämnats till Regional utveckling för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen den 28 januari 2020.

Medborgarförslaget.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Åke Lundqvist	Datum: 2019-12-16
Adress: Markgatan 20	Medborgarförslag Region Örebro län Box 1613 701 16 ÖREBRO Region Örebro län 2019-12-18
Postadress: 703 55 Örebro	
Tel: 019-257694	
E-post: ake.lundqvist1@gmail.com	

Centrala diariet

Medborgarförslag (kortfattat namn):
<p>Reseersättning</p>
Motivering (Lämna en mer utförlig beskrivning av ditt förslag och motivera varför det bör genomföras):
<p>Mitt förslag avser reseersättning vid sjukresa t. ex. till Lindesbergs lasarett med egen bil. Mitt förslag är att en sådan bilresa ersätts med samma summa som skulle uppstå för landstinget om man åker med allmänna färdmedel. Detta skulle underlätta för personer som av olika skäl har svårt att själva ta sig till buss hållplats, men fortfarande kan köra bil, och för Regionen skulle det bli samma kostnad.</p>
<p>Region Örebro län hanterar dina personuppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning (GDPR). För att kunna fullgöra uppgiften med att handlägga ditt medborgarförslag kommer dina personuppgifter registreras och lagras i Region Örebro läns diarium. Personuppgifterna kan även förekomma i protokoll, kallelser och handlingar.</p>
Namnunderskrift(-er): Åke Lundqvist
Namnförtydligande: Åke Lundqvist

6

Regionstyrelsens
verksamhetsplan med budget
2020

19RS8155

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Birgitta Ohlsson

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS8155

Organ
Regionstyrelsen

Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2020

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att fastställa regionstyrelsens inklusive regionkansliets verksamhetsplan med budget 2020.

Sammanfattning

Verksamhetsplan med budget 2020 för regionstyrelsen inklusive regionkansliet. Verksamhetsplanen innehåller effektmål med indikatorer och strategier enligt regionstyrelsens ansvar, som finns i fördelning av ansvar till regionstyrelsen och nämnderna, i bilaga till regionfullmäktiges verksamhetsplan. Effektmålen och strategierna har konkretiserats med regionstyrelsens mål och indikatorer samt uppdrag. Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder. Regionstyrelsens verksamhetsplan innefattar regionkansliet.

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsens verksamhetsplan utgår från förutsättningar, mål, inriktningar och ambitioner som uttrycks i regionfullmäktiges verksamhetsplan. Regionstyrelsens verksamhetsplan innehåller effektmål med indikatorer och strategier enligt regionstyrelsens ansvar, som finns i fördelning av ansvar till regionstyrelsen och nämnderna, i bilaga till regionfullmäktiges verksamhetsplan. Effektmålen och strategierna har konkretiserats med mål och indikatorer samt uppdrag som regionstyrelsen ansvarar för och som regionkansliet har ansvar att samordna.

Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder.

Regionstyrelsens verksamhetsplan innefattar regionkansliet. Det finns mål och risker som regionkansliet har ansvar för som kansli.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Birgitta Ohlsson

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS8155

Beredning

Information på regionstyrelsen den 17 december 2019.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Enligt underlag Regionstyrelsens verksamhetsplan inklusive regionkansliet med budget 2020. Verksamhetsplanen innehåller ambitioner, strategier och mål inom hållbar utveckling med sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter som även innefattar miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt underlag Regionstyrelsens verksamhetsplan inklusive regionkansliet med budget 2020. Verksamhetsplanen innehåller budget 2020.

Uppföljning

Enligt underlag Regionstyrelsens verksamhetsplan inklusive regionkansliet med budget 2020.

Uppföljning sker vid ordinarie rapportering i delårsrapport och verksamhetsberättelse.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28

Förslag till Regionstyrelsens verksamhetsplan inklusive regionkansliet med budget 2020

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionkansliet

Verksamhetsplan med budget 2020

Regionstyrelsen inklusive regionkansliet

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Vision och värdegrund	5
3 Syfte	5
4 Kärnvärden.....	5
5 Mål, strategier och uppdrag	6
6 Budget – Regionstyrelsen	19
7 Budget – Regionkansliet, hälsoval och tandvårdsenheten	20
8 Organisation och ansvar	24
9 Uppföljning	33
10 Intern styrning och kontroll	34

1 Inledning

Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget för år 2020 utgår från Region Örebro läns övergripande verksamhetsplan med budget 2020 samt planeringsförutsättningar för 2020-2021. Verksamhetsplanen utgår från förutsättningar, mål, inriktningar och ambitioner som uttrycks i regionfullmäktiges verksamhetsplan. Verksamhetsplanen innehåller effektmål med indikator och strategier enligt regionstyrelsens ansvar, som finns i fördelning av ansvar för effektmål till regionstyrelsen och nämnderna, i regionfullmäktiges verksamhetsplan.

Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder.

Regionstyrelsens verksamhetsplan innefattar regionkansliet. I detta dokument redovisas även aktiviteter till mål och indikatorer, som regionkansliet avser att genomföra. Dessa finns med endast för att ge en mer fullständig bild av processen och är inte avsedda att vara föremål för regionstyrelsens beslut.

1.1 Regionstyrelsens ansvar

I regionstyrelsens roll ingår ansvar för planering och uppföljning enligt ”Bestämmelser för politiska organ inom Region Örebro län” vilket beskrivs nedan.

Regionstyrelsen är Region Örebro läns högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling. Detta innebär att leda och samordna de övergripande utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling för Örebro län och att följa upp verksamheten.

Regionstyrelsen ska i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen leda och samordna förvaltningen av Region Örebro läns angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över Region Örebro läns verksamhet som bedrivs i sådana bolag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen och sådana kommunalförbund som Region Örebro län är medlem i.

Det är regionstyrelsens uppgift, att inför regionfullmäktiges beslut, leda och samordna arbetet med att ta fram förslag till verksamhetsplan och budget för Region Örebro län. Vidare har regionstyrelsen ansvar för årsredovisningen och delårsrapportering. Regionstyrelsen får från övriga nämnder, styrelser, beredningar och anställda inom Region Örebro län begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att regionstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Regionstyrelsen ansvarar för en god ekonomisk hushållning, är ansvarig arbetsgivare och fastighetsägare.

1.1.1 Regionstyrelsens styr- och ledningsfunktion samt ansvar och rapporteringsskyldighet

I regionstyrelsens styr- och ledningsfunktion, enligt ”Bestämmelser för politiska organ inom Region Örebro län”, med koppling till planering och uppföljning ingår:

- att leda och samordna arbetet med mål, riktlinjer och ekonomiska ramar för styrningen av hela Region Örebro läns verksamhet och att ta initiativ till förbättringar så att verksamheten bedrivs effektivt och efter fastställda mål,
- att utfärda föreskrifter och anvisningar till nämnderna rörande förslag till budget, budgetuppföljning, delårsrapporter, årsredovisning med verksamhetsberättelse,
- att ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag, som Region Örebro län helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst avseende ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för Region Örebro län,

- att se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente,
- att övervaka att den löpande förvaltningen bedrivs rationellt och ekonomiskt, att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt beakta möjligheterna till förbättring och utveckling,
- att se till att uppföljning sker till regionfullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,
- att till regionfullmäktige regelmässigt rapportera hur verksamheten i de bolag som Region Örebro län helt eller delvis äger eller annars har intresse i utvecklas, och hur den totala ekonomiska ställningen är under budgetåret,
- att, utifrån omvärldsanalys och verksamhetsuppföljning, ansvara för utvärdering av verksamheten.

1.1.2 Regionstyrelsen tillika nämnd

Regionstyrelsen är tillika nämnd för regionkansliet. Nämndernas ska, enligt ”Bestämmelser för politiska organ inom Region Örebro län”, inom sina respektive ansvarsområden med koppling till planering och uppföljning:

- ansvara för att verksamheten drivs i enlighet med regionfullmäktiges mål och direktiv samt de föreskrifter som gäller för verksamheten,
- ansvara för att, de av regionfullmäktige beslutade, horisontella perspektiv beaktas i verksamhet och beslutsfattande,
- se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt,
- ansvara för att hålla sig inom budget och se till att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och har hög tillgänglighet inom ramen för de finansiella resurser som ställs till nämndens förfogande,
- upprätta och fastställa mål och budgetplan för verksamheterna,
- ansvara för verksamhetsutveckling och uppföljning,
- utvärdera kvalitet, kvantitet, effekt/nytta och ekonomi,
- ansvara för att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande analyseras, säkras och utvecklas,
- till regionstyrelsen lämna uppgifter om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret samt lämna de uppgifter i övrigt som regionstyrelsen kan behöva för sin verksamhet och sitt ansvar,
- ansvara för de inom sitt sakområde särskilda uppdrag eller erbjudanden som ges från den nationella nivån till den regionala nivån.

1.2 Regionkansliets ansvar

Regiondirektören är Region Örebro läns högsta tjänsteperson, direkt underställd regionstyrelsen. Denne har det övergripande verksamhetsansvaret och ska omsätta de politiska besluten, i framförallt regionstyrelsen och regionfullmäktige, i handling genom att leda och styra verksamheterna mot de effektmål och strategier som ställts upp i verksamhetsplanen.

Regiondirektören har till sitt stöd regionkansliet. Kansliet har i uppdrag att stödja förtroendemannaorganisationen och regiondirektören genom att medverka i styrning och ledning av Region Örebro läns verksamhet. Till detta kommer samordning av regionkansliet som egen arbetsplats/kansli. Varje stab vid kansliet har en chef/direktör som ansvarar för ett sakområde och de it-system som stödjer sakområdet. Direkt underställd regiondirektören finns också en stab med strateger, projektledare och rådgivare. Det finns beskrivning av stabernas ansvarsområden och vad som är aktuellt under 2020 i kapitel Organisation och ansvar nedan.

Samtliga staber har egna aktivitetsplaner kopplade till målen i regionstyrelsens inklusive regionkansliets verksamhetsplan samt aktiviteter för regionövergripande ansvar inom stabernas respektive ansvarsområden. I aktivitetsplanerna framgår aktiviteter, tidsplan för aktiviteterna och vem som är ansvarig samt hur uppföljning ska ske under året. Staberna har också IK-planer med risker och åtgärder med ansvariga inom respektive ansvarsområde.

2 Vision och värdegrund

”**Tillsammans skapar vi ett bättre liv**” är Region Örebro läns **vision**.

Visionen är utgångspunkten för all verksamhet inom Region Örebro län. Alla som jobbar inom Region Örebro län är grunden till morgondagens utveckling – för invånarna, för medarbetarna och för länet. Alla bidrar var och en på olika sätt med engagemang och viktig kompetens. När organisationen styr mot samma mål bildas en kraft som driver utvecklingen i länet och skapar livskvalitet för alla människor som lever här.

Tillsammans kan vi göra skillnad. **Tillsammans skapar vi ett bättre liv**.

Arbete pågår med att ta fram en gemensam **värdegrund** som utgår från visionen. En gemensam värdegrund innebär att skapa en gemensam organisationskultur med önskade beteenden som leder organisationen i riktning mot visionen.

Nuvarande värdegrund gäller tills en ny är framtagen:

- Vi skapar förtroende genom att vara lyhörda, öppna, samspelta och engagerade i en utveckling för människornas bästa.
- Vi visar respekt för allas lika värde och delaktighet.
- Vi finns nära medborgarna under hela livet.
- Vi ser behoven hos varje person.

3 Syfte

Regionkansliet ska stödja den politiska ledningen och regiondirektören genom att vara en del i planering, styrning, ledning, verkställighet, uppföljning och utveckling av Region Örebro läns verksamheter.

4 Kärnvärden

Regionkansliets arbete kännetecknas av att:

- Vi ser helheten och samlar verksamheten mot gemensamma mål.
- Vi är professionella, utvecklingsinriktade och har ett aktivt och lyhört förhållningssätt.

5 Mål, strategier och uppdrag

Beskrivningen av mål och strategier nedan följer Region Örebro läns verksamhetsplans struktur med indelning i perspektiv. Här ingår effektmål och mål med indikatorer och regionstyrelsens egna uppdrag. Målen och uppdragen är dels regionövergripande som regionstyrelsen ansvarar för och som regionkansliet har ansvar att samordna och dels mål och uppdrag som regionkansliet har ansvar för som egen arbetsplats/kansli.

Perspektiv:

5.1 Invånare och samhälle

Perspektivet invånare och samhälle beskriver dels de viktigaste målsättningarna för Region Örebro läns verksamheter för att invånarnas behov ska tillgodoses på bästa sätt, dels hur Örebro läns utvecklingsförutsättningar ska tas tillvara.

För Regionstyrelsen innebär perspektivet invånare och samhälle följande. Regionstyrelsen ansvarar för att tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård inom den verksamhet som bedrivs inom ramen för lagen om valfrihetssystem (LOV) och hälsoval. Regionstyrelsen ansvarar för invånarnas behov av tandvård avseende regionens tandvårdsstöd för vuxna och tandvård för barn och unga upp till 23 år. Regionstyrelsen ansvarar också för Region Örebro läns folkhälsoarbete. I regionstyrelsens styr- och ledningsfunktion ingår, bland annat, att leda och samordna strategiska frågor inom digitalisering. Här avses digitalisering och digitala tjänster utifrån ett invånare- och samhällsperspektiv.

God, jämlik och jämställd hälsa samt högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård - hälsoval

Verksamheter inom primärvårdsnivån i Region Örebro län ska vara ett naturligt förstahandsval för de som har behov av hälso- och sjukvård. En vårdcentral med god kvalitet och säkerhet, hög tillgänglighet och en helhetssyn på individens livssituation, hälsotillstånd och vårdbehov inger trygghet och förtroende. Vårdcentralen ska verka för en god och jämlik hälsoutveckling genom ett hälsofrämjande och förebyggande förhållningssätt integrerat i all vård och behandling.

Vid vård i hemmet ska patientens hemmiljö respekteras och en anpassning av vården ska ske utifrån patientens enskilda förutsättningar.

Uppdraget ska utföras i nära samarbete mellan olika personalkategorier såväl inom som utom vårdcentralen så att adekvata utrednings-, behandlings- och rehabiliteringsalternativ kan erbjudas. Vårdcentralen ska samverka med andra vårdgivare och samhällsaktörer. Samverkan med andra vårdgivare och huvudmän ska bedrivas på ett sådant sätt att patienten upplever vården som en helhet.

Vårdcentralen ansvarar för sina listade patienters behov av basal hälso- och sjukvård och för att erbjuda dem primärvård enligt detta uppdrag. Uppdraget omfattar planerad och oplanerad vård i form av rådgivning, utredning, diagnostik, behandling, omvårdnad, rehabilitering samt uppföljning.

Alla personer som är folkbokförda i Sverige har möjlighet att lista sig på vårdcentral var som helst i landet. Vårdcentralen ansvarar även för att ta emot alla personer som bedöms vara i behov av omedelbar vård på vårdcentralen, som inte kan anstå av medicinska skäl.

God, jämlik och jämställd munhälsa samt högkvalitativ och tillgänglig hälso- och tandvård - tandvårdsenheten

Region Örebro läns ansvar för tandvård

Region Örebro län ska erbjuda en god och jämlik tandvård för dem som är bosatta och som stadigvarande vistas i Örebro län. Tandvårdslagen beskriver landstingens/regionernas ansvar för tandvård.

Planering av tandvård ska ske med utgångspunkt från befolkningens behov. Det ska finnas tillräckliga resurser för patienter med särskilda behov av tandvårdsinsatser. Patientgrupper med behov av särskilt tandvårdsstöd ska erbjudas tandvård.

I planeringen ingår även den tandvård som erbjuds av annan vårdgivare än Region Örebro län. Vid planeringen och utvecklingen av tandvård sker detta i samverkan med hälso- och sjukvården och mellan landsting/regioner.

Den tandvård som bedrivs av Region Örebro län kallas Folktandvård. Region Örebro län har ett särskilt ansvar för att alla barn och unga får en avgiftsfri och regelbunden tandvård till och med det år de fyller 23 år. Från två års ålder finns möjlighet att fritt välja vårdgivare, Folktandvården eller privat vårdgivare, för den regelbundna tandvården. Region Örebro län har även ett särskilt ansvar att erbjuda all specialisttandvård för barn, ungdomar och vuxna. Inom Region Örebro läns tandvårdsstöd, som är riktade till vuxna med särskilda behov, finns samma valfrihet som inom barn- och ungdomstandvården. Stödet innebär viss tandvård till samma avgift som inom hälso- och sjukvårdens avgiftssystem.

Prioriterade områden för tandvård

Barn i socioekonomiskt svaga områden har sämre munhälsa. Särskilda insatser måste även i fortsättningen riktas till dessa barn och unga och dessutom ytterligare förstärkas så att insatser kan sättas in så tidigt som möjligt. Arbetet för att få alla barn att komma till tandvårdsbehandling ska ha en fortsatt prioritet.

Munhälsa är en del av den allmänna hälsan och påverkar livskvaliteten, självkänslan och det sociala livet. Av munsjukdomarna är karies den mest frekventa. Det är viktigt med tidiga insatser både på individuell nivå och på gruppnivå.

Den demografiska utvecklingen med en allt växande andel äldre i befolkningen ställer krav på tandvården att möta ökande och nya behov. Folktandvårdens kunskapscentrum för äldres munhälsa (KCÄM) är en samlande enhet i Region Örebro län för alla typer av frågor som rör äldres munhälsa och samband mellan livskvalitet och allmänhälsa.

Folktandvårdens särskilda ansvar

Folktandvården har ett särskilt uppdrag och ansvar enligt tandvårdslagen. Tandvårdsbehandling ska ges till de barn som inte aktivt valt vårdgivare. Folktandvården har ett befolkningsansvar som betyder att alla som vistas i Region Örebro län ska garanteras hjälp att uppnå en god tandhälsa och erbjudas en god och jämlik tandvård. Alla barn ska kunna erbjudas regelbunden och fullständig vård, även de som av olika skäl uteblir från behandling. På samma sätt har Folktandvården ett särskilt ansvar att erbjuda tandvård för personer som har ett särskilt tandvårdsstöd. Det särskilda ansvaret för specialisttandvården innebär att en god och tillgänglig tandvård ska erbjudas alla patienter som remitteras och inte kan få vården hos allmäntandläkare. Folktandvården har ansvar att erbjuda en god tandvård till vuxna patienter som söker allmäntandvård i Folktandvården. Slutligen har Folktandvården ett särskilt ansvar för att alla som söker tandvård på grund av akuta besvär erhåller behandling inom rimlig tid.

Hög och jämlik livskvalitet - folkhälsa

Region Örebro län vill genom att ge förutsättningar för goda och jämlika livsvillkor för alla invånare i Örebro län uppnå en god, jämlik och jämställd hälsa. Till stöd för detta arbete har handlingsplanerna God jämlik och jämställd hälsa i Örebro län 2019-2022 och Sammanhållen vård och omsorg antagits och en ytterligare handlingsplan, Social välfärd, antas under 2020.

Handlingsplanerna genomförs genom intern samverkan inom Region Örebro län tillsammans med övriga aktörer inom länet.

Ökningen av antalet äldre, ojämlikhet i hälsa samt den ökande specialiseringen utmanar också behovet av förstärkt samverkan mellan Region Örebro län, länets kommuner samt andra vårdgivare och organisationer, såsom civilsamhället. En förutsättning för att utveckla och stödja samverkan är att arbetet inom ramen för de specifika samverkansråden för folkhälsa respektive social välfärd samt vård och omsorg förstärks, liksom kunskaps- och metodutveckling inom områdena folkhälsa och social välfärd.

Utmaningarna är flera, såsom att skillnaden i hälsa och levnadsvanor ökar mellan olika grupper. Utöver breda folkhälsoinsatser behövs därför även särskilda insatser för sårbara grupper. Psykisk hälsa är ett prioriterat område, särskilt bland barn och unga. En viktig utmaning blir därför att stimulera till utveckling av tidiga, förebyggande och integrerade insatser till barn och unga för att främja psykisk hälsa. Den psykiska ohälsan liksom annan ohälsa, påverkas av personers livsvillkor och av deras levnadsvanor, varför arbetet för att påverka dessa är väsentliga och viktiga att fortsatt prioritera.

Folktandvårdens folkhälsoenhet bedriver ett väl utvecklat folkhälsoarbete med prioritet på de socioekonomiskt mest utsatta områdena i länet. Samarbete sker bland annat med skolor och vård- och omsorgsboenden för att ge utsatta grupper bästa möjliga förutsättningar för en god munhälsa.

Digitala tjänster

Digitaliseringens möjligheter

Regeringens övergripande mål är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Med hjälp av smarta digitala lösningar kan verksamheter och processer effektiviseras och samtidigt generera mervärden för både medarbetare och individen. Digitala tjänster ska, när det är möjligt och relevant, vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med dem som bor i Sverige, med organisationer och med företag. Digitala lösningar och e-tjänster kan underlätta för länets invånare att vara delaktiga och ha egenmakt samt stödja kontakten mellan invånarna och verksamheterna i Region Örebro län.

Med en åldrande befolkning bedöms det framtida vårdbehovet öka samtidigt som tillgången till vårdpersonal minskar. Första linjens vård i form av digitala självservice-tjänster och nya digitala kanaler för att nå olika vårdkompetenser bedöms kunna ha en ännu mer central roll för att vägleda breda patientströmmar rätt från början, både för att nå högre patientsäkerhet och resurseffektivitet. Den första kontakten med vården, som kan vara per telefon eller på webben, ska leda till egenvårdsråd eller vägledning till rätt vårdnivå. Information ska följa invånaren genom hela vårdförloppet, oavsett verksamhet och vilket vårdsystem som används. Automatisering och artificiell intelligens kan komma att spela en viktig roll.

Program för e-hälsa

Region Örebro län har antagit Vision e-hälsa 2025 och regionen har etablerat ett program för e-hälsa, som siktar på målen för vision e-hälsa 2025. Programmets övergripande idé är att genomföra olika aktiviteter inom Region Örebro län för att uppnå målen i nationell strategi för e-hälsa 2025. Arbetet bedrivs via årliga planer med uppföljning.

Regional digital agenda

Arbetet med genomförandet av den regionala digitala agendan leds av Region Örebro län. Samtliga kommuner i länet och Örebro universitet står bakom agendan, tillsammans med Region Örebro län och länsstyrelsen. Den digitala agendan ger tydliga mål att sträva mot.

- Modern digital teknik ska bidra till att skapa ett jämställt, attraktivt och starkt län, som kan möta framtidens utmaningar.
- Tekniken ska förenkla för företag och bidra till att skapa fler arbetstillfällen.
- Den regionala digitala agendan ska ge nya möjligheter till att bedriva och utveckla vård

- och omsorg.
- Barn som slutar skolan ska stå väl rustade för en arbetsmarknad som kräver goda it-kunskaper.
  - Digitaliseringen ska bidra till att miljöbelastningen minskar.
  - Man behöver säkra en robust tillgång till bredband i hela länet i syfte att öka människors trygghet och valfrihet samtidigt som företag får bättre möjligheter att etablera sig och verka på landsbygden.

Arbetet med att ta fram nästa generations digitala agenda/digitaliseringsstrategi pågår. Syftet är att fastslå inriktning och ambition för digitaliseringsarbetet inom Örebro län.

Digitaliseringsstrategin ska tydliggöra hur digitaliseringen kan användas som strategiskt verktyg för att vara en del i samhällsutvecklingen och erbjuda bättre samhällsservice och öka medborgarnas delaktighet.

Informationssamverkan

För att digitaliseringen av samhället ska fungera behöver tekniska plattformar och olika it-stöd kunna kommunicera med varandra. När information ska delas över verksamhets- och organisationsgränser uppstår utmaningar kring hur information transporteras, skyddas och mottas, samt kring vem som har behörighet till informationen. Dessa utmaningar måste hanteras gemensamt inom offentlig sektor genom breda överenskommelser om principer för informationssamverkan.

Bredband

En robust tillgång till bredband i hela länet behöver säkras i syfte att öka människors trygghet och valfrihet samtidigt som företag får bättre möjligheter att etablera sig och verka på landsbygden.

Effektmål:

Effektmål nr 1. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.

Indikatorer

- Patienter blir erbjudna insatser utifrån levnadsvanor vid kontakt med hälso- och sjukvården. Det följs upp via klassificering av vårdåtgärder (KVÅ), Primärvårds Kvalitet eller kvalitetsregister.
- Regionstyrelsen: Resultat i Nationell Patientenkät Primärvård ska vara bättre än vid tidigare mätning.

Effektmål:

Effektmål nr 2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Indikatorer

- Regionstyrelsen: Telefontillgängligheten i primärvården ska förbättras under 2020 jämfört med tillgängligheten 2019.
- Regionstyrelsen: Tillgängligheten till primärvården enligt den förstärkta vårdgarantin ska förbättras under 2020 jämfört med tillgängligheten 2019.

Effektmål:**Effektmål nr 5. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.***Indikatorer*

- Den förebyggande tandvården i skolorna stärks, särskilt i socioekonomiskt svaga områden.

Aktiviteter

- Regionstyrelsen: Region Örebro län ska genomföra en socioekonomisk analys som tillsammans med data om kariesförekomst visar i vilka geografiska områden i länet särskilda generella munhälsoinsatser för barn och unga ska prioriteras.

Effektmål:**Effektmål nr 6. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.***Indikatorer*

- Regionstyrelsen: Tandvårdsenheten följer upp munhälsan hos barn och unga och personer som omfattas av regionens tandvårdsstöd som ett mått på god vård.
- Regionstyrelsen: Tandvårdsenheten följer upp tillgängligheten på tandvård utifrån befolkningens behov av tandvård.

Effektmål:**Effektmål nr 7. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.***Indikatorer*

- Regionstyrelsen: Handlingsplanerna inom folkhälsa *) ska genomföras i samverkan inom Region Örebro län och med externa aktörer i länet.
*) Handlingsplanerna God jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, Sammanhållen vård och omsorg och Social välfärd.

Effektmål:**Effektmål nr 8. Länets invånare har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.***Indikatorer*

- Minst 90 procent av länets invånare känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via internet på 1177.se.
- Minst 75 procent av länets invånare är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster.
- Ett ökat utbud av e-tjänster.

Mål:

Regionstyrelsen: Digitalt först - genomförande av aktiviteter inom Region Örebro län för att uppnå målen i nationell strategi för e-hälsa 2025. Arbetet styrs via Region Örebro läns program för e-hälsa.

Indikatorer

- Regionstyrelsen: Årliga planer med uppföljning.

Effektmål:

Effektmål nr 9. Länets invånare och företag har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.

Indikatorer

- 95 procent av alla hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- Ett ökat utbud av e-tjänster.

Aktiviteter

- Regionstyrelsen: Region Örebro län ska leda arbetet med den regionala digitala agendan i samarbete med länsstyrelsen, kommunerna och universitetet och under året ska en ny digitaliseringsstrategi för länet antas.

Perspektiv:

5.2 Process

Perspektivet process beskriver strategier för Region Örebro läns arbetsmetoder och arbetsprocesser för att målen i perspektivet invånare och samhälle ska kunna uppfyllas. Strategierna beskriver ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås och anger inriktningen för hur verksamheten ska utföras.

För Regionstyrelsen innebär perspektivet process följande. Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för Region Örebro läns utveckling. Det innebär, bland annat, att leda och samordna de övergripande regionala utvecklingsfrågorna och att ansvara för strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling. I regionstyrelsens styr- och ledningsfunktion ingår, bland annat, ett övergripande ansvar för Region Örebro läns hållbarhetsarbete. Det ingår också ansvar att utveckla arbetssätt som leder till förbättring och utveckling samt genom samordnade insatser få en effektivare användning av Region Örebro läns gemensamma resurser. Vidare ingår att leda och samordna strategiska digitaliseringsfrågor inom Region Örebro län.

Kvalitet och utveckling

Strategier inom kvalitet och utveckling

- Att kontinuerligt och systematiskt arbeta med ständiga förbättringar.
- Att vara en kunskapsorganisation som ständigt utvecklas.
- Att ha goda relationer både inom Region Örebro läns verksamheter och med kommuner, andra regioner, universitet, civilsamhälle och övriga externa aktörer både lokalt, nationellt och internationellt.

Globalisering, demografiska förändringar, urbanisering, digitalisering och hållbarhetsfokus och den accelererande förändringstakten utmanar organisationer att bli mer flexibla och att ständigt kunna förnya och förbättra sina arbetssätt och processer.

Region Örebro län ska möta invånarnas och samhällets behov och krav, förutse och anpassa sig till förändringar i omvärlden och ha en verksamhet i ekonomisk balans. Detta innebär ett ökat tryck att effektivisera verksamheter och bidra till verksamhetens utveckling och samtidigt ge förutsättningar för en god arbetsmiljö. Arbete ska ske både med ständiga förbättringar och innovation av produkter, tjänster och processer. En förutsättning för detta är att Region Örebro län ska ha en organisationskultur som stimulerar till kontinuerligt lärande, kreativitet och nya idéer. Samverkan och goda relationer inom Region Örebro län och med andra externa aktörer är också viktigt för att nå hållbar framgång.

Den övergripande målsättningen för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete utgår från Policy för Region Örebro läns arbete med kvalitet och utveckling och dess sju identifierade principer för ett framgångsrikt kvalitets- och utvecklingsarbete. De sju principerna är:

- Intressentfokus
- Relationshantering med intressenter
- Ledarskap
- Medarbetarnas engagemang och motivation
- Processinriktning
- Förbättring
- Faktabaserade beslut

De sju principerna utgör grunden till fem framgångsfaktorer som enligt forskning och praktik driver förbättrade resultat och framgång för en organisation, oberoende av bransch och storlek. Dessa framgångsfaktorer är:

- Skapar värde med kunder och intressenter
- Leder för hållbar utveckling och en hållbar organisatorisk framgång
- Involverar motiverade medarbetare
- Utvecklar värdeskapande processer
- Förbättrar verksamheten och skapar innovationer

De fem framgångsfaktorerna är formulerade som ett mål för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete, med tillhörande indikatorer och aktiviteter enligt nedan.

Mål:

Regionstyrelsen: Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete ska skapa värde med dem Region Örebro län finns till för, involvera motiverade medarbetare, utveckla värdeskapande processer samt leda för hållbar utveckling och en hållbar organisatorisk framgång för att förbättra verksamheten och skapa innovationer.

Indikatorer

- Regionstyrelsen: Uppföljning och utveckling av arbetssätt i enlighet med Verksamhetsplan för Region Örebro läns övergripande kvalitets- och utvecklingsarbete samt Policy för Region Örebro läns arbete med kvalitet och utveckling.

Aktiviteter

- Regionstyrelsen: Genomföra, samt stödja förvaltningar att genomföra, beslutade kostnadsreducerande åtgärder som identifierats inom kompetensområdet kvalitet och utveckling, samt genomföra beslutade tilläggsuppdrag.
- Regionstyrelsen: Genomföra de åtgärder som identifierats och följs upp inom ramen för regionstyrelsen inklusive regionkansliets internkontrollplan avseende kvalitet och utveckling.

Digitalisering

Strategier inom digitalisering

- Att förändra arbetssätt genom ökad användning av digitala lösningar.

Digitaliseringen kommer att påverka Region Örebro läns verksamheter i stor utsträckning under de kommande åren. Det är nödvändigt med förändringar i verksamheten, bland annat i form av utveckling av strukturerad vårdokumentation, nya processer och effektivare arbetsformer. För att klara framtidens utmaningar behöver effektivare stödsystem tillhandahållas för medarbetarna i verksamheterna. För att Region Örebro län ska ta nästa steg i detta arbete behöver stöd och verktyg ges till förändringsledning i verksamheternas digitaliseringsprocesser. Samt att utreda och analysera administrativa processer utifrån möjligheter med automatisering.

Mål:

Regionstyrelsen: Region Örebro läns arbete kännetecknas enligt principen ”digitalt först”.

Indikatorer

- Regionstyrelsen: Förändrat arbetssätt, nya processer och effektivare arbetsformer, genom ökad användning av digitala lösningar.

Aktiviteter

- Regionstyrelsen: Ge stöd och verktyg till förändringsledning i verksamheternas digitaliseringsprocesser.
- Regionkansliet: Regionkansliet gemensamt och staberna ska konkretisera vad ”digitalt först” innebär för regionkansliet och för respektive stab.
- Regionkansliet: Regionkansliet gemensamt och staberna ska undersöka hur digitaliseringens möjligheter kan utveckla och förbättra arbetssätt. Minst två förslag ska tas fram för regionkansliet och på respektive stab.

Hållbar utveckling

Strategier inom hållbar utveckling

- Att aktivt samverka och kommunicera kring hållbar utveckling.
- Att skapa en tydlig förankring och känna ansvar i linjeorganisationen.
- Att kontinuerligt arbeta för att nå målen i Program för hållbar utveckling.

Människors välmående och goda livskvalitet är målet för gemensamt samhällsbyggande. Fungerande ekosystem är en förutsättning för både överlevnad och välfärd. Hållbarhet innebär att resurser används på bästa sätt. De ekonomiska medlen, hur verksamheten bedrivs, men även mänskliga resurser i form av engagemang och samskapande är viktiga aspekter.

Mål:

Regionstyrelsen: Hållbarhet är integrerad i ordinarie verksamhet och mognadsgraden i hållbarhetsfrågor ökar.

Indikatorer

- Regionstyrelsen: Uppföljning och utveckling av aktivitetsplaner enligt Program för hållbar utveckling utifrån årligen genomförd hållbarhetsredovisning.
- Regionstyrelsen: Region Örebro län utvecklar organisationen till att i allt större omfattning leda, styra och följa upp i riktning mot hållbarhet.

Indikatorer

- Regionstyrelsen: Hållbarhetsperspektivet genomsyrar förutsättningar, mål, inriktningar och ambitioner som uttrycks i verksamhetsplanen.
- Regionstyrelsen och regionkansliet: Hållbarhetsperspektivet genomsyrar utvecklandet av värdegrunden och regionkansliets kärnvärden.

Aktiviteter

- Regionstyrelsen: Program för hållbar utveckling ska revideras.
- Regionstyrelsen: Säkerställa att strategigruppen för hållbar utveckling ges ett långtgående ansvar och mandat att utveckla regionens hållbarhetsarbete i gemensam riktning utifrån Program för hållbar utveckling och att gruppen resurssätts i linje med ovan från samtliga förvaltningar.
- Regionkansliet: Program för hållbar utveckling omsätts i aktiviteter i samtliga staber.
- Regionkansliet: Arbetsgrupp för revidering av hållbar utveckling på regionkansliet återupptas.
- Regionkansliet: Genomföra de förbättringsförslag och besluta om åtgärder som framkommit utifrån HBTQ-diplomering.
- Regionkansliet: Genomföra de förbättringsförslag och besluta om åtgärder som framkommit vid årets miljöronder.

Regional utvecklingsstrategi

Strategier inom regional utvecklingsstrategi

- Att bidra till att nå RUS målsättningar.

Regionstyrelsen har ett övergripande och samordnat ansvar för de regionala utvecklingsfrågorna. I det ingår, bland annat, ansvar för uppföljning av RUS och samordning av regionala utvecklingsinsatser i Örebro län.

Regionkansliets staber deltar i arbete, utifrån ansvarsområde, i frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet. Regionkansliets staber har i förekommande fall aktiviteter kopplat till RUS inom respektive stabs ansvarsområden.

Uppdrag regionstyrelsen

Uppdrag:

Regionstyrelsen: Att ta fram en flerårig plan för implementering av den nationella Life Science-strategin. Regionstyrelsen ska ha dialog med forsknings- och utbildningsnämnden och tillväxtnämnden. Det ska ske utifrån fastställd strategi för klinisk forskning och innovation och ske i samverkan med berörda regionala aktörer.

Mål för regionkansliet

Regionkansliet ska stödja regiondirektören genom att vara en del i styrning, ledning, planering, verkställighet och uppföljning av Region Örebro läns verksamheter.

I arbetet ingår att ta fram faktabaserade underlag och stödja den politiska berednings- och beslutsprocessen. Genom bra samverkan och goda relationer och med medarbetare som är professionella och utvecklingsorienterade och som ser helheten för Region Örebro län ges förutsättningar för Region Örebro läns verksamheter att utvecklas och nå goda resultat.

Mål:

Regionkansliet ger bästa möjliga förutsättningar till den politiska berednings- och beslutsprocessen och verksamheterna för att nå målsättningar och genomföra uppdrag såväl inom Region Örebro län som i det regionala utvecklingsuppdraget.

Indikatorer

- Regionkansliet har alltid ett utvecklingsorienterat och professionellt förhållningssätt.
- Regionkansliet har bra samverkan och goda relationer och ger professionellt stöd.
- Regionkansliets huvudsakliga processer är effektiva, tydliga och kända.

Aktiviteter

- Regionkansliet: Arbeta vidare med värdegrundens betydelse som togs fram på regionkansliets APT i juni 2019.
- Regionkansliet: Region Örebro läns vision och nya värdegrund ska genomsyra regionkansliets kärnvärden. Översyn av regionkansliets kärnvärden kopplat till visionen och den nya värdegrunden ska göras under året.
- Regionkansliets staber ska konkretisera regionkansliets kärnvärden, vad dessa betyder och innebär för respektive stab.
- På regionkansliets och stabernas APT ska vi systematiskt informera och utbilda varandra om aktuella och strategiska frågor.
- Regionkansliet: Presentera stabernas aktuella och strategiska frågor på intranätet (Regionkansliets nyheter på intranätet).
- Regionkansliet: Fortsätta stabsvisa informationstillfällen om de olika stabernas ansvarsområden.
- Regionkansliet: Stabernas huvudsakliga processer ska dokumenteras på ett enkelt sätt. Processer, som det är aktuellt för, ska publiceras på intranätet och länkas till ledningssystemet Vårt arbetssätt.
- Regionkansliet: Information om ärendeberedningsprocessen och beslutsprocessen på regionkansliets APT.

Perspektiv:

5.3 Resurs

Perspektivet resurs beskriver hur medarbetarnas kompetenser tas tillvara och utvecklas inom ramen för en hälsofrämjande arbetsplats. Kompetensförsörjningen ska säkerställas för att Region Örebro läns uppdrag kan genomföras. Region Örebro län ska också genom ständiga förbättringar och kostnadseffektiva lösningar hushålla med tillgängliga resurser för att skapa en ekonomi som ger handlingsfrihet.

Resurserna ska bidra till att effektmålen inom perspektivet invånare och samhälle kan uppfyllas. För Regionstyrelsen innebär perspektivet resurs följande.

Regionstyrelsen är ansvarig arbetsgivare. I regionstyrelsens styr- och ledningsfunktion ingår, bland annat, att vara anställningsmyndighet för samtliga anställda i Region Örebro län. Det innebär att regionstyrelsen har ett övergripande arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar och ska svara för personalpolitiska frågor. Det ingår också att svara för löne- och pensionspolitik. Arbetsgivaransvaret omfattar ansvar, bland annat, för personalförsörjning, kompetens, jämställdhet, mångfald, arbetstid, anställning och lön samt ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med arbetsmiljölagen samt nationella och lokala föreskrifter om arbetsmiljö.

Regionstyrelsen ansvarar för en god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen inklusive regionkansliet ska inom sitt ansvarsområde ansvara för att hålla sig inom budget och se till att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och har hög tillgänglighet inom ramen för de finansiella resurser som ställts till förfogande.

Regionstyrelsen beslutade i augusti 2019 att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra ekonomiska åtgärder. Dessa handlade bland annat om kortsiktiga åtgärder som återhållsamhet med löpande kostnader, anställningsstopp för administrativ personal samt mera långsiktiga åtgärder i form av översyn av regionens ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter. Sammantaget ska de långsiktiga åtgärderna generera reduceringar på 100 miljoner kronor.

De långsiktiga åtgärderna har omfattat dels översyn av regionövergripande kompetensområden till exempel HR och kommunikation, dels uppdrag till förvaltningscheferna för Regionservice, Regional utveckling samt till regiondirektören avseende handläggning på regionkansliet.

Inom regionkansliet har detta arbete handlat om att pröva olika kostnadsposter, förenkla rutiner och arbeta fram förbättringsförslag. Översynen har medfört en anpassning av kostnadsnivån till de ekonomiska förutsättningarna som gäller för 2020.

Attraktiv arbetsgivare och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av de mest strategiska frågorna för Region Örebro län. Att attrahera, anställa, behålla och utveckla medarbetare är en viktig grund för att nå verksamhetens målsättningar och uppdrag både på kort och på lång sikt. Behovet av en långsiktig kompetensplanering i allt större konkurrens om arbetskraften ställer krav på att Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare och arbetar strategiskt inom detta område. Chef- och ledarskapets betydelse för detta är mycket stor. Digitaliseringens möjligheter måste också tas tillvara och ställer krav inom kompetensförsörjningsområdet gällande förändrade arbetstider och arbetsställen än en ordinarie arbetsplats som idag.

I de arbeten som pågår har det utkristalerats ett antal förutsättningar som arbetet måste inrikta sig på för att lyckas. Detta är överförbart på hela Region Örebro läns verksamhet

- Tillvarata kompetens, idériakedom och innovationsförmåga – för dagens och morgondagens behov
- Värdera reell kompetens – utifrån yrkesrollen och individuellt – vem/vilka har kompetens att göra vad?

- Utveckla teamarbete för lärande och kompetensöverföring
- Förändra bemanningsstrukturen till förmån för samarbete över gränser, med nya yrkesroller, satsning på kompetensutveckling.

Att möjliggöra för fler att arbeta längre och att snabbare få sjukskrivna tillbaka i arbete och att bredda rekryteringen utgör en dold arbetskraft där Region Örebro län behöver intensifiera aktiviteterna. Det är viktigt för Region Örebro län att möjliggöra ett förlängt arbetsliv. Att göra det möjligt att arbeta heltid med hälsosamma arbetstider är ytterligare ett viktigt område som bör beaktas i kompetensförsörjningen.

Samverkan behövs med kommuner och andra aktörer för att säkerställa att länet erbjuder utbildning, arbete och platser att bo på med en god infrastruktur och möjlighet till utveckling både i staden och på landsbygden. Det gynnar Region Örebro läns kompetensförsörjning.

Regionkansliet ska vara en attraktiv arbetsgivare och arbeta naturligt med de strategier för kompetensförsörjning som detta innefattar. Detta kan ske genom en ökad kunskapspåfyllnad inom området och i det samarbete som sker i det uppdrag regionkansliet har och utvecklar.

Under 2020 kommer arbetet utifrån HR-staben på regionkansliet präglas av en genomgång av prioriterade processer och standardisering av dessa. Det är en av förutsättningarna för att kunna rationalisera inom HR-området.

Ekonomi

Ekonomi och budget beskrivs i kapitel Budget nedan.

Effektmål:

Effektmål nr 10. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.

Indikatorer

- HME – Hållbart medarbetarengagemang ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät.
- Jämix – Jämställdhetsindex ska öka i jämförelse med föregående år.
- Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år.
- AVI – Attraktiv arbetsgivarindex ska öka i jämförelse med föregående år.
- Personalomsättning, externt och intern, ska redovisas. Det ska minska i jämförelse med föregående år.
- Resultat av avslutningssamtal ska redovisas systematiskt i temaområden.

Aktiviteter

- Regionstyrelsen: Regionstyrelsen ska, utifrån arbetsgivaransvaret, se till att nämnderna biträder regionstyrelsen med erforderliga underlag inom området attraktiv arbetsgivare och kompetensförsörjning, inom respektive nämnds ansvarsområde.
- Regionkansliet: Tema aktiviteter kring aktuella områden inom arbetslivet för regionkansliets medarbetare.
- Regionkansliet: Införa proCompetence på regionkansliet i syfte att använda kompetensen på bästa sätt.

Uppdrag:

Regionstyrelsen: Att skapa möjligheter och förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla verksamheten utifrån antagna handlingsplaner och strukturerat arbete kring kompetensförsörjning, Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke samt vision och värdegrund genom att konkretisera och förstärka insatserna kring:

- a) Kompetensförsörjning.
- b) Attraktiv arbetsgivare.
- c) Hållbara arbetsplatser.
- d) Hållbart chef- och ledarskap.
- e) Samverkan med de fackliga organisationerna.

Uppdrag:

Regionstyrelsen: Att se till att samtliga nämnder ska biträda regionstyrelsen, utifrån arbetsgivaransvaret, att konkretisera arbetet med kompetensförsörjning inom nämndens ansvarsområde, utifrån beslutad rapport. (Strategisk kompetensförsörjning 18RS680)

Aktiviteter

- Regionstyrelsen: Fördjupning ska under 2020 göras inom kompetensområden läkare, undersköterskor och chefer.
- Regionkansliet: Samtliga staber ska göra skattning/bedömning av kompetensförsörjningsläget på kort och lång sikt, enligt Region Örebro läns beslutade årliga kompetensförsörjningsprocess. Därefter ska handlingsplan tas fram utifrån resultat och tas med till kommande verksamhetsplan.

Effektmål:

Effektmål nr 11. Region Örebro läns har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

Indikatorer

- Styrelsen och nämnderna redovisar ett resultat i balans.

Aktiviteter

- Regionstyrelsen ska se till att uppföljning sker till regionfullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Det sker i en delårsrapport per 31 juli och i årsredovisningen.
- Regionkansliet: Aktiviteter ska vidtas så att driftresultat uppgår till minst noll.

Uppdrag:

Regionstyrelsen inklusive regionkansliet ska upprätta och genomföra ekonomisk handlingsplan i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Handlingsplanen ska vara omsatt i konkreta, hållbara och långsiktiga åtgärder och kan avse både kostnadsreduceringar och intäktsförstärkningar. Åtgärderna ska beskrivas med ekonomisk och verksamhetsmässiga konsekvenser. Uppföljning av handlingsplanen ska vara en del av nämndens del- och årsrapportering till regionstyrelsen.

6 Budget – Regionstyrelsen

6.1 Driftbudget regionstyrelsen

Belopp i mnkr	Budget 2020	Budget 2019
Regionbidrag för regionstyrelsen som nämnd:		
- Förtroendevalda	-31	-33
- Regionstyrelsen Regionkansliet	-472	-440
- Hälsovalsenheten	-1 748	-1 656
- Tandvårdsenheten	-244	-241
Summa:	-2 495	-2 370
Övrigt inom regionstyrelsens driftansvar:		
Effekter tidigare års beslut *)	-32	-20
Regionstyrelsens planeringsreserv	-110	-63
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9	-131
Totalt regionstyrelsens driftansvar	-2 646	-2 584

*) Ännu ej fördelade från 2019 års planeringsreserv.

Regionbidrag för regionstyrelsen som nämnd fördelas från regionfullmäktige till regionstyrelsens driftbudget. Därutöver har regionstyrelsen ansvar för disposition av effekter av föregående års beslut, planeringsreserv samt regionstyrelsens verksamhetskostnad (vilken bland annat innehåller pensionsutbetalningar och premie till Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag, LÖF)

7 Budget – Regionkansliet, hälsoval och tandvårdsenheten

7.1 Ekonomiskt utgångsläge och utveckling

Regionkansliets verksamheter inklusive hälsovalsenheten och tandvårdsenheten ska medverka till en långsiktigt god ekonomi och god hushållning för Region Örebro län. Målet för åren 2020 – 2022 är att genomföra budgeterad verksamhet utan att lämna underskott.

7.2 Budgeterat utfall 2020

Regionkansliet har tre olika regionbidrag. Ingen generell pris- och löneuppräknings finns för 2020 utan dessa ökade kostnader måste tas inom ramen. Däremot tillkommer prioriteringar och justering av anslag. Dessa uppgår till totalt 121,6 miljoner kronor var av den största delen avser demografiska effekter inom hälsoval samt ersättning i LOV-systemet inom primärvården.

Regionkansliet beräknas ha ett positivt resultat för 2019 på cirka 38 miljoner kronor. Överskottet beror bland annat på lägre kostnader för e-hälsa än beräknat, lägre kostnader för asylsökandes sjukvård och tandvård, pensionsavgångar som inte tillsätts samt allmän återhållsamhet i och med det ekonomiska läget. I och med att implementering av nytt vårdinformationsstöd inom hälso- och sjukvården nu har tagit fart så ökas anslaget med 29,6 miljoner kronor. Den största delen kommer att användas för att hälso- och sjukvården ska kunna avsätta resurser för implementationsprojektet.

Hälsovalsenheten har ett beräknat underskott på 50 miljoner kronor främst beroende på fler listade och högre ersättning för socioekonomiska faktorer. Inom hälsovalsenheten är de största posterna ersättning i hälsoval, ersättning till andra privata vårdgivare samt läkemedel. Intäkterna, som till största delen består av patientavgifter beräknas öka jämfört med 2019 eftersom det finns förslag på höjning av patientavgifter för 2020. Antalet listade uppgår i september 2019 till 304 715 personer vilket är en ökning med 2 214 jämfört med december 2018. I prioriteringar 2020 erhåller hälsovalsenheten 37 miljoner kronor för demografiska effekter. Kostnaden för utomlänsvård på primärvårdsnivå tas centralt av hälsovalsenheten för samtliga länsinvånare. Till och med oktober uppgår kostnaden till 24,5 miljoner kronor var av 9,4 miljoner kronor avser digitala vårdkontakter. Budgeten är 13,3 miljoner kronor. I prioriteringar 2020 avsätts 15 miljoner kronor för att förstärka budgeten.

Tandvårdsenheten har också ett beräknat underskott på 9 miljoner kronor. Främst beror det på fler barn- och unga men också på att tolkkostnaderna överstiger budget. Tandvårdsenheten erhåller i prioriteringar 2020 3 miljoner kronor för demografiska effekter.

Samtliga stabschefer har i uppdrag att se över sina kostnader för att minska dessa över tid. Reducering med 10 procent eller mer av administration är målet. Pensionsavgångar kommer inte att tillsättas och uppkomna vakanser inom administrationen kommer om möjligt inte att tillsättas. Samtidigt pågår flera stora projekt t ex nytt vårdinformationssystem, byte av ekonomisystem, ny webb som drar resurser.

7.3 Ekonomiska nyckeltal

Procent	Budget 2020	Prognos 2019	Budget 2019
Lönekostnadsökningstakt	1	0,5	2

7.4 Resultatbudget

Belopp i mnkr	Budget 2020	Prognos 2019	Budget 2019
Verksamhetens intäkter			
Övriga intäkter	125	127,5	118
Summa intäkter	125	127,5	118
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-166	-162	-166,5
Övriga kostnader	-2 453,6	-2 355,2	-2 321,2
Avskrivningar, inventarier	-0,2	-0,2	-0,2
Summa kostnader	-2 619,8	-2 517,4	-2 487,9
Verksamhetens nettokostnader	-2 494,8	-2 389,9	-2 369,9
Finansnetto	-0,1	-0,1	-0,1
Regionbidrag/- ersättning	2 494,9	2 370	2 370
Resultat	0,0	-20,0	0,0

Fördelning per regionbidrag

Regionkansliet

Belopp i mnkr	Budget 2020	Prognos 2019	Budget 2019
Förtroendevalda	-31	-31	-33
Regionkansliet verksamhet och projekt	-350	-279	-319
-- Varav:			
-- Regiondirektörens stab	-59	-50	-66
-- Stab hållbar utveckling	-27	-25	-30
-- Stab digitalisering	-87	-45	-58
-- Hälso-och sjukvårdsstab	-21	-26	-28
-- Ekonomistab	-12	-12	-12
-- HR-stab	-46	-47	-51
-- Kommunikationsstab	-15	-15	-15
-- Stab administration, juridik och säkerhet	-33	-33	-35
-- Gemensamt	-50	-26	-24
Regiongemensamt	-38	-38	-42
Sjukresor	-84	-84	-78
Summa nettokostnad	-503	-432	-472
Regionbidrag	503	472	472
Resultat	0	40	0

Hälsovalsenheten

Belopp i mnkr	Budget 2020	Prognos 2019	Budget 2019
Privata vårdgivare	-160	-168	-160
Läkemedel *)	-301	-306	-301
Ersättning vårdcentraler inom Hälsoval	-1 019	-990	-960
Övrigt	-268	-261	-253
Summa nettokostnad	-1 748	-1 725	-1 674
Regionbidrag	1 748	1 675	1 674
Resultat	0	-50	0

*) Läkemedel förskrivna av privata vårdgivare och vårdcentraler.

Tandvårdsenheten

Belopp i mnkr	Budget 2020	Prognos 2019	Budget 2019
Tandvårdsstöd	-31	-33	-31
Ersättning barn- och ungdomstandvård	-107	-104,5	-104
Överenskommelse med Folktandvården	-103	-103,1	-103
Övrigt	-3	-9,6	-3
Summa nettokostnad	-244	-250,2	-241
Regionbidrag	244	241,2	241
Resultat	0	-9,0	0

7.5 Driftbudget

Belopp i mnkr	Budget 2020		Prognos 2019	
	Omsättn ing	Varav region- bidrag	Omsättn ing	Varav region- bidrag
Regionkansliet	534	503	525	472
Hälsovalsenheten	1 818	1 748	1 735	1 675
Tandvårdsenheten	247	244	244	241
Summa	2 599	2 495	2 504	2 388

7.6 Investeringsbudget

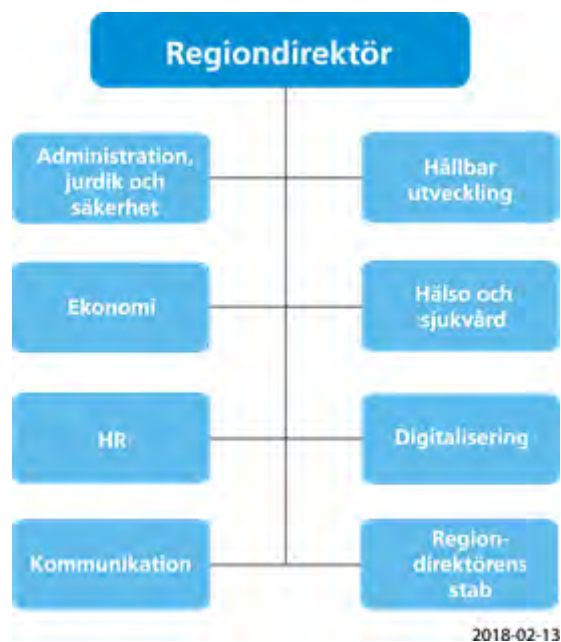
Belopp i mnkr	Budget 2020	Prognos 2019	Budget 2019
Immateriella anläggningstillgångar		14,4	14,4
Byggnadsinvesteringar			
Medicinteknisk utrustning			
It-utrustning			
Övrig utrustning	0,0	0,5	0,5
Summa	0,0	14,9	14,9

8 Organisation och ansvar

8.1 Regionkansliets organisation

Regiondirektören är Region Örebro läns högsta tjänsteperson, direkt underställd regionstyrelsen.

Regiondirektören har regionkansliet till sitt stöd. Varje stab vid regionkansliet har en chef/direktör. Direkt underställd regiondirektören finns också en stab med strateger, projektledare och rådgivare.

8.2 Regionkansliets ansvar och sakområden

Regiondirektören är Region Örebro läns högsta tjänsteperson och har det övergripande verksamhetsansvaret. Det innebär att omsätta de politiska besluten, i framförallt regionstyrelsen och regionfullmäktige, i handling genom att leda och styra verksamheterna mot de effektmål och strategier som ställts upp i verksamhetsplanen.

Regiondirektören har till sitt stöd regionkansliet. Kansliet har i uppdrag att stödja förtroendemannaorganisationen och regiondirektören genom att medverka i styrning och ledning av Region Örebro läns verksamhet. Till detta kommer samordning av regionkansliet som egen arbetsplats/kansli. Varje stab vid kansliet har en chef/direktör som ansvarar för ett sakområde och de it-system som stödjer sakområdet. Direkt underställd regiondirektören finns också en stab med strateger, projektledare och rådgivare.

8.2.1 Regiondirektörens stab

Regional samverkan

Regionkansliet har övergripande ansvar för den regionala samverkansorganisationen mellan Region Örebro län och länets tolv kommuner. Det innebär att regionkansliet har berednings- och samordningsansvar för Regionalt samverkansråd och Regional chefsamverkansgrupp samt specifika samverkansråd och tillhörande tjänstemannagrupper.

Regional utveckling

Regionkansliet ska på regionledningens uppdrag bidra till det strategiska utvecklingsarbetet inom området regional utveckling i vid mening.

Systematiskt omvärldsarbete

Regionkansliets funktion för systematiskt omvärldsarbete har uppdrag att ta fram en samlad bild av framtida förutsättningar för Region Örebro län. Syftet är att skapa en ökad medvetenhet i organisationen, bättre beslutsunderlag avseende strategiska vägval samt en ökad handlingsberedskap. Målgrupp är i första hand de politiska organen som fattar beslut om strategiska frågor och vägval. Men kunskapen om förändringar i omvärlden behöver också finnas hos chefer och handläggare som utarbetar strategiska dokument och beslutsunderlag.

Aktuellt 2020

Funktionen levererar omvärldsspaningar till organisationen. Omvärldsrapporten som tagits fram hösten 2019 kommer att användas som underlag för kommande års verksamhetsplanering och framtagande av andra strategiska styrdokument. Omvärldsperspektivet kommer också att spridas genom aktiv medverkan vid olika interna sammankomster i organisationen.

Kvalitet- och utvecklingsråd

Region Örebro läns kvalitet- och utvecklingsråd är rådgivande till regiondirektör och Region Örebro läns ledningsgrupp i frågor som rör övergripande kvalitets- och utvecklingsarbete för Region Örebro län och kompletterar förvaltningarnas ansvar för kvaliteten i verksamheten. Rådet ska såväl initiera som stimulera till verksamhetsutveckling, kvalitetssäkring, kvalitetsutveckling, nya arbetssätt och utbildningsinsatser så att Region Örebro läns ambitioner avseende kvalitet och verksamhetsutveckling uppnås. Kvalitet- och utvecklingsrådet är ansvarig för drift och utveckling av det organisationsövergripande ledningssystemet Vårt arbetssätt samt Kunskap- och metodplattformen för ett processorienterat arbetssätt. Rådet består av representanter från respektive förvaltning och leds från regionkansliet.

Aktuellt 2020

Region Örebro läns kvalitet- och utvecklingsråd kommer under året att arbeta med att stödja förvaltningar att genomföra, beslutade kostnadsreducerande åtgärder som identifierats inom kompetensområdet Kvalitet och utveckling, samt genomföra beslutade tilläggsuppdrag. Rådet kommer även att stödja genomförandet av de åtgärder som identifierats och följs upp inom ramen för regionstyrelsen inklusive regionkansliets internkontrollplan avseende kvalitet och utveckling. Under året kommer det, bland annat, att färdigställas och publiceras ett antal ledningssystem på intranätet inom områdena god och patientsäker vård, informationssäkerhet, miljö, arbetsmiljö samt strålsäkerhet samt att, i samverkan med SIQ (Institutet för kvalitetsutveckling) och flera andra regioner, utveckla arbetssätt för att förbättra regionövergripande ledning- och styrning av kvalitets och utvecklingsområdet.

Projekt och utredningar

På regionkansliet finns projektledare och utredare för olika strategiska problemställningar och frågor som naturligt inte hanteras av staberna på kansliet eller övriga linjeorganisationen men som regiondirektören har ett ansvar för att hantera. Exempelvis samverkansfrågor med universitetet och länets kommuner, lokal- och bostadsfrågor och andra regionala utvecklingsfrågor.

8.2.2 Stab hållbar utveckling

Ansvar

I staben hållbar utveckling samlas kunskap och strategiskt utvecklingsarbete inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Stabens uppdrag innebär att stödja regiondirektören och Region Örebro läns förtroendemannaorganisation med underlag och administrativt stöd i arbetet med framtidens utmaningar inom hållbarhetsområdet. Staben ansvarar även för att stödja förvaltningarna i att utveckla och driva hållbarhetsarbetet i Region Örebro län.

Sakområden

Region Örebro läns frågor vad gäller hållbar utveckling omfattar bland annat:

- Folkhälsa, folkhälsorapportering och hälsofrämjande insatser
- Jämställdhet, våld i nära relationer

- Barnrätt, jämlikhet, HBTQ, etnicitet, integration och mångfaldsfrågor
- Sexuell hälsa
- Demokrati
- Klimat och miljö

Aktuellt 2020

Under året kommer arbetet med att driva och stödja utvecklandet av fokusområdena i hållbarhetsprogrammet och därtill kopplade aktivitetsplaner att fortgå. Analyser av tidigare redovisningar för att revidera Program för hållbar utveckling ska ske i dialog med berörda parter. Staben ska intensifiera arbetet med att minska på resor, avfall, engångsmaterial och energiförbrukning. Staben ska också stödja digitalisering genom att vara med och utveckla kunskap och metoder för resfria möten. Därutöver ska arbetet utvecklas med Agenda 2030 där projektet Glokala Sverige fungerar som stöd.

Under året kommer staben även att vidareutveckla arbetet med att sprida epidemiologiska underlag och med att visualisera data och resultat. Stöd till implementeringen av handlingsplan jämställd vård ska ges, liksom till utvecklingsarbeten inom våldsområdet, med särskilt fokus på hedersrelaterat våld. Staben ska ge processtöd i barnrättsfrågor utifrån ny lagstiftning och utveckla kunskap och metodstöd i det hälsofrämjande arbetet kopplat till levnadsvanor. I linje med detta ska Region Örebro läns riktlinjer för kost implementeras. Kansliets HBTQ-diplomering, med påföljande analys och åtgärder utifrån dessa ska följas upp. Allt arbete integreras med mänskliga rättigheter och demokrati.

8.2.3 Stab digitalisering

Ansvar

Staben för digitalisering ansvarar för övergripande och strategisk koordinering gällande nationellt och regionalt arbete inom digitalisering. Stabens uppdrag innebär att stödja regiondirektören och Region Örebro läns förtroendemannaorganisation med underlag som krävs för att fatta väl underbyggda beslut inom området digitalisering. Stabschefen representerar Region Örebro län i det nationella programrådet på Inera, som är ett bolag inom SKL. Stabschefen är tillika objektsägare för de nationella e-tjänsterna och lokala anslutningarna till underliggande system. För att hålla samman insatserna så finns framtagna handlingsplaner som beslutas årsvis gällande ingående projekt och förstudier.

Sakområden

Region Örebro läns frågor inom digitalisering omfattar bland annat:

- Ansvara för att, i samverkan med regionens förvaltningar, bygga upp, utveckla och driva digitaliseringsarbetet i Region Örebro läns verksamheter.
- Ansvara för samordning med nationella och regionala parter inom området digitalisering.
- Ansvara för genomförandet av den regionala digitala agendan med sju insatsområden.
  - Tillgång till bredband.
  - Minska det digitala utanförskapet.
  - e-förvaltning
  - e-hälsa
  - Skolan
  - Energi och klimat
  - Kultur och kreativitet
- Omvärldsbevakning och deltagande i nationellt arbete inom området.

Aktuellt 2020

Digitalisering är en del av ett större utvecklingsförlopp i samhället och för att tydliggöra övergripande inriktning och ambition med digitaliseringen för Region Örebro län, har staben för digitalisering fått i uppdrag att under 2020 etablera en beredningsgrupp till regionens

ledningsgrupp (Strategigruppen för digitalisering). I uppdraget ingår även att ta fram en handlingsplan för regionens digitalisering som utgår från den nationella digitaliseringsstrategin.

Inom uppdraget ”Digitalt först” har staben ett uppdrag att för Region Örebro läns verksamheter belysa att digitalisering inte enbart handlar om teknik, produkter och tjänster utan även om förändrade konsumentbeteenden och nya arbetssätt. Det handlar om att skapa förståelse, acceptans och engagemang hos chefer och medarbetare kring behovet av förändring och ansvaret för den och att integrera den digitala strategin i den befintliga verksamheten.

Inom programmet för e-hälsa beslutas årliga planer för genomförande inom Region Örebro län. Programmets övergripande idé är att genomföra olika aktiviteter inom Region Örebro län för att uppnå målen i nationell strategi för e-hälsa 2025. Ett prioriterat område i detta arbete är förberedelserna inför implementeringen av ett nytt vårdinformationsstöd.

I samverkan med länets kommuner, Universitetet, Länsstyrelsen och Inera etablerades ett projekt under 2019 för att ta fram en digitaliseringsstrategi för länet, som ska ersätta nuvarande digitala agenda. Syftet är att fastslå inriktning och ambition för digitaliseringsarbetet inom Örebro län.

8.2.4 Hälso- och sjukvårdsstab

Ansvar

Hälso- och sjukvårdsstaben stödjer regiondirektören, förtroendemannaorganisationen och verksamheterna i övergripande hälso- och sjukvårdsfrågor och i strategiska ledningsprocesser. Ett nära samarbete sker med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Folk tandvården och privata vårdgivare samt andra interna och externa aktörer.

Staben svarar för utredningar, analyser och ärendebereidning inför beslut. Staben arbetar också med övergripande frågor avseende nationella överenskommelser samt riktlinjer och överenskommelser inom länet och sjukvårdsregionen. I uppgifterna ingår även samarbetet med länets funktionshinderorganisationer och att handlägga Region Örebro läns sociala fonder.

Staben svarar för den konkurrensneutrala styrningen, utbetalning av ersättning samt uppföljningen för verksamheter som ingår i vårdvalssystemen genom hälsoval Örebro län och Psykoterapi inom LOV Örebro län. Hälsovalsenheten har ett utökat uppdrag att driva och stödja medicinsk kvalitet och kompetensutveckling inom den samlade primärvården i länet. I ansvaret ingår vårdavtal och samverkansavtal med privata vårdgivare inom hälso- och sjukvård och tandvård finansierade av Region Örebro län.

Regler för patienters vårdförmåner och valfrihet, sjukvårdshuvudmannens ansvar och uppdrag att tillhandahålla vård för olika grupper inkluderande rutiner för statlig ersättning ingår också. Staben har också ett övergripande ansvar för tandvård och ansvarar för regionens tandvårdsstöd, valfrihet inom barn- och ungdomstandvård samt uppdraget till Folk tandvården.

Sakområden

Regionkansliets övergripande hälso- och sjukvårdsfrågor kan delas upp i följande delområden:

- Beredning och utredning
- Avgiftsfrågor
- Nationella överenskommelser
- Sjukvårdsregionalt arbete i Samverkansnämndens kansli
- Vårdvalssystemen genom hälsoval och LOV-psykoterapi inom Örebro län inklusive mödra- och barnhälsovård
- Studierektorer för AT- och ST-läkare inom allmänmedicin
- Avtal och uppföljning av privata vårdgivare
- Tandvårdsstöd och det fria vårdvalet för barn och unga

Aktuellt 2020

Hälsovalsenheten kommer att ha fortsatt fokus på tillämpning av den förstärkta vårdgarantin med tillgång till tid för bedömning inom tre dagar och som omfattar alla yrkesgrupper med legitimation samt kuratorer. Fortsatt arbete med diagnosregistrering och KVÅ-kodning för andra yrkeskategorier än läkare. Ett stort arbete sker för att förbereda inför införandet av nytt vårdinformationsstöd (FVIS) i hälso- och sjukvården. Publicering av medicinska indikatorer till PrimärvårdsKvalitet sker under året samt fortsatt utveckling av Nationellt Kliniskt kunskapsstöd. Utvecklingsarbete fortsätter inom ramen för kunskapsstyrningen och överenskommelserna mellan staten och SKL och olika utbildningsinsatser kommer att genomföras. Barnhälsovården och tandvårdsenheten har fortsatt fått statliga medel för särskilda insatser med hembesök i utsatta områden. Mödrahälsovården har förstärkts med dietist och psykolog och utvecklingsarbete har påbörjats inom området övervikt/fetma och psykisk ohälsa hos gravida samt utveckling av föräldrastöd. Primärvårdens digitala mottagning har nyligen startat och pilotdrift kommer ske under året. Fortsatt införande av digitala återbesök på vårdcentralerna.

En central uppgift för staben är också att fortsätta arbete med att utveckla sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. I regeringens budgetproposition aviseras att en ny lag ska träda i kraft 2020 som innebär en skyldighet för regionen att erbjuda koordineringsinsatser till sjukskrivna patienter för att främja deras återgång till eller inträde i arbetslivet. Under 2020 fortsätter arbetet med att inlemma det försäkringsmedicinska kunskapsområdet i den nya kunskapsstyrningsorganisationen. Arbete fortsätter även med implementering av lagen om försäkringsmedicinska utredningar som trädde i kraft 2019. Enligt lagen ansvarar regionerna för att försäkringsmedicinska utredningar ska tillhandahållas på begäran av Försäkringskassan.

Inom Uppsala-Örebro sjukvårdsregion fortsätter arbetet med att utveckla samarbetsformerna inom ramen för Samverkansnämndens kansli. Exempelvis arbete med gemensamma remissyttranden och att ensa tillämpningen av regelverk kring patientförmåner och avgifter.

8.2.5 Ekonomistab

Ansvar

Ekonomistaben ansvarar för övergripande och strategiska frågor inom ekonomi, planering- och uppföljning samt intern styrning och kontroll inom Region Örebro län. Staben ansvarar för att arbetsutskottet och regionstyrelsen får det underlag som krävs för att fatta väl underbyggda beslut. Ekonomidirektören ansvarar för Region Örebro läns ekonomi- och finansprocess, planerings- och uppföljningsprocess samt process för intern styrning och kontroll och är tillika objektsägare för de it-system som stödjer ekonomistabens sakområde.

Sakområde

Region Örebro läns ekonomi- och finansprocess, planerings- och uppföljningsprocess samt process för intern styrning och kontroll kan delas upp i följande delprocesser:

- Redovisning och system
- Budget och uppföljning
- Finans
- Inköp och försäkringar
- Bolagsstyrning
- Verksamhetsplanering och uppföljning
- Intern styrning och kontroll
- Beslutsstöd

Varje delområde styrs från regionkansliet, med undantag från Inköp och försäkringar. För detta ansvarar förvaltningsdirektören vid Regionservice.

För delområde Finans finns ett samarbete med Västmanland och Sörmland för att säkra

stabiliteten i processen.

Aktuellt 2020

Inom ekonomiprocessen kommer arbetet att fokuseras på förberedelser för att i januari 2021 byta ekonomisystem inklusive system för beställning och leverantörsfakturor.

8.2.6 HR-stab

Ansvar

HR-staben ansvarar för övergripande och strategiska arbetsgivarfrågor inom Region Örebro län. Staben ansvarar för att regionstyrelsen får det underlag som krävs för att fatta väl underbyggda beslut. Regionstyrelsen är Region Örebro läns arbetsgivarorgan och har arbetsgivaransvar för samtliga anställda. Regionstyrelsen fullgör arbetsgivarens skyldigheter och utövar dennes rättigheter enligt arbetsrättslagstiftning. Regionstyrelsens arbetsutskott har delegation från regionstyrelsen att hantera frågorna.

HR-staben har till uppdrag att inom respektive sakområde driva strategiskt arbete, initiera, leda, stödja, utveckla och följa upp övergripande processområden. HR-staben ansvarar också för övergripande policys och riktlinjer och samordnar regionens arbetsgivarfrågor inom de olika HR-områdena. HR-stabens medarbetare utgör specialister inom sina respektive områden till politisk ledning, regiondirektören och förvaltningar. HR-staben leds av en HR-direktör som är stabschef i regiondirektörens stab och ingår i regionens ledningsgrupp.

HR-direktören ansvarar för Region Örebro läns personalfrågor och är tillika objektsägare för de it-system som stödjer HR-stabens sakområde samt ledande tjänsteman i aktuellt politiskt organ.

HR-staben organiserar samtliga personalstrategier vid regionkansliet.

Sakområde

HR-arbetet delas in i fem delområden:

- Kompetensförsörjning
- Lönebildning
- Chefs- och ledarskap
- Hälsöfrämjande arbetsliv
- Arbetsgivarfrågor

Uppdraget är att inom respektive område initiera, leda, stödja, utveckla och följa upp övergripande och strategiska HR-arbetet för Region Örebro län. HR-staben ansvarar också för övergripande policys och riktlinjer inom de olika områdena.

Aktuellt 2020

Arbetet med Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke pågår även under 2020. Det är en viktig grund för att säkra kompetensförsörjningen. Det är ett fortsatt prioriterat område. Resultatet av den chefsrapport som redovisats under hösten 2019 bidrar till att forma ett hållbart chefs- och ledarskap och är ett prioriterat arbetsområde liksom arbetet med arbetsmiljöfrågorna - ett hållbart arbetsliv. De reduceringar som ska göras inom HR-området föranleder en genomgång av samtliga processer inom området och en standardisering för hela regionen. En stor avtalsrörelse 2020 kommer innebära ett gediget arbete.

8.2.7 Kommunikationsstab

Ansvar

En tydlig och målgruppsanpassad kommunikation är en förutsättning för att Region Örebro län ska uppfattas som en professionell organisation med hög trovärdighet med fokus på patienter och länsinvånare och som en stark aktör för att driva den regionala utvecklingen i länet. Region Örebro län ska bedriva ett aktivt kommunikationsarbete för att stärka Region Örebro läns varumärke, såväl externt som internt. Staben ansvarar för att regionstyrelse, regionråd och regiondirektör får det underlag som krävs för att fatta väl underbyggda beslut inom sakområdet

samt genomföra kommunikationsaktiviteter kring möten och beslut i regionstyrelsen, regionfullmäktige och de olika nämnderna. Kommunikations-direktören är processägare och ansvarar för Region Örebro läns kommunikationsprocesser och kommunikationskanaler. I uppdraget ingår också att vara objektsägare för de it-system som stödjer kommunikationsstabens sakområde.

Sakområde

Kommunikationsprocessen kan delas upp i följande delområden:

- Kommunikationsstöd till Region Örebro läns politiska ledning och verksamhetsledning.
- Policyfrågor och strategiutveckling.
- Övergripande kommunikationsplanering och ledningskommunikation.
- Varumärkesarbete, profilering och marknadsföring.
- Övergripande press- och mediearbete.
- Löpande operativt kommunikationsarbete på regionövergripande nivå.

Aktuellt 2020

Inom kommunikationsområdet planeras lansering av den omarbetade tryckta kanalen Tebladet, i form av de nya tidningarna Leva och Tillsammans, liksom den nya regionövergripande webbplatsen. Arbetet med att utveckla kommunikationskanalerna kommer att fortskrida. Fortsatt fokus kommer vara att utveckla arbetsgivarvarumärket samtidigt som det strategiska arbetet med att utveckla varumärket Region Örebro län kommer att initieras. Implementering av organisationens vision kommer pågå med bäring på arbetet med att ta fram en ny värdegrund.

8.2.8 Stab för administration, juridik och säkerhet

Ansvar

Staben för administration, juridik och säkerhet ansvarar för att regiondirektören, inom det område som staben ansvarar för, får det stöd och den service som krävs för att denne skall kunna fullgöra sitt uppdrag.

Staben för administration, juridik och säkerhet ansvarar även för övergripande och strategiska juridiska frågor samt informationssäkerhet, projektstöd, beredskap och säkerhet samt nämndadministration inom Region Örebro län. Staben ansvarar för att Region Örebro läns förtroendevalda organisation får det underlag och administrativa stöd som krävs för att fatta väl underbyggda beslut.

Sakområde

Region Örebro läns frågor vad gäller administration, juridik och säkerhet kan delas upp i nedanstående delområden:

- Juridisk rådgivning och stöd
- Informationssäkerhet och dataskyddsbud
- Nämndadministration
- Ärendehantering
- Administrativ service
- Beredskap och säkerhet

Den administrativa servicen riktar sig främst till region- och oppositionsråd och regiondirektör.

Aktuellt 2020

Fortsatt fokus läggs vid att stödja den politiska organisationen, liksom vid att delta aktivt i det regionövergripande arbetet med att nå och vidmakthålla en ekonomi i balans i enlighet med beslut i politiska organ.

8.3 Framtida utmaningar

Region Örebro län

Gemensamma utmaningar för regionkansliet är att utveckla stödet till de förtroendevalda så att den politiska organisationen kan fungera i enlighet med fullmäktiges beslut. Som nämnts hamnar även frågor om ekonomi i balans i fokus. Detta innebär bland annat ett omfattande arbete att i olika avseenden arbeta nära förvaltningarna i syfte att ge dem goda möjligheter att stödja den politiska organisationen. Regionkansliets staber och strateger ska aktivt stödja förvaltningarna och medverka till skapande av och utveckla bra samarbetsstrukturer och samarbetsgrupperingar.

Hållbar utveckling

Region Örebro läns program för hållbar utveckling definierar bland annat vad verksamheterna ska prioritera och uppnå inom området hållbar utveckling genom att integrera sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv. Under programperioden har stort fokus lagts vid att utveckla samverkan och kommunikation tvärfunktionellt inom ordinarie lednings- och stödprocesser och skapa en hög grad av förankring och ägandeskap i linjeorganisationen för hållbarhetsfrågorna. Staben hållbar utveckling arbetar fortfarande utifrån varierande process-, struktur-, och systemstöd, varför det även fortsatt blir viktigt att verka för att utveckla de fokusområden som kopplats till Program för hållbar utveckling samt att inför revidering av programmet fördjupa och mogna i de processer som påbörjats. En utmaning är att sortera och hitta bättre och mer träffsäkra indikatorer, att använda de epidemiologiska underlag som tas fram genom att ännu tydligare identifiera mottagare och utförare.

Hälso- och sjukvård och tandvård

Inom hälsoval kommer patientkontrakt och förberedelser inför införande av ett nytt vårdinformationssystem vara ett omfattande uppdrag. Utifrån nationell publicering av medicinska data krävs ett utvecklingsarbete kopplat till PrimärvårdsKvalitet kring verksamheternas registrering och vårddokumentation. En utmaning är även att utveckla uppföljningen av privata vårdgivare. Studierektorerna kommer att ha utökat uppdrag genom ökat antal ST-, AT- och läkarstudenter. Samarbetet med länets kommuner förstärks inom flera områden genom chefsgruppen för samverkan. Tandvårdsenheten ser behovet av en kraftigt utökad digitalisering gentemot vårdgivare och länets kommuner. Detta innebär resursmässigt en utmaning under införandet de kommande åren. Beredningsgruppen ser fortsatt en utmaning i att få tydlighet gällande processer och ansvarsfördelning relaterat till beredningsgruppens uppdrag i den nya politiska organisationen. En utmaning är även att tillsammans med Regional utveckling färdigställa och förankra nya riktlinjer kring föreningsbidrag.

Digitalisering

För regionkansliet är det en utmaning att leda och samordna digitaliseringsprocessen som anses vara den enskilt starkaste förändringsfaktorn i samhället fram till år 2025. Det finns ett högt förändringstryck på det offentliga Sverige där digitalisering påverkar all verksamhet och alla sektorer i samhället och digitala tjänster ska, när det är möjligt och relevant, vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med dem som bor i Sverige, med organisationer och med företag. Så gott som alla svenskar, 98 procent, har tillgång till internet hemma och nio av tio har en smartmobil. Allt fler av Sveriges invånare använder internet och de gör det allt oftare. Samtidigt uppstår frågan vilka som tillhör den krympande skara som inte kopplar upp sig dagligen. Äldre är den största gruppen som inte använder internet i samma utsträckning som andra personer. Allt fler kopplar upp sig allt mer i Internetsverige och allt färre lämnas kvar i ett digitalt utanförskap. Brister i kompetens, tillgänglighet och tillit är allmänt hindrande. Grundläggande för fortsatt utveckling och nyttoskapande är människors och verksamheters tillgång till kompetens, uppkoppling och information samt deras tillit till nätet och digitala tjänster. Från regionkansliet utgår också ansvaret för att i samverkan med andra regioner implementera ett nytt vårdinformationsstöd som ska svara upp mot verksamhetens krav med välfungerande vårdinformationsstöd för verksamheten med stöd av digitalisering.

Regionala samverkansrådet och dess specifika samverkansråd

Den regionala samverkansorganisationens struktur och arbetsformer har utvärderats och en justering av organisationen träder i kraft 1 januari 2019. Fem specifika samverkansråd blir fyra och Regionala samverkansrådet får ett tydligare ansvar för infrastruktur/trafik/bostadsfrågor. Förändringen är tänkt medföra att samverkansarbetet kan stärkas ytterligare mellan Region Örebro län och länets tolv kommuner.

Internationellt utvecklingsuppdrag

När det gäller det internationella utvecklingsuppdraget är en utmaning att enas kring målen med internationaliseringsarbetet för den egna verksamheten. Det är grunden för att kunna bygga vidare och utveckla det internationella arbetet som bedrivs.

Ett starkt varumärke

Arbetet med att vidareutveckla varumärket Region Örebro län (organisationen) är ett ständigt pågående arbete. Ett starkt varumärke är viktigt för att kunna upprätthålla men också utveckla förtroendet hos patienter, kollektivtrafikresenärer, invånare, kommuner, näringsliv och övriga samhällsaktörer. Varumärket kan stärkas genom att Region Örebro läns kommunikation är trovärdig, tydlig och tillgänglig liksom genom att tydliggöra Region Örebro läns profil internt och nationellt. Arbetsgivarvarumärket spelar också en viktig roll för befintliga medarbetare och för att attrahera framtida medarbetare. Fokus i närtid kommer vara fortsatt utveckling av arbetsgivarvarumärket. Samtidigt behöver ett strategiskt varumärkesarbete initieras gällande Region Örebro län.

Attraktiv arbetsgivare

Som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare och en hållbar arbetsplats behöver olika strategiska hållbara insatser ske för att förstärka den strategiska kompetensförsörjningen. Arbete kommer att ske under 2020 utifrån olika områden - att skapa engagemang, använda kompetensen rätt, visa karriärmöjligheter, utnyttja tekniken, bredda rekryteringen och marknadsföra jobben samt se över möjligheten att förlänga arbetslivet. Arbetet kring oberoende av inhyrd personal fortsätter. Arbetet med att attrahera, anställa och behålla medarbetare fortsätter liksom arbetet inom chefs- och ledarskapsområdet.

Ekonomi

Region Örebro läns ekonomi ska kännetecknas av långsiktighet och hushållning vilket också innefattar regionkansliets ekonomi. Region Örebro län står inför stora utmaningar. För att möta befolkningens ökade vårdbehov, förändringar i demografi, samhällsservice och samhällsutveckling, Region Örebro läns ökade pensionsåtagande samt en högre investeringsnivå måste Region Örebro län åstadkomma en långsiktig god ekonomisk ställning.

9 Uppföljning

Regionstyrelsen ansvarar för att kontinuerligt följa nämndernas verksamhet och resultat. Uppföljning ska ske av Regionstyrelsens verksamhetsplan som också innefattar regionkansliet. Internkontrollplanen med risker och åtgärder ska följas upp. Uppföljning ska även ske av regionfullmäktiges verksamhetsplan. Regionstyrelsen har en uppsiktsplikt av regionfullmäktiges samtliga effektmål som fullmäktige beslutat om. Regionstyrelsen ska vidta de åtgärder som behövs med anledning av uppföljningen.

Uppföljning sker i periodrapporter av ekonomin med årsprognos samt valda nyckeltal till regionstyrelsen. I delårsrapport, verksamhetsberättelse och årsredovisning redovisas även samtliga effektmål till regionstyrelsen och regionfullmäktige. Redovisning av internkontrollplanen sker i delårsrapport och verksamhetsberättelse till regionstyrelsen.

Regionkansliets uppföljning av mål med indikatorer och risker med åtgärder i internkontrollplanen sker i delårsrapport och i verksamhetsberättelse. Inom regionkansliet sker regelbunden uppföljning av mål och risker med åtgärder samt även av stabernas aktivitetsplaner och åtgärder i samband med stabsvisa möten samt vid regionkansliets stabsledning och på regionkansliets APT.

Samverkan sker med de fackliga organisationerna och regionkansliets samverkan med de fackliga organisationerna sker genom samverkansgrupp vid frågor som rör det inre arbetet vid regionkansliet.

10 Intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten:

Intern styrning

- a) Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter samt uppnår beslutade mål och uppdrag.
- b) Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.

Intern kontroll

- c) Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten.
- d) Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig.
- e) Att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.

Förenklat kan man säga att den interna styrningen syftar till att "få bra saker att hända" för att verksamheten ska fullgöra/uppnå krav a-b och den interna kontrollen syftar till att "undvika negativa händelser" som kan leda till att verksamheten inte bedrivs i enlighet med krav c-e. Aktiviteter kopplade till den interna styrningen dokumenteras i nämndens verksamhetsplan och åtgärder kopplade till den interna kontrollen dokumenteras i internkontrollplanen som är del av verksamhetsplanen.

Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den interna styrning och kontroll ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamhetens förutsättningar, art och omfattning. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll. Vid uppföljningen av helår ska förvaltningar och nämnder göra en bedömning (ISK-bedömning) om den interna styrningen och kontrollen har varit tillräcklig. Regionstyrelsen gör sedan utifrån sin uppsiktsplikt en samlad bedömning i årsredovisningen.

10.1 Internkontrollplan

Internkontrollplanen består dels av regionövergripande risker med åtgärder som berör samtliga nämnder samt nämndspecifika risker med åtgärder.

Uppföljningen av IK-planen dokumenteras i delårsrapport samt i verksamhetsberättelsen. Resultatet av uppföljningen bereds i verksamhetsdialoger mellan förvaltningschef och regiondirektören.

Förklaringar till IK-planen nedan:

Verksamhet: Process/område.

Risk: Händelse som, om den inträffar kan leda till att verksamheten inte bedrivs i enlighet med krav c, d och e.

Åtgärd: Hur verksamheten vill hantera de risker som inte accepteras.

Verksamhet	Risk	Åtgärd
HR	Risken att systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) inte efterlevs.	Regionövergripande åtgärd: Varje chef ska säkerställa efterlevnaden av SAM utifrån de regionövergripande dokument som finns, och uppföljning ska ske i ledningsgrupper och i samverkansgrupper.
	Risken att underlag för utbetalning av lön och arvoden inte är korrekta.	Regionövergripande åtgärd: Skicka ut en påminnelse till ansvariga att kontroll av löneberäkningsresultat ska ske inför löneutbetalning.
		Se över och utveckla processen för förtroendevaldas arvoden.
		Implementera ny förtroendemannarutin för arvodeshantering.
Risken att rekryteringsrutiner inte efterlevs.	Regionövergripande åtgärd: Informera alla chefer om betydelsen av referenstagning och konsekvenserna vid felrekrytering.	
Ekonomi	Risken att inköp görs utanför avtal.	Regionövergripande åtgärd: Upphandlingen genomför uppföljning inom utpekade avtalsområden, 1 Övergripande material och tjänster, 2 Fastighet, 3 IT/Kommunikation, 4 Fordon, 7 Vårdrelaterad utrustning, textilier och hjälpmedel samt 8 Vårdrelaterat förbrukningsmaterial. Upphandlingen återkopplar till verksamheten om avtal inte följs. Verksamheten ska vidta åtgärder om avtal inte följs.
Finans	Risken att finansorganisationen är sårbar vid bortfall av funktioner.	Ta fram en dokumenterad rutin för månadsrapportering, bokföring och registrering i finanssystem.
	Risken att efterlevnad av Finanspolicy är bristande.	Uppdatera förvaltarna med ny Finanspolicy vid revideringar av denna.
		Uppföljning med förvaltare av hållbarhet och ansvarsfulla investeringar.
	Risken att bokföring i pensionsmedelsportföljen är felaktig.	Förbereda för integration av bokföring från finanssystem till ekonomisystem.
Risken att aktuell samt framtida betalningskapacitet inte är tillräcklig.	Implementera systemstöd för likviditets- och investeringsplanering.	
Informatsäkerhet	Risken att verksamheten inte efterlever tillämplig	Regionövergripande åtgärd: Säkerställa ett systematiskt och riskbaserat

Verksamhet	Risk	Åtgärd
et	dataskyddslagstiftning (GDPR och Patientdatalagen). Samt NIS-direktivet och lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster.	informationssäkerhetsarbete. En förutsättning för arbetet är: att verksamheten på det sätt som är möjligt avsätter resurser för informationssäkerhetsarbetet, att all berörd personal ska ha god kunskap om och medverka till att följa regelverk för informationssäkerhet, att informationsklassa och riskbedöma vid inköp, upphandling och förändring som kan påverka informationssäkerheten.
		Regionövergripande åtgärd: Säkerställ att informationsklassning av IT-stöd som innehåller personuppgifter har genomförts i enlighet med riktlinje för informationsklassning. Dokumentnr 434302. Rapportera vilka system som är informationsklassade och vilka som kvarstår att informationsklassa.
		Regionövergripande åtgärd: Informationsägare/objektägare ska säkerställa att identifierade informationssäkerhetsbrister åtgärdas.
Kvalitet och utveckling	Risken att verksamheten inte bedrivs i beaktande av intressenters krav och behov.	Regionövergripande åtgärd: Vid behov säkerställa ett arbetssätt för att identifiera intressenter, deras krav och behov samt vidta åtgärder som kan påverka tillfredsställelsen. Stöd: Definition av intressenter på intranätet samt riktlinje för Upprättande av intressentanalys Dokumentnr 449240.
	Risken att arbetssätt/processer som inkluderar flera verksamheter inte samordnas.	Regionövergripande åtgärd: Implementera ett processororienterat arbetssätt där behov finns. Stöd: Processororienterat arbetssätt på intranätet.
		Regionövergripande åtgärd: Identifiera och beskriv prioriterade arbetssätt/processer som kräver samordning mellan verksamheter. Stöd: Organisation för processledning och Systemkarta på intranätet.
Risken att föreslagna och/eller beslutade åtgärder från avvikelshandlingen/risk- och händelseanalyser inte genomförs.	Säkerställ ett systematiskt arbetssätt för att kontrollera att föreslagna och/eller beslutade åtgärder hanteras/genomförs.	
Juridik	Risken att otillbörlig påverkan, muta/bestickning	Se över och vid behov revidera internt regelverk (14OLL4494).

Verksamhet	Risk	Åtgärd
	och korruption förekommer.	Regionövergripande åtgärd: Implementera ny riktlinje när denna är framtagen och beslutad.
Kommunikation	Risken att information inte når ut vid en allvarlig händelse.	Uppdatera larmlista med aktuella kommunikatörer. Beordra in kommunikatör vid allvarlig händelse.
Staben hälso- och sjukvård	Risken att överlämnad verksamhet till en privat utförare enligt KL 3 kap 16 § inte följer mål och riktlinjer enligt Krav- och kvalitetsboken eller annat tecknat avtal.	Kontroll och uppföljning av privata utförares efterlevnad av krav.

REGIONSTYRELSEN - ETT HÅLLBART LEDARSKAP

Miljöpartiets förslag till budget 2020

Nuläget

Klimat- och miljöförändringar

Extremvädret sommaren 2018 blev en väckarklocka för många. Plötsligt blev det tydligt för var och en vilka effekter uppvärmningen av planeten får. Det står helt klart att även vårt län måste arbeta hårdare och mer proaktivt för att anpassa samhällets funktioner till skyfall, översvämningar, skogsbränder och nya infektionssjukdomar. Krafttag krävs för att anpassa men också för att vända utvecklingen. Människan måste hejda uppvärmningen av planeten och det enda sättet är att minska utsläppen av klimatfarliga gaser.

Demografi och personalbrist

Sveriges folkmängd har en hög ökningstakt. Sveriges befolkning väntas bli 11 miljoner invånare år 2025 och 12 miljoner år 2040, enligt SCB:s befolkningsprognos. Förutsatt att länet framöver växer motsvarande sin storlek av Sverige, tre procent, kommer länet att växa med 25-30 000 invånare de närmaste 10-15 åren, vilket motsvarar ett nytt Karlskoga. Genom att befolkningen ökar och antalet äldre-äldre också blir fler, kommer också nya krav att ställas på regionens alla verksamheter.

Ekonomi

RÖL står inför en tuff period där ekonomin snörs åt. Organisationen har större utgifter än intäkter. Det beror bland annat på att regionen anställer fler personal, anställer hyrläkare, investerar i nya verksamhetslokaler, köper in den senaste medicinska tekniken och använder dyra specialläkemedel. En del av kostnadsökningen är svår att påverka, exempelvis läkemedel. För att kunna utveckla verksamheten i framtiden måste ekonomin vara i balans och det ska finnas en buffert. Detta gäller samtliga nämnder.

Hållbar utveckling

Region Örebro län ska ta det fulla ansvaret för en hållbar utveckling inom organisationen och samtidigt leda arbetet i länet. FN:s 17 mål för hållbar utveckling tillsammans med RÖL:s

program för hållbar utveckling är en plattform för arbetet. RÖL:s verksamhetsplaner, budget och målarbete ska präglas av hållbar styrning och ha Agenda 2030 som en grund. Denna hållbarhetsstyrning ska präglas av ett systematiskt arbetssätt som kröns av årliga hållbarhetsredovisningar kopplade till budget och VP. Nämnden ska alltså göra en hållbarhetsredovisning och koldioxidbudget.

Organisationskultur och arbetssätt

Att integrera hållbarhetsfrågorna i nämndens processer kräver en mogen organisation. Ledare och chefer måste föregå med gott exempel och premiera ett arbete med en hög grad av tvärfunktionell samverkan, god kommunikation och innovationstänkande. Centrala processer som omvärldsanalys, ledning samt budget- och verksamhetsplanering är avgörande. Implementeringen av hållbarhetsfrågorna och hållbar styrning ska intensifieras och prioriteras. Chefs- och ledarskapet är oerhört viktigt där utbildning, lärande och stöd för denna personalgrupp blir nödvändiga inslag i utvecklingsarbetet för att nå målen.

Minskad sårbarhet, klimatpåverkan och fossilberoende

Genom att arbeta klimatsmart och öka medvetenheten i beteenden och arbetssätt, minskar klimatrelaterade utsläpp från energianvändning, måltider, resor, transporter, förbrukningsmaterial och andra varor. Det offentliga, där regionens verksamheter ingår, står för cirka 30 procent av en människas klimatavtryck. Därför är det av yttersta vikt att nämnden arbetar aktivt med att minska utsläppen av de klimatfarliga gaserna. Inom dessa områden finns ett arbete som redan är etablerat i den ordinarie verksamheten och fokus blir därför ett fortsatt förbättringsarbete med höjda ambitioner.

Uppdraget

Regionstyrelsen är Region Örebro läns högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling. Detta innebär att leda och samordna de övergripande utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling för Örebro län och att följa upp verksamheten. Regionstyrelsen har initiativrätt och samordningsansvar för framtagande av styrande dokument, till exempel vision, policys och program. Regionstyrelsen ska i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen leda och samordna förvaltningen av Region Örebro läns angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Klimatledarskap

Regionstyrelsen har ett särskilt ansvar för att höja kunskapsnivån inom förvaltningarna och länet kring klimatpåverkan och möjligheter att reducera densamma genom utbildningsinsatser och information i befintliga kanaler och verksamheter. Hållbarhetsplanen är ett viktigt styrdokument som behöver bli känt och implementerat i hela organisationen, vilket även omfattar regionens bolag.

Ledarskap och personalförsörjning

RÖL ska attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som behövs för att möta invånarnas behov av regionorganisationens verksamhet. RÖL måste säkra och förbereda sig för morgondagens behov av kompetens där konkurrensen kommer att vara tuff om arbetskraften. Ett sätt är att möta intresse för de yrken som finns bland annat hos de unga och genom att erbjuda elever och studenter som finns i regionorganisationens verksamhet ett verksamhetsintegrerat lärande av hög kvalitet. Ett förlängt arbetsliv som möjliggör att arbete sker längre än tidigare utmanar också rådande strukturer som idag finns på arbetsplatserna och kräver nya förutsättningar. Matchningen av kompetens är en stor utmaning och prognoser och statistik visar att arbetsmarknaden är beroende av att det finns inflyttning till Sverige. RÖL måste vara aktiv på många plan både lokalt, regionalt, nationellt och globalt för att positionera regionorganisationen som ett alternativ som arbetsplats. Detta kräver investeringar i tid, kraft och samarbete med en mängd aktörer. Dessutom krävs mod att hitta nya lösningar för att möta behov och krav hos morgondagens arbetskraft.

Hbtq och funkofobi

Funkofobi är en samlingsbeteckning för exempelvis fördomar om, särbehandling av och utestängande av personer med funktionsnedsättning. Regionen har nytta av att skapa fler arbetstillfällen i regionala förvaltningar och bolag för personer med funktionsnedsättning. Kunskapen inom regionen, gällande sk "hörandenorm" bör öka för att möjliggöra att komma in på tjänster inom regionen. Anställning av teckenspråkiga ska ske på dövas villkor. Handlingsplanen "Hälsa och livskraft för alla" bör därför utvärderas.

Många HBTQ-personer vittnar om diskriminering, okunskap och dåligt bemötande av vården, skolan och andra offentliga instanser. Vi vill se krafttag mot diskriminering av hbtq-personer och stärkta insatser för transpersoners psykiska hälsa.

Barnrättskonventionen

2020 blir Barnrättskonventionen lag i Sverige. Detta ställer särskilda krav på verksamheten och beslutsfattandet i regionen. Regionstyrelsen har ansvar att leda och granska implementeringen av den nya lagen i organisationen.

Örebro Airport

Regionen är delägare i bolaget Örebro Airport, varifrån det flygs civilflyg och fraktflyg. Regionen har, förutom sitt årliga ägarbidrag, tidigare skjutit till förlustbidrag flera år. Tre reguljärlinjer har lagts ned de senaste åren, då flygoperatörerna inte hittar några marknadsmässiga grunder att fortsätta. Intresset från huvudmålgruppen – näringslivet i länet – sviktar. Idag görs dock i runda tal 100 000 charterresor och ett antal fraktflygningar med Örebro AirPort som utgångspunkt. Här borde användarna betala vad det kostar utan

stöd av skattepengar. Med anledning av ovanstående utveckling ska regionens ägande i flygplatsbolaget avvecklas under kommande år och skattesubventionerna upphöra.

Mål för Regionstyrelsen

FN:s mål för hållbar utveckling, Agenda 2030, tillsammans med RÖL:s program för hållbar utveckling är en plattform för arbetet i nämnden.

RF:s uppdrag till regionstyrelsen 2020

- Regionstyrelsen skall ta fram en klimatanpassningsplan som utgör underlag för kommande planeringsarbete och ekonomiska åtaganden.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram, i bred parlamentarisk anda, ett klimatpolitiskt ramverk, liknande det Sveriges riksdag antagit. Inom uppdraget ingår även att ta fram en handlingsplan för att uppnå klimatmålen liksom att utforma en klimatredovisning i form av en koldioxidbudget.
- Regionstyrelsen skall ta fram en plan för pensionskapitalet som gör det, i princip, fritt från investeringar i företag inom fossilbränslebranschen.
- Ägardirektiven för majoritetsägda bolag skall omfattas av det klimatpolitiska ramverket och följa klimatanpassningsplanen.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utbilda chefer på topp och mellannivå i hållbar utveckling och styrning.
- Regionen ska under 2020 vidareutveckla projekt för arbetstidsförkortning, med målet att uppnå 35 timmars arbetsvecka som normal heltid.
- En handlingsplan upprättas med målet att chefer inom RÖL, år 2023 högst ska ha 30 medarbetare.
- Regionstyrelsen ska inrätta ett föreningsråd, motsvarande nuvarande Pensionärsråd, för föreningsaktiva under 26 år.
- Regionstyrelsen ska ta fram en strategi för att stärka ungas psykiska och fysiska hälsa.
- Regionstyrelsen ska ta fram en handlingsplan med åtgärder för att realisera intentionerna i Folkhälsoplanen.

- Regionstyrelsen ska utvärdera hur tidigare formulerade handlingsplan för funktionsvariationer fallit ut. Regionstyrelsen ska även ta fram en plan hur funkofofi och hörselnorm och liknande begrepp blir kända inom verksamheten. Barnrättskonventionen ska implementeras i beslutsprocesser.
- Regionstyrelsen initierar en avveckling av Örebro Airport

Ekonomi

Driftbudget regionstyrelsen

Belopp i mnkr	Budget 2020 MP förslag	Beslutad Budget 2019
Regionbidrag för regionstyrelsen som nämnd:		
- Förtroendevalda	-31	-33
- Regionstyrelsen Regionkansliet	-472	-440
- Hälsovalsenheten *1	-1 735	-1 656
- Tandvårdsenheten	-247	-241
Summa:	-2 485	-2 370

Övrigt inom regionstyrelsens driftansvar:		
Effekter tidigare års beslut	-32	-20
Regionstyrelsens planeringsreserv + Framtidens utmaningar * 2	-30	-63 (-150)
Specialdestinerade statsbidrag *3	0	181
Regionstyrelsens verksamhetskostnad *4	265	-50
Totalt regionstyrelsens driftansvar	-2 646	-2 584

7

Tidsplan verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020

19RS9855

Tidsplan verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att fastställa Region Örebro läns tidsplan för verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020.

Sammanfattning

Förslag till tidsplan för verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020.

Tidsplanen för verksamhetsplan med budget 2021 ska skapa förutsättning för en tydlig och transparent process att ta fram verksamhetsplan med budget för kommande verksamhetsår. Arbetet har startat med ett omvärldsseminarium i samband med regionstyrelsens sammanträde i december 2019. Det utgör en del i underlag till förutsättningar för verksamhetsplan med budget som beslutas i regionstyrelsen i februari. Förutsättningarna kompletteras enligt regeringens vårproposition och ny skatteunderlagsprognos i maj. Efter politisk beredning fattas beslut om verksamhetsplan med budget vid regionstyrelsens sammanträde i maj och regionfullmäktiges sammanträde i juni. Tidsplanen är förändrad med beslut i fullmäktige i juni istället för som tidigare år med beslut i november. Tidsplanen är anpassad efter nya förutsättningar med den politiska organisationen med fler nämnder från och med 2019.

Nämndernas verksamhetsplaner ska beslutas i september. Tidigare år har nämndernas verksamhetsplaner beslutats först i januari/februari innevarande verksamhetsår. Nämndernas verksamhetsplaner ska presenteras vid ett seminarium i oktober för att säkerställa regionstyrelsens uppsiktsplikt.

Tidsplanen innehåller också beskrivning av uppföljning av verksamhetsplan med budget under 2020. Det avser uppföljning av helår 2019 och uppföljning i form av periodrapporter, delårsrapport och uppföljning av helår avseende år 2020. Tidsplanen är förändrad med en delårsrapport per 31 juli istället för som tidigare år med

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Birgitta Ohlsson

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9855

delårsrapporter per 30 april och 31 augusti. Förändringen är gjord mot bakgrund av regionövergripande kostnadsreducerande åtgärder inom ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter.

Beredning

Regionstyrelsens arbetsutskott behandlar ärendet den 20 januari 2019.
Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta att fastställa Region Örebro läns tidsplan för verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Tidsplanen är en del i processen att ta fram och följa upp verksamhetsplan med budget. Verksamhetsplanen innehåller ambitioner inom hållbar utveckling med sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter som även innefattar miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Tidsplanen är en del i processen att ta fram och följa upp verksamhetsplan med budget. Verksamhetsplanen och uppföljningen innehåller budget inklusive investeringsbudget.

Uppföljning

Tidsplanen är en del i processen att ta fram och följa upp verksamhetsplan med budget. Uppföljning av verksamhetsplanen sker vid ordinarie rapportering i delårsrapport och årsredovisning.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28

Förslag till tidsplan verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Samtliga nämnder och förvaltningar

Tidsplan verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020

Regionstyrelsen 28 januari 2020

1. Inledning

Tidsplanen för verksamhetsplan med budget 2021 ska skapa förutsättningar för en tydlig och transparent process för att ta fram verksamhetsplan med budget för kommande verksamhetsår. Arbetet har startat med ett omvärldsseminarium i samband med regionstyrelsens sammanträde i december 2019. Det utgör en del i underlaget till förutsättningar för verksamhetsplan med budget som beslutas i regionstyrelsen i februari. Förutsättningarna kompletteras enligt regeringens vårproposition och ny skatteunderlagsprognos i maj. Efter politisk beredning fattas beslut om Region Örebro läns verksamhetsplan med budget vid regionstyrelsens sammanträde i maj och regionfullmäktiges sammanträde i juni. Tidsplanen är förändrad med beslut i fullmäktige i juni istället för som tidigare år med beslut i november. Tidsplanen är anpassad efter nya förutsättningar med den politiska organisationen med fler nämnder från och med 2019.

Nämndernas verksamhetsplaner ska beslutas i september. Tidigare år har nämndernas verksamhetsplaner beslutats först i januari/februari innevarande verksamhetsår. Nämndernas verksamhetsplaner ska presenteras vid ett seminarium i oktober för att säkerställa regionstyrelsens uppsiktsplikt.

Tidsplanen innehåller också beskrivning av uppföljning av verksamhetsplan med budget under 2020. Det avser uppföljning av helår 2019 och uppföljning i form av periodrapporter, delårsrapport och uppföljning av helår avseende år 2020. Tidsplanen är förändrad med en delårsrapport per 31 juli istället för som tidigare år med delårsrapporter per 30 april och 31 augusti. Förändringen är gjord mot bakgrund av regionövergripande kostnadsreducerande åtgärder inom ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter.

2. Tidsplan verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020

Politiskt organ/ datum	Beslut/aktivitet/dokument
Regionstyrelsen/ 17 december 2019	Regionstyrelsens omvärldsseminarium. Presentation av omvärldsrapport med trender och hur dessa påverkar verksamhetens förutsättningar, konsekvenser och strategiska vägvalsfrågor.

Politiskt organ/ datum	Beslut/aktivitet/dokument
Regionstyrelsen/ 28 januari	Regionstyrelsen beslutar om tidsplan för verksamhetsplan 2021 och uppföljning 2020.
Regionstyrelsens arbetsutskott/ 12 februari	Regionstyrelsens arbetsutskott bereder förslag till ”Förutsättningar för verksamhetsplan med budget 2021-2023”, enligt nedan.
Regionstyrelsen/ 27 februari	Regionstyrelsen beslutar om ”Förutsättningar för verksamhetsplan med budget 2021-2023”. Förutsättningarna innehåller sammanfattande slutsatser från omvärldsrapporten samt en preliminär ekonomisk kalkyl för perioden 2021-2023 inklusive preliminär investeringsbudget. Underlag enligt SKR:s skatteunderlagsprognos i februari och landstingsprisindex.
Nämnderna/ februari	Nämnderna beslutar nämndens ”verksamhetsberättelse 2019”.
Regionstyrelsens arbetsutskott/ 24 mars	Regionstyrelsens arbetsutskott bereder ”Region Örebro läns årsredovisning 2019”.
Regionstyrelsen/ 30 mars	Regionstyrelsen beslutar ”Regionstyrelsens verksamhetsberättelse 2019”.
Regionstyrelsen/ 30 mars	Regionstyrelsen bereder ”Region Örebro läns årsredovisning 2019”.
Regionstyrelsen/ 30 mars	Regionstyrelsen beslutar ”Region Örebro läns periodrapport per 29 februari 2020”.
Region- fullmäktige/ 15 april	Regionfullmäktige beslutar ”Region Örebro läns årsredovisning 2019”.
Regionstyrelsen/ 29 april	Regionstyrelsen beslutar ”Region Örebro läns periodrapport per 31 mars 2020”.
5 maj	Komplettering av ekonomisk kalkyl enligt regeringens vårproposition och ny skatteunderlagsprognos.
Mars-maj	Politisk beredning av ”Region Örebro läns verksamhetsplan med budget 2021 och planeringsförutsättningar 2022-2023”.
Regionstyrelsens arbetsutskott/ 19 maj	Regionstyrelsens arbetsutskott bereder ”Region Örebro läns verksamhetsplan med budget 2021 och planeringsförutsättningar 2022-2023” inklusive skattesats.

Politiskt organ/ datum	Beslut/aktivitet/dokument
Regionstyrelsen/ 26 maj	Regionstyrelsen beslutar ”Region Örebro läns periodrapport per 30 april 2020”.
Regionstyrelsen/ 26 maj	Regionstyrelsen bereder ”Region Örebro läns verksamhetsplan med budget 2021 och planeringsförutsättningar 2022-2023” inklusive skattesats.
Region- fullmäktige/ 17-18 juni	Regionfullmäktige beslutar ”Region Örebro läns verksamhetsplan med budget 2021 och planeringsförutsättningar 2022-2023” inklusive skattesats.
Regionstyrelsen/ juni-september	Regionstyrelsen bereder regionstyrelsens ”Verksamhetsplan med budget 2021”.
Nämnderna/ juni-september	Nämnderna bereder nämndens ”Verksamhetsplan med budget 2021”.
Nämnderna/ augusti	Nämnderna beslutar nämndens ”delårsrapport per 31 juli 2020”.
Regionstyrelsens arbetsutskott/ 1 september	Regionstyrelsens arbetsutskott bereder ”Region Örebro läns delårsrapport per 31 juli 2020”.
Regionstyrelsen/ 10 september	Regionstyrelsens bereder ”Region Örebro läns delårsrapport per 31 juli 2020”.
Regionstyrelsen/ 10 september	Regionstyrelsen beslutar regionstyrelsens ”Verksamhetsplan med budget 2021”.
Region- fullmäktige/ 24 september	Regionfullmäktige beslutar ”Region Örebro läns delårsrapport per 31 juli 2020”.
Nämnderna/ september	Nämnderna beslutar nämndens ”Verksamhetsplan med budget 2021”.
Regionstyrelsen/ 20 oktober	Regionstyrelsen beslutar ”Region Örebro läns periodrapport per 30 september 2020”.
Regionstyrelsen/ 20 oktober	Regionstyrelsens seminarium. Utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt, bland annat för att säkerställa ”den röda tråden” och handlingsplaner för ekonomi i balans, ska regionstyrelsen och nämnderna presentera sina respektive ”Verksamhetsplan med budget 2021”.
Regionstyrelsen/ 26 november	Regionstyrelsen beslutar ”Region Örebro läns periodrapport per 31 oktober 2020”.

Politiskt organ/ datum	Beslut/aktivitet/dokument
Regionstyrelsen/ 21 december	Regionstyrelsen beslutar ”Region Örebro läns periodrapport per 30 november 2020”.
Nämnderna/ februari 2021	Nämnderna beslutar nämndens ”verksamhetsberättelse 2020”.
Regionstyrelsen/ mars 2021	Regionstyrelsen beslutar ”Regionstyrelsens verksamhetsberättelse 2020”.
Regionstyrelsens arbetsutskott/ mars 2021	Regionstyrelsens arbetsutskott bereder ”Region Örebro läns årsredovisning 2020”.
Regionstyrelsen/ mars 2021	Regionstyrelsen bereder ”Region Örebro läns årsredovisning 2020”.
Region- fullmäktige/ april 2021	Regionfullmäktige beslutar ”Region Örebro läns årsredovisning 2020”.

8

Revidering av bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län

20RS307

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 20RS307

Organ
Regionstyrelsen

Revidering av bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att fastställa reviderade "Bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län" enligt förslag.

Sammanfattning

Fullmäktige har att fastställa reglementen för bland annat styrelse och nämnder. I Region Örebro län sker detta genom beslut om dokumentet "Bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län". Fullmäktige beslutade i juni 2018 om den nuvarande versionen av bestämmelserna. Revidering sker genom arbete i regionstyrelsens planerings- och organisationskommitté, där alla partier i fullmäktige har möjlighet att delta. Mot bakgrund av arbetet i kommittén finns nu förslag på revidering.

Förslaget innefattar i huvudsak följande. Möjlighet för regionstyrelsen att fatta beslut i frågor som rör flera nämnders verksamhetsområden, förtydliganden om styrelsens uppsiktsplikt, flytt av strålskyddsansvaret till regionstyrelsen, utökat mandat för servicenämnden att fatta beslut i investeringsfrågor och frågor om förhyrning och uthyrning av fastigheter och lokaler, liksom i frågor om försäljning av fast egendom. Styrelsen ges även mandat att fatta beslut i vissa av dessa frågor överstigande angivna beloppsgränser. Frågan om upphandling av vård från extern utförare förtydligas. Servicenämnden ges uttryckligt mandat att fatta beslut i upphandlingsfrågor som rör flera nämnders ansvarsområden, liksom styrelsen ges motsvarande mandat i de fall saken är av principiell karaktär. Ansvaret för socialt företagande läggs på nämnden för regional tillväxt, liksom frågor inom den sociala delen av ideell sektor läggs på kulturnämnden, som också föreslås bli det nya namnet på den nämnd som hitintills har kallats kultur- och fritidsnämnd. Vidare föreslås att ansvaret för sjukresor ska ligga på samhällsbyggnadsnämnden och att ansvaret för läkemedelsfrågor för hela Region Örebro län ska ligga på hälso- och sjukvårdsnämnden. Energifrågorna flyttas till

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 20RS307

nämnden för regional tillväxt liksom klimatfrågorna helt och hållet läggs under styrelsens ansvar.

Beredning

Regionstyrelsens planerings- och organisationskommitté har arbetat med frågan om revidering av ” Bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län”.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet medför inga konsekvenser för dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28.

Bestämmelser för politiska organ i Region Örebro län.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Bestämmelser för politiska organ inom Region Örebro län

Inledning

Kommunallagen innehåller bland annat bestämmelse om obligatoriska reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder, som en följd av den fria nämndorganisationen. Regionfullmäktige är därför skyldig att anta reglementen för nämnderna. Reglementena är viktiga för att klargöra uppgiftsfördelningen mellan nämnderna. Reglementena måste bland annat ange vilken eller vilka nämnder som ska ha hand om sådana lagstadgade uppgifter som ankommer på Region Örebro län.

Övergripande beskrivning av roll- och ansvarsfördelning mellan fullmäktige, styrelsen och nämnderna

Regionfullmäktige

Endast fullmäktige får besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för Region Örebro län. I Kommunallagens 5 kap. 1 § finns närmare föreskrivet om fullmäktiges uppgifter, men här kan nämnas att fullmäktige förutom att besluta om mål och riktlinjer för verksamheten bl.a. ska fastställa budget och skattesats och ska besluta om den politiska organisationen och fastställa reglementen för Region Örebro läns nämnder.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen är Region Örebro läns högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling. Detta innebär att leda och samordna de övergripande utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering som främjar en långsiktig hållbar utveckling för Örebro län och att följa upp verksamheten. Regionstyrelsen har initiativrätt och samordningsansvar för framtagande av styrande dokument, till exempel vision, policier och program.

Regionstyrelsen ska i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen leda och samordna förvaltningen av Region Örebro läns angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över Region Örebro läns verksamhet som bedrivs i sådana bolag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen och sådana kommunalförbund som Region Örebro län är medlem i. I sitt arbete med att hålla samman organisationen till en helhet ska regionstyrelsen ange riktlinjer och utge föreskrifter samt utarbeta nödvändiga policys. Till regionstyrelsen finns kopplat utskott med ett delegerat ansvar.

Regionstyrelsen har också i uppdrag att besluta i ärenden som berör flera nämnders ansvarsområden. Detta gäller dock inte upphandlingsfrågor, vilka regleras på ett sätt som delvis skiljer sig från huvudregeln. Upphandlingsfrågor som rör flera nämnders ansvarsområden, beslutas av Servicenämnden, med undantag för upphandlingsärenden som rör flera nämnders ansvarsområden, och som är av principiell betydelse. I dessa fall beslutar regionstyrelsen.

Nämnder

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten, inom de tilldelade ekonomiska ramarna, bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. De står under regionstyrelsens uppsikt och ansvarar för sin verksamhet inför fullmäktige.

Servicenämnden har i uppdrag att fatta beslut i upphandlingsärenden, som berör flera nämnders ansvarsområden. Om ärendet är av principiell betydelse är det dock regionstyrelsen som ska fatta beslut.

Beredningar under hälso- och sjukvårdsnämnden

Beredningarna är beredningsorgan till hälso- och sjukvårdsnämnden och har inte något beslutsmandat, utöver budgeten för den egna verksamheten. Syftet med beredningarna är att stödja och bistå nämnden, förbättra/möjliggöra kunskapsför djupning samt skapa ökad tillgänglighet till politiken för medborgare och andra aktörer.

Innehåll

Inledning	2
Övergripande beskrivning av roll- och ansvarsfördelning mellan fullmäktige, styrelsen och nämnderna	2
Avd I	8
Allmänna bestämmelser	8
Regionfullmäktige	8
Avd II	9
Regionfullmäktiges arbetsordning	9
Antalet ledamöter	9
Presidium och ålderspresident	9
Kungörelse och annonsering	10
Tid och plats för sammanträden	10
Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	11
Ärenden och handlingar till sammanträden	11
Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare	12
Närvaro	12
Val av protokolljusterare	13
Regionfullmäktiges behandling av ärenden	13
Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena	13
Övriga med yttranderätt vid sammanträdena	14
Yrkanden	15
Deltagande i beslut	15
Omröstningar	16
Reservation och särskilt yttrande	17
Motioner	17
Interpellationer	17
Frågor	18
Allmän frågestund för ledamöterna	18
Medborgarförslag	19
Allmänhetens frågestund	20
Bolagens initiativrätt	20
Beredning av ärenden	20
Beredning av revisorernas budget	21
Återredovisning från nämnderna	21
Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning	21
Justering av protokollet	21
Sekreterare - expediering	22
Valberedning	22
Fullmäktigeberedningar	23
Avd III	24
Reglemente och arbetsordning för regionstyrelse, nämnder, och beredningar	24
Gemensamma bestämmelser	25
Medborgarförslag	25

Rapportörskap	25
Personuppgiftsansvar	25
Nämndernas gemensamma åligganden	26
Regionstyrelsen	27
Sammansättning	27
Regionstyrelsens roll	27
Styr- och ledningsfunktion samt ansvar och rapporteringsskyldighet	28
Långsiktiga inriktningsbeslut	31
Regional utvecklingsstrategi	31
Ekonomisk förvaltning	31
Personalpolitiken	32
Krisledningsnämnd	33
Försörjning och skötsel av fastigheter	33
Delegering från regionfullmäktige	33
Processbehörighet	34
Den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice	34
Arbetsutskott	34
Övriga rådgivande organ	35
Rådet för funktionshinderfrågor	35
Pensionärsråd	35
Etikrådet	35
Planering- och organisationskommitté	35
Partiföreträdare	35
Regionalt samverkansråd	36
Hälso- och sjukvårdsnämnd	37
Sammansättning	37
Nämndens uppdrag	37
Beredningar till hälso- och sjukvårdsnämnden	38
Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård	38
Beredning för psykiatri, hjälpmedel och habilitering	38
Beredning för närsjukvård	39
Forsknings- och utbildningsnämnd	40
Sammansättning	40
Nämndens uppdrag	40
Folktandvårdsnämnd	41
Sammansättning	41
Nämndens uppdrag	41
Närmare om uppdraget	41
Servicekommitté	42
Sammansättning	42
Nämndens uppdrag	42
Närmare om uppdraget	42
Samhällsbyggnadsnämnd	44
Sammansättning	44
Nämndens uppdrag	44
Infrastruktur för transporter och kommunikation	44
Kollektivtrafik	45
Regional samhällsplanering	45

Miljö, energi och klimat	45
Regional tillväxtnämnd	46
Sammansättning	46
Nämndens uppdrag	46
Folkhögskolor	47
Kulturnämnd	48
Sammansättning	48
Nämndens uppdrag	48
Närmare om uppdraget.....	48
Arbetsordning för regionstyrelse och nämnder	49
Presidium	49
Ordföranden	49
Sekreterare	49
Tid och plats för sammanträden	49
Kallelse.....	49
Ersättares tjänstgöring	50
Inkallande av ersättare	50
Offentliga sammanträden	51
Protokoll.....	51
Delegering av beslut inom styrelse eller nämnd	52
Delgivning.....	52
Undertecknande av handlingar	52
Politiska lärlingar	53
Avd IV.....	54
Reglementen och arbetsordningar för övriga politiska organ.....	54
Reglemente för Patientnämnden	54
Patientnämndens organisation, sammansättning och mandattid	54
Patientnämndens åligganden och befogenheter	54
Arbetsordning för Patientnämnden	55
Reglemente för Region Örebro läns revisorer.....	58
Revisorernas roll.....	58
Revisionens formella reglering.....	58
Revisorernas antal och organisation	59
Revisorernas uppdrag och uppgifter	59
Revisorernas ekonomi och förvaltning	60
Revisorernas sakkunniga biträden	60
Revisorernas arbetsformer	61
Revisorernas rapportering.....	61
Revisorerna och fullmäktige.....	62
Revisorernas arkiv	62
Reglemente för Krisledningsnämnden	63
Extraordinära händelser i fredstid	63
Definition av ”extraordinär händelse i fredstid”	63
Krisledningsnämnd	63
Krisledningsnämndens uppgift	63
Krisledningsnämndens verksamhet	64
Mål	64

Begränsning i befogenheten	65
Avrapportering	65
Planering, utbildning och övning.....	65
Krisledningsnämndens inträdande i funktion	65
Larmrutiner för krisledningsnämnden	66
Exempel på larmvägar	66
När krisledningsnämnden larmas.....	66
Reglemente för Läkemedelskommittén.....	68
Övergripande mål	68
Uppgifter	68
Kommitténs sammansättning.....	69
Sammanträde med kommittén	69
Särskilda grupper under kommittén.....	70
Arvode.....	70
Reglemente för den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice	70
Bilaga- Uppdragsbeskrivning för råden	71
Uppdragsbeskrivning - Pensionärsrådet	71
Uppdrag - syfte.....	71
Mål	71
Organisatorisk tillhörighet	71
Sammansättning	71
Ansvarsområde.....	72
Arbetsprocess	72
Introduktion.....	72
Arvode.....	73
Uppdragsbeskrivning – Etikrådet	74
Uppdrag - syfte.....	74
Mål	74
Organisatorisk tillhörighet	74
Sammansättning	74
Ansvarsområde.....	74
Arbetsprocess	74
Introduktion.....	75
Arvode.....	75
Uppdragsbeskrivning - Rådet för funktionshinderfrågor	76
Uppdrag - syfte.....	76
Organisatorisk tillhörighet	76
Sammansättning	76
Arvode och ersättningar.....	77
Undergrupper	77

Avd I

Allmänna bestämmelser

Regionfullmäktige

§ 1

Örebro läns landsting har enligt "Lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län" beslutat att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen samt att den samlade beteckningen för den juridiska personen ska vara Region Örebro län från och med 1 januari 2015. Vad som i lagar och författningar sägs om landsting ska vid tillämpning av dessa bestämmelser gälla Region Örebro län.

I Region Örebro läns politiska organisation intar regionfullmäktige en särställning som det enda organ som väljs direkt av medborgarna. Regionfullmäktiges sammanträden är offentliga och således ett viktigt forum för stor öppenhet och insyn i den politiska beslutsprocessen.

§ 2

Region Örebro läns högsta beslutanderätt utövas av regionfullmäktige som beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för Region Örebro län, främst:

- mål och riktlinjer för verksamheten
- budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor såsom avgifter och taxor
- nämndernas organisation och verksamhetsformer
- val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar
- val av revisorer och revisorerens budget
- grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda
- årsredovisning och ansvarsfrihet, samt
- folkomröstning i Region Örebro län.

Regionfullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i kommunallagen eller i andra författningar.

Regionfullmäktige ska fastställa arbetsordning för sitt arbete.

Avd II

Regionfullmäktiges arbetsordning

Antalet ledamöter

§ 1

Regionfullmäktige har 71 ledamöter.

För ledamöterna finns ett antal ersättare, som för varje valperiod utses enligt bestämmelserna i vallagen.

Presidium och ålderspresident

§ 2

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer regionfullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium). Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

Presidievalen ska förrättas på ett sammanträde som äger rum så tidigt som möjligt från och med den 15 oktober, men senast före december månads utgång. Presidiet väljs för regionfullmäktiges löpande mandatperiod.

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör regionfullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

Regionfullmäktiges presidium ska ta en aktiv roll när det gäller planeringen av fullmäktigearbetet och kontakterna med styrelsen, gärna i samarbete med partiernas gruppledare.

Regionfullmäktiges presidium har i särskilt uppdrag att samordna det övergripande demokratiarbetet i Region Örebro län.

Kungörelse och annonsering

§ 3

Kungörelse av regionfullmäktigesammanträde utfärdas av ordföranden på sätt som anges i kommunallagen.

Regionfullmäktige beslutar om på vilket sätt annonsering ska ske, inkluderande i vilken eller vilka ortstidningar som annonsering om sammanträde ska ske. Annonsering ska även ske på Region Örebro läns webbplats.

Regionfullmäktige bestämmer i vilken utsträckning uppgift om de ärenden som ska behandlas ska införas i ortstidning. Om särskilda skäl föreligger får dock ordföranden inför ett visst sammanträde begränsa annonseringen i ortstidning samt på webbplatsen.

Tid och plats för sammanträden

§ 4

Regionfullmäktige bör hålla minst fyra ordinarie sammanträden per år. Efter förslag från presidiet beslutar regionfullmäktige för varje år om dagar och tider för sina sammanträden.

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda regionfullmäktige första gången under oktober.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med regionstyrelsens presidium.

Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

En begäran om extra sammanträde kan göras av regionstyrelsen eller minst en tredjedel av regionfullmäktiges ledamöter. Begäran ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för ett sammanträde.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

Regionfullmäktige sammanträder i Örebro.

Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

§ 5

Om regionfullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen eller de utsatta sammanträdesdagarna, kan regionfullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Regionfullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar regionfullmäktige genast, när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om regionfullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Ärenden och handlingar till sammanträden

§ 6

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när regionfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

Regionstyrelsens förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen bör tillställas varje ledamot och ersättare samtidigt med kungörelsen. Regionstyrelsens förslag ska också innehålla andra nämnders förslag om sådana föreligger.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Handlingar i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

§ 7

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till regionfullmäktiges sekreterare. Ordföranden eller sekreteraren låter kalla in den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Om samtliga ersättare för en ledamot är förhindrade att inställa sig till sammanträde eller att vidare delta i sammanträde, inträder i ledamotens ställe den ersättare som enligt den mellan ersättarna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har erhållit den första platsen för partiet i valkretsen. Om sådan ersättare ej kan tjänstgöra, inträder den ersättare som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som erhållit den andra platsen för partiet i valkretsen och så vidare efter samma grund. Om partiets samtliga ersättare i valkretsen är hindrade att inställa sig till sammanträde eller att vidare delta i sammanträde, inträder ersättare som har utsetts för partiet i annan valkrets efter den grund som nyss har sagts. Därvid har ersättare, som har utsetts i valkrets där partiets röstetal är högst, företräde.

Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

Om någon ersättare som är behörig att tjänstgöra finns närvarande vid sammanträdet, får ordföranden dock i stället kalla in den ersättaren.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

Ledamot som har avbrutit sin tjänstgöring vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet. En ledamot har dock möjlighet att lämna mötet under förutsättning att ledamoten är tillgänglig för omröstning.

Det som ovan sagts om ledamot gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör dock inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Närvaro

§ 8

En närvarolista som redovisar de ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig under hela sammanträdet.

I början av varje sammanträde låter ordföranden förrätta kontroll av närvaro enligt närvarolistan.

Kontroll av närvaro förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Val av protokolljusterare

§ 9

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan uppropet har förrättats väljer regionfullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar. Dessutom ska två ersättare till justerarna väljas.

Regionfullmäktiges behandling av ärenden

§ 10

Regionfullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i kungörelsen.

Regionfullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen. Brådskande ärenden som inte har kungjorts kan behandlas om samtliga ledamöter i regionfullmäktige är ense om att ta upp ärendet till behandling.

Regionfullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena

§ 11

Den som har rätt att delta i regionfullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning i vilken personen i fråga har anmält sig och blivit uppropad.

I debatt i sakärenden har partiföreträdare för det parti som innehar ordförandeposten i styrelsen har rätt till inledningsanförande om sju minuter. Övriga partiföreträdare har rätt till inledningsanförande om fem minuter. Därutöver har samtliga ledamöter rätt till obegränsat antal inlägg om vardera tre minuter.

I motionsdebatt har motionär och partiföreträdare rätt till inledningsanförande om vardera fem minuter. Därutöver har samtliga ledamöter rätt till obegränsat antal inlägg om vardera tre minuter.

I interpellationsdebatt har interpellanten och den interPELLERADE rätt till inledningsanförande om vardera fem minuter. Därutöver har samtliga ledamöter rätt till obegränsat antal inlägg om vardera tre minuter.

Den som har ställt en enkel fråga har rätt till två inlägg om vardera tre minuter. Den som svarar på frågan har rätt till två inlägg om vardera tre minuter.

Oberoende av talarordning får ordföranden lämna ordet till ledamot för replik, som innehåller bemötande av upplysning, eller rättelse med anledning av föregående talares anförande. Replik ska anmälas under anförandet, och får uppgå till två högst minuter. Ledamot, som inte yttrat sig under överläggningen, ska medges få ordet för replik endast om talare riktat sig till denne.

Den vars anförande har replikerats, har rätt till ett genmäle om en minut.

Regionfullmäktige kan besluta om särskild ordning.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig får ordföranden ta från personen ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under dennes anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

Övriga med yttranderätt vid sammanträdena

§ 12

Övriga som har rätt att delta i överläggningen är:

- ordföranden och vice ordförandena i en nämnd eller gemensam nämnd vid behandling av ett ärende där nämndens verksamhetsområde berörs,
- ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning, när regionfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt,
- ordföranden i en nämnd eller i en fullmäktigeberedning eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga när överläggning hålls med anledning av svaret,
- styrelsens ordförande i ett sådant bolag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ KL, när regionfullmäktige behandlar ärenden som berör förhållanden i bolaget.

Revisorerna ska ges tillfälle att delta i överläggningen när regionfullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen. Av kommunallagen följer att revisorernas sakkunniga biträden har rätt att yttra sig vid fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen.

Dessa reviderade bestämmelser träder i kraft den xx

Revisorerna får delta i överläggningen, när regionfullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller egen förvaltning.

Ordföranden låter, efter samråd med vice ordförandena, i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda i Region Örebro län för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Ingår Region Örebro län i en samverkan genom en gemensam nämnd får ordföranden, efter samråd med vice ordförandena, i den utsträckning som det behövs kalla ordföranden och vice ordföranden i den gemensamma nämnden och anställda i de samverkande regionerna/landstingen/kommunerna för att lämna upplysningar vid sammanträdena.

Om regionfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

Regiondirektören får delta i överläggningen i alla ärenden.

Regionfullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten i det som förekommer vid sammanträdena.

§ 12a

Därutöver har majoritetsråd och oppositionsråd rätt att delta i fullmäktiges överläggning.

Yrkanden

§ 13

När regionfullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte regionfullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avge det skriftligt.

Deltagande i beslut

§ 14

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstningar

§ 15

När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöterna som har utsetts att justera protokollet.

Voteringspropositionen ska ha godkänts av regionfullmäktige, innan omröstningen genomförs.

Öppen omröstning genomförs så, att ledamöterna avger sina röster med voteringsanläggning.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan den öppna omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Begärs omröstning, vid val eller när regionfullmäktige behandlar ett ärende som rör anställning av enskild person, ska denna vara sluten.

En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den:

- upptar namnet på någon som inte är valbar,
- upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses,
- Valsedlar ska finnas tillgängliga i sammanträdeslokalen under hela

sammanträdet.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

Förteckning från öppen omröstning (omröstningsprotokoll) och avlämnade valsedlar ska förvaras på ett betryggande sätt till dess beslut i de aktuella ärendena vunnit laga kraft.

Reservation och särskilt yttrande

§ 16

Om en ledamot vill reservera sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om regionfullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

Särskilt yttrande som ska fogas till protokollet ska anmälas under behandlingen av ärendet och lämnas in i skrift senast dagen efter sammanträdet.

Motioner

§ 17

En motion:

- ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter,
- ska innehålla ett förslag inom ett specifikt område,
- väcks genom att den ges in till regionstyrelsens kansli, eller vid ett sammanträde med regionfullmäktige.

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Regionstyrelsen beslutar om formerna för beredning av motion. Sådant beslut ska för kännedom anmälas vid närmast följande regionfullmäktigesammanträde.

Motion ska beredas så att regionfullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes.

Regionstyrelsen ska fortlöpande redovisa de motioner som inte har beretts färdigt.

Interpellationer

§ 18

En interpellation ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.

Den ska ha inkommit till regionens kansli senast sjätte vardagen före regionfullmäktiges sammanträde, mellanliggande dag före helgdag ej räknad.

En interpellation ska rikta sig till ordföranden i fullmäktigeberedning, regionstyrelsen, nämnd eller ett utskott.

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt.

Den ledamot som har ställt interpellationen bör få del av svaret dagen före den sammanträdesdag då svaret ska lämnas. Interpellationen ska hanteras skyndsamt.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant bolag som avses i 3. Kap 17 eller 18 §§ KL, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av regionfullmäktige nominerad ledamot i bolagets styrelse att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.

Frågor

§ 19

För att inhämta upplysningar får en ledamot ställa frågor i enlighet med 5 kap 64 § kommunallagen. En fråga ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot. Frågan ska ha ett bestämt innehåll, och får vara försedd med en inledande förläring.

Den ska ha inkommit till regionens kansli senast fjärde vardagen före regionfullmäktiges sammanträde, mellanliggande dag före helgdag ej räknad.

Vad som sägs i 18 § gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt.

En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilken den har ställts.

Allmän frågestund för ledamöterna

§ 20

För främjandet av ett allsidigt meningsutbyte i ämne som hör till regionfullmäktiges eller regionstyrelsens eller nämnds handläggning ska vid sammanträde med regionfullmäktige ges utrymme för en allmän frågestund.

Under frågestunden får ledamöter ställa fråga till ordföranden i regionstyrelsen, annan nämnd eller utskott.

Fråga får inte avse ämne som upptagits som ärende i kungörelsen eller i interpellation/fråga till aktuellt sammanträde.

Frågan ska vara begränsad till sitt ämne och innehåll och så utformad att den kan besvaras utan förberedelser. För mera omfattande frågor hänvisas till de gängse interpellations- och frågeinstituten.

Frågan ska vara skriftlig och i fem exemplar lämnas till regionfullmäktiges presidium senast 15 minuter före sammanträdets början.

Den som har ställt en fråga har rätt till ett inlägg om två minuter. Den som svarar på frågan har rätt till ett inlägg om två minuter.

Medborgarförslag

§ 21

Den som är folkbokförd i en kommun inom Region Örebro län får väcka ärende i regionfullmäktige (medborgarförslag).

Ett medborgarförslag:

- ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera personer,
- ska innehålla namnförtydligande, adress och telefonnummer,
- ska innehålla ett förslag inom ett specifikt område,
- väcks genom att det ges in till regionstyrelsen kansli, eller vid ett sammanträde med regionfullmäktige.

Ett medborgarförslag kan bara behandlas i sak i regionfullmäktige om det ligger inom regionfullmäktiges befogenhetsområde.

Regionfullmäktige kan i vissa fall överlåta till regionstyrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet. Om regionfullmäktige har överlåtit ärendet till en nämnd gäller inte följande bestämmelser som avser handläggningen i regionfullmäktige.

Medborgarförslag ska beredas så att regionfullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.

Den som väckt ett ärende genom medborgarförslag har rätt att delta i överläggningarna när regionfullmäktige behandlar ärendet.

Regionstyrelsen ska fortlöpande redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt.

Allmänhetens frågestund

§ 22

Allmänheten ska beredas tillfälle att ställa frågor (allmänhetens frågestund) vid sammanträden när regionfullmäktige behandlar årsredovisningen.

I kungörelsen till dessa sammanträden ska anges att allmänhetens frågestund ska förekomma. Uppgift härom ska också tas in i ortstidningarna och på Region Örebro läns webbplats.

Allmänhetens frågestund hålls, innan regionfullmäktige behandlar det ärende där frågor från allmänheten får förekomma.

Under frågestunden får någon överläggning inte förekomma.

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena hur frågestunden ska genomföras och låter kalla de förtroendevalda eller anställda i Region Örebro län som behövs för att lämna upplysning under den.

Bolagens initiativrätt

§ 23

Styrelsen i ett sådant bolag som avses i 10kap. 3 och 4 §§ KL får väcka ärenden i regionfullmäktige om sådana ärenden som bolaget är skyldigt att se till att regionfullmäktige får ta ställning till.

Beredning av ärenden

§ 24

Om regionfullmäktige inte beslutar något annat, avgör regionstyrelsen hur de ärenden som regionfullmäktige ska behandla ska beredas.

Regionstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med regionfullmäktige ska redovisas de regionfullmäktigeärenden som kommit in efter det närmast föregående ordinarie sammanträdet

samt de beslut om beredning och remiss av sådana ärenden som har fattats.

Beredning av revisorernas budget

§ 25

Förslag till budget för revisorernas verksamhet upprättas i enlighet med bestämmelser i kommunallagen (11 kap 8 §) av fullmäktiges presidium senast före oktober månads utgång.

Återredovisning från nämnderna

§ 26

Regionfullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag som regionfullmäktige lämnat.

Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning

§ 27

Regionfullmäktige ska besluta i frågan om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras, en ansvarsprövning. Detta beslut ska motiveras. Regionfullmäktige ska även inhämta förklaringar från berörda nämnder och beredningar över revisionsanmärkningar. Fullmäktige ska även ta ställning till om anmärkning ska framställas, ett beslut som även det ska motiveras.

Som underlag till ansvarsprövningen behövs granskning av revisorerna. Granskningarna syftar till att få underlag till den slutliga prövningen av ansvarstagandet, som revisorerna ska lämna till regionfullmäktige i form av ett särskilt utlåtande i revisionsrapporter eller revisionsberättelsen.

Justering av protokollet

§ 28

Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter (justerare).

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

Regionfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan regionfullmäktige justerar den.

Justering som verkställts av ordföranden och utsedda justerare sker genom namnteckning på därför avsedd plats samt genom signum på varje sida av protokollet.

Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på Region

Örebro läns elektroniska anslagstavla.

Av tillkännagivandet ska framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före utgången av den tid som gäller för överklagande enligt 13 kap. 5 § KL.

Bevis om anslagsdagen ska tecknas på protokollet.

Tillkännagivandet ska även införas i de ortstidningar där annonsering om sammanträde sker.

Sekreterare - expediering

§ 29

Regionstyrelsen utser efter samråd med regionfullmäktiges presidium sekreteraren i regionfullmäktige. Vid hinder för sekreteraren utser regionfullmäktiges ordförande vikarie för sekreteraren.

Sekreteraren för regionfullmäktiges protokoll och biträder ordföranden.

Sekreteraren fullgör i övrigt de uppgifter som framgår av arbetsordningen och som regionfullmäktige eller ordföranden bestämmer.

Sekreteraren ansvarar för att utdrag ur protokollet tillställs de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Fullständigt protokoll ska dock alltid tillställas ledamöter och ersättare i regionfullmäktige, regionstyrelsen, Region Örebro läns revisorer och revisorsersättare.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar regionfullmäktiges skrivelser och andra handlingar som upprättas i regionfullmäktiges namn, om inte regionfullmäktige beslutar annat.

Valberedning

§ 30

På det första sammanträdet med nyvalda regionfullmäktige väljer regionfullmäktige en valberedning för den löpande mandatperioden.

Valberedningen ska bestå av nio ledamöter och lika många ersättare.

Bland ledamöterna väljer regionfullmäktige vid samma tillfälle en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

Valberedningen ska lägga fram förslag i valärende som behandlas på det fullmäktigemöte vid vilket val förrättas till styrelse, nämnder och andra politiska organ efter det att val till fullmäktige har hållits. Valberedningen ska också lägga fram förslag i valärenden som följer av att fullmäktige har beslutat om förändringar i nämndorganisationen.

Även i övrigt får valberedningen lägga fram förslag till beslut i valärende. Regionfullmäktige kan dock besluta att förrätta val utan föregående beredning.

Valberedningen bestämmer själv sina arbetsformer. För fattande av beslut i valberedningen gäller bestämmelserna i 5 kap. 41-45 §§ KL i tillämpliga delar.

Fullmäktigeberedningar

§ 31

Det år då val av fullmäktige äger rum, får regionfullmäktige inrätta fullmäktigeberedningar för mandatperioden. Regionfullmäktige får, under mandatperioden, även tillsätta en eller flera särskilda fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller behandling av en viss fråga, med ett tidsbegränsat uppdrag.

En fullmäktigeberedning ska följa den verksamhet inom Region Örebro län som hör till fullmäktigeberedningens uppgiftsområde och hos regionfullmäktige göra de framställningar som beredningen finner påkallade.

En fullmäktigeberedning bereder de ärenden som regionfullmäktige beslutar att överlämna till beredningen.

En fullmäktigeberedning får från Region Örebro läns nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

För fullmäktigeberedningar ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutsförhet och protokoll.

Regionfullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en särskild beredning samt mandattiden för denna.

Valen förrättas på det sammanträde vid vilket regionfullmäktige väljer styrelsen och övriga nämnder.

Regionfullmäktige bestämmer före valen antalet ledamöter och ersättare i beredningen.

Bland ledamöterna väljer regionfullmäktige en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande för den tid som de har valts till ledamöter.

Avd III

Reglemente och arbetsordning för regionstyrelse, nämnder, och beredningar

Reglemente med arbetsordning gäller för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, forskningsnämnden, folktandvårdsnämnden, servicenämnden, nämnden för samhällsbyggnad, nämnden för regional tillväxt och folkhögskolor och kulturnämnden

Gemensamma bestämmelser

1 §

Nedanstående gemensamma bestämmelser gäller för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, forskningsnämnden, folktandvårdsnämnden, servicenämnden, samhällsbyggnadsnämnden, regionala tillväxtnämnden och kulturnämnden, samt för beredningarna under hälso- och sjukvårdsnämnden: beredningen för psykiatri, hjälpmedel och habilitering, beredningen för närsjukvård samt beredningen för somatiskspecialistvård och högspecialiserad vård

Medborgarförslag

Nedanstående gäller i de fall regionfullmäktige har överlåtit beslutanderätten till styrelse/nämnd i ärenden som väckts genom medborgarförslag.

Styrelsen/nämnden får besluta att den som väckt ett ärende genom medborgarförslag har rätt att närvara vid behandlingen av ärenden i styrelsen/nämnden och har då rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten. En nämnds sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning, eller i ärenden där det förekommer uppgifter som hos nämnden omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Ett ärende som har väckts genom medborgarförslag ska handläggas så att ärendet kan avgöras inom ett år från då det väcktes.

Styrelsen/nämnden ska fortlöpande informera regionfullmäktige om de beslut som fattats i anledning av medborgarförslag.

Styrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte avgjorts inom ett år från det att förslagen väcktes. Regionfullmäktige ska informeras om anledningen till att ärendena inte avgjorts och när beslut kan fattas. Redovisningen ska göras på regionfullmäktiges ordinarie sammanträden, en gång på våren och en gång på hösten.

Rapportörskap

Styrelsen/nämnden har möjlighet att införa rapportörskap, där enskilda ledamöter i styrelsen/nämnden får i uppdrag att bevaka särskilda frågor för styrelsens/nämndens räkning.

Rapportören ska hålla sig aktivt informerad och vara aktiv i det offentliga samtalet för styrelsens/nämndens räkning. Rapportören ska kontinuerligt återkoppla och återrapportera till styrelsen/nämnden.

Personuppgiftsansvar

Styrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen och *patientdatalagen (2008:355)* för den behandling av personuppgifter som styrelsen/nämnden utför. När det inte kan avgöras vilket enskilt politiskt organ av styrelse eller någon av nämnderna, som utför för den behandling av personuppgifter som utförs i ett enskilt fall, är det styrelsen som ansvarar för behandlingen.

Nämndernas gemensamma åligganden

Nämnderna ska inom sina respektive ansvarsområden:

- ansvara för att verksamheten drivs i enlighet med regionfullmäktiges mål och direktiv samt de föreskrifter som gäller för verksamheten,
- ansvara för att, de av regionfullmäktige beslutade, horisontella perspektiv beaktas i verksamhet och beslutsfattande.
- se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt,
- ansvara för att hålla sig inom budget och se till att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och har hög tillgänglighet inom ramen för de finansiella resurser som ställs till nämndens förfogande,
- upprätta och fastställa mål och budgetplan för verksamheterna,
- ansvara för verksamhetsutveckling och uppföljning,
- utvärdera kvalitet, kvantitet, effekt/nytta och ekonomi,
- ansvara för att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande analyseras, säkras och utvecklas,
- till regionstyrelsen lämna uppgifter om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret samt lämna de uppgifter i övrigt som regionstyrelsen kan behöva för sin verksamhet och sitt ansvar,
- ansvara för de inom sitt sakområde särskilda uppdrag eller erbjudanden som ges från den nationella nivån till den regionala nivån,
- biträda regionstyrelsen i samordning av insatser för samverkan med lokala, regionala och nationella aktörer,
- ansvara för att en god kontakt och dialog med medborgarna skapas och upprätthålls,
- hålla sig ajour med samhälls- och kunskapsutvecklingen,
- inhämta kunskap om befolkningens behov och synpunkter,
- ansvara för information till medborgare och andra intressenter
- vid behov, utse rapportörer i enlighet med nämndernas reglemente.
- fatta beslut om initiering av upphandlingar, och beslut om tilldelning inom sina respektive ansvarsområden (av reglemente för Servicenämnden framgår att Servicenämnden ansvarar för att fatta beslut om initiering av upphandlingar, och beslut om tilldelning i upphandlingar som rör fler än en nämnds ansvarsområde. Av regionstyrelsens reglemente framgår att styrelsen fattar beslut om initiering av upphandlingar och beslut om tilldelning i upphandlingar om det rör flera nämnders ansvarsområden och det även rör sig om principiella frågor). Servicenämnden ansvarar även för administrativ service i upphandlingsfrågor.

Regionstyrelsen

Sammansättning

§ 1

Regionstyrelsen består av 15 ledamöter och 15 ersättare

Regionstyrelsens roll

§ 2

Regionstyrelsen är Region Örebro läns högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling. Detta innebär att leda och samordna de övergripande regionala utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling för Örebro län och att följa upp verksamheten. Regionstyrelsen ansvarar också för Region Örebro läns folkhälsoarbete. Regionstyrelsen har initiativrätt och samordningsansvar för framtagande av styrande dokument, till exempel vision, policyer och program.

Styrelsen ska ha ett tydligt medborgarperspektiv och verka inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer.

Region Örebro läns övriga nämnder fungerar, utöver det ansvar som åligger dem enligt respektive reglemente, som ett stöd i ovannämnda arbete.

Regionstyrelsen ska i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen leda och samordna förvaltningen av Region Örebro läns angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. **Vid utövandet av uppsiktsplikten får regionstyrelsen fatta beslut om uppdrag till nämnderna att redovisa hur nämnderna avser göra för att att hålla budget och nå mål beslutade av fullmäktige.** Styrelsen ska också ha uppsikt över Region Örebro läns verksamhet som bedrivs i sådana bolag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen och sådana kommunalförbund som Region Örebro län är medlem i. I sitt arbete med att hålla samman organisationen till en helhet ska regionstyrelsen ange riktlinjer och utge föreskrifter samt utarbeta nödvändiga policyer.

Regionstyrelsen svarar också för att den politiska ledningsorganisationen är ändamålsenligt uppbyggd och att förslag till de ändringar som behövs läggs fram till regionfullmäktige.

Det är regionstyrelsens uppgift, att inför regionfullmäktiges beslut, leda och samordna arbetet med att ta fram förslag till verksamhetsplan och budget för Region Örebro län. Vidare har regionstyrelsen ansvar för årsredovisningen och delårsrapportering. Regionstyrelsen får från övriga nämnder, styrelser, beredningar och anställda inom Region Örebro län begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att regionstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Regionstyrelsen ansvarar för beredningen av ärenden till regionfullmäktige.

Regionstyrelsen ansvarar för en god ekonomisk hushållning, är ansvarig arbetsgivare och fastighetsägare.

Regionstyrelsen ansvarar för att tillgodose medborgarnas behov av hälso- och sjukvård avseende den verksamhet som bedrivs inom ramen för lagen om valfrihetssystem (LOV) och Hälsoval samt medborgarnas behov av tandvård avseende tandvårdersättning för vuxentandvård. Styrelsen ansvarar också för verkställande av fullmäktiges beslut och organisering enligt lag om valfrihetssystem (LOV), samt tandvårdersättning för vuxentandvården. **Regionstyrelsen ansvarar härutöver över för att fatta beslut om upphandling av vård som köps in från extern vårdgivare och som är av större omfattning eller av principiell karaktär.**

Styrelsen ska teckna överenskommelse om folktandvård med folktandvårdsnämnden.

Styr- och ledningsfunktion samt ansvar och rapporteringsskyldighet

I regionstyrelsens styr- och ledningsfunktion ligger bland annat:

- att företräda Region Örebro län i övergripande samarbeten på regional, nationell och internationell nivå,
- att ha ett övergripande ansvar för regionens internationella arbete,
- **att ha ett övergripande ansvar för regionens hållbarhetsarbete, innebärande bland annat att styrelsen ska verka för ett hållbart samhälle och bidra till att regionala och nationella miljömål och klimatmål kan uppfyllas. Styrelsen ansvarar för att driva ett miljöarbete i hela länet i samarbete med andra viktiga aktörer. Styrelsen ansvarar för utarbetande av förslag till länsövergripande program och förslag och beslut om handlingsplaner inom verksamhetsområdet samt ansvarar för ett samordnat genomförande och uppföljning av länsövergripande program och handlingsplaner.**
- att ansvara för och utveckla samverkan i det regionala samverkansrådet tillsammans med kommunerna i länet,
- att leda och samordna arbetet med mål, riktlinjer och ekonomiska ramar för styrningen av hela Region Örebro läns verksamhet och att ta initiativ till förbättringar så att verksamheten bedrivs effektivt och efter fastställda mål,
- att utveckla arbetssätt som leder till förbättring och utveckling samt genom samordnade insatser få en effektivare användning av Region Örebro läns gemensamma resurser,
- att ansvara för att nämnderna och andra politiska organ inom Region Örebro län samordnar besluts- och arbetsprocesser,
- att utfärda föreskrifter och anvisningar till nämnderna rörande förslag till budget, budgetuppföljning, delårsrapporter, årsredovisning med verksamhetsberättelse,
- att vara anställningsmyndighet för samtliga anställda i Region Örebro län, vilket innebär att regionstyrelsen har ett övergripande arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar,
- att leda och samordna strategiska IT-frågor, informationsverksamheten och Region Örebro

läns regelbestånd,

- att ha det övergripande ansvaret för verksamhet genom den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling,
- att ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag, som Region Örebro län helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst avseende ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för Region Örebro län,
- att ansvara för beredningen av strategiska ägarstyrningsfrågor som ska beslutas av fullmäktige
- att mot bakgrund av fullmäktiges beslut om ägardirektiv med mera ha ansvar för ägarstyrningen i de bolag, som Region Örebro län helt eller delvis äger eller annars har intresse i
- att ha ansvar för Region Örebro läns del av styrningen av de kommunalförbund och andra interkommunala samarbetsformer som Region Örebro län deltar, liksom för styrningen av de andra samarbetsformer som region Örebro län har intressen i i,
- att löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 3-4 §§.kommunallagen.
– 18 §§ KL är uppfyllda beträffande de aktiebolag som Region Örebro län innehar aktier i,
- att årligen, senast den sista april, i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som Region Örebro län helt eller delvis äger eller annars har intresse i enligt 10 kap. 3-4 §§ kommunallagen under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges regionfullmäktige snarast. Finner regionstyrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till regionfullmäktige om nödvändiga åtgärder,
- att, om inte annat beslutas, genom styrelsens ordförande, tillvarata Region Örebro läns intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra liknande sammanträden i de företag som Region Örebro län helt eller delvis äger eller annars har intresse i,
- att ansvara för Region Örebro läns interna miljö-, energi och klimatarbete,
- ansvara för säkerhetsfrågor samt katastrof och beredskapsplanering,
- att vara Krisledningsnämnd enligt 2 kap. 2§ lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- att se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente,
- att övervaka att den löpande förvaltningen bedrivs rationellt och ekonomiskt, att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt beakta möjlig-

heterna till förbättring och utveckling,

- att se till att uppföljning sker till regionfullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,
- att till regionfullmäktige regelmässigt rapportera hur verksamheten i de bolag som Region Örebro län helt eller delvis äger eller annars har intresse i utvecklas, och hur den totala ekonomiska ställningen är under budgetåret,
- att, utifrån omvärldsanalys och verksamhetsuppföljning, ansvara för utvärdering av verksamheten,
- att ingå som part i den gemensamma samverkansgruppen mellan Region Örebro län och Örebro universitet inom de tre områdena forskning, utbildning och forskningsinfrastruktur,
- att företräda Region Örebro län i arbete med regionövergripande, men inte nämndspecifika, samverkansfrågor tillsammans med Länsstyrelsen i Örebro län,
- att företräda Region Örebro län i arbete med regionövergripande, men inte nämndspecifika, samverkansfrågor tillsammans med Örebro universitet,
- att företräda Region Örebro län i arbete med regionövergripande, men inte nämndspecifika, samverkansfrågor tillsammans med kommunerna i länet,
- att företräda Region Örebro län i arbete med regionövergripande, men inte nämndspecifika, samverkansfrågor tillsammans med Sveriges kommuner och landsting (SKL),
- att efter beredning i på det sätt som styrelsen bestämmer, ansvara för beslut i frågor som rör det övergripande folkhälsoarbetet
- att efter samråd med regionfullmäktiges presidium, tillsätta beredningsorgan i frågor med anknytning till demokratiarbetet, för den tid som behövs
- att ansvara för strålskyddsfrågor avseende hela Region Örebro läns verksamhet
- att fatta beslut om styrande dokument som är av övergripande karaktär för Region Örebro län, eller som rör flera nämnder
- att fatta beslut i frågor som rör fler än en nämnds ansvarsområden
- att för Region Örebro läns räkning yttra sig över remisser som rör flera nämnders verksamhetsområden
- att för Region Örebro läns del besluta om medlemskap i olika organisationer.

Långsiktiga inriktningsbeslut

§ 3

Respektive nämnds ansvarsområden framgår av vad som sägs på annan plats i dessa bestämmelser.

Regionstyrelsen ansvarar dock för

- för framtagande av förslag till långsiktiga inriktningsbeslut inom region Örebro läns hela ansvarsområde, såsom exempelvis att företräda region Örebro län i frågor avseende tecknande av Avtal om läkarutbildning och forskning (det så kallade ALF-avtalet)

Regional utvecklingsstrategi

§ 4

Regionstyrelsen har, enligt § 2, ett övergripande och samordnat ansvar för de regionala utvecklingsfrågorna.

Regionstyrelsen ansvarar särskilt:

- för framtagande av förslag till regionalt utvecklingsstrategi för Örebro län,
- för uppföljning av regionalt utvecklingsprogram för Örebro län,
- för samordning av regionala utvecklingsinsatser i Örebro län,
- för framtagande av förslag och beslut om riktlinjer för fördelning av de statliga så kallade 1:1 medlen samt medel för medfinansiering

Ekonomisk förvaltning

§ 5

Regionstyrelsen ska ha hand om Region Örebro läns medelsförvaltning och därmed för placering och upplåning av medel inom de riktlinjer regionfullmäktige bestämt. I uppgiften ingår att bevaka att inkomster inflyter och att betalningar görs i rätt tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Regionstyrelsen ska svara för årsredovisning med sammanställd redovisning och delårsrapport med budgetuppföljning enligt lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Regionstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att:

- underhålla och förvalta den fasta egendomen, vari förekommande fall ingår betryggande förvaring, om inte detta ankommer på annan nämnd, i detta ansvar ingår att utöva ägaransvar för Region Örebro läns fastigheter,
- ha befolkningsansvaret för tandvård genom att teckna avtal med folktandvårdsnämnden och med andra aktörer
- besluta i frågor avseende LOV (Lagen om valfrihetssystem),

- tandvårdsfinansiering (vuxentandvård)
- i övrigt bereder arbetsutskottet de strategiska ekonomi-, service-, ägar- och LOV-ärenden som skall beslutas av regionstyrelsen eller regionfullmäktige.
- sköta donationsförvaltning

Personalpolitiken

§ 5

Regionstyrelsen är Region Örebro läns arbetsgivarorgan och har då att:

- svara för övergripande arbetsgivar-, arbetsmiljö- och personalpolitiska frågor,
- svara för löne- och pensionspolitik,
- utveckla och samordna personalpolitik och personaladministration,
- förhandla på Region Örebro läns vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt,
- med bindande verkan för Region Örebro län genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan Region Örebro län som arbetsgivare och dess arbetstagare,
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser som rör förhållandet mellan Region Örebro län som arbetsgivare och dess arbetstagare,
- besluta om stridsåtgärd,
- ge råd och biträde i personalpolitiska frågor till Region Örebro läns bolag,
- svara för gemensam personalstatistik,
- föra Region Örebro läns talan i mål enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

Regionstyrelsen har arbetsgivaransvar för samtliga anställda i Region Örebro län. Av reglementet för hälso- och sjukvårdsnämnden och reglementet för folktandvårdsnämnden, framgår att dessa nämnder inom sina respektive områden, har vårdgivaransvaret. Arbetsgivaransvaret omfattar, i enlighet med fastställda riktlinjer, ansvar bl. a för personalförsörjning, kompetens, jämställdhet, mångfald, arbetstid, anställning och lön samt ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med arbetsmiljölagen samt nationella och lokala föreskrifter om arbetsmiljö.

Regionstyrelsen svarar, i förekommande fall, för förhandlingar enligt 11 - 14 och 38 §§ och information enligt 19 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet samt för samverkan i enlighet med samverkansavtal.

I styrelsens uppdrag ingår att:

- utveckla och samordna Region Örebro läns övergripande personalpolitik besluta om övergripande avtalsnivåer när förändringar av löne- och anställningsvillkor aktualiseras.

Ovanstående innefattar, men begränsar sig inte till att:

- ansvara för pensionsfrågor för anställda och förtroendevalda,
- ansvara för regionövergripande personal-, löne- och befattningsredovisning, löne- och personalstatistik,
- ansvara för regionövergripande förhandlingar enligt gällande arbetsrättslagstiftning med ensamrätt att för Region Örebro läns räkning genom kollektivavtal eller på annat sätt reglera frågor om förhållandet mellan Region Örebro län som arbetsgivare och dess arbetstagare. Här innefattas rätt att besluta om stridsåtgärder,
- om central bedömning erfordras, för Region Örebro läns del tolka bestämmelser rörande anställningsvillkor mm, samt utfärda föreskrifter och anvisningar åt verksamheterna i sådana frågor,
- i övrigt fullgöra arbetsgivarens skyldigheter eller utöva dennes rättigheter enligt gällande arbetsrättslagstiftning, samt ansvara för jämställdhetsfrågor i Region Örebro läns organisation.

Krisledningsnämnd

§ 6

Regionstyrelsen är krisledningsnämnd och får i egenskap av krisledningsnämnd överta hel eller del av nämnds verksamhetsområde om det är nödvändigt med hänsyn till arten och omfattningen av den extraordinära händelsen. För krisledningsnämnden finns särskilt reglemente.

Regionstyrelsen ansvarar för beredskaps- och katastrofplanering samt för utbildning och övningar inom området.

Försörjning och skötsel av fastigheter

§ 7

Regionstyrelsen beslutar på förslag från servicenämnden om riktlinjer för långsiktig försörjning av mark och byggnader för Region Örebro läns verksamheter

Delegering från regionfullmäktige

§ 8

Regionstyrelsen ska besluta i nedanstående ärenden:

- vid behov ta upp lån till den beloppsram och de riktlinjer regionfullmäktige fastställt,
- i mål och ärenden där det ankommer på regionstyrelsen att föra Region Örebro läns talan på Region Örebro läns vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal, samt
- avge yttrande med anledning av besvär över beslut fattat av regionfullmäktige
- besluta om upptagande av lån eller borgensåtagande för lån enligt av regionfullmäktige fastställd finans- eller borgenspolicy.
- ansvara för ny-, till- och ombyggnad av fast egendom, anläggningar och byggnader till

kostnader överstigande 100 miljoner kronor.

- ansvara för att fatta beslut om överlåtelse, förvärv och byte av fast egendom till ett värde av 100 miljoner kronor – 250 miljoner kronor
- ansvara för utarrendering av regionens mark-, jakt- och fiskerätt, samt uthyrning och förhyrning av bostäder och lokaler till ett kontraktsvärde av 100 – 250 miljoner kronor samt uppsägning av hyreskontrakt och arrendeavtal
- även i övrigt ansvara för att fatta beslut i frågor som berör flera nämnders ansvarsområden
- ansvara för att fatta beslut om initiering av upphandlingar, och beslut om tilldelning i upphandlingar som rör fler än en nämnds ansvarsområde under förutsättning av att det rör sig om principiella frågor. (Av reglementet för Servicenämnden framgår att Servicenämnden ansvarar för att i övrigt fatta beslut om initiering av upphandlingar, och beslut om tilldelning i upphandlingar som rör fler än en nämnds ansvarsområde.)
- utse regiondirektör

Processbehörighet

§ 9

Regionstyrelsen får själv eller genom ombud föra Region Örebro läns talan i alla mål och ärenden om inte annan ska göra det på grund av lag eller annan författning.

Den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

§ 10

Tillsammans med andra kommuner i länet finns en gemensam nämnd där Region Örebro län är värdorganisation. Nämnden ansvarar för företagshälsa och tolkförmedling i enlighet med separat överenskommelse och reglemente.

Arbetsutskott

§ 11

Regionstyrelsen ska ha ett arbetsutskott bestående av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Regionstyrelsen väljer för den tid styrelsen bestämmer bland utskotts ledamöter en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande

Utskottet sammanträder på dag och tid som utskottet bestämmer eller när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

Styrelsen kan uppdra åt utskottet att bereda frågor liksom att uppdra till utskottet att fatta beslut i enskilda ärenden eller i typer av ärenden.

Uppdrag som styrelse i Region Örebro läns förvaltningsbolag

Utskottet ska utgöra styrelse i Region Örebro läns förvaltningsaktiebolag. Ägarombudet instrueras därför härmed att vid stämman i bolaget genomdriva att ledamöter och ersättare i regionstyrelsens arbetsutskott ska utgöra styrelse i bolaget.

Övriga rådgivande organ

§ 13

Till regionstyrelsen som rådgivande organ ska också finnas: Rådet för funktionshindersfrågor, pensionärsråd, etikråd samt planerings- och organisationskommitté.

För samverkan mellan Region Örebro län och kommunerna ska finnas ett regionalt samverkansråd.

Rådet för funktionshinderfrågor

Se uppdragsbeskrivning – Rådet för funktionshindersfrågor

Pensionärsråd

Se uppdragsbeskrivning - Pensionärsrådet

Etikrådet

Se uppdragsbeskrivning - Etikrådet

Planering- och organisationskommitté

Planerings- och organisationskommittén utgörs av partiföreträdarna.

Planerings- och organisationskommittén är ett rådgivande organ till regionstyrelsen i planerings- och organisationsfrågor.

Partiföreträdare

Varje parti i regionfullmäktige ska utse en partiföreträdare. Partiet ska anmäla till fullmäktiges sekreterare, vem som har utsets till partiföreträdare.

Regionalsamverkansråd

Samverkan mellan Region Örebro län och kommunerna i länet är avgörande för att åstadkomma en god regional utveckling. För detta finns ett regionalt samverkansråd.

Regionstyrelsens ordförande är ordförande i det regionala samverkansrådet. Rådets instruktion, sammansättning och arbetsordning framkommer av separat överenskommelse.

Hälso-och sjukvårdsnämnd

Sammanfattning

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 9 ersättare.

Nämndens uppdrag

§ 2

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för att tillgodose medborgarnas behov av hälso- och sjukvård samt stöd och rådgivning till vissa funktionshindrade enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Hälso- och sjukvårdsnämnden är vårdgivare och ska bereda och besluta i frågor som gäller hälsa och vård samt bereda ärenden för beslut i regionfullmäktige. Till område hälso- och sjukvård hör somatisk specialistsjukvård, den av Region Örebro län bedrivna primärvården, psykiatri, habilitering och hjälpmedel.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för smittskyddsverksamheten och läkemedelsfrågor avseende hela Region Örebro län och i enlighet med för varje område rådande särskild lagstiftning. **Upphandling av läkemedel avsedda att användas inom flera nämnders ansvarsområden hanteras dock av Servicenämnden.**

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska inom sitt uppdrag också svara för att rutiner finns för anmälan till Inspektionen för vård och omsorg vid risk för allvarlig skada eller sjukdom för patient samt svara för att rutiner finns för avvikelserapportering i enlighet med bland annat patientsäkerhetslagen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska:

- i ett tydligt medborgarperspektiv och inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer, verka för en god hälsa hos befolkningen, att invånarna erbjuds en god vård på lika villkor samt att vården ges utifrån medborgarens behov,
- se till att vårdkedjorna fungerar effektivt,
- verka för samarbete med andra aktörer/myndigheter för att stärka medborgarnas hälsa och välfärd,
- prioritera mellan olika behov och genom överenskommelser och avtal med externa utförare ange finansiering och innehåll för den verksamhet som ska genomföras, i den mån det inte står i konflikt med Regionstyrelsens ansvar i detta avseende,
- företräda Region Örebro län i Samverkansnämnden för Örebro-Uppsala sjukvårdsregion.

Beredningar till hälso- och sjukvårdsnämnden

Beredningarna är beredningsorgan till nämnden och har inte något beslutsmandat, utöver budgeten för den egna verksamheten. Syftet med beredningarna är att stödja och bistå nämnden, förbättra/möjliggöra kunskapsfördjupning samt skapa ökad tillgänglighet till politiken för medborgare och andra aktörer.

Grunduppdraget för beredningarna är att:

- verka på uppdrag av nämnden,
- bereda ärenden och frågeställningar till nämnden,
- bidra till kunskapsutveckling,
- vara kontaktorgan gentemot verksamhet, allmänhet och de personer som nämndens verksamhet är till för, samt
- företräda nämnden inom fastställt ansvarsområde

Därtill kan nämnden lägga ytterligare uppdrag till beredningarna.

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård

Beredningen består av 9 ledamöter och 5 ersättare. Beredningen ansvarar för att verkställa ovanstående grunduppdrag samt uppdrag från nämnden inom ansvarsområdet somatisk och specialistvård samt högspecialiserad vård.

Beredningen specifika uppdrag är att:

- främja en positiv utveckling av den somatiska specialistvården samt högspecialiserad vård som finns inom regionen,
- möta och utveckla samarbete med andra aktörer och medborgare avseende regionens specialiserade sjukvård,
- medverka vid implementering och förankring av beslut, samt att
- föra dialog och följa den somatiska specialistvård samt högspecialiserad vård som finns och är organiserad inom Region Örebro län samt med de landsting och regioner som man samverkar i hälso- och sjukvårdsfrågor.

Beredning för psykiatri, hjälpmedel och habilitering

Beredningen består av 9 ledamöter och 5 ersättare. Beredningen ansvarar för att verkställa ovanstående grunduppdrag samt uppdrag från nämnden inom ansvarsområdena psykiatri, hjälpmedelsverksamhet och habiliteringsverksamhet.

Beredningens specifika uppdrag är att:

- främja en positiv utveckling av den psykiatriska vården, hjälpmedelsverksamheten och av habiliteringsverksamheten på länsdelsnivå samt på regiondelsnivå,
- möta och utveckla samarbete med andra aktörer och medborgare inom beredningens

ansvarsområde,

- medverka till lokal förankring av beslut samt att
- föra dialog och följa den nära sjukvårdens produktionsdelar som finns och är organiserade regiondelsvis.

Beredning för närsjukvård

Beredningen består av 9 ledamöter och 5 ersättare. Beredningen ansvarar för att verkställa ovanstående grunduppdrag samt uppdrag från nämnden inom ansvarsområdet närsjukvård

Beredningens specifika uppdrag är att:

- främja en positiv utveckling av den nära sjukvården på regiondelsnivå,
- möta och utveckla samarbete med andra aktörer och invånare avseende regiondelarnas nära hälso- och sjukvård,
- medverka till lokal förankring av beslut samt att
- föra dialog och följa den nära sjukvårdens produktionsdelar som finns och är organiserade regiondelsvis.

Forsknings- och utbildningsnämnd

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 9 ledamöter och 9 ersättare.

Nämndens uppdrag

§ 2

Nämnden ska bereda och besluta i frågor som berör klinisk forskning och utbildning inom hälso- och sjukvårdens område och tandvårdens område samt bereda ärenden för beslut i regionstyrelsen eller regionfullmäktige.

Nämnden ska ta egna initiativ och samordna insatser som bidrar till en hållbar regional tillväxt inom sitt ansvarsområde.

Nämnden ska ha ett tydligt medborgarperspektiv och verka inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer.

Nämnden ska ansvara för utveckling av det medicinska vetenskapsområdet tillsammans med Örebro universitet och länets kommuner.

Nämnden ska ansvara för att kunskap inhämtas om den medicinska forskningen och tandvårdsforskningen ur ett nationellt och internationellt perspektiv samt att denna kunskap tillämpas förutvecklingen av forskningen i Region Örebro län.

Nämnden ska, utöver vad som anges i § 1 Gemensamma bestämmelser, ansvara för nedanstående:

- att företräda region Örebro län i samverkan med Örebro universitet inom nämndens område samt
- företräda region Örebro län i frågor avseende genomförande av Avtal om läkarutbildning och forskning (det så kallade ALF-avtalet)

Folktandvårdsnämnd

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 9 ledamöter och 9 ersättare.

Nämndens uppdrag

§ 2

Folktandvårdsnämnden är vårdgivare och ska bereda och besluta i frågor som berör folktandvården samt bereda ärenden för beslut i regionstyrelsen eller regionfullmäktige.

Nämnden ska ta egna initiativ och samordna insatser som bidrar till en hållbar regional tillväxt inom sitt ansvarsområde.

Folktandvårdsnämnden ska inom sitt uppdrag också svara för att rutiner finns för anmälan till Inspektionen för vård och omsorg vid risk för allvarlig skada eller sjukdom för patient samt svara för att rutiner finns för avvikelserapportering i enlighet med bland annat patientsäkerhetslagen.

Folktandvårdsnämnden ska:

- i ett tydligt medborgarperspektiv och inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer, verka för en god tandhälsa hos befolkningen, att invånarna erbjuds en god vård på lika villkor samt att vården ges utifrån medborgarens behov,
- se till att vårdkedjorna fungerar effektivt,
- verka för samarbete med andra aktörer/myndigheter för att stärka medborgarnas hälsa och välfärd.

Närmare om uppdraget

Nämnden ska teckna överenskommelse om folktandvård med regionstyrelsen.

Servicenämnd

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 13 ledamöter och 9 ersättare.

Nämndens uppdrag

§ 2

Servicenämnden ska bereda och besluta i frågor som berör förvaltning och skötsel av serviceverksamheter såsom anges nedan samt bereda ärenden för beslut i regionstyrelsen eller regionfullmäktige.

Servicenämnden ska ha ett tydligt medborgarperspektiv och verka inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer.

Nämnden får inte fatta beslut som medför kostnader för andra delar av region Örebro läns verksamheter utan att dessa har samtyckt till denna kostnad.

Nämnden ska ta egna initiativ och samordna insatser som bidrar till en hållbar regional tillväxt inom sitt ansvarsområde.

Nämnden ska, utöver vad som anges i § 1 Gemensamma bestämmelser, ansvara för nedanstående:

Närmare om uppdraget

I uppdraget ingår att ansvara för drift och service inom följande områden:

Fastigheter, försörjning, administration, upphandlingsservice, service, IT och medicinsk teknik.

Nämnden ska dessutom:

Vara arkivmyndighet

Besluta om medgivande till byggnad eller anläggning på intilliggande mark liksom till annan mindre avvikelse från detaljplan.

Utse ombud som vid upprättande av fastighetsplan företräder regionen såsom markägare

Föra förteckning över fastigheter som tillhör regionen

Upprätta fastighetsdeklarationer över fastigheter som tillhör regionen

Föra hyresförhandlingar för regionens fastigheter

Dessa reviderade bestämmelser träder i kraft den xx

Ha hand om hyresdebiteringar och övrig administration avseende hyresgäster i regionens fastigheter

Ansvara för att det systematiska brandskyddsarbetet sker på ett ansvarsfullt sätt och i enlighet med vid varje tid gällande föreskrifter, i den utsträckning det inte är respektive förvaltningsdels ansvar att i egenskap av verksamhetsutövande hyresgäst ansvara för brandskyddsarbetet.

Ansvara för utarrendering av regionens mark, jakt- och fiskerätt, samt uthyrning och förhyrning av bostäder och lokaler för Region Örebro läns räkning upp till ett kontraktsvärde av 100 miljoner kronor samt uppsägning av hyreskontrakt och arrendeavtal.

Bevaka regionens intressen i ärenden angående fastighetsbildning och fastighetsbestämning

Utse ombud för regionen vid förrättning hos fastighetsbildningsmyndighet med behörighet att å regionens vägnar ansöka om sådan förrättning och att företräda kommunen vid förrättningen med den behörighet i övrigt som anges i 12 kap 14 § rättegångsbalken

Efter beslut i regionfullmäktige eller regionstyrelse verkställa ny- och- och tillbyggnader på fastigheter och anläggningar.

Genom avtal eller tillämpning av vid varje tid gällande bestämmelser tillförsäkra regionen rätt till servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt i fastighet som tillhör annan.

Genom avtal eller tillämpning av vid varje tid gällande bestämmelse belasta regionens fastigheter med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning.

Nämnden ska till regionstyrelsen arbeta fram förslag till riktlinjer för långsiktig försörjning av mark, byggnader och anläggningar för Region Örebro läns verksamhet

Nämnden ska ansvara för ny-, till- och ombyggnad av fast egendom, anläggningar och byggnader till kostnader upp till 100 miljoner kronor.

Nämnden får fatta beslut om överlåtelse, förvärv och byte av fast egendom upp till ett värde av 100 miljoner kronor.

Nämnden ska fatta beslut om initiering av upphandlingar, och beslut om tilldelning i upphandlingar som rör fler än en nämnds ansvarsområde under förutsättning av att det inte rör sig om principiella frågor. (Av reglementet för Regionstyrelsen framgår att styrelsen ansvarar för att fatta beslut om initiering av upphandlingar, och beslut om tilldelning i upphandlingar som rör fler än en nämnds ansvarsområde och det samtidigt rör sig om principiella frågor.)

Samhällsbyggnadsnämnd

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 9 ersättare.

Nämndens uppdrag

§ 2

Nämnden ska bereda och besluta i frågor som berör infrastruktur för transporter och kommunikation, kollektivtrafik, samhällsplanering och miljö, energi och klimat på regional nivå samt bereda ärenden för beslut i regionstyrelsen eller regionfullmäktige.

Nämnden ska ta egna initiativ och samordna insatser som bidrar till en hållbar regional tillväxt inom sitt ansvarsområde.

Nämnden ska ha ett tydligt medborgarperspektiv och verka inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer.

Nämnden ska, utöver vad som anges i § 1 Gemensamma bestämmelser, ansvara för nedanstående:

Infrastruktur för transporter och kommunikation

Nämndens uppdrag är att utveckla transportinfrastruktur så att den bidrar till en hållbar regional tillväxt i länet. Nämnden har också ansvaret för att bedriva ett utvecklingsarbete inom området samt för att följa upp och sammanställa analyser. Nämnden ansvarar för Region Örebro länsuppgifter enligt förordning om länsplaner för regional transportinfrastruktur (1997:263 och 2010:137).

I nämndens uppdrag ingår att:

- ansvara för Region Örebro läns infrastrukturplanering och för att förslag till länsplan för regional transportinfrastruktur utarbetas,
- besluta om frågor som rör genomförandet av länsplanen för regional transportinfrastruktur,
- ingå avtal om utredningar, planer m.m.,
- besluta i frågor som berör interregionalt samarbete
- ansvara för genomförandet av regeringens uppdrag till Region Örebro om koordination av bredbandsfrågor

Kollektivtrafik

Nämndens uppdrag är att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik som bidrar till en positiv regional utveckling. Nämnden har ansvaret för att bedriva ett övergripande arbete inom området samt uppföljning av verksamheten. Nämnden fullgör Region Örebro läns uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik. Nämnden fullgör också Region Örebro läns uppgifter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och gällande avtal mellan Region Örebro län och länets kommuner om överlåtelse av sagda uppgifter enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik vad avser färdtjänstresor. Nämnden ansvarar vidare för skolskjutsverksamhet i enlighet med ingångna överenskommelser och avtal. Nämnden får samordna den regionala kollektivtrafiken med skolskjutsverksamheten.

I nämndens uppdrag ingår att:

- ansvara för Region Örebro läns trafikplanering och för att förslag till regionala trafikförsörjningsprogram utarbetas,
- ansvara för Region Örebro läns beslut om allmän trafikplikt,
- genomföra upphandling hänförligt till allmän och särskild kollektivtrafik,
- ingå avtal om allmän trafik och övriga avtal avseende kollektivtrafik och färdtjänst,
- ansvara för sjukresor avseende såväl beställningsfrågor, som utförande och ekonomiskt ansvar

Regionalsamhällsplanering

Nämnden ansvarar för Region Örebro läns arbete inom regional samhällsplanering. Nämnden har en viktig roll i att utveckla det rumsliga perspektivet i det regionala tillväxt-, planerings- och utvecklingsarbetet samt bidra till analyser och informationspridning. Nämnden ska delta i processer och driva arbetet så att underlag och riktlinjer utvecklas löpande.

Miljö, energi och klimat

Nämndens uppdrag är att verka för ett hållbart samhälle och bidra till att regionala och nationella miljömål kan uppfyllas. Nämnden ansvarar för att driva ett miljöarbete i hela länet i samarbete med andra viktiga aktörer. Nämnden ansvarar för utarbetande av förslag till länsövergripande program och förslag och beslut om handlingsplaner inom verksamhetsområdet samt ansvarar för ett samordnat genomförande och uppföljning av länsövergripande program och handlingsplaner. Vidare ska nämnden vara styrelse för det regionala energikontoret och verka för att främja energieffektivisering och verka för en ökad andel förnybar energi och drivmedel och därmed en hållbar tillväxt i regionen. Nämnden ska också utgöra en regional resurs inom energiområdet och ska inom detta område initiera och driva olika projekt och nätverk samt sprida information och öka kunskapen inom området.

Regional tillväxtnämnd

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 9 ersättare.

Nämndens uppdrag

§ 2

Nämnden ska, utöver vad som anges i § 1 Gemensamma bestämmelser, ansvara för nedanstående:

Nämnden ska bereda och besluta i frågor som berör regional tillväxt samt bereda ärenden för beslut i regionstyrelsen eller regionfullmäktige. Till området regional tillväxt hör innovationer, entreprenörskap, **socialt företagande**, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning, arbetsmarknad, turism och besöksnäring, natur och friluftsliv, bildning, strukturfonder, samt socialt välfärdsarbete.

Nämnden ska besluta om användningen av de statliga 1:1 medlen för regional tillväxt enligt regionstyrelsens beslut om riktlinjer i frågan

Nämnden ska ta egna initiativ och samordna insatser som bidrar till en hållbar regional tillväxt inom sitt ansvarsområde.

Nämnden ska ha ett tydligt medborgarperspektiv och verka inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer.

Nämndens uppdrag är att stimulera och skapa förutsättningar för forskning, näringslivsutveckling, innovationer, förbättrad kompetensförsörjning och utveckling som främjar regional tillväxt. Nämnden har ansvar för att sammanställa analyser och ta fram förslag till program samt ta fram och besluta om handlingsplaner och följa upp verksamheten. Nämnden ska företräda Region Örebro län i arbetet med programframtagande och prioriteringar gällande strukturfondsarbetet. Nämnden ansvarar för att följa upp åtgärder och effekter av det regionala utvecklingsarbetet i regionen och årligen lämna redovisning till regeringen. Nämnden ansvarar för utveckling och förvaltning av regionala leder och annan infrastruktur samt naturreservat för det rörliga friluftslivet.

Vidare ska nämnden vara styrelse för det regionala energikontoret och verka för att främja energieffektivisering och verka för en ökad andel förnybar energi och drivmedel och därmed en hållbar tillväxt i regionen. Nämnden ska också utgöra en regional resurs inom energiområdet och ska inom detta område initiera och driva olika projekt och nätverk samt sprida information och öka kunskapen inom området.

Nämnden ska också följa aktuella frågor inom natur-, och viltvårdsområdet, utbyta erfarenheter med andra och stödja regionledningen och verksamheterna i frågor som rör vilt- och naturvård.

Nämnden kan lämna bidrag för att främja natur- och viltvårdande insatser i länet.

Nämnden ska medverka till att vilt- och naturvårdsinsatser i länet förbättras och effektiviseras utifrån insatta resurser.

Folkhögskolor

Nämnden ska vara folkhögskolestyrelse. Nämnden ska se till att folkhögskolorna i sin verksamhet följer kvalitetskriterier fastställda av folkbildningsrådet. Nämnden ska handlägga folkhögskolefrågor och fatta beslut om, bland annat, verksamhetsplan för Region Örebro läns folkhögskolor och återslag till folkbildningsrådet. Nämnden utser också representanter till folkbildningsrådets olika arrangemang.

Kulturnämnd

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 9 ledamöter och 9 ersättare.

Nämndens uppdrag

§ 2

Nämnden ska bereda och besluta i frågor som berör kultur och fritidsfrågor och frågor avseende den ideella sektorn **inkluderande den sociala sektorn i den uträkning frågorna inte avser social företagande** inom regionens ansvarsområde samt bereda ärenden för beslut i regionstyrelsen eller regionfullmäktige. Nämnden ska sitt uppdrag verka inom ramen för den så kallade kultursamverkansmodellen. Nämnden ansvarar för det stöd som Region Örebro län ger till kulturinstitutionerna.

Nämnden ska ta egna initiativ och samordna insatser som bidrar till en hållbar regional tillväxt inom sitt ansvarsområde.

Nämnden ska ha ett tydligt medborgarperspektiv och verka inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige fastställer.

Nämnden ska, utöver vad som anges i § 1 Gemensamma bestämmelser, ansvara för nedanstående:

Närmare om uppdraget

Nämnden ska verka för en god utveckling av länets kulturliv, där kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin utgör utgångspunkt för arbetet. Nämnden beslutar om vissa kulturstöd och föreningsstöd till kulturaktörer och föreningsliv. Nämnden ska lägga stor vikt vid dialogen med kommuner, civilsamhälle och länets kulturliv.

Nämnden beslutar om fördelning av ekonomiskt stöd till föreningar, studieförbund, politiska ungdomsförbund och övriga organisationer. Nämnden följer upp överenskommelsen mellan Region Örebro län och den idéburna sektorn enligt spelregelsamarbetet

Arbetsordning för regionstyrelse och nämnder

Gäller i tillämpliga delar även för beredningar och rådgivande organ till styrelse/nämnd

Presidium

§ 1

Bland de valda ledamöterna utser regionfullmäktige ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande. Detta organ kallas presidium.

Ordföranden

§ 2

Styrelsen/nämndens ordförande ska:

- uppmärksamt följa frågor av betydelse för utvecklingen av nämndens verksamhet, ekonomi och effektivitet och ta erforderliga initiativ i dessa frågor,
- främja samverkan med Region Örebro läns övriga nämnder, och
- representera styrelsen/nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, i konferenser och i sammanträden om inte nämnden bestämt annat i särskilt fall

Sekreterare

§ 3

Styrelsen/nämnden utser sekreterare för varje sammanträde

Tid och plats för sammanträden

§ 4

Styrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer. Styrelsen/nämnden ska årligen upprätta och fastställa en plan över sina ordinarie sammanträden.

Kallelse

§ 5

Ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig (även elektronisk) och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på lämpligt, hit räknas även i elektronisk form, sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast 10 dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

Om särskilda skäl finns får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden, vice ordförande eller andre vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

Ersättares tjänstgöring

§ 6

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av regionfullmäktige bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ersättare, som inte tjänstgör, får närvara vid nämndens sammanträden och delta i dess överläggningar men inte i besluten.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare

§ 7

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska snarast anmäla detta till styrelsens/nämndens sekreterare eller någon anställd vid regionstyrelsens kansli som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står på tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Om varken ordföranden, vice ordföranden eller andre vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser styrelsen/nämnden en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt. Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden utsetts.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får styrelsen/nämnden utse annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Offentliga sammanträden

§ 8

Nämnden får besluta att nämndens sammanträden ska vara offentliga. En nämnds sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden

- som avser myndighetsutövning, eller
- i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen

Allmänheten har inte rätt att yttra sig eller ställa frågor under sammanträdet. Allmänheten får inte störa sammanträdet, om så sker får den störande visas ut.

Om en ledamot eller ersättare i ett visst ärende känner sig besvärad av närvarande allmänhet ska ärendet behandlas inom stängda dörrar.

Protokoll

§ 9

Vid sammanträde med styrelsen/nämnden ska protokoll föras på ordförandens ansvar. Protokollet ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort och vilka ärenden som har handlagts.

Protokollet ska för varje ärende redovisa:

- vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
- genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
- vilka beslut som har fattats,
- vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar,
- vilka reservationer som har anmälts mot besluten
- De särskilda yttranden som har anmälts under behandlingen av respektive ärende samt lämnats i skrift senast två dagar efter sammanträdet.

Protokollet ska justeras av ordföranden och en ledamot senast 14 dagar efter sammanträdet på det sätt som styrelsen/nämnden har bestämt.

Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på Region Örebro läns elektroniska anslagstavla

Av tillkännagivandet ska framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före utgången av den tid som gäller för överklagande enligt 13 kap. 5 § i kommunallagen.

Bevis om anslagsdagen ska tecknas på protokollet.

Beslut av styrelsen/nämnden ska genom protokollsutdrag, eller på annat lämpligt sätt, meddelas de berörda.

Fullständigt protokoll ska delges styrelsens/nämndens ledamöter och ersättare samt landstingets revisorer.

Delegering av beslut inom styrelse eller nämnd

§ 10

Styrelsen/nämnden får uppdra åt ett utskott/underställd nämnd, ledamot, ersättare eller en anställd hos Region Örebro län att besluta på styrelsens/nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Att beslutanderätten i vissa ärenden inte får delegeras är:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
- framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av styrelse/nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
- ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
- ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtits till styrelse/nämnden, och
- vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter. Lag (2007:68).

Ärenden, i vilka beslutanderätten delegerats, får överlämnas till nämnden för avgörande om det finns särskilda skäl för detta.

Styrelsen/ nämnden får delegera beslutanderätten till ordföranden eller annan ledamot i styrelsen/nämnden i brådskande ärenden, där styrelsens/nämndens avgörande inte kan avvaktas. Förvaltningschef, som fått delegationsrätt får i sin tur delegera beslutanderätten till annan anställd inom Region Örebro län. På sådan grund fattat beslut ska anmälas till förvaltningschefen. Beslut, som fattats med stöd av delegation, ska anmälas till nämnden som bestämmer i vilken ordning detta ska ske. Brådskande delegationsbeslut av ordföranden eller annan ledamot ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Respektive nämnd får inom ramen för vad kommunallagen medger, besluta om andra regler för anmälan av delegationsbeslut.

Delgivning

§ 11

Delgivning med styrelsen/nämnden sker med ordförande, regiondirektör eller annan som styrelsen bestämmer.

Undertecknande av handlingar

§ 12

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av styrelsen/nämnden ska undertecknas av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordförande och kontrasigneras av regiondirektör eller anställd som nämnden bestämmer. I övrigt bestämmer styrelsen/nämnden vem som ska underteckna handlingar.

Politiska lärlingar

§ 13

Fullmäktige har beslutat om möjlighet för de politiska partierna i fullmäktige att ha politiska lärlingar i nämnder och beredningar.

Avd IV

Reglementen och arbetsordningar för övriga politiska organ

Nedan redovisas reglementen för patientnämnd, revisorer, krisledningsnämnd, samt den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling.

Reglemente för Patientnämnden

Patientnämndens organisation, sammansättning och mandattid

§ 1

Patientnämnden är underställd regionfullmäktige och består av nio ledamöter och nio ersättare. Ledamöter och ersättare i Patientnämnden väljs för fyra år, räknade från och med den 1 januari året efter det, då val av regionfullmäktige ägt rum.

Patientnämndens åligganden och befogenheter

§ 2

Patientnämnden ansvarar för att fullgöra regionens skyldigheter enligt lagen Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

.

Patientnämndens huvudsakliga uppgift är, i enlighet med ovan nämnda lag, att på ett lämpligt sätt hjälpa patienter att föra fram klagomål till vårdgivare och att få klagomål besvarade av vårdgivaren. Patientnämnderna ska även:

1. tillhandahålla eller hjälpa patienter att få den information patienterna behöver för att kunna ta till vara sina intressen i hälso- och sjukvården och hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet,
2. främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal,
3. rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter, och
4. informera allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonalen och andra berörda om sin verksamhet.

Om patienten är ett barn, ska patientnämnden särskilt beakta barnets bästa.

Nämnden ska bidra till kvalitetsutveckling, hög patientsäkerhet och till att verksamheterna inom hälso- och sjukvården anpassas efter patienternas behov och förutsättningar genom att årligen analysera inkomna klagomål och synpunkter samt uppmärksamma landstinget eller kommunen på riskområden och hinder för utveckling av vården.

Nämnden ska göra Inspektionen för vård och omsorg uppmärksam på förhållanden av relevans

för myndighetens tillsyn och samverka med Inspektionen för vård och omsorg så att myndigheten kan fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 6 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Nämnden ska senast den sista februari varje år till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen lämna en redogörelse över patientnämndsverksamheten samt den analys som gjorts under föregående år.

§ 3

Patientnämnden ansvarar för att fullgöra regionens skyldighet att utse stödperson till patienter som tvångsvårdas enligt lagen (1992:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller (lagen 1992:1129) om rättspsykiatrisk vård eller hålls isolerad enligt smittskyddslagen 2004:168. Detta uppdrag innefattar bland annat att rekrytera, utbilda, utse och arvodera stödpersoner.

§ 4

Patientnämndens uppdrag att hjälpa och stödja patienter enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården omfattar även den medicinska delen av elevhälsan, alltså sådan sjukvård som bedrivs enligt skollagen (2010:800).

§ 5

Patientnämnden ska ha kännedom om annan lagstiftning som är relevant för uppdraget.

§ 6

Patientnämnden har rätt att, inom den tid nämnden bestämmer, från regionens organ och anställda, samt på motsvarande sätt, enligt avtal med annan huvudman, infordra de uppgifter, erhålla de upplysningar och det biträde som Patientnämnden behöver. Patientnämnden har vidare rätt att få information om vilka åtgärder som vidtagits i olika ärenden eller med anledning av dessa.

§ 7

Patientnämnden förfogar över de medel som anslagits till Patientnämndens arbete.

§ 8

Patientnämnden får inom sin budget anställa den personal som behövs och anlita externa experter.

Arbetsordning för Patientnämnden

§ 9

För beredning av Patientnämndens förslag till budget med tillhörande planer utgör regionfullmäktiges presidium tillsammans med Patientnämndens presidium särskild budgetberedning.

Dessa reviderade bestämmelser träder i kraft den xx

§ 10

Bland de valda ledamöterna utser regionfullmäktige ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.

§ 11

Patientnämnden utser sekreterare. Vid förfall för sekreteraren får ordförande utse tillfällig sekreterare.

§ 12

Patientnämnden sammanträder på tid och plats som Patientnämnden bestämmer. Patientnämnden ska inför varje nytt verksamhetsår upprätta och fastställa en plan över sina ordinarie sammanträden. Nämndens ordförande får ändra tidpunkten för, eller inställa sammanträde.

§ 13

Skriftlig kallelse ska senast 10 dagar före sammanträde utsändas i pappersform eller i elektronisk form till ledamöterna tillsammans med föredragningslista och till ärenden hörande handlingar. Patientnämndens presidium kan i undantagsfall besluta att till ärenden hörande handlingar delges nämnden på annat sätt. Kallelse och föredragningslista ska för kännedom tillställas ersättarna.

§ 14

Ledamot som är förhindrad att delta i sammanträde ska snarast meddela förhindret till nämndens sekreterare. Vid förhinder för ledamot inkallas ersättare till tjänstgöring enligt särskild ordning.

§ 15

Ersättare, som inte tjänstgör, får närvara vid Patientnämndens sammanträde.

§ 16

Beslut att tillkalla förtroendeman, som inte är ledamot eller ersättare i Patientnämnden, tjänstepersoni regionen, eller särskild sakkunnig, fattas mellan sammanträdena av nämndens ordförande.

§ 17

Ordförande beslutar, efter samråd med övriga ledamöter i nämndens presidium, om formerna för beredning och föredragning av ärenden vid nämndens sammanträden.

§ 18

Vid sammanträde med Patientnämnden ska protokoll föras på ordförandes ansvar.

§ 19

Tillkännagivande om justering av protokoll från nämndens sammanträden ska anslås på regionens elektroniska anslagstavla.

§ 20

Beslut av Patientnämnden ska genom protokollsutdrag, eller på annat lämpligt sätt, meddelas berörda.

§ 21

Fullständigt protokoll ska delges Patientnämndens ledamöter och ersättare.

§ 22

Utgående skrivelser från Patientnämnden samfällt ska underskrivas av ordförande och kontrasigneras av chef för Patientnämndens kansli eller av den som Patientnämnden utsett.

Reglemente för Region Örebro läns revisorer

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen och andra författningar gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Revisorernas roll

§ 1

Revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som kommuner och landsting ansvarar för. De utgör därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Revisorerna kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik. Revisionen kan därtill med sina insatser generera bidrag till förbättring och utveckling.

Den övergripande revisionsuppgiften i kommuner och landsting är att granska om verksamheten följer fullmäktiges beslut och om verksamheten uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar. En väsentlig del är också att främja arbetet med styrning och kontroll av verksamheten.

Att vara revisor och lekmannarevisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten.

Revisionens formella reglering

§ 2

För revisionsverksamheten gäller bestämmelser i lag, god revisionssed, detta reglemente samt utfärdade ågardirektiv för regionens företag.

Den kommunala revisionen regleras i kommunallagen, främst i kapitel 12. Lekmannarevisionen regleras i aktiebolagslagen, kapitel 10. Regler för revision finns också i lagstiftning för andra organisationsformer t ex stiftelselagen.

Förbundsordningen i kommunalförbund och regionförbund ger de grundläggande förutsättningarna i det aktuella förbundet. När revisorerna beslutar om sin förvaltning och om jäv gäller i tillämpliga delar också regelverket för beslutsfattande mm i kommunallagen och regionens nämndreglemente.

§ 3

God revisions sed i kommunal verksamhet är de föredömliga och goda principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna när kommunal revision utförs. Den goda seden uttrycker grundläggande värden, förhållningssätt och förutsättningar liksom processer, principer och tillvägagångssätt i granskning och bedömning i kommunen och dess kommunala företag. God revisions sed i kommunal verksamhet utgår från den kommunala sektorns förhållanden. Revisionsarbetet i regionen ska bedrivas minst med utgångspunkt från den goda sed som senast är uttolkad och uttryckt i skriften "God revisions sed i kommunal verksamhet" (Sveriges Kommuner och Landsting).

Revisorernas antal och organisation

§ 4

Region Örebro län har minst fem revisorer som efter allmänna val utses av fullmäktige för en mandatperiod. Om en revisor avgår eller uppdraget på något sätt upphör under mandatperioden förrättar fullmäktige fyllnadsval så snart som möjligt.

Den som är vald till ledamot eller ersättare i fullmäktige är inte valbar som revisor.

En revisor är inte valbar till uppdrag som ledamot eller ersättare i nämnd, fullmäktigeberedning eller i regionens bolag.

§ 5

För att främja ett fullt samordnat revisionsarbete väljer fullmäktige ur kretsen av regionens revisorer till lekmannarevisorer i aktiebolag samt revisorer i regionens stiftelser.

§ 6

Revisorerna arbetar samfällt med hela granskningsuppdraget.

§ 7

Fullmäktige väljer för den tid som fullmäktige bestämmer en sammankallande/ordförande och två vice. Rollen är att vara sammankallande och leda gemensamma sammankomster och sammanträden.

§ 8

Fullmäktige väljer revisorerna för en mandatperiod. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelse. Det första året i mandatperioden inleds därför med dubbla grupper revisorer.

Revisorernas uppdrag och uppgifter

§ 9

Revisorernas uppdrag är ytterst att pröva ansvarstagandet och uttala sig om detta till fullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan.

Revisorerna ska bedriva en oberoende och objektiv granskning av all verksamhet årligen i den omfattning som följer av god revisionsred. Prioritering och urval av granskningar ska ske utifrån en bedömning av risk och väsentlighet. Granskningarna syftar till att få underlag till den slutliga prövningen av ansvarstagandet, som revisorerna ska lämna till fullmäktige i form av ett särskilt utlåtande i revisionsberättelsen.

Revisorerna ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna kontrollen

som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna har en särställning som opartiska och med självständiga och oberoende uppdrag. Varje enskild revisor ska fullgöra sitt uppdrag självständigt och med hög integritet.

§ 10

I ärenden som avser och berör revision har revisorerna rätt att yttra sig i fullmäktige och nämnder

§ 11

Region Örebro läns revisorer föreslår, efter upphandling, fullmäktige föreslå auktoriserade och godkända revisorer till regionens företag.

Revisorernas ekonomi och förvaltning

§ 12

För beredning av revisorernas och lekmannarevisorernas budget med tillhörande planer ska regionfullmäktiges presidium tillsammans med revisorernas presidium utgöra en särskild oberoende beredning. Revisorerna ska i sin framställan till regionfullmäktige beträffande revisionsanslaget beakta att revisionsarbetet ska bedrivas i omfattning som följer av 4 §.

§ 13

Fullmäktige beslutar om budget för lekmannarevisorerna och av fullmäktige utsedda revisorer i stiftelser. Kostnaderna belastar respektive företag.

§ 14

För att besluta i ärenden om sin förvaltning och om jäv sammanträder revisorerna enligt de regler som gäller för en kommunal nämnd.

Revisorernas sakkunniga biträden

§ 15

Revisorerna och lekmannarevisorerna anlitar själva sakkunniga till sin granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisionssed. Vid upphandling tillämpas Region Örebro läns upphandlingsregler. Revisorerna och lekmannarevisorerna beslutar själva om upphandling.

§ 16

Bestämmelserna i kommunallagen, aktiebolagslagen och stiftelselagen om revisorernas rätt till upplysningar gäller också de sakkunniga som biträder revisorerna och lekmannarevisorerna.

Revisorernas arbetsformer

§ 17

Sammanställande/ordföranden kallar revisorerna till sammankomster i granskningsarbetet och till sammanträden i ärenden om sin förvaltning och om jäv. Sammanställande/ordföranden får kalla även sakkunniga och andra experter samt förtroendevalda i fullmäktigeberedningar och nämnder till dessa sammankomster.

§ 18

Minnesanteckningar ska föras vid revisorernas sammankomster i granskningsarbetet. Sammanställande/ordföranden ansvarar för att anteckningar upprättas.

§ 19

De beslut som revisorerna fattar om sin förvaltning och om jäv ska tas upp i protokoll. Sammanställande/ordföranden ansvarar för att protokoll upprättas.

§ 20

En skrivelse (eller motsvarande) i revisorernas namn i granskningsarbetet fordrar att alla revisorer är eniga om innehållet. Skrivelsen ska undertecknas av sammanställande/ordföranden och av ytterligare en person som revisorerna utser.

Revisorernas rapportering

§ 21

Revisorerna redovisar löpande resultatet av sin granskning till fullmäktiges presidium. De sakkunnigas rapporter samt rapporter och bedömningar från revisorerna tillställs fullmäktiges presidium så snart en granskning är avslutad. Fullmäktiges presidium svarar för vidare spridning till fullmäktiges alla ledamöter.

Detta uppfyller kravet i kommunallagen på att de sakkunnigas rapporter ska bifogas revisionsberättelsen. I revisionsberättelsen förtecknas de rapporter som förmedlats till fullmäktige och som formellt hör till revisionsberättelsen.

§ 22

Revisionsberättelsen ska lämnas till regionfullmäktige senast två (2) veckor före det sammanträde vid vilket fullmäktige behandlar årsredovisningen.

Till revisionsberättelsen fogas en sammanfattande redogörelse för resultatet av revisorernas granskning.

Om revisorerna anser förhållanden föreligga som kan föranleda anmärkning bör revisorerna, innan anmärkningen tas in i revisionsberättelsen, bereda den som anmärkningen kan avse tillfälle att avge yttrande.

Om en anmärkning framställs, ska anledningen till denna anges i revisionsberättelsen.

I anslutning till revisionsberättelsen ska revisorerna avlämna verksamhetsberättelse innehållande bland annat uppföljning av verksamhetsplan och budget.

§ 23

Lekmannarevisorernas granskningsrapporter ska lämnas till fullmäktige vid den tidpunkt som fullmäktige bestämmer.

§ 24

Revisorernas utlåtande om delårsrapport ska lämnas till styrelsen senast oktober varje år.

Revisorerna och fullmäktige

§ 25

Revisorerna ska genom sitt presidium upprätthålla regelbundna kontakter med regionfullmäktige genom dess presidium.

Revisorerna har rätt att närvara vid fullmäktiges möten för att på fullmäktiges eller revisorernas initiativ informera om revisionen samt svara på frågor.

§ 26

Revisorerna kan initiera ärende i fullmäktige i anledning av sin granskning och om sin förvaltning, när de bedömer att så behövs. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt efter att beredning skett.

Revisorerna kan initiera ärende i nämnder och styrelser i anledning av sin granskning, när de bedömer att så behövs. Nämndens ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling så snart som möjligt.

Revisorerna rapporterar till ansvarig nämnd om de i sin granskning funnit att misstanke om att brott av förmögenhetsrättslig karaktär förövats eller om allmän förvaltningsdomstols avgörande åsidosatts. Om berörd nämnd ej vidtagit tillfredsställande åtgärder med anledning därav rapporterar revisorerna till fullmäktige. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt efter att beredning har skett.

Revisorernas arkiv

§ 27

För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och i av fullmäktige fastställt reglemente.

Reglemente för Krisledningsnämnden

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen och andra författningar gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Extraordinära händelser i fredstid

§ 1

Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap gäller i huvudsak från den 1 september 2006. Lagen utgör en del av samhällets krishanteringssystem och kräver att det i kommuner och landsting finns en krisledningsnämnd som kan fullgöra ett antal i lagen definierade uppgifter.

Målet med krishanteringssystemet är att minska risken för och konsekvenserna av allvarliga kriser i samhället. Systemet förutsätter att planläggning och andra förberedelser bedrivs för att möta en vidgad hotbild och att planläggningen har ett sammanhang från fred över kriser till krig.

Tillämpningen av lagens operativa bestämmelser aktualiseras vid en större händelse som hotar liv, hälsa, miljö eller egendom. Det kan exempelvis röra sig om ett hot mot regionens sjukvård eller infrastruktur.

Det som skiljer extraordinära händelser från andra händelser är den stora omfattningen, att händelserna avviker från det normala, samt att händelseförloppet är snabbt och svårt att överblicka och därmed kräver snabba beslut i krisens inledningsskede.

Störningar av mer normal omfattning ska kunna hanteras inom det normala systemet.

Definition av "extraordinär händelse i fredstid"

§ 2

En sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.

Krisledningsnämnd

§ 3

Regionstyrelsen utgör tillika krisledningsnämnd för Region Örebro län.

Krisledningsnämndens uppgift

§ 4

Ordförande, 1e eller 2e vice ordförande ska bedöma när en extraordinär händelse är av den dignitet att en centralisering av beslutsfattandet behövs, vilket medför att nämnden måste träda i funktion.

Nämnden ska utgöra regionens normativa ledning, det vill säga tolka regionens roll vid extraordinär händelse och stödja regionens centrala ledning genom att fatta de beslut som krävs med anledningen av händelsens art och omfattning.

Ordförande, 1e eller 2e vice ordförande får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska snarast anmälas till nämnden.

Nämnden kan fatta beslut om att överta hela eller delar av beslutanderätten från annan nämnd inom Region Örebro län i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. När förhållande medger ska dock nämnden besluta att de uppgifter de övertagit från annan nämnd ska övergå till ordinarie nämnd.

Om bistånd begärs av ett annat landsting/region eller en kommun har nämnden möjlighet att lämna det. Nämnden kan också lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskilda som drabbats av händelsen.

När krisledningsnämnden trätt i kraft ansvarar ordförande, 1e eller 2e vice ordförande för information till media.

I nämndens verksamhetsansvar ingår att upprätta en risk- och sårbarhetsanalys.

Krisledningsnämndens verksamhet

§ 5

För krisledningsnämndens verksamhet gäller:

- att utöver givna befogenheter gäller kommunallagens regler för styrelser/nämnder, exempelvis krav på beslutförhet, protokollförning m.m.
- att nämnden ska ha tillgång till utbildad personal, lokaler och utrustning för att kunna bedriva ett effektivt arbete över tid.
- att regionfullmäktige kan besluta att nämndens verksamhet kan upphöra, vid händelse att nämnden missbrukar sina befogenheter. För att kunna fatta ett sådant beslut är det nödvändigt att fullmäktige har tillgång till en riktig och relevant information. Om regionfullmäktige fattar ett sådant beslut återgår de verksamhetsområden som nämnden övertagit till ordinarie nämnd

Mål

§ 6

Målen för Krisledningsnämnden är:

- att genom snabbt och effektivt beslutsfattande trygga människor liv, personliga säkerhet och hälsa samt hindra eller begränsa skador på miljö och egendom,
- att kunna organiseras och börja verka inom den tid som krävs med anledningen av händelsens art och omfattning,
- att kunna upprätthålla nödvändiga funktioner för ledning, samband och information över den tid som krävs med anledningen av händelsens art och omfattning

Begränsning i befogenheten

§ 7

Nämnden har inte rätt till att fatta beslut som rör regionfullmäktiges uppgifter enligt 5 kap. 1 § kommunallagen.

Avrapportering

§ 8

Om nämnden trätt i funktion och fattat beslut ska dessa beslut tillsammans med en skriftlig redogörelse över händelseförloppet lämnas till regionfullmäktige vid närmast följande fullmäktigesammanträde. Syftet är att regionfullmäktige ska få fortlöpande information om pågående aktiviteter.

Planering, utbildning och övning

§ 9

Regionfullmäktige ska för varje mandatperiod fastställa en plan för hantering av extraordinära händelser i vilken krisledningsnämndens reglemente ska ingå som bilaga.

Nämndens förmåga ska upprätthållas genom fortlöpande information, utbildning och övning.

Krisledningsnämndens inträdande i funktion

§ 10

Exempel på tillfällen då krisledningsnämnden bör överväga att träda i funktion är:

- när länsstyrelsen har tagit sitt geografiska områdesansvar för den extraordinära händelsen,
- när samverkan är nödvändig inom eller utom Region Örebro län, exempelvis vid en kärnkraftsolycka, stor kemisk olycka eller olycka med långvarig räddningsinsats,
- vid stora driftstörningar inom den tekniska försörjningen, som får eller kan få stora konsekvenser för regionens verksamheter,
- vid händelse där stora delar av Region Örebro läns sjukvård blir involverad och behöver en övergripande normativ ledning,
- vid händelse som får eller kan få stora ekonomiska konsekvenser,
- när det krävs resursplanering på längre sikt och samverkan behövs med kommuner och andra landsting/regioner,
- vid allvarlig smitta eller hot om allvarlig smitta,
- vid hot om sabotage eller terroråd

Larmrutiner för krisledningsnämnden

§ 11

Larm till krisledningsnämndens ordförande, 1e eller 2e vice ordförande kan ske på olika sätt beroende på typ av händelse, när och var händelsen inträffat.

För att nå ut till hela krisledningsnämnden kommer larmservern Rapid Reache användas. Information skickas via SMS till Krisledningsnämndens medlemmar.

Exempel på larmvägar

§ 12

1. Via Region Örebro läns regionala sjukvårdsledning, Rapid Reache.
2. Via Region Örebro läns centrala ledning vid allvarlig händelse.
3. Direkt via regiondirektör, kommunikationssdirektör, säkerhets- och beredskapschef eller Tjänsteman i beredskap (TIB).
4. Via media.
5. Via smittskyddsläkaren.
6. Via annat landstings/regions krisledningsnämnd.
7. Via länsstyrelse
8. Via kommuners krisledningsnämnd

När krisledningsnämnden larmas

§ 13

Vid larm ska ordförande, 1e eller 2e vice ordförande bege sig till Region Örebro läns kansli och kontakta regionens centrala ledning. Samling sker i konferensrummet Kristallen på Eklundavägen 2.

- Bekräfta till den som larmat att ordförande/1:e el 2:e vice ordförande är på plats.
- Påbörja inringning av krisledningsnämndens ledamöter. Kan ske via kanslistaben.
- Bedöm hur händelsen sannolikt kommer att se ut över tid och vilka beslut som kan tänkas bli nödvändiga att fatta.
- Bedöm om nämnden ska träda i funktion.
- När krisledningsnämnden träder i funktion samlas nämnden för överläggningar i konferensrummet Asken, Eklundavägen 2, Örebro.
- Bedöm vilka beslut som krävs med anledningen av händelsens art och omfattning.
- Bedöm vilka kontakter som bör tas.
- Protokollföring av nämndens beslut.
- Meddela tagna beslut till Region Örebro läns centrala ledning.
- Samordna information till media med samverkande myndigheter.
- Meddela berörda internt inom Region Örebro län såväl som externt om återgång till normalläge.
- Utvärdera händelsen i samverkan med berörda myndigheter.

- Anmäla tagna beslut tillsammans med en skriftlig redogörelse över händelseförloppet till fullmäktige vid närmast följande fullmäktigesammanträde.

Reglemente för Läkemedelskommittén

§ 1

Enligt lag (1996/97:1157) om läkemedelskommittéer ska inom varje landsting finnas en eller flera läkemedelskommittéer. I Region Örebro län ska finnas en läkemedelskommitté (kommittén). Kommitténs arbetsområde omfattar såväl offentlig som privat hälso- och sjukvård inom länet.

Kommittén utses av hälso- och sjukvårdsnämnden.

Övergripande mål

§ 2

Kommitténs övergripande mål är att, som expertorgan inom områdena läkemedel och läkemedelsterapi, verka för en rationell, säker och kostnadseffektiv hantering av läkemedel sedd ur ett helhetsperspektiv, där patientens och samhällets bästa beaktas.

Uppgifter

§ 3

Kommitténs uppgifter är att:

- initiera och stödja att lokala rekommendationer för läkemedelsbehandling fortlöpande utarbetas och förankras, varvid nyttan av icke farmakologisk behandling beaktas,
- kontinuerligt värdera nya och gamla läkemedel, samt deras plats i terapin och att i denna värdering väga in ett ålders-, genus- och miljöperspektiv samt att följa upp och utvärdera resultaten,
- följa utfall av framtagna läkemedelsrekommendationer och ge förskrivarna återkoppling avseende förskrivningsmönster inklusive medicinska och ekonomiska konsekvenser,
- medverka till att förskrivare och övrig sjukvårdspersonal vidareutbildas i läkemedelsfrågor,
- utgöra remissorgan för vårdriktlinjer som innefattar läkemedelsbehandling,
- initiera utarbetandet av riktlinjer för säkerheten i läkemedelshanteringen,
- stimulera rapportering av läkemedelsbiverkningar,
- vara rådgivande till såväl beställar- som utförarorganisationen och i övrigt fullgöra de uppgifter som enligt regionstyrelsen ankommer på kommittén,
- initiera uppföljning av patienternas användning av läkemedel,
- verka för att god patientinformation och egenvårdsråd utarbetas,
- informera allmänheten om läkemedels för- och nackdelar,

- ha en öppen men obunden relation till läkemedelsindustrin

Kommitténs sammansättning

§ 4

Hälso- och sjukvårdsnämnden utser 13 ledamöter, varav en utses till ordförande, med överlappande mandatperioder om normalt fyra år. Fyra allmänläkare representerar länets närsjukvårdsområden och fyra sjukhusläkare de tre sjukhusen. Av de övriga ska en vara apotekare, en psykiater, en privatläkare, en sjuksköterska från Region Örebro läns sjukhusvård samt en sjuksköterska representerande länets kommuner..

Ersättare för ledamot utses ej.

Kommittén utser inom sig vice ordförande och sekreterare.

Ordföranden bör vara kliniskt verksam läkare med intresse för läkemedelsfrågor.

Kommittén har rätt att till sitt arbete adjungera personer med särskild kompetens.

Nominering till kommittén bereds av hälso- och sjukvårdsdirektören, som, i samråd med kommittén, upprättar förslag.

Sammanträde med kommittén

§ 5

Kommittén ska årligen fastställa plan för sina ordinarie sammanträden och sammanträder därutöver på kallelse av ordföranden.

Ordföranden får ändra tidpunkt för, eller inställa sammanträde.

Skriftlig kallelse, föredragningslista och till ärende hörande handlingar, ska senast 7 dagar före sammanträde utsändas till kommitténs ledamöter.

Vid sammanträde med kommittén ska föras protokoll, vilket ska justeras av ordföranden.

Fullständigt protokoll ska delges kommitténs ledamöter och hälso- och sjukvårdsdirektören.

Särskilda grupper under kommittén

§ 6

För utarbetande av terapirekommendationer, utvecklingsbevakning, förändringsinitiativ samt informations- och utbildningsaktiviteter, bör kommittén inom varje terapiområde inrätta expertgrupper. För varje expertgrupp har kommittén att svara för sammansättning, uppdrag, tidsram och uppföljning.

I syfte att effektivisera läkemedelsanvändningen ankommer det på kommittén att svara för erforderliga informations-/utbildningsinsatser och att arbeta med utvecklingsfrågor inom området. Kommittén kan i detta syfte inrätta de grupper, som erfordras med de uppgifter och sammansättning som kommittén bestämmer.

Arvode

§ 7

Ledamot, anställd inom Region Örebro län, eller inom respektive primärkommun, ska ges möjlighet att inom sin befattning verka inom läkemedelskommittén. Särskilt arvode betalas då inte till den anställde.

Arvode till företrädare för privatläkare ska regleras i överenskommelse mellan hälso- och sjukvårdsdirektören och Örebro läns Privatläkareförening, alternativt aktuell ledamot.

Reglemente för den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

Detta reglemente hanteras i särskild ordning då det ska beslutas i flera fullmäktige.

Bilaga- Uppdragsbeskrivning för råden

Uppdragsbeskrivning - Pensionärsrådet

Uppdrag - syfte

Rådet ska beakta frågor som berör pensionärerna och deras livskvalitet i beslutsprocessen och i verksamheternas arbete. Det ska utgöra ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och Region Örebro län.

Rådet ska vara ett forum för omvärldsbevakning och kunskapsspridning om pensionärernas särskilda förutsättningar samt verka för att pensionärernas frågor beaktas i verksamheternas planering.

Pensionärernas representanter har i rådet möjlighet att aktivt arbeta för förändringar i Region Örebro läns verksamhet. De kan informera om och ge förslag till lämpliga anpassningar av det serviceutbud som berör pensionärers möjligheter till en god livskvalitet.

Mål

Att genom rådet ge pensionärerna en ökad delaktighet i samhällets insatser och att stärka inflytandet i frågor som gäller gruppen pensionärer.

Organisatorisk tillhörighet

Pensionärsrådet är ett rådgivande organ till Regionstyrelsen.

Sammansättning

Rådet ska vara sammansatt av sju politiska företrädare. Inga ersättare utses. Dessa utses av regionstyrelsen varav minst en ska vara ledamot i regionstyrelsen. Till sekreterare i rådet utses av regiondirektören en t. Regionstyrelsen fastställer därutöver antalet ledamöter från de pensionärsorganisationer som ska ingå i rådet.

Pensionärsorganisation är medlemsberättigad under förutsättning att:

- organisationen är ansluten till riksorganisation som främjar pensionärernas intressen och är öppen för medlemskap för alla pensionärer,
- organisationens verksamhet omfattar hela länet, samt att
- organisationen har minst 3500 betalande medlemmar inom länet

Organisation som ingår i Region Örebro län pensionärsråd ska före den 1 november det år regionfullmäktige väljs lämna förslag till Regionstyrelsen på ledamöter.

Dessa reviderade bestämmelser träder i kraft den xx

Pensionärsorganisationernas ledamöter utses proportionellt utifrån medlemsantal den 31 december året före valår.

Pensionärsrådet utser inom sig ordförande och vice ordförande. Ordförande bör företrädesvis utses bland politikerna och vice ordförande bland företrädarna för pensionärsorganisationerna.

Rådet har rätt att adjungera de kompetenser som rådet vill knyta till sig.

Rådet utses för en mandatperiod.

Ansvarsområde

Frågor som berör gruppen pensionärer och deras möjligheter till en god livskvalitet.

Arbetsprocess

Rådet kan vara referensorgan och remissinstans i frågor som berör pensionärerna.

I samband med att ett ärende inkommer eller initieras av kanslierna ska ställningstagande göras om Pensionärsrådets synpunkter ska inhämtas. Beslut fattas av regionstyrelsens ordförande efter hörande av dess presidium.

Övriga frågor till rådet som inte är av beslutskaraktär kan väckas av regionstyrelsen eller av enskild ledamot i regionstyrelsen.

Rapporter och förslag från Pensionärsrådet ska ställas till Regionstyrelsen. Region Örebro läns företrädare ska informera rådet om planer och förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som berör pensionärerna och inhämta synpunkter i så tidigt skede att rådets synpunkter och förslag kan påverka ärendets handläggning.

Rådets ställningstaganden och, om det anses lämpligt, bakomliggande överväganden ska dokumenteras skriftligt. Varje ledamot har rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Rådet ska träffas minst sex gånger per år. Rådet kan tillsätta ett arbetsutskott med uppgift att bereda ärenden och föreslå dagordning till rådets sammanträden. Ärenden ska om möjligt ha ett underlag som kan beredas. Förslag till förteckning över ärenden som ska behandlas samt handlingar och beslutsunderlag ska delges rådets ledamöter i så god tid och på sådant sätt att vidare information och behandling underlättas. Vid sammanträden förs protokoll justerat av ledamot från pensionärsorganisation. Protokollsutdrag tillställs dem som är berörda av rådets ställningstaganden.

Fullständiga protokoll ska delges ledamöter i rådet, regionstyrelsen, nämnd som styrelsen beslutar samt i Region Örebro län verksamma pensionärsdistriktsorganisationer.

Årligen ska en verksamhetsberättelse och en verksamhetsplan avlämnas till regionstyrelsen.

Introduktion

Ledamöterna i Region Örebro läns pensionärsråd ska i samband med ny mandatperiod få utbildning likvärdig den som erbjuds nämndledamöter i Region Örebro län, dock minst en dag.

Arvode

Arvode för de förtroendevalda ledamöterna, deltagande i kurser och konferenser samt reseersättning ska följa Region Örebro läns arvodesbestämmelser.

Till pensionärsorganisationernas representanter utgår arvode, traktaments- och reseersättning enligt av regionfullmäktiges fastställda regler för förtroendevalda.

Anställdas tjänstgöring i rådet ingår i den ordinarie anställningen utan särskild ersättning.

Uppdragsbeskrivning – Etikrådet

Uppdrag - syfte

Region Örebro läns etikråd:

- är regionstyrelsens rådgivande organ i etiska frågor i första hand inom tandvården och hälso- och sjukvården. Styrelsen kan rådfråga det etiska rådet även i frågor som rör andra verksamheter. Rådet ska skapa möjliga förutsättningar för att de etiska frågorna beaktas såväl i beslutsfattande som i verksamheternas vardagsarbete.
- ska medverka till att en medveten etisk dimension tillförs beslutsprocessen i de nämnder och styrelser som ansvarar för verksamheter som rådet har i uppdrag att verka inom
- ska verka för att Region Örebro läns verksamheter präglas av hög etisk medvetenhet och att mötesplatser anordnas där etiska frågeställningar kan tas upp,
- ska medverka med och stödja de lokala etiska grupperna i deras utvecklingsarbete,
- ska följa aktuella etiska frågor, utbyta erfarenheter med andra, sprida kunskap inom etikområdet och stödja Region Örebro läns ledning och verksamheter

Mål

Rådet ska medverka till att den etiska medvetenheten i Region Örebro läns verksamheter, inom ramen för rådets uppdrag, hålls levande och att den förstärks.

Organisatorisk tillhörighet

Rådet är ett rådgivande organ till regionstyrelsen.

Sammansättning

Rådet ska vara sammansatt av sju politiska företrädare. Dessa utses av regionstyrelsen. Därutöver ska fyra anställda utses som representanter för verksamheterna. Som sekreterare utses ytterligare en anställd. De anställda utses av regiondirektören. Om möjligt ska de anställda utses ur respektive lokal etisk grupp. Rådet har rätt att adjungera de kompetenser som rådet vill knyta till sig. Inga ersättare utses.

Rådet utses för en mandatperiod.

Ansvarsområde

Rådet ska beakta etiska frågor i beslutsprocessen och i verksamheternas arbete.

Arbetsprocess

Rådet bevakar, följer och stödjer linjeorganisationens arbete samt samverkar med de lokala

etiska grupperna. Rådet kan vara ett referensorgan och remissinstans i Region Örebro läns ärendeberedning och i övrig verksamhet för att belysa etiska frågeställningar.

Årligen ska avlämnas en verksamhetsberättelse och en verksamhetsplan till regionstyrelsen.

Regionstyrelsen, och dess ordförande får besluta om att ärende ska remitteras till etikrådet för utlåtande.

Rapporter och förslag från etikrådet ska ställas till Regionstyrelsen, men lämnas in till regionkansliet för beredning inför det politiska ställningstagandet.

Etikrådets ställningstagande och, om det anses lämpligt, bakomliggande överväganden ska dokumenteras skriftligt. Varje ledamot har rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Rådet ska träffas minst sex gånger per år. Ärenden ska om möjligt ha ett underlag som kan beredas. Förslag till förteckning över ärenden som ska behandlas samt handlingar ska delges rådets ledamöter i så god tid och på sådant sätt att vidare information och behandling underlättas. Vid sammanträden förs protokoll. Protokollsutdrag tillställs dem som är berörda av rådets ställningstaganden.

Introduktion

Ledamöterna i Region Örebro läns etikråd ska i samband med ny mandatperiod få utbildning likvärdig den som erbjuds nämndledamöter i Region Örebro län, dock minst en dag.

Arvode

Arvode för de förtroendevalda ledamöterna, deltagande i kurser och konferenser samt reseersättning ska följa Region Örebro läns arvodesbestämmelser. Anställdas tjänstgöring i rådet ingår i den ordinarie anställningen utan särskild ersättning.

Uppdragsbeskrivning - Rådet för funktionshinderfrågor

Uppdrag - syfte

Rådet för funktionshinderfrågor:

- ska vara ett samrådsorgan mellan regionen, funktionshinderorganisationernas länsföreningar och statliga myndigheter. Det är ett länsövergripande forum för samverkan och kunskapsutbyte i frågor som på olika sätt berör människor med funktionsnedsättningar,
- ska vara ett rådgivande organ till regionstyrelsen, rådet kan vara referensorgan och remissinstans i principiella frågor som berör personer med funktionsnedsättning,
- ska verka för att funktionshinderaspekterna beaktas i regionens styrelse, nämnder, beredningar, förvaltningar och hos andra myndigheter. Särskilt fokus riktas mot frågor som rör tillgänglighet, delaktighet, bemötande och diskriminering,
- ska arbeta för att förbättra villkoren för länets invånare med funktionsnedsättning med särskilt fokus på tillgänglighet, delaktighet, bemötande och diskriminering,
- ska stödja och följa upp arbetet i brukarråden i länet,
- ska vara ett forum för omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte och kunskapspridning,
- ska hålla sig underrättat om resurser, behoven hos personer med olika typer av funktionsnedsättningar samt följa förändringar i samhällets service såsom exempelvis effekterna av olika prioriteringar,
- ska delta i uppföljning och utvärdering av regionens handlingsplan för funktionshinderfrågor samt föreslå revideringar,
- ska upprätta förslag till regionstyrelsen om fördelning av anslag till de olika funktionshinderorganisationerna,
- ska samverka med de kommunala råden för funktionshinderfrågor genom informationsutbyte,

Organisatorisk tillhörighet

Rådet för funktionshinderfrågor är ett rådgivande organ till regionstyrelsen.

Sammansättning

Rådet för funktionshinderfrågor är sammansatt av totalt 15 ledamöter och 3 adjungerade tjänstemän från vissa statliga och regionala organ samt 2 kommunpolitiker. Ersättare utses endast för funktionshinderorganisationernas ledamöter. Rådet ska bestå av sju politiska företrädare från regionen. De förtroendevalda utses av regionstyrelsen, varav en av dessa utses till ordförande. Funktionshinderorganisationerna nominerar åtta ledamöter samt åtta ersättare. De nominerade utses av regionstyrelsen, varav en av dessa ledamöter utses till vice ordförande:

- 2 ledamöter från rörelsehindergruppen
- 2 ledamöter från medicingruppen
- 1 ledamot från synskadegruppen
- 1 ledamot från hörselskadegruppen

Dessa reviderade bestämmelser träder i kraft den xx

- 1 ledamot från psyk- och neuropsykgruppen
- 1 ledamot från Funktionsrätt Sverige (organisation med uppdrag att samla funktionshinderorganisationer i länet)

Regionens funktionshinderkonsulent tjänstgör som sekreterare

Arvode och ersättningar

Arvodering och reseersättning sker enligt gällande arvodesbestämmelser inom Region Örebro län.

Undergrupper

Regionstyrelsen ska godkänna Rådets för funktionsnedsättningsfrågor förslag om inrättande av undergrupper. I samband med detta godkännande ska regionstyrelsen besluta om arvode och övriga ersättningar i dessa grupper.

9

Risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län

20RS275

Risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att fastslå risk- och sårbarhetsanalys enligt vad som framgår av förslag.

Sammanfattning

Region Örebro län ska enligt lagen om kommuners och landstings (regioners) åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) genomföra analyser på vilka händelser som kan inträffa i landstinget och om det kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Detta arbete ligger som grund för inriktning och prioriteringar i krisberedskapsarbetet inom Region Örebro län och är en ständigt pågående process för att säkerställa robusta sjukhus och andra verksamheter som klarar krissituationer. Ett sådant arbete har nu genomförts i Region Örebro läns organisation. Några centrala frågor att arbeta vidare med är frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta, frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen. Samt hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet har inga konsekvenser ur dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet har inga omedelbara ekonomiska konsekvenser. Det kan däremot inte uteslutas att de åtgärder som kan komma att vidtas i organisationen med anledning av analysen, kan medföra kostnader. Men dessa måste i första hand inarbetas i fastställd budget.

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 20RS275

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2020-01-28

Risk- och sårbarhetsanalys

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:
Regionfullmäktige

Risk- och sårbarhetsanalys 2019

Region Örebro län

Risk- och sårbarhetsanalys 2019
Region Örebro län

2019-09-06

Innehåll

Innehåll	1
Förord	3
Sammanfattning	3
Begrepp och termer	5
1. Beskrivning av regionen och dess ansvarsområden	8
1.1 Regionens ansvarsområde och uppgifter	8
1.1.1 Krisledningsnämnd	8
1.2 Regionens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten*	9
Politisk organisation	9
Regionfullmäktige	9
Regionstyrelsen	9
Verksamhetens förvaltningsorganisation	10
Region Örebro läns bolag	10
1.3 Vilka författningar som beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen	11
1.4 Övergripande beskrivning av regionens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv	11
2. Beskrivning av arbetsprocess och metod	13
2.1 Uppdrag	13
2.2 Syfte och mål	13
2.3 Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet	13
2.3.4 Gjorda avgränsningar med motiv	14
3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom regionens ansvarsområde	15
4. Identifierade kritiska beroenden för Region Örebro läns samhällsviktiga verksamhet	17
4.1 Kontinuitetsplanering	18
5. Identifierade och analyserade risker för regionen	20

5.1 Riskidentifiering och riskanalys	20
5.2 Typhändelser.....	21
5.3 Identifierade typhändelser med definitioner	22
5.3.1 Naturolyckor och extrema väderhändelser.....	22
5.3.2 Andra olyckor	26
5.3.3 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem	29
5.3.4 Antagonistiska hot och social oro.....	33
5.3.5 Sjukdomar	35
5.5 Klimatförändringar	36
5.6 Informationspåverkan.....	37
5.7 Säkerhetspolitiska läget	37
5.8 Inträffade händelser	37
5.9 Riskvärdering	39
5.10 Riskmatris.....	41
6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom regionen	43
6.1 Risker som orsakar bortfall av en eller flera vitala beroenden	43
6.2 Händelser som skapar högt antal skadade eller sjuk, t.ex. större olycka eller epidemi.....	45
7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat	46
8. Litteraturlista	48

Förord

Region Örebro län ska enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544)¹ genomföra analyser på vilka händelser som kan inträffa i landstinget och om det kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Detta arbete ligger som grund för inriktning och prioriteringar i krisberedskapsarbetet inom Region Örebro län och är en ständigt pågående process för att säkerställa robusta sjukhus och andra verksamheter som klarar krissituationer.

Lagen kompletterades 2015 med Myndighetens för samhällsskydd och beredskap föreskrifter om landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:4)². Lagen innebär att regionerna är skyldiga att redovisa resultaten av analyserna år till Socialstyrelsen med kopia till länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och fortlöpande under mandatperioden är regionerna skyldiga att följa upp sina risk- och sårbarhetsanalyser och rapportera uppföljningen till Socialstyrelsen med kopia till MSB och Länsstyrelsen.

Denna rapport är Region Örebro läns resultatredovisning av risk- och sårbarhetsanalyser under åren sedan 2015.

Sammanfattning

Arbetet med 2019 års risk- och sårbarhetsanalys (RSA) utgår från 2015 års risk- och sårbarhetsanalys. Redan i den analysen kunde det konstateras att Region Örebro läns samhällsviktiga verksamheter, främst hälso- och sjukvården, är helt beroende av tillgång till el och vatten. I årets analys har även konstaterats att även förbrukningsartiklar är en kritisk faktor inom hälso- och sjukvården. Även andra samhällsviktiga verksamheter inom regionen är starkt beroende av främst el, men även vatten. Exempel på sådan verksamhet är kollektivtrafiken och folktandvården.

Andra kritiska beroenden är värme och ventilation samt elektroniska kommunikationer. Även dessa beroenden är i sig avhängiga av att det finns el att tillgå.

För att säkerställa att regionens verksamhet kan genomföras även under ansträngda förhållanden, framhålls i analysen att nedanstående tre områden bör ägnas ytterligare uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

Frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta.

Frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

Begrepp och termer

Allvarlig händelse - Allvarlig händelse används som ett samlingsbegrepp inom hälso- och sjukvård, hälsoskydd, smittskydd och socialtjänst för olika typer av händelser, inklusive risk för eller hot om sådana. Med allvarlig händelse menas en händelse som kräver att verksamheten leds på ett särskilt sätt. Händelser som inte är direkt patientrelaterade, men som ändå påverkar hälso- och sjukvården betydligt, kan också definieras som allvarlig händelse. Allvarliga händelser kan i vissa fall få så stora konsekvenser att lagen (2006:544) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting kan behöva tillämpas.

Civilt försvar – den verksamhet som statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer genomför inför och vid höjd beredskap i syfte att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Det civila försvaret är därmed inte en organisation.¹

Extraordinär händelse - Med extraordinär händelse menas en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting enligt lagen (2006:544) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting. Vid extraordinär händelse aktiveras krisledningsnämnden inom landstinget.

Förmåga – här avses krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar.

Geografiskt områdesansvar – att det inom ett geografiskt område finns ett organ som ansvarar för inriktning, prioritering och samordning av tvärsektoriella åtgärder före, under och efter en kris. Detta ansvar finns på tre nivåer: lokal nivå (kommun), regional nivå (länsstyrelse) och nationell nivå (regeringen). Region Örebro län har inte ett geografiskt områdesansvar utan ett verksamhetsansvar för våra verksamheter.

Hot – omfattar en aktörs kapacitet och avsikt att genomföra skadliga handlingar. Ett hot kan även bestå av en händelse eller en företeelse som i sig framkallar fara mot något eller någon utan att det i sammanhanget förekommer aktörer med kapacitet och avsikt att orsaka skada.²

Höjd beredskap – är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Regeringen får besluta om höjd beredskap om Sverige är i krig, krigsfara eller har varit i krig. Beslutet kan avgränsas till ett specifikt område eller verksamhet.

---

¹ <https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Totalforsvar/>

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/civilt-forsvar/>

² Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Klimatanpassning - Klimatanpassning definieras enligt Smit m.fl. (2001, s. 881) som förändringar i ekologiska, sociala eller ekonomiska system till följd av verkliga eller förväntade klimatförändringar (egen översättning). Klimatanpassning är till exempel förändringar i processer, metoder och strukturer, antingen i syfte att mildra negativa förväntade effekter eller i syfte att utnyttja nya möjligheter som uppstår till följd av klimatförändringarna.³

Klimatförändring - Med klimat menas en beskrivning av vädrets långsiktiga egenskaper mätt med statistiska mått. Klimatet kan därför bara "observeras" indirekt, genom insamling och analys av väderobservationer under en längre tid.⁴ Med klimatförändring menas den snabba förändring som nu sker på grund av människans påverkan.⁵

Kris – en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer.

Krisberedskap – förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer.

Krishantering – med krishantering avses den omedelbara och operativa hanteringen av en händelse eller störning som inträffat i samhället.

Kritiska beroenden – beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Risk- och sårbarhetsanalys – en samlad analys av ett systems risker och sårbarheter.

Samhällsviktig verksamhet – en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras, så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Styrel – identifiering och prioritering av samhällsviktiga elanvändare.

---

³ Vredin Johansson, M. och Forslund, J., 2009, Klimatanpassning i Sverige, Samhällsekonomska värderingar av hälsoeffekter, Specialstudier nr 20, Konjunkturinstitutet s 16

⁴ <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat>

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Sårbarhet – de egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.

Totalförsvaret – Den militära (militärt försvar) och civila verksamhet (civilt försvar) som behövs för att förbereda Sverige för krig.

Traumavårdskedjan – den del av hälso- och sjukvården som hanterar traumafall. Innefattar ambulans, akutmottagning, anestesi, operation, IVA, röntgen och kirurgavdelningar.

1. Beskrivning av regionen och dess ansvarsområden

1.1 Regionens ansvarsområde och uppgifter⁶

Genom speciallagstiftningen har kommuner och regioner fått ansvar för viktiga samhällsfunktioner som oftast är obligatoriska uppgifter. Kommuner och landsting kan även fatta beslut om att utföra olika frivilliga uppgifter.

Regionens obligatoriska uppgifter:

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård för barn och unga upp till 23 års ålder
- Regionalt utvecklingsansvar

Frivilliga uppgifter:

- Övrig tandvård
- Kultur
- Utbildning
- Turism

Gemensam, obligatorisk uppgift för kommuner och regioner

- Regional och lokal kollektivtrafik

Sverige är indelat i 21 regioner. I varje region finns en folkvald församling, regionfullmäktige, som beslutar om regionens egna frågor. Regionfullmäktige utser i sin tur regionstyrelsen, som leder regionens verksamhet.

Verksamheten finansieras genom kommunalskatter, statsbidrag och avgifter, och regleras främst i kommunallagen. Andra viktiga lagar för kommunerna är socialtjänstlagen, plan- och bygglagen och skollagen.

1.1.1 Krisledningsnämnd

När krisen kräver snabbare prioriteringar och beslut än vad den ordinarie organisationen kan hantera, kan krisledningsnämnden träda i kraft. Vid en extraordinär händelse är tid ofta en bristvara, och det är på grund av behovet av snabba beslut som möjligheten till att aktivera en krisledningsnämnd finns.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela, eller delar av, verksamhetsområden från nämnder i regionen i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till krisens art och omfattning.

Beslut om att krisledningsnämnden ska aktiveras tas av krisledningsnämndens ordförande⁷.

---

⁶ Sveriges kommuner och landsting (<https://skl.se/tjanster/kommunerochregioner.431.html>, 2019-06-13)

⁷ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap 2 kap. 3§

1.2 Regionens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten*

Politisk organisation⁸

Regionfullmäktige

Region Örebro län styrs av regionfullmäktige. Det är regionorganisationens högsta beslutande organ och det enda folkvalda parlamentet i länet. Vart fjärde år väljer länets invånare 71 ledamöter till regionfullmäktige från olika politiska partier i Örebro län.

Programgrupper, beredningar och rapportörer

För att säkerställa att medborgare och till exempelpatienter är i fokus kan regionfullmäktige ta hjälp av programgrupper och tillfälliga beredningar. De får kortare eller längre uppdrag för att utreda ett visst område, till exempel jämställdhet eller en viss sjukdomsgrupp. Fullmäktige kan också tillsätta rapportörer. De ska bevaka en fråga eller ett ärende extra noga och sedan rapportera tillbaka till fullmäktige.

Valberedning, revisionsnämnd och patientnämnd

Till regionfullmäktige är valberedning, revision och patientnämnd knutna. De är fristående från den övriga politiska organisationen.

Valberedningen föreslår ledamöter till regionstyrelse och nämnder. Revisionen granskar, utvärderar och kontrollerar regionorganisationens verksamhet utifrån fullmäktigs beslut. Patientnämndens uppgift är att hjälpa patienter att föra fram synpunkter och klagomål och se till att det blir besvarade av vårdgivaren.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen leder och samordnar de övergripande regionala utvecklingsfrågorna, ansvarar för strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling för Örebro län och följer upp verksamheten. Regionstyrelsen har 15 ledamöter och 15 ersättare som utses av regionfullmäktige, ledamöterna kommer både från den politiska majoriteten och från oppositionen.

Nio nämnder

Nio nämnder är underställda regionfullmäktige. De arbetar med att genomföra och förbättra regionens verksamheter utifrån de mål och uppdrag som regionfullmäktige bestämt.

- Hälso- och sjukvårdsnämnden
- Forsknings- och utbildningsnämnden
- Folk tandvårdsnämnden
- Servicenämnden

---

⁸ www.regionorebrolan.se (20190624)

- Samhällsbyggnadsnämnden
- Regional tillväxtnämnd
- Kultur- och fritidsnämnd
- Gemensam nämnd för företagshälsa och tolkförmedling
- Patientnämnden

Beredande och beslutande utskott

Regionstyrelsen har ett utskott som bereder, och beslutar i vissa ärenden: regionstyrelsens arbetsutskott

Rådgivande organ och kommittéer

Tre rådgivande organ och två kommittéer är knutna till Regionstyrelsen.

- Rådet för funktionshinderfrågor
- Pensionärsråd
- Etikråd
- Planerings- och organisationskommitté

Regionalt samverkansråd

Samverkan mellan Region Örebro län och kommunerna i länet är avgörande för att åstadkomma en god regional utveckling. För detta finns ett regionalt samverkansråd.

Verksamhetens förvaltningsorganisation

Det praktiska arbetet med att leda Region Örebro läns verksamheter och följa lagar och beslut är en uppgift för förvaltningsorganisationen.

Region Örebro läns verksamhet leds av regiondirektören. Regiondirektören är chef för regionkansliet.

Regionservice har i uppdrag att inom en stor bredd av områden ge service till Region Örebro läns verksamheter.

Hälso- och sjukvården är organiserad i en förvaltning uppdelad i olika områden.

Dessa är: Medicin och rehabilitering, Opererande och onkologi, Thorax, kärl och diagnostik, Habilitering och hjälpmedel, Psykiatri, Närsjukvårdsområde Norr, Närsjukvårdsområde Väster, Närsjukvårdsområde Örebro/Söder.

Folktandvården i Örebro län ger tandvård till mer än 90 procent av länets barn och ungdomar och till drygt 40 procent av länets vuxna. Folktandvården utför all uppsökande verksamheten i länet.

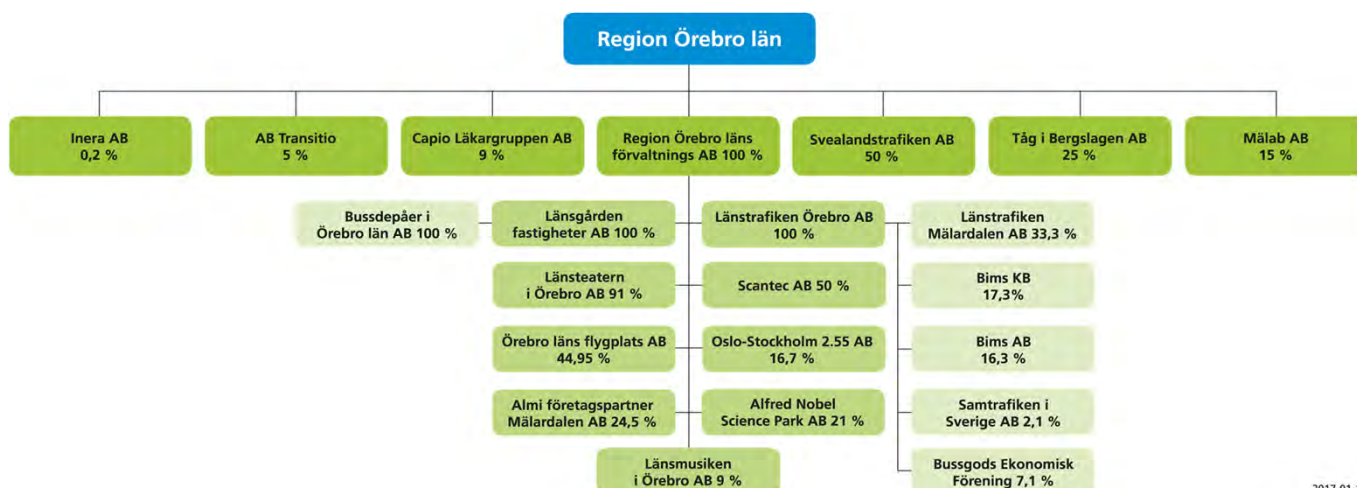
Regional utveckling ansvarar för det regionala utvecklingsarbetet i Örebro län.

Förvaltningens uppdrag är att arbeta för hållbar tillväxt och god livskvalitet i hela Örebroregionen.

Förvaltningen för företagshälsovård och tolkservice har två verksamheter, dels företagshälsovård och dels språktolkning.

Region Örebro läns bolag

Region Örebro län är ägare respektive delägare i ett antal bolag.

2017-01-10

1.3 Vilka författningar som beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift (MSBFS 2015:5) om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser;

Övriga:

Epizootilag (1999:657)

Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Förordning (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Lag (2006:263) om transport av farligt gods

Förordning (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL)

Säkerhetsskyddslagen 2018:585

1.4 Övergripande beskrivning av regionens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv

Region Örebro läns geografiska område omfattar Örebro län med dess 12 kommuner och ett sammanlagt befolkningsantal på strax över 300 000 personer. Hälften av invånarna återfinns i Örebro kommun och därutöver är de största kommunerna Karlskoga och Lindesberg. Det är också i dessa tätorter som regionen

har sina tre akutsjukhus. Därutöver driver regionen 28 egna vårdcentraler runt om i länet samt har avtal med 4 privata vårdcentraler.

2. Beskrivning av arbetsprocess och metod

2.1 Uppdrag

Varje region är skyldig enligt *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* att göra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Regionen ska göra en analys av vilka risker, hot och samhällsstörningar som kan inträffa samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Dessa risker kan vara eller leda till en extraordinär händelse. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys som redovisas skriftligen till Socialstyrelsen med kopia till länsstyrelsen i aktuellt län samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen. Denna risk- och sårbarhetsanalys är en öppen handling.

2.2 Syfte och mål

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att:

- kartlägga hot, risker och sårbarheter inom regionen
- utgöra en grund i regionens krisberedskapsarbete
- öka medvetenheten och stärka kunskapen samt ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda i Region Örebro län
- ge underlag för samhällsplanering

Målet är att risk- och sårbarhetsanalysen och krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för förebyggande åtgärder, planering, utbildningar och övningar i syfte att stärka regionens förmåga att hantera kriser och minska samhällsstörningarnas skadlighet på människors liv, hälsa egendom och miljö.

2.3 Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet

Arbetet med 2019 års RSA bygger på det arbete som skedde 2015. Det som utvecklades var att fler instanser tillfrågades, både inom hälso- och sjukvården och inom andra delar av Regionen, samt att fler frågor tillfördes enkäten. Det som tillfördes var frågan om förbrukningsprodukter, en fråga som aktualiserats de senaste åren. Urvalet av frågor bygger på de gemensamt identifierade risker som presenteras i avsnitt 5.

Syftet med inriktningen med årets RSA är att ge en inriktning på det fortsatta beredskapsarbetet på regionnivå. Arbetet på förvaltningsnivå och därunder rekommenderas ske i form av ett arbete med kontinuitetshandling.

Enkäten skickades ut till 48 olika enheter inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Regionservice och Regional utveckling. Svaren har sedan bedömts och kategoriserats i tre kategorier utifrån allvarlighetsgraden. På detta sätt har en överskådlighet skapats och det har tydligt framgått vilka enheter som är mest sårbara för bortfall av olika kategorier av behov. Denna metod ger ett översiktligt svar på regionnivå och ger därmed inriktningen för det fortsatta arbetet med kontinuitetshantering och krisberedskap på regionövergripande nivå.

Arbetsprocessen har följt dessa steg:

1. Vad är skyddsvärt?
2. Riskbedömning och riskvärdering
3. Förmågebedömning
4. Föreslå åtgärder

2.3.4 Gjorda avgränsningar med motiv

De avgränsningar som gjorts i 2019 års RSA är först och främst att den koncentrerats till hälso- och sjukvårdsförvaltningen, även om både kollektivtrafik och folktandvård behandlas. I analysen har även Regionservice verksamhet beaktats eftersom den är avgörande för de andra förvaltningarnas verksamhet. Denna begränsning grundar sig i att hälso- och sjukvården utgör den mest omfattande verksamheten i regionen och att det bedöms som den viktigaste samhällsviktiga verksamheten i en extraordinär situation.

Inom hälso- och sjukvården har även avgränsning skett genom att primärvårdsorganisationen inte ingår i analysen. Detta grundar sig i att den organisationen har utretts ur ett totalförsvarsperspektiv i rapporten "Förmåga"⁹ samt att det kommer att göras en utredning rörande "Robust vårdcentral" i närtid¹⁰. I den rapporten har även traumavårdskedjan analyserats ur ett beredskapsperspektiv vilken gör att ingen större tyngd har lagts på den verksamheten i denna analys.

En fråga som inte belysts i analysen är frågan om läkemedelsförsörjning. Detta har valts bort då utreds på nationell nivå.¹¹ Frågan är dock av avgörande betydelse för att kunna upprätthålla den samhällsviktiga verksamhet som utgörs av hälso- och sjukvården.

⁹ – rapport från Beredskaps- och säkerhetsenheten, Petra Johnson, 2019

¹⁰ "Slutredovisning 2018 överenskommelse barnhälsovård mm" Sveriges kommuner och landsting

¹¹ "Hälso- och sjukvårdens beredskap och förmåga inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap", Dir 2018:77

"Resursförstärkt läkemedelsförsörjning inför kris, höjd beredskap och krig", Eva Leth, Lunds Universitet 2019, ISBN 978-91-7895-217-5

3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom regionens ansvarsområde

Redovisningen av identifierad samhällsviktig verksamhet bör utgå från nedanstående sektorer och funktioner:

Samhällssektor

Med samhällssektor avses i detta sammanhang de olika områden inom vilka viktiga samhällsfunktioner finns och samhällsviktig verksamhet kan identifieras.

Viktig samhällsfunktion

Viktig samhällsfunktion är ett samlingsbegrepp för de verksamheter som upprätthåller en viss funktionalitet. Varje sådan funktion ingår i en eller flera samhällssektorer och upprätthålls av en eller flera samhällsviktiga verksamheter.

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses de verksamheter, anläggningar, noder, infrastrukturer och tjänster som är av avgörande betydelse för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner.

Endast verksamhet som absolut behövs för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner vid allvarliga händelser eller kriser bör identifieras som samhällsviktig.

Samhällsviktig verksamhet kan vara av nationell, regional eller lokal betydelse.

Nationellt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller störning i verksamheten kan leda till allvarliga nationella eller internationella konsekvenser.

Regionalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga regionala konsekvenser.

Lokalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga lokala konsekvenser.

Lokalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga lokala konsekvenser.

Samhällssektor	Exempel på viktiga samhällsfunktioner per samhällssektor¹²
Energiförsörjning	Produktion av el, distribution av el, produktion och distribution av fjärrvärme, produktion och distribution av bränslen och drivmedel.
Finansiella tjänster	Betalningar, tillgång till kontanter, centrala betalningssystemet, värdepappershandel.
Handel och industri	Bygg- och entreprenadverksamhet, detaljhandel, tillverkningsindustri.
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukvård, läkemedels- och materielförsörjning, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, socialtjänst, smittskydd för djur och människor.
Information och kommunikation	Telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, sociala medier.
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning, väghållning.
Livsmedel	Distribution av livsmedel, primärproduktion av livsmedel, kontroll av livsmedel, tillverkning.
Offentlig förvaltning och konsulär verksamhet	Lokal ledning, regional ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk.
Skydd och säkerhet	Domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, alarmeringstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet.
Socialförsäkringar	Allmänna pensionssystemet, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen.
Transporter	Flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik.

¹² Tabellen är hämtad från MSB (2014) *Vägledning för samhällsviktig verksamhet* Publ.nr: MSB620 - januari 2014 ISBN: 978-91-7383-392-9

4. Identifierade kritiska beroenden för Region Örebro läns samhällsviktiga verksamhet

Samhället präglas av en ökad komplexitet med många beroendeförhållanden. Beroenden är inte statiska utan är föränderliga över tid på grund av ny teknik, affärslogistik, specialisering, osv. Kritiska beroenden är beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera.

Dessa beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en allvarlig händelse inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort.¹³

Kritiska beroenden kan betraktas som sårbarheter som varje verksamhet bör känna till och kunna hantera och återfinns inom följande samhällsviktiga områden:

- teknisk infrastruktur, exempelvis elförsörjning och elektronisk kommunikation
- verksamhetsnära system, exempelvis IT-system och journalsystem
- samhällsviktiga funktioner, exempelvis vård och omsorg, specialistfunktioner, nyckelfunktioner som till exempel Tjänsteman i beredskap (TiB)
- information, exempelvis intern och extern kommunikation, webb och press
- transporter, varor och tjänster, exempelvis it-support, servicefunktioner, sjukvårdsmateriel och läkemedel.

De kritiska beroenden som identifierats har använts som grund för att utforma den enkät som skickats ut verksamheterna. Det som tillkommit sedan 2015 är frågan om förbrukningsartiklar inom Region Örebro läns verksamheter.

Då Region Örebro läns verksamhet är komplex och spänner över många olika former av aktiviteter finns ett flertal kritiska beroenden. Dessa återfinns inom de flesta samhällsviktiga områden. Vissa är mer tidskritiska än andra, men kommer sannolikt alla att ha stor påverkan på regionen om de faller bort eller får störningar. Det mest kritiska beroendet består av teknisk infrastruktur, t.ex. elförsörjning och elektronisk kommunikation. Ett bortfall av elförsörjning kommer på kort tid kraftfullt påverka främst hälso- och sjukvården från att verka, om inte bortfallet kan ersättas med avbrottsfri kraftförsörjning (UPS) och reservkraft.

Inom särskilt hälso- och sjukvården, men även inom andra förvaltningar är beroendet av elektronisk kommunikation stort. Viss elektronisk utrustning, t.ex. röntgen, behöver kunna kommunicera med andra system för att resultaten ska vara användbara. Ett längre bortfall skulle även påverka hälso- och sjukvården i stort då aktuella reservrutiner vid bortfall av elektronisk kommunikation är tidsödande. Detta gäller särskilt de verksamhetsnära systemen, t.ex. journalsystem.

---

¹³ Socialstyrelsen (2015) *Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015* Artikelnummer 2015-11-4

4.1 Kontinuitetsplanering

Kontinuitetsplanering handlar om att säkerställa en rimlig lägsta driftnivå inom en verksamhet, oavsett vilken störning verksamheten utsätts för. Kontinuitetsplanering handlar om ”att skapa systematisk motståndskraft, robusthet och säkerställa organisationens leveransförmåga för att ordinarie verksamhet ska kunna bedrivas på en acceptabel nivå, oavsett störning”.¹⁴

Till skillnad från Risk- och sårbarhetsanalysen (RSA), som tydliggör och skapar medvetenhet om olika risker som finns samt hur sårbar organisationen är för dem, utgör kontinuitetsplanering den nästkommande delen som syftar till att vidta åtgärder för att vi inte ska vara lika sårbara för de risker som identifierats i analysen.

Vad gäller samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete. I ett sådant arbete inkluderas både risk- och sårbarhetsanalyser/ riskanalyser och kontinuitetsplanering. Detta ska göra verksamheterna mer robusta och därmed kunna hantera olika samhällsstörningar.

Kontinuitetsplanering är viktigt både vad gäller det förebyggande arbetet vid grundberedskap, likväl som det är viktigt i det förebyggande arbetet inför höjd beredskap. Eftersom störningar kan inträffa både under grundberedskapen och under höjd beredskap, om än i olika utsträckningar är det av vikt att vara förberedd på hur störningar ska hanteras inom sin verksamhet.

Kontinuitetshantering handlar om att systematiskt skapa en förmåga att fortsätta bedriva sin verksamhet på en tolerabel nivå oavsett vilken typ av störning som organisationen utsätts för och att hantera alla aspekter inom kontinuitet, från incident- till krishantering. För att lyckas med detta krävs allas engagemang och ett tydligt ledarskap samt att roller och ansvar är tydliga i organisationen.¹⁵ Redan i nuläget finns det en mängd reservrutiner, checklistor och liknande på de flesta avdelningar och enheter inom Regionen. Dessa är dock ofta gjorda utifrån den enskilda enheten eller avdelningens perspektiv och behov, vilken riskerar att leda till att de inte täcker tillräckligt många utfall och ej heller hur olika utfall kan påverka hela organisationen.

En resolut och konsekvent genomförd kontinuitetsplan ger ett mer heltäckande resultat, detta eftersom processen utgår från organisationens behov och svagheter och väger dessa mot de risker som är relevanta. Det hjälper också organisationen se vilka verksamheter som behöver prioriteras och vilka lösningar som är mest kostnadseffektiva. Detta är perspektiv som riskerar att gå förlorade vid en process som utgår från avdelningarnas eller enheternas perspektiv. Det ska dock understrykas att avdelningarnas och enheternas perspektiv är av avgörande betydelse för att ta fram kontinuitetsplaner ute i verksamheten.

---

¹⁴ (Länsstyrelsen i Örebro län , 2017)

¹⁵ Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet Vägledning till SS-EN ISO 22301

Målet med Regionens kontinuitetshantering är att säkerställa att samhällsviktiga verksamhet kan fortsätta verka även under svåra omständigheter.

5. Identifierade och analyserade risker för regionen¹⁶

5.1 Riskidentifiering och riskanalys

Riskidentifiering

Riskidentifiering syftar till att identifiera extraordinära händelser och förhållanden inom kommunens egen verksamhet och det geografiska området som innebär ett hot eller en risk. Resultatet av riskidentifieringen bör vara riskkällor eller grovt beskrivna riskscenarier (typhändelser) och omfattar risker och hot inom följande områden.

- naturolyckor
- andra olyckor
- teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- antagonistiska hot och social oro
- sjukdomar¹⁷

Riskanalys

Riskanalysen utgår från ett urval av de identifierade riskerna. De utvalda riskerna utvecklas till mer utförligt beskrivna riskscenarier. Riskanalysen innehåller även en värdering av hur sannolikt det är att scenariot ska inträffa och vilka direkta konsekvenser som det medför. I de fall då sannolikhetsbedömningen är förenad med allt för stor osäkerhet kan bedömningen utelämnas. Utgångspunkten för konsekvensbedömningen är befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet, grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati, samt skador på egendom och miljö.

Vid konsekvensbedömningen kan inledande slutsatser dras om sårbarhet och brister i förmåga, vilka sedan sammanfattas tillsammans med andra slutsatser i punkten 7.

Identifierade risker kan grovt sägas kunna delas upp i två kategorier. Den första är händelser som direkt påverkar förmågas att bedriva verksamheten. Exempel på detta kan vara bortfall av el eller vatten vilken kraftigt försvårar förmågan att bedriva sjukvård. Den andra kategorien är sådan som ökar påfrestningarna på verksamheten. Exempel på detta är stora olyckor eller andra händelser som orsakar ett stort inflöde av svårt skadade, något som kommer att tänja resurserna långt utöver vad flödet i vardagen gör.

---

¹⁶ Arbetet har skett tillsammans med Länsstyrelsen i Örebro län och i Örebro län ingående kommuner.

¹⁷ MSB (2011) *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser* Publikationsnummer: MSB245 - april 2011 ISBN 978-91-7383-129-1

Det mest problematiska kommer att vara risker som spänner över båda kategorierna, dvs orsakar bortfall av kritiska beroenden, men även kraftigt ökar behovet av vår verksamhet. Exempel på detta kan vara brand i ett av sjukhusen med ett stort skadefall eller, i värsta fall, en krigssituation.

5.2 Typhändelser

Naturolyckor och extrema väderhändelser

- 1 Värmebölja
- 2 Torka och vattenbrist
- 3 Storm
- 4 Snöoväder
- 5 Översvämning
- 6 Skyfall
- 7 Ras och skred
- 8 Skogsbrand
- 9 Åska*
- 10 Solstorm*

Andra olyckor

- 11 Anläggningar med hantering av farliga ämnen
- 12 Farligt gods
- 13 Allvarlig händelse i publikt område
- 14 Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
- 15 Brand i särskilda objekt
- 16 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för Region Örebro län
- 17 Dammbrott*
- 18 Kärnteknisk olycka*

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

- 19 Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem
- 20 Störningar i livsmedelsförsörjningen
- 21 Störningar i finansiella system
- 22 Störningar i elförsörjningen
- 23 Störningar i elektroniska kommunikationer
- 24 Störningar i värmeförsörjningen
- 25 Störningar i drivmedelsförsörjningen
- 26 Störningar i transporter

Antagonistiska hot och social oro

- 27 Hot och pågående dödligt våld
- 28 Terror/våldsbejakande extremism
- 29 Social oro
- 30 Subversiv verksamhet

Sjukdomar

- 31 Epidemi/pandemi
- 32 Epizooti och zoonos

5.3 Identifierade typhändelser med definitioner

5.3.1 Naturolyckor och extrema väderhändelser

Det finns olika sorters extrema väderhändelser och en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torra eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden¹⁸. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan ge ökade problem för olika samhällsviktiga verksamheter¹⁹.

5.3.1.1 Värmebölja

Värmebölja definieras av SMHI som en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger 25°C minst fem dagar i sträck²⁰. Extrema och långvariga värmeböljor medför olika stora risker för olika individer beroende på deras hälsotillstånd. Det är framförallt sårbara grupper som äldre, sjuka och barn, som löper stor risk. Det kan även ge flera problematiska effekter på miljö, ekonomi och infrastruktur. Sammantaget kan det innebära sårbarhet för viktiga samhällsfunktioner som tillgång och kvalitet på vatten samt stora ekonomiska förluster i jord- och skogsbruket²¹. Med ett varmare klimat ökar också problemen med skadegörare, växtsjukdomar och ogräs²². Historiskt sett har en värmebölja drabbat länet vartannat år och frekvensen kommer sannolikt att öka, men med begränsade konsekvenser²³.

5.3.1.2 Torka och vattenbrist

Utifrån nationella och internationella klimatscenarier framgår att torka och vattenbrist med stor sannolikhet kommer bli mer frekvent förekommande i framtiden. Under sommaren 2018 rådde torka i nästan hela Sverige. Detta berodde på en mycket låg nederbördsmängd i samband med höga temperaturer.²⁴ Torka uppstår till följd av att det under en lång tidsperiod endast fallit små nederbördsmängder. Torka är ett vitt begrepp och kan innefatta små nederbördsmängder, låg markfuktighet, låga vattennivåer i sjöar, låg grundvattennivå, etc. Torka innebär att vattenmängden minskar i naturen vilket kan leda till att tillgången på vatten minskar. Det kan få stora konsekvenser för människan och samhället i stort.²⁵

Som nämnts ovan kan torka leda till minskad mängd vatten i naturen. Vattenbrist kallas situationen när tillgången på livsmedlet är mindre än efterfrågan. Vattenbrist

---

¹⁸ (SMHI, u.d.)

¹⁹ (FOI, 2008)

²⁰ (SMHI, 2011) Värmebölja

²¹ (Länsstyrelsen i Örebro Län, 2011)

²² (Jordbruksverket, 2012)

²³ (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011)

²⁴ (SMHI, 2018)

²⁵ Ibid.

kan innebära att det antingen råder brist på grundvatten eller ytvatten, men det kan också beskriva en situation där det samtidigt råder brist på båda.²⁶

Vattenbrist kan också uppstå i en situation där tillgången på grundvatten och ytvatten är god, men möjligheten att rena vattnet till livsmedelskvalitet är bristfällig. I denna rapport hanterar vi den typen av situationer under rubriken "störningar i dricksvattenförsörjning".

Ett bortfall av vattenförsörjningen skulle göra det svårt för Region Örebro län att bedriva vår verksamhet i den omfattning som krävs för att upprätthålla vår samhällsviktiga verksamhet.

5.3.1.3 Storm

Kraftiga stormar där träd knäcks eller rycks upp med rötterna och elledningar som slits sönder kan få allvarliga konsekvenser för länet och samhället i form av skador på infrastruktur²⁷. Detta kan leda till sekundära störningar t.ex. i livsmedels- och drivmedelsförsörjning.

5.3.1.4 Snöoväder

Snöoväder kännetecknas av ihållande nederbörd i form av snö som medför stora snömängder på marken. Det bildar problem med att hinna få bort snömassorna, trafikstörningar och minskad framkomlighet på vägar. Ett snöoväder innebär ofta kraftiga vindar, som gör att mängden snö samlas på vissa punkter. Snön som lägger sig på tak på byggnader kan orsaka kollaps på grund av stor tyngd. Elavbrott är en vanlig konsekvens av ett snöoväder.

Snömängderna som kom över södra och mellersta Sverige under vintern 2009–2010 är enligt SMHI historiskt återkommande ungefär vart tionde år. Mycket snö kan leda till störningar i samhällsviktig verksamhet eftersom de påverkar framkomligheten på järn- och riksväg vilket i sin tur kan leda till att transporter och leveranser påverkas negativt. Elförsörjning och ibland vattenförsörjning påverkas också och tak kan kollapsa.

5.3.1.5 Översvämning

Översvämningar uppstår ofta efter perioder då riklig nederbörd eller snösmältning och isproppar får sjöar och vattendrag att svämma över. Avrinningsområden, topografi och geologi är aspekter som är avgörande i hur översvämningen utvecklas. Översvämningar kan även orsakas av brutna dammar och fördämningar eller vid kraftiga skyfall. Vid höga flöden orsakas på kort tid stora ekonomiska och strukturella skador. Genom störningar i vattenreningen påverkas även förutsättningarna för sanitet och hygien vilket skapar grogrunder för smittspridning. Klimatförändringarna förväntas öka frekvensen på översvämningar i ett framtida klimat²⁸.

---

²⁶ Ibid.

²⁷ (SOU, 2007) s. 124

²⁸ (Länsstyrelsen i Örebro Län, 2011)

Örebro län är rikt på sjöar och vattendrag. Vatten från vattendrag i länet rinner till alla de fyra stora sjöarna, Vänern, Vättern, Hjälmsjön och Mälaren. I länet finns flera områden som har drabbats hårt av översvämningar. Större översvämningsområden finns i Arbogaån runt sjön Väringsjön och Fellingsbro, i Täljeån vid Kvismaredalen och några områden i Svartån mellan sjön Teen och Tysslingen. Sannolikheten för översvämningar bedöms vara medelhög. Ungefär vart 20:e år drabbas länet av en större översvämningssituation, i regel under vårfloden. Låglänta slättområden och andra problematiska områden i Örebro län har flera gånger drabbats hårt av översvämningar. Tätorter som Lindesberg, Vedevåg, Frövi, Odensbacken, Karlskoga, Laxå och Hallsberg har drabbats av översvämningar som påverkat bebyggelse, vägar, järnvägar, skolor, reningsverk och industrier, där konsekvenserna bedöms som mycket allvarliga. Varje år sker mindre översvämningar men senast hela länet drabbades av omfattande översvämningar var sommaren och hösten år 2000. Av de 18 tätorter i Sverige som MSB har pekat ut med betydande översvämningrisk finns Örebro och Lindesberg med.

5.3.1.6 Skyfall

Enligt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) är definitionen av ett skyfall, 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm nederbörd per minut²⁹.

En trolig följd av klimatförändringar är att korttidsnederbörd och däribland skyfall kommer få en tätare återkomsttid. Det går ännu inte att göra några prognoser på mängderna eller var skyfallen kommer öka i störst utsträckning.³⁰

Konsekvenserna av ett skyfall får stor påverkan i urbana områden på grund av utbredd infrastruktur och byggnadstäthet. Många samhällsviktiga verksamheter återfinns också i urbana områden, skadeverkningar på sådan verksamhet kan få stora konsekvenser både ekonomiskt för samhället i stort, men också för att befolkningen drabbats.³¹

Här följer några exempel som visar på negativa effekter som skyfall för med sig. Vägar och järnvägsbankar kan spolats bort vilket i sin tur kan leda till stora störningar i transporter, med stopp och långa omdirigeringar av trafiken³². El-, gas- och teleavbrott på de fasta näten och de mobila tele- och datanäten kan slås ut på grund av skyfall eller åsknedslag³³. De kommunala ledningsnäten kan påverkas och även avloppsreningsverken³⁴.

Varje år drabbas delar av länet av översvämningar till följd av skyfall under sommaren som lokalt kan ställa till med stora problem för bland annat tätorter, vägar och jordbruk. Lindesberg har råkat ut för flera skyfall men även Örebro

---

²⁹ (Olsson & Josefsson, 2015)

³⁰ (Olsson & Josefsson, 2015)

³¹ (Olsson & Josefsson, 2015)

³² (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

³³ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

³⁴ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

drabbades år 2011 när vissa delar av centrala Örebro översvämmades på grund av ett skyfall.

5.3.1.7 Ras och skred

Ras har inträffat i länet i samband med höga flöden i vattendrag och sannolikheten är medelhög. Ras och skred är plötsliga och snabba processer som kan få allvarliga konsekvenser och inträffade ras har hotat bebyggelse och raserat vägar, järnvägar, broar och elledningar. Klimatanalysen för Örebro län visar på en ökning av nederbörden vilket påverkar jordars stabilitet negativt, vilket i sin tur ökar faran för ras och skred.

Enligt undersökningar av Statens geotekniska institut kommer säkerheten och jordslänters stabilitet försämrats med 5–30 procent i och med ett förändrat klimat. De flesta ras och skred inträffar under vår och höst då trycket i markens porer är högt till följd av till exempel intensiv nederbörd och snösmältning.

5.3.1.8 Skogsbrand

En brand kan uppstå på grund av mänsklig aktivitet, till exempel oaktsamhet vid grillning, gräseldning och rökning. En brand kan också uppstå på grund av naturfenomen och felaktig teknik. Vid bränder är det ofta brandröken som är det största hotet mot människor och djur³⁵. När luftfuktigheten och temperaturerna når vissa nivåer skapas förutsättningar för väldigt snabba brandförlopp och med klimatförändringar kan det väntas bli ännu vanligare.

Några exempel är branden i Västmanland 2014 och skogsbränderna sommaren 2018.

5.3.1.9 Åska

Ungefär 2000 åskväder pågår ständigt runt jordklotet. Eftersom åska gynnas av hög temperatur och fuktig luft är frekvensen högst i tropiska områden. I Sverige kan åska uppträda närsomhelst på året men de flesta åskdagarna inträffar i perioden juni–augusti. Åska är vanligare vid kusterna (Västkusten 25–30 åskdagar/år) och södra eller mellersta Sverige och mindre vanligt i Norrland och fjällområdena (Lapplandsfjällen 1–3 åskdagar/år). Örebro län ligger i ett område som i genomsnitt har runt 20 åskdagar per år. Åska är ett begränsat väderfenomen som normalt inte innebär någon omfattande åverkan eller skador på samhällsviktig infrastruktur, men dagens elektronik är ofta åskkänslig³⁶. Eventuellt kan klimatförändringarna också medföra gynnsammare förutsättningar för bland annat åska i framtiden³⁷.

---

³⁵ (Räddningsverket, 2004) Riskhantering i översiktsplaner, en vägledning för kommuner och länsstyrelser

³⁶ (SMHI, 2010) Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141

³⁷ (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011) Stormar i Örebro län

Örebro kommun har vid ett några tillfällen påverkats i allvarigare omfattning av åska, bland annat när ett blixtnedslag slog ut vissa centrala system i vattenproduktionen. Sommaren 2011 inträffade en så kallad supercell när flera samtidiga åskväder möttes över Örebro och åskan pågick i flera timmar mot normalt sett knappt en halvtimme. Under den mest intensiva timmen uppmättes närmare 20 000 blixtnedslag³⁸³⁹.

5.3.1.10 Solstorm

Solen gör konstant av med den energi som uppkommer i solens kärna när väte omvandlas till helium. Tidvis får solen mycket kraftiga energiutbrott som består av strålning eller laddade partiklar, så kallade solstormar. Utbrotten av laddade partiklar kallas för koronamassutkastningar och kan orsaka geomagnetiska stormar på jorden⁴⁰.

När solstormar riktas mot jorden kan de påverka jonosfären och störa ut de radiovågor och satellitsignaler som antingen ska studsas mot jonosfären eller passera genom den. Solstormar kan även framkalla elektriska fält i jordytan. Strömmarna kan orsaka störningar bland annat i elnätet och telenätet, i signalsystemen för tågtrafik, samt orsaka korrosion i rörledningar⁴¹.

5.3.2 Andra olyckor

I samhället inträffar ständigt små och stora olyckshändelser som drabbar landet, kommuner och invånarna. Svåra och större olyckor är sådana olyckor som drabbar flera individer. Beroende på vilka typer av olyckor och var dessa sker i samhället kan verksamheter som är samhällsviktiga påverkas i större eller mindre omfattning. En del händelser går att förutse och till viss del förebygga och samtidigt ha en beredskap för att begränsa konsekvenserna vid en eventuell olycka.

Olyckshändelser av större karaktär där exempelvis farligt gods och många människor är inblandade kan innebära stora utmaningar för samhället att hantera.

5.3.2.1 Anläggningar med hantering av farliga ämnen

Till farliga anläggningar brukar räknas alla anläggningar som genom sin verksamhet kan orsaka brand, kemikalieutsläpp och explosioner, och som genom sina farliga egenskaper kan skada människor, miljö och egendom.⁴²

5.3.2.2 Farligt gods

Miljontals ton av farligt gods transporteras varje år på vägar och järnvägar i Sverige, och även med båt och flyg. Farligt gods är ämnen och föremål som på

---

³⁸ (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011) Stormar i Örebro län

³⁹ (SVT, 2011) Supercell med åska drabbade Örebro

⁴⁰ (MSB, 2015) Solstormar

⁴¹ (MSB, 2015) Solstormar

⁴² <https://www.msb.se/sv/Om-MSB/Nyheter-och-press/Nyheter/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2015/Nya-regler-om-atgarder-for-att-forebygga-och-begransa-foljderna-av-allvarliga-kemikalieolyckor/>

grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Farligt gods kan till exempel ha explosiva, brandfarliga, giftiga, radioaktiva eller frätande egenskaper⁴³.

Örebro län är ett transportcentrum och farligt gods transporteras genom länet både på järnväg och på lastbil. Därför är sannolikheten mycket hög för olyckor med farligt gods. Flygplatsens hantering av farligt gods är den fjärde största i landet. I Räddningsverkets (nu MSB) senaste kartläggning av vägtransporter med farligt gods (hösten 2007) framgår att mest farligt gods i hela landet, transporteras på E18/E20 genom Örebro län⁴⁴. Tåg med farligt gods passerar dessutom genom 8 av länets 12 centralorter i kommunerna vilket kan medföra allvarliga konsekvenser.

5.3.2.3 Allvarlig händelse i publikt område

Stora publika evenemang som konserter, idrottstävlingar och festivaler äger ofta rum ibland annat Örebro kommun. En allvarlig olycka eller en katastrof i samband med ett sådant evenemang kan få stora konsekvenser för regionen. En av svårigheterna med att samla väldigt många människor på en begränsad yta är att även en liten initial händelse kan leda till en serie av omständigheter som snabbt får allvarliga konsekvenser. Inga publika evenemang är riskfria och olyckor och katastrofer sker så gott som årligen. Kraven på den som arrangerar ett sådant evenemang att ta till förebyggande säkerhetsåtgärder är därför höga, men olyckor kan ändå inträffa.

Ur ett samhällsperspektiv finns riskerna framförallt i att en stor mängd människor kan komma att påverkas vid en sådan händelse, vilket kan få effekter på personaltillgång och få stora psykosociala konsekvenser. Sådana scenarier leder också till en mycket hög belastning på vård, omsorg och informationsflöden. Inom kommunen finns ett antal platser där många personer samlas för större evenemang. Några av objekten ligger i anslutning till stora vägar och järnväg, och skulle kunna påverkas av en farligt gods-olycka.

Objekt	Verksamhet
Behrn arena–fotboll, Behrn arena–vinter, Idrottshuset, Tybblelundshallen	Idrottsanläggningar
Gustavsvik	Badhus/nöjesbad
Conventum	Kongresshall
Citymässan	Mässhall
Marieberg köpcentrum	Köpcentrum
Krämare	Köpcentrum/bostäder
Vågen	Köpcentrum
Eurostop	Köpcentrum
Örebro universitet	Universitet

⁴³ (MSB, 2009) Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009-2010

⁴⁴ (Räddningsverket, 2006), Kartläggning av farligt gods transporter september 2006

5.3.2.4 Stor trafikolycka (tåg/båt/flyg/väg)

Med stora olyckor avses olyckor med ett högt antal skadade eller avlidna, normalt ses det inte som händelser med stora konsekvenser för samhällsviktig verksamhet. Det som är avgörande beror på olyckans art, inblandade individer samt geografiskt område. Utöver skadeläge och dödsfall kan de anses ha konsekvenser för samhällsviktig verksamhet när omfattningarna på miljö eller infrastruktur är signifikanta. Stora trafikolyckor, tågolyckor, flygolyckor samt båtolyckor är alla exempel som kräver att kommunerna håller en viss beredskap.

Erfarenheter från bland annat olyckan med långfärdsbussen strax utanför Arboga den 27 januari 2006 visar att det uppstod behov framförallt av psykosocialt omhändertagande⁴⁵.

5.3.2.5 Brand i särskilda objekt

De flesta bränder som inträffar kan hanteras av räddningstjänsten och får mycket begränsad påverkan på samhällsviktiga funktioner. Dock kan brand i vissa särskilda objekt få stora konsekvenser för samhällsviktiga funktioner och människors möjlighet till vardagsliv. Några exempel kan vara brand i samhällsviktiga anläggningar såsom värmeverk, ställverk, viktiga ledningsnät eller uppställningsgarage för bussar. Men även bränder i anläggningar med hantering av farliga ämnen, vissa lagerplatser och andra knutpunkter kan få påverkan för människor i form av spridning av farlig rök eller att viktiga platser på annat sätt blir otillgängliga.

Under senare tid har vi sett exempel på denna typ av bränder bland annat i samband med en explosionsartad brand i Eons värmeverk i Örebro 2012 då flera av länets kommuner tillfälligt blev utan värmeförsörjning. Ett annat fall är branden i bilverkstaden ”Rejmes” 2017. Även utanför länet finns liknande händelser att dra lärdom av, till exempel i samband med branden i Oceanhamnen i Halmstad 2012.

5.3.2.6 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen

Erfarenheter från händelser som Estonia 1994, tsunamin i Sydostasien 2004, terrorattacken i Stockholm 2017, och i viss mån även vulkanutbrottet på Island 2010, har visat att en händelse på en plats kan få konsekvenser inom andra geografiska områden. Sådana händelser kan drabba vissa kommundelar eller arbetsplatser särskilt hårt eller påverka ex. nyckelpersoner eller transporter i sådan utsträckning att det får effekt på samhällsfunktioner. Behovet av beredskap för psykosocialt omhändertagande av anhöriga och hemvändande drabbade kan också bli påtagligt.

5.3.2.7 Dammbrott*

Dammbrott kan inträffa till följd av bristfälligt underhåll av en damm men det kan också inträffa på grund av till exempel elfel, underdimensionering eller genom

---

⁴⁵ (Statens haverikommission, 2007) Rapport RO 2007:1 olycka med långfärdsbuss (...)

dominoeffekter om dammar uppströms brister. Höga dammar med stora magasin utgör den största risken och finns det bebyggelse nedströms kan skadorna och konsekvenserna bli mycket allvarliga.

5.3.2.8 Kärnteknisk olycka*

Örebro län har ingen kärnkraftsanläggning, men konsekvenserna av en olycka någon annanstans skulle kunna bli katastrofala. Radioaktiva och nukleära ämnen transporteras genom länet och används i viss verksamhet, bland annat vid sjukhus i länet. Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten är problemen i beredskapen för händelser med radioaktiva ämnen i synnerhet antagonistiska händelser och att räddningstjänsten i allmänhet inte har någon praktisk erfarenhet från ”vardagsolyckor”, eftersom olyckor med radioaktiva ämnen inträffar ytterst sällan⁴⁶. Dessutom har län som Örebro län inte samma kunskap om kärntekniska olyckor som kärnkraftslänen, vilket utgör en sårbarhet.

5.3.3 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Fungerande teknisk infrastruktur och försörjningssystem är viktiga inte bara för samhällsviktig verksamhet och samhällets krisberedskap, utan också för den enskilde individen. För att samhället ska kunna fungera behövs tillgång till el, vatten, värme och telekommunikationer.

MSB har tagit fram förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme⁴⁷. Att just dricksvatten, livsmedel och värme är grundläggande vid en kris i det moderna samhället blev skrämmande tydligt då Japan drabbades både av en tsunami och en kärnkraftsolycka våren 2011⁴⁸. Resultatmålen handlar bland annat om miniminivåer för tillgång till dricksvatten, planering för att upprätthålla livsmedelsförsörjningen och tillgång till uppvärmda utrymmen vid störningar i värmeförsörjningen⁴⁹.

5.3.3.1 Störningar i dricksvattenförsörjningen

För människors överlevnad behövs tillgång till vatten i tillräcklig mängd och av godtagbar kvalitet för dryck, till matlagning och personlig hygien osv. I ett krisläge tillhör dricksvatten de nödvändigaste behoven för den enskilda individen och befolkningen som helhet.

En större störning skulle få allvarliga konsekvenser. Klimatförändringarnas konsekvenser för dricksvattenförsörjningen kan enligt klimat- och

---

⁴⁶ (Strålsäkerhetsmyndigheten, 2010) Risk- och sårbarhetsanalys

⁴⁷ (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

⁴⁸ (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

⁴⁹ (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

sårbarhetsutredningen bli avsevärda. Kvaliteten på råvattnet i vattentäcker kan påverkas negativt av stigande temperaturer och större variationer i nederbörd och flöden⁵⁰. Även risken för skador på vattenledningar och föroreningar av dricksvattnet ökar på grund av ökad risk för översvämningar, ras och skred⁵¹.

5.3.3.2 Störningar i livsmedelsförsörjningen

Livsmedelsförsörjningens system är komplext och livsmedelsflödet innehåller ofta många olika steg från råvara till färdig mat hos konsumenten.

Livsmedelsförsörjningen består av flera verksamheter som livsmedelsproduktion, lager, dagligvaruhandel, restauranger och storkök. Beroendet av fungerande tele- och datakommunikationer har successivt ökat i och med den tekniska utvecklingen inom livsmedelssektorn⁵². Livsmedelsförsörjningen är starkt beroende av transporter i alla verksamheter. Konceptet ”just in time” används inom livsmedelsförsörjningen och innebär att lagerhållningen är liten och sker till stor del på vägarna. Transporter behövs för att förflytta produkter i livsmedelskedjan och elförsörjningen är viktig för att hålla igång de flesta verksamheter⁵³.

Det är troligt att en större störning i livsmedelsförsörjningen är en följd effekt av en annan typhändelse. Exempel på sådan skulle kunna vara värmebölja, störningar i drivmedelsförsörjningen och/eller transportsektorn.

5.3.3.3 Störningar i finansiella system

I huvudsak kan betalningar ske med kontanter, betalkort, via girering (bankgiro, postgiro och plusgiro) swish eller internetbank. Vid ett omfattande elavbrott kan det bli problem för banker att genomföra överföringar. En störning i de finansiella systemen kan också leda till sociala konsekvenser och oro i samhället.

5.3.3.4 Störningar i elförsörjningen

Elförsörjningen innefattar produktion, distribution och slutanvändning av el som i sin tur består av tre systemnivåer med stamnät, regionnät och lokala nät⁵⁴.

Lokalnäten utsätts ofta för avbrott i samband med väderrelaterade händelser medan region- och stamnäten inte är lika känsliga, särskilt inte stamnäten⁵⁵. Ungefär 40 procent av avbrotten i elförsörjningen beror på väderrelaterade problem⁵⁶. Även om de stora leverantörerna har grävt ner många elledningar under de senaste åren och därmed skapat större robusthet i näten i länet, är sannolikheten för en störning i elförsörjningen medelhög och risken för avgrävda kablar ökar istället. I dagens

---

⁵⁰ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

⁵¹ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

⁵² (Livsmedelsverket, 2011) Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv

⁵³ (KBM, 2010) Falla en – faller då alla?

⁵⁴ (MSB, 2010) Olyckor och kriser 2009/2010

⁵⁵ (MSB, 2010) Olyckor och kriser 2009/2010

⁵⁶ (SMHI, 2012) Klimatanpassningsportalen

elberoende samhälle är vi sårbara utan el och ett elbortfall får mycket allvarliga konsekvenser även för den enskilda människan. Hur allvarliga konsekvenserna blir är bland annat beroende av hur långvarig störningen är, hur stort område som berörs, samt av årstid och väderlek. Konsekvenserna av ett omfattande elavbrott beror också på vilken reservkraft med tillgång till bränsle och andra reservåtgärder som kan användas.

5.3.3.5 Störningar i elektroniska kommunikationer

Elektroniska kommunikationsnät och tjänster spelar en allt viktigare roll i vårt samhälle, i vardagen såväl som vid extraordinära händelser. Varje dag bidrar elektronisk kommunikation till olika former av finansiella tjänster, hälso- och sjukvård, arbete för samhällets skydd och säkerhet, transporter, energiförsörjning och flera andra samhällssektorer.

Andra delar av samhället är också beroende av elektronisk kommunikation, från enskilda medborgare till företag och andra organisationer. I vissa fall kan medborgares liv och hälsa direkt påverkas av störningar och avbrott i elektronisk kommunikation.⁵⁷

Andra utvecklingsmöjligheter, som en minskning av antalet oberoende nätinfrastukturer genom konsolidering och följderna av klimatförändringar, kan öka flera risknivåer. Med nya användningsområden, från e-hälsa till fjärrövervakning och kontroll av tekniska system, kan sårbarheter få allt större negativ påverkan, både för den enskilde individen som samhället i stort. Om samhällsviktiga användare i framtiden kommer att utnyttja mobila kommunikationsnät för verksamhetskritisk kommunikation kommer också riskbildningen att påverkas.⁵⁸ Ytterligare en riskfaktor är bristande säkerhetsanalyser i samband med trenden med ökande användning av molntjänster.

5.3.3.6 Störningar i värmeförsörjningen

Uppvärmningen är inte bara en komfortfråga utan även viktig för vår hälsa, vatten, avlopp och byggnader. Nästan alla uppvärmningsformer är beroende av en fungerande elförsörjning, i synnerhet fjärrvärmens. När uppvärmningen av hus och lokaler slutar fungera, behöver det inte vara ovanligt kallt för att samhället snabbt ska hamna i en krissituation. Fjärrvärmens är den huvudsakliga formen för att värmeförsörja befolkningen. Fjärrvärmesystemen är starkt beroende av transporter för en ständig tillgång till bränsle, eftersom det är svårt att lagra så stora volymer som krävs. Detta är särskilt kritiskt för de anläggningar som drivs med bio- och avfallsbränslen, med tanke på att det rör sig om stora volymer som ska fraktas. Eon är det största elnätsföretaget i länet och från Åbyverket i Örebro levereras värme, kyla, el och ånga till kunder i Örebro, Kumla och Hallsberg. I samtliga kommuner i Örebro län finns fjärrvärme utbyggt i större eller mindre skala, med undantag för Ljusnarsberg. Fjärrvärmeanslutningen är hög i Örebro tätort, 98–99 procent av innerstaden är ansluten, och nätet byggs ut kontinuerligt.

---

⁵⁷ (Post- och telestyrelsen, 2018) s42

⁵⁸ (Post- och telestyrelsen, 2018) s61

5.3.3.7 Störningar i drivmedelsförsörjningen

Dagens samhälle är beroende av fungerande drivmedelsförsörjning i form av drivmedel för fordon, bränsle för uppvärmning av fastigheter, som energikälla i industriprocesser och för att driva reservkraft. Förutom transportsektorn är polis, räddningstjänst, bevakning, avfallshantering, akutsjukvård och äldreomsorg beroende av drivmedel till sina fordon. Många samhällsviktiga verksamheter är försedda med reservkraftverk och vid ett elavbrott behöver dessa drivas med huvudsakligen dieselolja men också bensin. Den totala förbrukningen för landets samtliga reservkraftverk motsvarar den mängd diesel som normalt konsumeras i landet.

De flesta samhällsviktiga verksamheterna har bara diesel för några dagars drift och inga kommuner i länet har idag egna lager av bränsle utöver detta. Vatten-, avlopps- och fjärrvärmesystemen skulle drabbas vid en drivmedelsbrist på grund av de indirekta transportberoendena. Vid en drivmedelsbrist skulle samhällsviktiga verksamheter kunna drabbas hårt.

I Sverige finns fyra råoljehamnar som försörjer de fem oljeraffinaderierna i landet, varav tre är drivmedelsraffinaderier. Transporter av oljeprodukter från raffinaderier till depåer sker huvudsakligen med kusttanksfartyg, men även på järnväg och till viss del med tankbil till små inlandsdepåer. Transporterna från depå till tankställen och slutanvändare sker främst med tankbil. Fördelningen av tankställen är ojämn över landet.⁵⁹

Det finns ett omfattande internationellt samarbete och avtal kring hantering av oljekriser. Oljebolag och stora användare inom industrin och kraftvärmeverk är skyldiga att hålla beredskapslager av råolja eller oljeprodukter motsvarande 90 dagars normalkonsumtion föregående år. Användningen av dessa lager regleras av EU och IEA (International Energy Agency, på svenska Internationella energirådet, vår anmärkning) enligt internationella överenskommelser.⁶⁰ ”Ett långvarigt oplanerat stopp (halvår till år) i ett av de tre svenska raffinaderierna bedöms inte orsaka allvarliga störningar i försörjningen av produkter till marknaden. Det finns emellertid i en sådan situation risk för prisökningar, vissa leveransstörningar och en minskning av beredskapslagren”.⁶¹

5.3.3.8 Störningar i transporter

Örebro län är med sitt geografiska läge ett nordiskt logistik- och transportcentrum och sannolikheten för störningar i transportsystemet bedöms som hög. Viktiga vägtransporter på de stora genomgående vägarna i länet är av betydelse för hela landet och konsekvenserna av en störning skulle bli allvarlig. I princip är all samhällsviktig verksamhet beroende av transporter. Hallsberg är mittpunkten i vid bemärkelse för landets infrastruktur som kraftförsörjning, data- och

---

⁵⁹ Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22, Statens energimyndighet, sidan 38

⁶⁰ Ibid s.39

⁶¹ Ibid s.40

telekommunikationer, landsvägstransporter och järnvägstransporter⁶².

Kombiterminalen i Hallsberg anges i den nationella planen för transportinfrastruktur som en nationell logistiknod⁶³. Hallsbergs rangerbangård trafikeras av ca 350 person- och godståg per dygn och 500 000 järnvägsvagnar rangeras per år⁶⁴.

I Svevias tidning ”På väg” publicerades en sammanställning över Sveriges 55 farligaste vägsträckor. Trafikverket har tagit fram sträckorna baserat på hur olycksdrabbade de är, hur trafikerade de är och vägstandarden⁶⁵. För Örebro län finns två vägar med, Örebro 51 Kvarntorp–Örebro och Örebro 50 Lindesberg–länsgräns Dalarna⁶⁶. Klimatförändringarnas konsekvenser för vägnätet, kommer enligt klimat- och sårbarhetsutredningen, att bli betydande⁶⁷. Höga flöden, översvämningar och skyfall innebär ökad risk för översvämningar av vägar, tunnlar och broar, och vägbankar riskerar att spolats bort⁶⁸.

5.3.4 Antagonistiska hot och social oro

Ett av de skyddsvärden som regeringen har pekat ut är demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Risker som misstro mot politiska institutioner, sociala risker, informationspåverkan, propaganda och antagonistiska hot kan få effekt på det skyddsvärda.

5.3.4.1 Hot och pågående dödligt våld

Inom flera verksamheter är våld och hot om våld ofta förekommande, det kan rikta sig mot personal eller förekomma mellan individer. Det är viktigt att våldsutsatta arbetsplatser arbetar systematiskt och löpande med denna typ av 11

Under början av 2000-talet inträffade flera våldsdåd som närmast kan beskrivas som en personlig våldsakt utan uppenbara avsikter. Det går inte att utesluta att ett sådant dåd skulle kunna inträffa i Örebro län. Den typen av händelse skulle ställa stora krav på regionens krishanteringsförmåga och förmåga till samarbete med drabbad kommun gällande det psykosociala omhändertagandet.

5.3.4.2 Terrorism och våldsbejakande extremism

Under perioden 2015–2017 inträffade ett flertal större terrordåd runt om i Europa. Attackerna, som både var i form av koordinerade attacker med bomber och eldhandvapen och enklare attacker utförda av ensamma personer i olika former av

---

⁶² (Hallsbergs kommun, 2006) Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60

⁶³ (Regionförbundet, 2011) Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.28

⁶⁴ (Hallsbergs kommun, 2010) Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60

⁶⁵ (Svevia, 2011) På väg nr 4 2011

⁶⁶ (Svevia, 2011) På väg nr 4 2011

⁶⁷ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s. 18

⁶⁸ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s. 18

fordon, orsakade ett stort antal döda och skadade. Sverige drabbades senast 2017 av ett terrorattentat i Stockholm med flera döda och skadade som följd. Utifrån den form en stor del av dessa attacker har haft, dvs enklare attacker med fordon och knivar, kommer det troligen vara svårt att hindra att nya attacker genomförs. Ansvaret för terrorismbekämpning ligger i Sverige i första hand på Säkerhetspolisen. Det kommer dock att vara Polismyndigheten, sjukvården och de kommunala räddningstjänsterna som kommer att möta de omedelbara effekterna av ett attentat.

5.3.4.3 Social oro

Det finns olika risker som kan orsaka instabilitet i samhället.^[1] Ökat utanförskap och segregering är exempel på sociala risker som har sitt ursprung i bristande sociala och socioekonomiska förhållanden. Även ökad främlingsfientlighet och minskad social sammanhållning är faktorer som kan leda till social oro med allvarliga konsekvenser.^[2] Under de senaste åren har våldsamma situationer med upplopp, raketer, bensinbomber, bilbränder och stenkastning mot räddningstjänst och polis där olika ungdomsgrupper varit inblandade, uppstått i utsatta storstadsområden i Sverige. Oftast inträffar de i socioekonomiskt utsatta storstadsområden och inte sällan utlöses de av en händelse där ungdomsgrupperna känt sig provocerade av polis eller myndigheter.

Otryggheten kan påverka samhällets värderingar, förtroendet för myndigheter minskar och samhället kan behöva vidta fler åtgärder. Upplopp kopplade till bostadsområden ställer höga krav på ansvariga myndigheter och erfarenheter visar att vissa strategier kraftigt kan trappa upp våldet istället för tvärtom. Denna typ av fenomen är mycket allvarliga och stör redan samhällsviktiga verksamheter som till exempel räddningstjänst och akutsjukvård, som kan behöva invänta poliseskort för att kunna göra en insats, vilket skapar fördröjningar.

5.3.4.4 Subversiv verksamhet

I grunden syftar subversiv verksamhet på aktioner som underminerar eller omstörtar den rådande samhällsordningen. Subversiv verksamhet är därmed de handlingar som råder utanför de juridiska och socialt accepterade samhällsliga strukturerna. Exempel på subversiv verksamhet är organiserad brottslighet, korruption, sabotage och intrångsförsök. Begreppet kopplas också till spionage eller otillåtet handlande från främmande makt.

Detta ska inte förväxlas med terrorism/ våldsbejakande extremism som istället har som grund att bland annat injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en befolkningsgrupp. Så är inte fallet vad gäller subversiv verksamhet.

---

^[1] (MSB, Ett första steg mot en nationell riskbedömning, 2011)

^[2] (MSB, Ett första steg mot en nationell riskbedömning, 2011)

5.3.5 Sjukdomar

Ett framtida förändrat klimat kommer att ställa högre krav på samhällets samlade förmåga att förhindra och hantera störningar⁶⁹. Infektionssjukdomar kan öka, då risken för ras och skred kan frilägga kemisk-toxiska deponier och sprida smittämnen som förorenar vattentäkter och badvatten⁷⁰. Ett varmare klimat med ökad nederbörd kan resultera i flera utbrott av vattenrelaterade sjukdomar⁷¹.

5.3.5.1 Epidemi/pandemi

En epidemi är en smittsam sjukdom med stor spridning inom ett begränsat geografiskt område, på en enskild ort, i ett enskilt område, i flera områden eller i en eller flera nationer. En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig genom befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en kontinent, eller i hela världen. En epidemi/pandemi kan få stor påverkan på samhället som helhet när ett stort antal människor insjuknar. Hälso- och sjukvården samt den kommunala omsorgen kan utsättas för stor belastning under en längre tid. Ett stort antal arbetsplatser kan drabbas av personalbortfall som kan ge problem i många verksamheter. Stora delar av landet kan drabbas samtidigt, liksom stora delar av vår omvärld. Om nyckelpersoner som arbetar inom samhällsviktig verksamhet blir smittade kan det påverka verksamheten och samhället negativt. Det kan även bli brist på medicin och utrustning.

5.3.5.2 Epizooti och zoonos

Epizooti är ett samlingsnamn för allmänfarliga djursjukdomar. Det är sjukdomar som kan utgöra ett hot mot människors eller djurs hälsa eller som kan medföra stora ekonomiska förluster för samhälle⁷². Exempel på epizootier är mul- och klövsjuka och afrikansk svinpest. Vid misstanke om epizooti finns lagstadgat i epizootilagen hur man ska agera och anmälan ska göras till en veterinär.

Zoonoser är sjukdomar eller smittämnen som på ett naturligt sätt kan smitta mellan djur och människor.⁷³ MRSA⁷⁴ Salmonella, campylobacter och rävens dvärgbandmask är exempel på zoonoser.

---

⁶⁹ (Energimyndigheten, 2009), Energimyndighetens slutrapportering, Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet

⁷⁰ (FOI, 2009) Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat

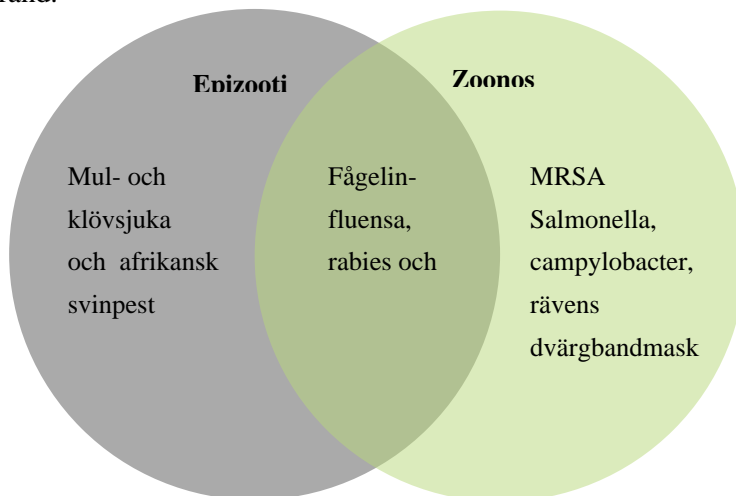
⁷¹ (FOI, 2009) Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat

⁷² <https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>

⁷³ <https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>

⁷⁴ meticillinresistent Staphylococcus aureus

Vissa epizootier är även zoonoser, till exempel fågelinfluensa, rabies och mjältbrand.

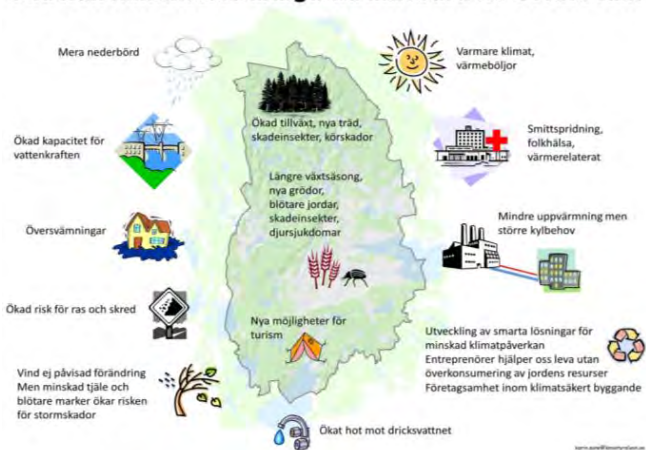
I ett förändrat klimat och med människor som reser allt mer finns en ökad risk för sjukdomar orsakade av bakterier, virus och parasiter⁷⁵. Allt fler transporterar och importerar sällskapsdjur som kan medföra sjukdomar som smittar mellan människor och djur och som ännu inte är etablerade i Sverige⁷⁶.

Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för djurhälsan och för att bekämpa smittsamma djursjukdomar⁷⁷. Vissa beslut i denna hantering kan delegeras till länsstyrelserna⁷⁸. Länsstyrelsen ansvarar för det förebyggande smittskyddet när det gäller djur i länet och samordnar bekämpningen av vissa allvarliga smittsamma sjukdomar.

5.5 Klimatförändringar

Klimatförändringarna kan komma att förstärka de hot och risker som vi står inför idag då det medför ökad frekvens och risk för extrema väderhändelser och naturolyckor. Klimatförändringarna kan också öka risken för störningar i länets samhällsviktiga verksamheter. För Örebro län beräknas årsmedeltemperaturen öka med knappt tre

Vad kan klimatförändringarna innebära för Örebro län?

⁷⁵ (MSB, 2010) MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63

⁷⁶ (MSB, 2010) MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63

⁷⁷ (Epizootilag (1999:657))

⁷⁸ (Epizootilag (1999:657))

grader till slutet av seklet, ett årsmedelvärde med 18 dagar i följd med dygnstemperatur över 20 grader, vegetationsperioden öka med 40–75 dagar och årsmedel-nederbörden öka med 15-20 procent i jämförelse med perioden 1961-1990 (Framtidsklimat i Örebro län – enligt RCP-scenarier, Klimatologi nr 18 2015, SMHI).

5.6 Informationspåverkan

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan. Informationspåverkan genomförs både enskilt och som en del i en större påverkansoperation. Sammantaget utgör allt detta ett hot mot demokratin.

Syftet med otillåten informationspåverkan är:

- Att undergräva förtroende för demokratin och samhällets funktionalitet
- Att underminera sammanhållningen inom ett land
- Att påverka valresultatet till främmande makts fördel
- Att påverka politiker och tjänstemän

Målet är att skada vår försvarsvilja och fysiska och mentala motståndskraft.

5.7 Säkerhetspolitiska läget

I den försvarspolitiska överenskommelsen den 17 april 2015 finns förstärkta anslag till det svenska förvaret och regeringen beslutade den 10 december 2015 att Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och övriga berörda civila myndigheter, bland annat länsstyrelser, ska återuppta en sammanhängande planering för totalförsvaret. Orsaken till detta är att i Försvarsmaktens slutrapport från juni 2014 redogjordes för ett försämrat säkerhetspolitiskt läge och sedan rapporten presenterats, bedöms utvecklingen i närområdet fortsätta i negativ riktning.

Årsrapporterna från Militära underrättelse- och säkerhetstjänst, MUST,⁷⁹ Försvarets radioanstalt, FRA⁸⁰ och Säkerhetspolisen, SÄPO,⁸¹ beskriver att andra staters underrättelseverksamhet i Sverige intensifierats under de senaste åren.

Enligt den nationella säkerhetsstrategin är samhällets säkerhet, totalförsvaret och krisberedskap allas angelägenhet.

5.8 Inträffade händelser

---

⁷⁹ Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten 2018, Årsöversikt 2018

⁸⁰ Försvarets radioanstalt 2018, Årsrapport 2018

⁸¹ Säkerhetspolisen 2018, Årsboken 2018

Under sommaren 2018, som var varm och torr, drabbades landet av cirka 50 skogsbränder varav de största var i Jämtlands län i närheten av Fågelsjö samt i Pålgård och Bräcke, i Ljusdals kommun med flera bränder i byn Kårböle, på och vid Älvdalens skjutfält i Älvdalens kommun samt vid Brattsjö i Västernorrlands län. Bränderna satte högt tryck på kommuner och räddningstjänst och eftersom flera stora bränder pågick parallellt påverkades även räddningstjänsterna på en nationell nivå i så pass hög grad att hjälp efterfrågades och levererades från andra länder i EU.

I maj 2017 brann delar av verkstaden på Rejmes bil i Örebro ner. Kraftig rök blåste in mot centrala Örebro och räddningsledaren uppmanade människor att hålla sig inomhus och stänga fönster och ventilation. USÖ förberedde sig på att stänga av ventilationen om röken vände ner mot sjukhusområdet för att förhindra att patienter och personal skulle drabbas.

I januari 2019 drabbades regionen av ett kabelbrott som orsakade bortfall av både telefon och nätverk på 15 geografiskt spridda verksamheter i länet. Manuella rutiner fick användas men det blev kraftiga begränsningar i bl.a. vissa vårdcentralers verksamhet. Det tog över ett dygn innan verksamheterna var igång som vanligt igen.

I juni 2019 drabbades Tele2 av störningar i sitt nät gällande telefonsamtal.

Eftersom företaget levererar telefonitjänster till Region Örebro län drabbades regionens verksamheter genom att det var svårt att ringa och att man därför i vissa fall fick övergå till RAKEL. Störningen pågick under omkring ett dygn.

Under sommaren 2019 drabbades stora delar av Sverige av en värmebölja under flera veckor. Detta fick bl.a. till följd att vissa operationssalar på USÖ drabbades av för hög luftfuktighet när kylningen ökades. Ett fåtal operationer fick ställas in.⁸² Även sjukhus i Sollefteå, Stockholm och Linköping drabbades. Lösningen blev att höja temperaturen i lokalerna från 21 till 23 grader⁸³.

Ett exempel på kriminella aktörer är den *ransomware* som drabbade en rad sjukhus i Storbritannien i maj 2017. Detta ledde till att akutfall fick flyttas till andra sjukhus och planerade operationer ställdes in. Utpressningsviruset, *Wannacry*, låste datorerna genom att kryptera både enskilda datorer och nätverksdatorer. Aktören bakom programvaran krävde sedan betalt i den digitala kryptovalutan Bitcoin för att låsa upp datorerna.⁸⁴

Under hösten 2019 har Region Örebro län (och andra regioner inom gemensamt inköpssamarbete) drabbats av konsekvenser av problem med försörjningen av förbrukningsartiklar. Verksamheten inom hälso- och sjukvården och folktandvården har pågått enligt plan, men det har skett till priset av omfattande merarbete.

---

⁸² <https://www.na.se/artikel/uso-tvingas-stalla-in-operationer-orsaken-ar-varmen> , 2019-07-02

⁸³ <https://www.nyteknik.se/samhalle/tvingas-stalla-in-operationer-sommarvarmen-ger-problem-for-sjukhusen-6924771> ,2019-07-02

⁸⁴ <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta>, 2019-07-02

5.9 Riskvärdering

Sannolikhet

5 nivåer

Mycket hög sannolikhet (1 gång per år)

Hög sannolikhet (1 gång per 10 år)

Medelhög sannolikhet (1 gång per 50 år)

Låg sannolikhet (1 gång per 100 år)

Mycket låg sannolikhet (1 gång per 1 000 år)

Konsekvens

Utgångspunkter för konsekvensbedömningen är

- befolkningens liv och hälsa
- samhällets funktionalitet
- grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati
- skador på egendom och miljö.

Konsekvens människa/befolkningens liv och hälsa

(Drabbade istället för skadade)

Katastrofala: 25–29 döda och/eller 25–99 drabbade

Mycket allvarliga: 10 döda och/eller 25 drabbade

Allvarliga: 5 döda och/eller 15 drabbade

Betydande: 1 döda och/eller 10 drabbade

Begränsade: 0 döda och/eller 5 drabbade

Konsekvens samhällets funktionalitet

Samhällets funktionalitet är det som samhällsviktig verksamhet producerar.

Konsekvenser som påverkar samhällets funktionalitet är en händelse där ett eller flera av nedanstående kriterier är uppfyllda eller kommer uppfyllas om händelsen pågår under en längre tid.

Händelsen innebär:

- störningar på ett helt samhällsfunktionsområde
- flera olika samhällsfunktioner
- påverkar möjligheten för befolkningen att genomföra sina vardagsrutiner
- säkerställa förutsättningar för liv och hälsa

Katastrofala: Övervägande del av befolkningen

Mycket allvarliga: Mer än hälften av befolkningen

Allvarliga: Påverkar upp till hälften av befolkningen

Betydande: En liten del av befolkningen

Begränsade: En mycket liten del av befolkningen

Konsekvens grundläggande värden och principer

Katastrofala: anarki, statskupp, terroraktioner.

Mycket allvarliga: civil olydnad, upplopp, grov vandalism, sabotage, organiserad brottslighet.

Allvarliga: gängkriminalitet, hatbrott, aktioner och konflikter med personsador, konkreta hot mot demokratin.

Betydande: kränkande skrivelser i media, störande av politiska sammanträden.

Begränsade: förtal, missnöjesyttringar i medier.

Konsekvens ekonomi/miljö/skador på egendom och miljö

Katastrofala: >50 miljoner SEK

Mycket allvarliga: 10–50 miljoner SEK

Allvarliga: 1 – 10 miljoner SEK

Betydande: 100 000 – 1 miljon SEK

Begränsade: <100 000 SEK

5.10 Riskmatris

Nedan visas matrisen som används vid värderingen av olika risker/ typhändelser.

Typhändelserna identifieras med en siffra som markeras in i matrisen.

Riskvärdering

Mycket hög sannolikhet (1gång/år)		9	23		
Hög sannolikhet (1gång/10 år)	21, 24	18, 27, 29	1, 2, 12, 28	4, 6, 11, 13, 14,17, 22	
Medelhög sannolikhet (1 gång/50 år)	31,	8, 10, 18	3, 19, , 20	5,15, 25, 26,30	
Låg sannolikhet (1 gång/100 år)	7	16			
Mycket låg sannolikhet (1gång/ 1 000 år)					
	Begränsade	Betydande	Allvarliga	Mycket allvarliga	Katastrofala

Lista över typrisker med tillhörande id siffra. Riskens siffra återfinns i matrisen

1. Värmebölja
2. Torka och vattenbrist
3. Storm
4. Snöoväder
5. Översvämning
6. Skyfall
7. Ras och skred
8. Skogsbrand

9. Åska
10. Anläggningar med hantering av farliga ämnen
11. Farligt gods
12. Allvarlig händelse i publikt område
13. Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
14. Brand i särskilda objekt
15. Händelse på annan plats med stora konsekvenser för sjukvården
16. Kärnteknisk olycka
17. Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem, kommer inget vatten
18. Störningar i dricksvattenförsörjningen p.g.a. orent vatten
19. Störningar i livsmedelsförsörjningen
20. Störningar i finansiella system
21. Störningar i elförsörjningen/ reservkraft startar
22. Störningar i elförsörjningen/reservkraften startar inte
23. Störningar i elektroniska kommunikationer
24. Störningar i värmeförsörjningen
25. Störningar i drivmedelsförsörjningen
26. Störningar i transporter
27. Vansinnesdåd och pågående dödligt våld
28. Terror/våldsbejakande extremism
29. Social oro
30. Pandemi/epidemi
31. Epizooti och zoonos

6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom regionen

Resultatet av den sammanvägda analysen visar att det är få bortfall av kritiska system som inte snabbt skapar stora problem med att bedriva vår samhällsviktiga verksamhet. Särskilt tydligt är detta när det gäller beroendet av interna IT-system, men även bortfall av vatten och el kommer snabbt att påverka möjligheterna att verka i negativ riktning.

6.1 Risker som orsakar bortfall av en eller flera vitala beroenden

Nedan presenteras en genomgång av resultatet av hur bortfall av de kritiska beroendena kan påverka regionens verksamheter. I vissa fall presenteras även exempel på vad som skulle kunna orsaka ett bortfall. Detta är endast exempel och ingen fullständig förteckning över risker och deras påverkan.

6.1.1 El

En överväldigande majoritet av de tillfrågade verksamheterna uppgav att ett bortfall av el skulle innebära oöverstigliga hinder för att bedriva verksamhet. Ett avbrott av extern strömtillförsel kan hanteras med hjälp av UPS:er⁸⁵ och sjukhusens reservkraft. När batterikraften i UPS:erna är slut och om reservkraften fallerar kommer den absoluta majoriteten av verksamheterna att få stänga.

6.1.2 Vatten

När det gäller beroendet av vatten klarar majoriteten av verksamheterna av att bedriva verksamhet så länge man har tillgång till vatten. Det behöver dock inte vara av dricksvattenkvalitet, men det måste finnas vatten till hygien- och städändamål. Det behöver dock tillföras dricksvatten, men detta blir i mindre mängder för att svara upp mot personalens och patienternas behov. Skulle vattentillförseln strypas helt kommer en majoritet av verksamheterna att få avbryta sin verksamhet och i förlängningen kommer det sjukhus som drabbas att behöva evakueras till annan plats.

6.1.3 Ventilation, värme och kylning

Sommaren 2018 med dessa höga temperaturer under en lång tid påvisade behovet av en fungerande ventilation med tillhörande kylning. Vissa verksamheter, t.ex. operationsavdelningarna, är helt beroende av ett fungerande ventilationssystem. Det finns också ett behov av att kunna kyla t.ex. serverutrymmen för att inte datasystem ska drabbas av driftsstörningar. På kort sikt kan ett uppehåll i värme, kyla eller ventilation accepteras, men på lång sikt skapar det stora problem för verksamheterna. Särskilt om det inträffar under högsommar eller en kall vinter. Ett bortfall under den väldigt varma sommaren 2018 skulle sannolikt ha skapat stora problem inom många verksamheter.

---

⁸⁵ UPS *Uninterruptible power supply*, avbrottsfri kraftförsörjning, sker genom användning av batterier.

6.1.4 Interna och externa IT-system

När det gäller beroendet av interna och externa IT-system så är det en ganska klar bild som framkommer. Förutom vissa verksamheter, främst icke-medicinska eller ej tidskritiska, är det ett stort beroende av IT-system. Ett bortfall av dessa skapar i bästa fall begränsningar i verksamheten och i värsta fall medför bortfall livsfara för patienter. Bortfall av IT-system kan bero på störningar av elförsörjningen, både extern och internt. Det kan också bero på externa attacker på systemen, både från kriminella aktörer eller antagonistiska statsaktörer. Ett exempel på kriminella aktörer är den *ransomware*⁸⁶ som drabbade en rad sjukhus i Storbritannien i maj 2017⁸⁷.

6.1.5 Telefoni

Bortfall av telefonitjänster skulle i de flesta fallen leda till begränsningar i verksamheten, främst i form av ökad tidsåtgång pga. att man får gå själv eller skicka ordonnans internt på sjukhusen. Sedan finns det några verksamheter där denna tidsspillan leder till stora begränsningar eller risk för dödsfall. Förutom att bortfall av elförsörjning långsiktigt leder till att telefonsystem kan gå ner kan enskilda installationer även skadas av åsknedslag.

6.1.6 Gaser

När det kommer till beroendet av medicinska gaser varierar detta mellan verksamheterna, men det kan konstateras att de verksamheter som ingår i traumavårdskedjan har en hög grad av beroende av tillgång till gaser. Om denna tillgång stryps blir det svårt att upprätthålla traumavårds- och operationsverksamheten. Ett bortfall av gaser kan bero på störningar i transporter som i sin tur kan orsakas av t.ex. snöoväder under en längre tid.

6.1.7 Ånga

Vad avser ånga så är det ett fåtal verksamheter, främst sterilcentral och kostenhet, som är direkt beroende av ånga, men för dessa verksamheter är ånga en absolut nödvändighet för att kunna bedriva sin verksamhet. Ett bortfall av sterilcentralen skulle kraftigt påverka traumavårdskedjans förmåga att verka mer än en kortare tid. Ett bortfall av ånga i kostenheterna påverkar vår möjlighet att förse inläggande patienter och personal med mat, något som troligen kommer att påverka verksamheten i negativ riktning, även om det på kort sikt kan gå att kompensera bortfallet på andra sätt.

6.1.8 Lokaler

När det gäller beroendet av specialiserade lokaler varierar beroendet kraftigt. Vissa verksamheter kan utan problem byta lokaler så länge det finns tillgång till el, medan andra verksamheter har så specialiserade lokaler att man antingen inte kan flytta utan att bygga om de nya lokalerna eller att verksamhetens verksamhet går

---

⁸⁶ Skadlig programvara vars syfte är utpressning, ofta genom att ta filer som gisslan via kryptering.

⁸⁷ <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta>, 2019-07-02

ner kraftfullt. Troligaste orsaken till lokalbyte kommer att vara brand i eller i närheten av aktuell byggnad vilket kan tvinga fram en evakuering tämligen omgående. Ett bortfall av t.ex. värme, kyla eller ventilation kan på längre sikt skapa behov att byta lokaler.

6.1.9 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan det konstateras att dagens medicinska verksamhet är så pass specialiserad att bortfall av en eller flera viktiga beroenden leder till att verksamheterna har mycket svårt att fortsätta hantera patienter i den utsträckning som nu görs och med bibehållna medicinska krav. Även andra verksamheter kommer att ha svårt att på lång sikt, dagar eller veckor, upprätthålla en kvalitativ verksamhet utan tillgång till t.ex. internet eller el.

6.2 Händelser som skapar högt antal skadade eller sjuk, t.ex. större olycka eller epidemi.

En händelse som orsakar ett högt antal svårt skadade kommer på kort sikt att påverka delar av hälso- och sjukvården, främst traumavårdskedjan. Ett stort antal skadade kommer att leda till att vi förbrukar engångsmaterial i högre takt än i vardagen. Om denna händelse inträffar samtidigt som det finns problem inom transportsektorn kan detta leda till att vissa artiklar tar slut inne på sjukhusen.

7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

För att säkerställa att Region Örebro län kan upprätthålla en god och säker vård under större yttre påfrestningar behöves säkerställande av tillgång till el, värme, ventilation och förbrukningsartiklar under en längre tid. Dessutom behöver tillgången till läkemedel säkerställas.

Förutom de uppenbara hoten mot patientsäkerheten som större störningar och avbrott skulle medföra, finns även risken för att allmänhetens förtroende för Region Örebro län och vår förmåga försämrats. Missuppfattningar och ryktesspridning kan påverka allmänhetens uppfattning om regionens förmåga att hantera stora påfrestningar. Det är därför av vikt att regionen dels aktivt utvecklar sitt krisberedskapsarbete, dels följer den allmänna opinionen före, under och efter en extraordinär händelse.

Utifrån 2019 års risk- och sårbarhetsanalys rekommenderas att Region Örebro län se över möjligheten att öka tiden reservkraften kan köras. I samband med detta kan möjligheten att öka mängden drivmedel som finns lagrat vid sjukhusen och hur det går att förlänga lagringstiden på den men också titta på andra sätt, t.ex. prioritering bland verksamheterna, ses över. Ett fungerande reservkraftsystem säkerställer även verksamheternas behov av värme och gör det möjligt att använda våra reservvattenanläggningar. Dessutom kan man se över möjligheterna att använda Region Örebro läns lager av diesel även för att försörja ambulansverksamheten vid en extraordinär händelse som påverkar drivmedelsförsörjningen i samhället i stort. Värt att notera är att ett avbrott av både extern el- och värmeförsörjning snabbt kan tömma lager av drivmedel till reservsystemen.

Nyligen inträffade händelse visar att avbrott eller störningar i försörjningen av förbrukningsmaterial kan få stora konsekvenser. Försörjningen av sådana varor bör därför också ägnas uppmärksamhet.

För att säkerställa att organisationen klarar av påfrestande och extraordinära händelser är det av vikt att ett fortsatt systematiskt kontinuitetsarbete bedrivs. Detta gäller främst inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Regionsservice, men är viktigt även inom de andra förvaltningarna inklusive Regionkansliet. Risk- och sårbarhetsanalysen ger här ett utgångsläge för det fortsatta arbetet inom och mellan förvaltningarna.

Regionens vårdcentraler har inte ingått i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, men har behandlats i rapporten "Förmåga" från Beredskaps- och säkerhetsnheten på Regionkansliet. Vårdcentralerna kommer vid en större katastrofsituation att spela en viktig roll inom hälso- och sjukvårdens arbete. Dels är vårdcentralerna en viktig funktion för att avlasta våra akutmottagningar under en långdragen händelse, dels kan dom spela en viktig roll utifrån sitt geografiska läge om en större olycka sker långt från våra tre akutsjukhus. Utifrån "Förmåga" och RSA 2015 kan konstateras att vårdcentralernas förmåga att verka under påfrestande förhållanden

har minskat i och med att antalet vårdcentraler som kan koppla in reservkraft har minskat jämfört med tidigare. I det fortsatta arbetet med vårdcentralernas roll i regionens krisberedskap kan kunskap hämtas från rekommendationerna i rapporten "Förmåga" samt förstudien till vägledningen "Robust vårdcentral" från Region Skåne.

För att säkerställa att Region Örebro löns verksamhet kan genomföras även under ansträngda förhållanden, framhålls i analysen att nedanstående tre områden bör ägnas ytterligare uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

Frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta.

Frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

De tre områdena är viktiga för att öka robustheten inom Region Örebro län och dess förmåga att hantera både större olyckor och katastrofer eller en extraordinär händelse. Dessutom ligger områdena i linje med utvecklingen av Region Örebro läns roll inom totalförsvaret.

8. Litteraturförteckning

- BRÅ. (2009). Grövre våld i skolan 2009:6. BRÅ.
- Energikontor sydost. (2006). Ökad energiberedskap – åtgärder på elanvändarsidan. Energikontor sydost.
- Energimyndigheten. (2009). Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet.
- Energimyndigheten, Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22
- Epizootilag (1999:657). (u.d.).
- FOI. (2008). Hälsopåverkan av ett varmare klimat- en kunskapsöversikt. FOI.
- FOI. (2009). FOI 2009, Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat. FOI.
- Försvarets radioanstalt 2018, Årsrapport 2018
- Hallsbergs kommun. (2010). Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60. Hallsberg: Hallsbergs kommun.
- Jordbruksverket. (2011). bekampning av mjaltbrand pågar. Hämtat från <http://www.jordbruksverket.se/formedier/nyheter/nyheter2011/bekampningavmjaltbrandpagar.5.6920cb9813122f26a5e80001864.html>
- Jordbruksverket. (2012). Rapport 2012:10 Vässa växtskyddet för framtidens klimat. Jordbruksverket.
- KBM. (2008). Kommunernas tekniska försörjning har inte tillräcklig robusthet för att klara allvarliga kriser. KBM.
- KBM. (2010). Faller en – faller då alla? KBM.
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. (u.d.).
- Lagen (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, förordningen (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. (u.d.).
- Leth, Eva, ”*Resursförstärkt läkemedelsförsörjning inför kris, höjd beredskap och krig*”, Lunds Universitet 2019, ISBN 978-91-7895-217-5
- Livsmedelsverket. (2011). Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv. Livsmedelsverket.
- Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Stormar i Örebro län. Örebro
- Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Värmeböljor i Örebro län. Örebro,

Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Översvämningar i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelserna. (2011). Händelsescenario för risk- och sårbarhetsanalys, Skyfall i nutid och framtid. Länsstyrelserna.

Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten 2018, Årsöversikt 2018

MSB. (2009). Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009–2010. MSB.

MSB. (2010). MSB:s statistik och analys, Olyckor och kriser 2009/2010. MSB.

MSB. (2010). Redovisning av regeringsuppdrag att analysera och utvärdera hur krisberedskapen fungerat under perioder med stora snömängder vintern 2010. Stockholm: MSB.

MSB. (2011). Ett första steg mot en nationell riskbedömning, s 65. MSB.

MSB. (2011). Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme. MSB.

MSB (2011) Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser Publikationsnummer: MSB245 - april 2011 ISBN 978-91-7383-129-1

MSB. (2012). Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22. MSB.

MSB. (2012). Risker, förmågor och sårbarheter 2012, s 36. MSB.

MSB. (2014). Bränder under vintermånaderna december till mars.

MSB (2014) Vägledning för samhällsviktig verksamhet Publ.nr: MSB620 - januari 2014 ISBN: 978-91-7383-392-9

MSB. (2015). Naturolyckor/Fler-typer-av-naturhandelser/Solstormar/. Hämtat från MSB.se: <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Fler-typer-av-naturhandelser/Solstormar/>

MSBFS 2015:3 föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser. (u.d.).

MSB (2018) Vägledning – samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö.

Naturvårdsverket, <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Nerikes Allehanda, <https://www.na.se/artikel/uso-tvingas-stalla-in-operationer-orsaken-ar-varmen> , 2019-07-02

Nerikes Brandkår. (2012). Utryckningsstatistik 2001–2012. Nerikes brandkår.

Ny Teknik, <https://www.nyteknik.se/samhalle/tvingas-stalla-in-operationer-sommarvarmen-ger-problem-for-sjukhusen-6924771> ,2019-07-02

Olsson, J., & Josefsson, W. (2015). *Skyfallsuppdraget - ett regeringsuppdrag till SMHI*. Norrköping: SMHI.

Regeringen, "Hälso- och sjukvårdens beredskap och förmåga inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap", Dir 2018:77

Regeringen.se. (den 04 06 2014). <http://www.regeringen.se/sb/d/1906/a/152464>.

Hämtat från regeringen.se: www.regeringen.se

Regeringen.se. (den 28 05 2015). Regeringen.se. Hämtat från

<http://www.regeringen.se/sb/d/505/a/3038>: www.regeringen.se

Region Örebro län, "Förmåga"(2019), Petra Johnson, rapport från beredskaps- och säkerhetsnheten, Regionkansliet Region Örebro län, ej fastställd

Regionförbundet. (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.7. Regionförbundet.

Regionförbundet. (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.28. Regionförbundet.

Revisionsrapport 2008, Granskning av säkerhetsarbete Örebro läns landsting/USÖ.

Räddningsverket. (2004). Riskhantering i översiktsplaner – En vägledning för kommuner och länsstyrelser. Räddningsverket.

Räddningsverket. (2006). Kartläggning av farligt gods transporter september 2006.

Räddningsverket.

Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet Vägledning till SS-EN ISO 22301

SMHI (2018) Vanliga frågor och svar om torka och vattenbrist. Hämtad:

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/hydrologi/vanliga-fragor-och-svar-om-vattenbrist-1.122762>

SMHI. (2010). Klimatdata vintersäsongen 2009–2010 i siffror. Hämtat från

[smhi.se: http://www.smhi.se/klimatdata/vintersasongen-2009-2010-i-siffror-1.9643](http://www.smhi.se/klimatdata/vintersasongen-2009-2010-i-siffror-1.9643)

SMHI. (2010). Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141, 2010. SMHI.

SMHI. (2011). Värmeböljor i Sverige, faktablad nr 49 - 2011. SMHI.

SMHI. (2012). SMHI.se klimatanpassningsportalen. Hämtat från

Klimatanpassningsportalen:

<http://www.smhi.se/klimatanpassningsportalen/sapaverkassamhallet/paverkanssektor/telekommunikation-1.5914>

SMHI. (u.d.). SMHI extremt väder. Hämtat från [smhi.se](http://www.smhi.se):

<http://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/extremt-vader-1.5779>

Socialstyrelsen (2015) *Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015*
Artikelnummer 2015-11-4
SOU. (2007). Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter. SOU
2007:60 Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter s.124.
Regeringen.
Statens veterinärmedicinska anstalt, <https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>
Statens veterinärmedicinska anstalt, <https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>
Statens haverikommission. (2007). Rapport RO 2007:1 olycka med långfärdsbuss
(...). Stockholm: SHK.
Statens energimyndighet, Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i
Sverige år 2015 ER2015:22,
Strålsäkerhetsmyndigheten. (2010). Risk- och sårbarhetsanalys 2010.
Sveriges kommuner och landsting, ”Slutredovisning 2018 överenskommelse
barnhälsovård mm” 2018
Sveriges television, ””Supercell” med åska drabbade Örebro,
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/supercell-med-aska-drabbade-orebro> 2011-06-
08
Svenska Dagbladet, [https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-
utsatta](https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta), 2019-07-02
Svevia. (2011). På väg nr 4.
SVT. (2011). SVT Rapport 2011 Supercell med åska drabbade Örebro. Hämtat från
svt.se: http://svt.se/2.22620/1.2448270/supercell_med_aska_drabbade_orebro
Säkerhetspolisen 2018, Årsboken 2018
Vredin Johansson, M. och Forslund, J., 2009, Klimatanpassning i Sverige,
Samhällsekonomiska värderingar av hälsoeffekter, Specialstudier nr 20,
Konjunkturinstitutet

Hittar inga figurförteckningsposter.

10

Svar på revisionsrapport om uppföljning av informationssäkerhetsarbete

19RS9532

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9532

Organ
Regionstyrelsen

Svar på revisionsrapport om uppföljning av informationssäkerhetsarbete

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att redovisat förslag till svar godkänns som Region Örebro läns svar till revisorerna.

Sammanfattning

Regionfullmäktiges revisorer har genomfört en uppföljning av tidigare granskning av informationssäkerhet. Revisorerna anser att Region Örebro län till viss del har åtgärdat de brister som tidigare har identifierats och lämnar en rad kommentarer och förslag vilka framgår av deras rapport.

Region Örebro län anser att informationssäkerhetsfrågorna är viktiga, och lägger därför ett stort fokus på arbetet med dessa frågor. Detta sker dels i direkt anslutning till de olika verksamheterna, dels från centralt håll och även via arbete som sker inom ramen för ett förvaltningsövergripande informationssäkerhetsråd. Omfattningen av de resurser som ställs till förfogande måste också ställas i relation till de resurser som behövs för att bedriva den huvudsakliga verksamhet som Region Örebro län ansvarar för. Målet är att genom ett fortsatt skapande av för verksamheterna användbara rutiner, mallar och olika verktyg hela tiden såväl förbättra som förenkla Region Örebro läns informationssäkerhetsarbete inom ramen för de resurser som kan anslås.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutat saknar konsekvenser för dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-01-28

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9532

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen den 28 januari 2020.
Förslag till svar.
Revisionsrapporten

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Revisorerna

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-01-28

Beteckning
Dnr: 19RS9532

Er beteckning

Regionens revisorer, c/o PwC
Box 885
721 23 Västerås

Svar på revisionsrapport om uppföljning av informationssäkerhetsarbete

Under 2016-2017 genomförde regionfullmäktiges revisorer (revisorerna) en granskning av IT- och informationssäkerhetsområdet i Regionen Örebro län (regionen). Revisorerna har nu gjort en uppföljande granskning av IT- och informationssäkerhetsarbetet.

Region Örebro län ber att få svara revisorerna på följande sätt.

Region Örebro län anser att informationssäkerhetsfrågorna är viktiga, och lägger därför ett stort fokus på arbetet med dessa frågor. Detta sker dels i direkt anslutning till de olika verksamheterna, dels från centralt håll och även via arbete som sker inom ramen för ett förvaltningsövergripande informationssäkerhetsråd. Omfattningen av de resurser som ställs till förfogande måste också ställas i relation till de resurser som behövs för att bedriva den huvudsakliga verksamhet som Region Örebro län ansvarar för. Målet är att genom ett fortsatt skapande av för verksamheterna användbara rutiner, mallar och olika verktyg hela tiden såväl förbättra som förenkla Region Örebro läns informationssäkerhetsarbete inom ramen för de resurser som kan anslås.

Regionens informationssäkerhetspolicy, har nyligen reviderats, och det finns därtill en riktlinje om informationsklassning. Vidare pågår ett arbete med att ta fram styrande dokument och stödmaterial avseende riskanalyser. Att dessa dokument tydligare behöver kopplas ihop med exempelvis vägledningen för upphandling av it tjänster är sedan tidigare känt. Det arbetet pågår också sedan en tid tillbaka.

Arbete pågår med att ta fram en checklista för krav gentemot leverantörer avseende tekniska IT-säkerhetsåtgärder. Checklistan, som kommer att följa Myndighetens för samhällsskydd och beredskap (MSB) vägledning ”Grundläggande IT-säkerhetsåtgärder”, ska vara kopplad till krav utifrån informationsklassning. Arbetet

beräknas vara klart senast 2020-06-01 eftersom arbetet är beroende av att MSB:s vägledning skall bli fastställd (föreligger nu i en preliminär utgåva).

Styrande dokumentation avseende styrmodell för it- och informationssäkerhet har reviderats och uppdaterats respektive håller på att uppdateras efter tidigare granskning. Här bör för tydlighets skull nämnas att äldre versioner av styrande dokument är giltiga tills nya revideringar fastställs.

Inom IT-verksamheten kommer handlingsplaner att på sikt tas fram för centrala områden. Dessa omfattar Office365, framtida datahallar samt IT-säkerhetsstrategi.

I revisionsrapporten sägs att stödjande dokumentation, definierade roller och ansvarsområden ner på verksamhetsnivå, inte finns i dokumenterad form. Här kan nämnas att dataskyddsombudets roll är definierad i lagstiftningen och utifrån denna finns också en rollbeskrivning som tidigare överlämnats i samband med granskningen. Det pågår också ett arbete med att se över och kartlägga vilka roller som finns kopplade till it- och informationssäkerhetsområdet. Detta arbete är kopplat till ett uppdrag i den regionövergripande verksamhetsplanen för 2019, uppdrag 58. Inom Regionservice IT pågår dessutom ett eget arbete med att förtydliga roller och ansvar gällande informations- och IT-säkerhet samt ansvar generellt inom förvaltningen Regionservice.

Det pågår vidare ett arbete med att ta fram styrande dokument och stödjande material när det gäller att göra riskbedömningar och riskanalyser vid informationshantering. Även modeller och metoder för informationsklassningar ska förbättras. Detta arbete hänger nära ihop med ett pågående arbete om hantering av molntjänster men även med arbetet att koppla ihop informationssäkerhetsdokumenten med upphandlingsdokumenten på ett tydligare sätt.

Det finns gällande styrande dokument (rutiner och riktlinjer) för behörighetshandling, dessa har nyligen reviderats och rollen och ansvar beskrivs i dessa dokument.

Regionen kommer med början 2021 att övergå till ett nytt vårdinformationssystem (för specialist- och primärvård). I detta arbete ingår frågor om behörighetshandling.

Avslutande kommentarer

Ett flertal av de styrande dokument som har reviderats och de styrande dokument eller stödmaterial som ska tas fram hänger ihop med varandra. De styrande dokument som är under revidering gäller under tiden i sin nuvarande form, i avvaktan på att revideringen inte blivit godkänd och klar. Några dokument utgör stödmaterial, exempelvis vägledning för informationssäkerhet och informationsklassningsfilen. Dessa dokument fastställs inte utan tas fram och ändras löpande vid behov. Ett samarbete sker också med andra regioner, exempelvis genom hälso- och

sjukvårdsregionens informationssäkerhetsnätverk. Detta för att skapa en samsyn i frågor och skapa likalydande dokument i den mån det är möjligt.

I regionen finns sedan cirka ett år ett informationssäkerhetsråd. Det är ett rådgivande organ till regionens ledningsgrupp. Deltagare i rådet är representanter från varje förvaltning samt ett antal nyckelpersoner såsom IT-chef, IT-säkerhetsansvarig, chefläkare och dataskyddsombud. Rådets främsta uppgift är att ta fram en informationssäkerhetsplan årligen och att på olika sätt arbeta med informationssäkerhetsfrågor och att på olika sätt vara ett forum för diskussion och arbete med att främja informationssäkerheten i Region Örebro län.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Till regionstyrelsen för yttrande
Regionfullmäktiges presidium, för kännedom

Revisionsrapport ” Uppföljning av granskning av informationssäkerhetsarbete”

Revisorerna har utifrån väsentlighet och risk funnit det relevantt att genomföra en uppföljande granskning av IT- och informationssäkerhetsarbetet. Det övergripande syftet med informationssäkerhet är att säkerställa att information hanteras med utgångspunkt i sekretess, integritet och tillgänglighet till information för medarbetare och intressenter till Region Örebro län.

Flera brister uppmärksammades inom området i tidigare granskningar inom området som utfördes mellan 2016-2017. Därav är det av intresse att se hur de tidigare granskningarnas rekommendationer tagits i beaktande i arbetet som har genomförts sedan dess. Den övergripande revisionsfrågan som besvarats är:

Har regionen åtgärdat identifierade brister utifrån rekommendationer som återgavs i tidigare utförda granskningar?

Efter genomförd granskning bedömer vi att Region Örebro delvis har åtgärdat de brister som identifierades i tidigare genomförda granskningar.

Bedömningen grundar sig på följande iakttagelser:

- Det finns ett pågående arbete med att uppdatera riktlinjer för vägledning av upphandling av IT-tjänster, men det finns inget satt slutdatum för när detta ska vara färdigt.
- Den styrande dokumentationen har uppdaterats och reviderats, men berörda dokument är inte godkända.
- Det finns en IT-incidenthanteringsplan på plats och en kontinuitetsplan för området är under utveckling och beräknas vara på plats under 2019. Det saknas dock specifik dokumentation kopplat till incidenter inom informationssäkerhet (definitioner samt hantering).
- Resursläget för IT- och informationssäkerhet har utökats med tillsatta tjänster, och budgetar finns på plats för respektive område. Det finns dock ett större behov av stöd ute i verksamheten än vad nuvarande organisation täcker in. Det existerar inte heller dokumenterade och definierade roller och ansvarsområden ner på verksamhetsnivå.
- Stödjande dokumentation för informationsklassificering finns på plats och används ute i verksamheten, dokumentationen är dock inte fastställd.
- Riskanalyser görs av verksamheten med stöd från de centrala funktionerna om behov finns. Det finns inte formella riktlinjer för genomförande (ansvarsfördelning, frekvens, vilka typer av riskanalyser som ska genomföras), även om ett arbete pågår för att utveckla materialet.

- Inloggning med eTjänstekort till verksamhetssystem med känslig patientinformation är implementerat. Det finns även rutiner och riktlinjer om behörighetshandtering på plats, dessa bör förtydligas beträffande följsamhet och i synnerhet gällande borttag/avslut av behörigheter.

Med anledning av genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- Tydliggör hur resultatet av riskanalys vid upphandling av IT-tjänst relaterar till kravställan.
- Säkerställ att riktlinjerna för IT-vägledningen uppdateras genom att sätta en tydlig deadline för när arbetet ska vara färdigt.
- Säkerställ att det finns en tydlig tidsplan för när riktlinjer för kravställan av säkerhetsåtgärder mot leverantörer som tillhandahåller IT-tjänster ska vara färdigställda.
- Säkerställ att den styrande dokumentationen godkänns i aktuellt forum.
- Färdigställ en uppdaterad IT-strategi inklusive avsnitt om IT- och informationssäkerhet.
- Definiera och dokumentera vad som är en incident inom informationssäkerhetsområdet.
- Dokumentera roller och ansvarsområde ner på verksamhetsnivå, för att underlätta det löpande dagliga arbetet med IT- och informationssäkerhet samt uppföljning och efterlevnad.
- Säkerställ att det finns tillräckligt stöd mot verksamheten genom att utvärdera och dokumentera behovet av ytterligare resurser för att specifikt utforma ändamålsenliga processer, rutiner, riktlinjer och vägledningar.
- Uppdatera riktlinjer för riskanalys med formella instruktioner på frekvens, styrning och genomförande av dessa med tydligt formulerade ansvarsförhållande.
- Sätt en formell deadline för när arbetet med att uppdatera stödmaterial relaterat till genomförande av riskanalys ska vara färdigt.
- Inför en kontroll av efterlevnad avseende informationsklassificering med hänsyn till kvalitet, för att säkerställa att klassificeringar sker på enhetligt sätt med likartade resultat genomgående i regionen.
- Förtydliga kopplingen mellan informationssäkerhetsklassificeringen och IT-säkerhetsåtgärder.
- Säkerställ tillkomst av och följsamhet till rutiner för tilldelning, förändring, borttagning och regelbunden uppföljning av behörigheterna i vårdsystemen genom att upprätta roller och ansvar för denna uppföljning.
- Utvärdera huruvida utbildningsmaterial (exempelvis e-learning) behövs för samtliga anställda i regionen, inte enbart specifika grupper.
- Ta fram riktlinjer och rutiner för behovs- och riskanalys samt säkerställ dess tillämpning vid tilldelning av behörigheter.

Vi emotser regionstyrelsens yttrande, med förslag till åtgärder samt tidplan, över skrivelsen och bilagd rapport senast 2020-02-10

För regionens revisorer

Sara Dickson
Ordförande

Anders Larsson
Revisor

Nils Gunnarsson
Revisor

Uppföljning av granskning av informationssäkerhets- arbete

Region Örebro län

Oktober 2019

Jessica Garpvall

Johanna Fagerlind

Rebecka Hansson

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte och Revisionsfråga	6
1.3 Revisionskriterier	6
1.4 Kontrollmål	7
1.5 Avgränsning	7
1.6 Metod	7
2. Iakttagelser och bedömningar	9
2.1 Vägledning vid upphandling av IT-tjänster	9
2.1.1 Iakttagelser	9
2.1.2 Bedömning	10
2.2 Kontroll av tredjepartsleverantörer	10
2.2.1 Iakttagelser	10
2.2.2 Bedömning	11
2.3 Dokumenterad styrmodell	12
2.3.1 Iakttagelser	12
2.3.2 Bedömning	14
2.4 Resurser och prioritering av informationssäkerhet	14
2.4.1 Iakttagelser	14
2.4.2 Bedömning	16
2.5 Riskbedömningar och informationsklassificering	16
2.5.1 Iakttagelser	16
2.5.2 Bedömning	17
2.6 Åtkomst av känslig data	18
2.6.1 Iakttagelser	18
2.6.2 Bedömning	19
2.7 Strukturerad övervakning	19
2.7.1 Iakttagelser	19

2.7.2 Bedömning

19

3. Revisionell bedömning

20

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av Region Örebro läns förtroendevalda revisorer genomfört en uppföljande granskning av IT- och informationssäkerhetsarbetet.

Det övergripande syftet med informationssäkerhet är att säkerställa att information hanteras med utgångspunkt i sekretess, integritet och tillgänglighet till information för medarbetare och intressenter till Region Örebro län. IT-säkerhet ligger till grund för att, där det är möjligt, tillhandahålla ändamålsenliga tekniska kontroller för att möjliggöra hantering av krav på informationssäkerheten. Med dagens digitalisering blir frågan om informationssäkerhet allt viktigare för att säkra integritet, tillgänglighet och säkerhet. Flera brister uppmärksammades inom området i tidigare granskningar inom området som utfördes mellan 2016-2017. Därav är det av intresse att se hur de tidigare granskningarnas rekommendationer tagits i beaktande i arbetet som har genomförts sedan dess.

Den övergripande revisionsfrågan är:

- *Har regionen åtgärdat identifierade brister utifrån rekommendationer som återgavs i tidigare utförda granskningar?*

Efter genomförd granskning bedömer vi att Region Örebro delvis har åtgärdat de brister som identifierades i tidigare genomförda granskningar. Det finns för vissa av områdena pågående insatser, men det är inte satt konkreta slutdatum för när detta ska vara färdigställt för samtliga. Bedömningen grundar sig på följande iakttagelser:

- Det finns ett pågående arbete med att uppdatera riktlinjer för vägledning av upphandling av IT-tjänster, men det finns inget satt slutdatum för när detta ska vara färdigt.
- Riskanalys vid upphandling av IT-tjänst görs av verksamheten i enlighet med samma metoder.
- Den styrande dokumentationen har uppdaterats och reviderats, men samtliga av berörda dokument är inte godkända.
- Det finns en IT-incidenthanteringsplan på plats och en kontinuitetsplan för området är under utveckling och beräknas vara på plats under 2019. Det saknas specifik dokumentation kopplat till incidenter inom informationssäkerhet (definitioner samt hantering).
- Resursläget för IT- och informationssäkerhet har utökats med tillsatta tjänster, och budgetar finns på plats för respektive område. Det finns dock ett större behov av stöd ute i verksamheten än vad nuvarande organisation täcker in. Det existerar inte heller dokumenterade och definierade roller och ansvarsområden ner på verksamhetsnivå.
- Stödande dokumentation för informationsklassificering finns på plats och används ute i verksamheten, dokumentationen är dock inte fastställd. Uppföljning görs av arbetet, vilken dock inte granskar kvalitén på klassningen.

- Riskanalyser görs av verksamheten med stöd från de centrala funktionerna om behov finns. Det finns inte formella riktlinjer för genomförande (ansvarsfördelning, frekvens, vilka typer av riskanalyser som ska genomföras), även om ett arbete pågår för att utveckla materialet.
- Inloggning med eTjänstekort till verksamhetssystem med känslig patientinformation är implementerat. Det finns även rutiner och riktlinjer om behörighetshantering på plats, även om dessa bör förtydligas beträffande följsamhet och i synnerhet gällande borttag/avslut av behörigheter. Utöver detta bör även roller och ansvar inkluderas, för att underlätta och facilitera uppföljning och kontroll av följsamhet. Arbetet med att samtliga anställda som hanterar känslig patientinformation ska genomgå regionens e-learning pågår. Samtliga har dock inte vid tidpunkten för granskningen genomgått denna.

För sammanställd bedömning av respektive kontrollmål se kapitel 3, Revisionell bedömning.

Rekommendationer

Kopplat till våra iakttagelser rekommenderar vi Region Örebro läns att beakta följande i kommande IT- och informationssäkerhetsarbete:

- Tydliggör hur resultatet av riskanalys vid upphandling av IT-tjänst relaterar till kravställan, vilket med fördel kan inkluderas i det stödmaterial som är under framtagande. (Kontrollmål 1)
- Säkerställ att riktlinjerna för IT-vägledningen uppdateras genom att sätta en tydlig deadline för när arbetet ska vara färdigt. (Kontrollmål 1, 2, 7)
- Säkerställ att det finns en tydlig tidsplan för när riktlinjer för kravställan av säkerhetsåtgärder mot leverantörer som tillhandahåller IT-tjänster ska vara färdigställda. Dessa bör inkludera nyckeltal och krav på hur leverantörer över tid säkerställer säkerhet. (Kontrollmål 2)
- Säkerställ att den styrande dokumentationen godkänns i aktuellt forum. (Kontrollmål 3)
- Färdigställ en uppdaterad IT-strategi inklusive avsnitt om IT- och informationssäkerhet. En strategisk inriktning underlättar för IT- och informationssäkerhetsansvariga att genomföra förändringar. Att påvisa att området är prioriterat kan även underlätta vid aktiviteter såsom informationssamling från verksamheten. (Kontrollmål 3)
- Definiera och dokumentera vad som är en incident inom informationssäkerhetsområdet. (Kontrollmål 3)
- Dokumentera roller och ansvarsområde ner på verksamhetsnivå, för att underlätta det löpande dagliga arbetet med IT- och informationssäkerhet samt uppföljning och efterlevnad. (Kontrollmål 4)

- Säkerställ att det finns tillräckligt stöd mot verksamheten genom att utvärdera och dokumentera behovet av ytterligare resurser för att specifikt utforma ändamålsenliga processer, rutiner, riktlinjer och vägledningar. (Kontrollmål 4, 5)
- Uppdatera riktlinjer för riskanalys med formella instruktioner på frekvens, styrning och genomförande av dessa med tydligt formulerade ansvarsförhållande. (Kontrollmål 5)
- Sätt en formell deadline för när arbetet med att uppdatera stödmaterial relaterat till genomförande av riskanalys ska vara färdigt. (Kontrollmål 5)
- Överväg att införa kontroll av efterlevnad avseende informationsklassificering med hänsyn till kvalitet, för att säkerställa att klassificeringar sker på enhetligt sätt med likartade resultat genomgående i regionen. (Kontrollmål 5)
- Förtydliga kopplingen mellan informationssäkerhetsklassificeringen och IT-säkerhetsåtgärder, så att detta är lättförståeligt och tillgängligt för verksamheten vid genomförande. (Kontrollmål 5)
- Säkerställ tillkomst av och följsamhet till rutiner för tilldelning, förändring, borttagning och regelbunden uppföljning av behörigheterna i vårdsystemen genom att upprätta roller och ansvar för denna uppföljning. (Kontrollmål 6)
- Utvärdera huruvida utbildningsmaterial (exempelvis e-learning) behövs för samtliga anställda i regionen, inte enbart specifika grupper. (Kontrollmål 6)
- Ta fram riktlinjer och rutiner för behovs- och riskanalys samt säkerställ dess tillämpning vid tilldelning av behörigheter. (Kontrollmål 6)

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Med dagens digitalisering blir frågan om informationssäkerhet allt viktigare för att säkra integritet, tillgänglighet och säkerhet. Flera brister uppmärksammades inom området i granskningarna som utfördes mellan 2016-2017:

- Övergripande förstudie av regionens process och kontroller avseende tilldelning, förändring och borttag av behörigheter för verksamhetskritiska system (2016).
- Granskning av process för kravställning av IT-tjänster från tredjepartsleverantörer (2017).
- Övergripande granskning av IT-säkerhet och informationssäkerhet (2017).
- Teknisk säkerhetsgranskning (2016).

Det är därmed viktigt att Region Örebro ser över nuläget för att säkerställa att regionen arbetar kontinuerligt med att förbättra arbetet med informationssäkerhet då verksamheten i olika grad är beroende av informationssystem. Informationen ska inte bara vara tillgänglig utan lika viktigt är att den håller rätt kvalitet och kan hanteras utan att känsliga uppgifter förändras eller sprids till obehöriga. Det medför att både informationen i sig och de system som används för att förvara och överföra informationen behöver skyddas. För att skapa en informationssäkerhet som motsvarar verksamhetens behov ställs krav på organisatorisk styrning och kontroll.

Denna granskning är en uppföljning av delar från tidigare granskningar för att säkerställa hur väl de identifierade bristerna har åtgärdats. Det är viktigt att regelbundet följa upp genomförda granskningar för att säkerställa att åtgärder har blivit vidtagna. Revisorerna har med utgångspunkt i väsentlighet och risk beslutat att granska regionens fortsatta arbete med informationssäkerhet.

1.2 Syfte och Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga

Har regionen åtgärdat identifierade brister utifrån rekommendationer som återgavs i tidigare utförda granskningar?

1.3 Revisionskriterier

- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om landstings och kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:4 & 2015:5).
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40)
- Patientdatalag (2008:355) Regionens regler, policys och riktlinjer motsvarande informationssäkerhet MSB Strategi för stärkt informationssäkerhet inom vård och omsorg

1.4 Kontrollmål

- Regionen har förtydligat nuvarande riktlinjer relaterat till vägledning vid upphandling av IT-tjänster.
- Regionen har utvärdera behovet att för verksamhetskritiska IT-tjänster eller för IT-tjänster vilka hanterar kritisk information förtydliga hur tredjepartsleverantörer övertiden säkerställer tillgänglighet och aspekter av IT-säkerhet i IT-tjänsten.
- Det finns en dokumenterad styrmodell för området IT- och informationssäkerhet inom Region Örebro län.
- Det finns erforderliga resurser och arbetet med informationssäkerhet är tillräckligt prioriterat i förhållande till de risker som finns.
- Regionen hanterar riskbedömningar och informationsklassificering på ett ändamålsenligt sätt.
- Det finns en etablerad struktur för att endast behöriga personer har åtkomst till känslig data.

1.5 Avgränsning

Ingen ny granskning kommer att utföras utan uppföljning på rekommendationer från tidigare granskningar kommer att ses över.

Ingen teknisk granskning kommer att genomföra i uppföljningen.

1.6 Metod

Inom ramen för uppdraget har PwC tagit del av följande dokumentation:

- AE 68130 år 2019
- Arbetsflöde för att säkerställa reservrutiner vid driftstopp i vårdIT-systemen
- Årsrapport Informationssäkerhet 2018
- Avtalsmall köp
- Budget 2019 Informationssäkerhet
- Definitioner beslutsnivå och hantering av styrande dokument
- DPO Arbetsbeskrivning
- Informationssäkerhetsanalys Provisio
- Informationssäkerhetspolicy
- Informationssäkerhetspolicy RÖL Revidering 2019 (002)
- IT-vägledning vid upphandling
- Kopia av Riskanalysschema molntjänst
- Kravspecifikation Kapitel 5 Arkitektur och säkerhet
- Kravspecifikation-Svarsblankett 2016-0174 Prehospital journal
- Process för IT-Incidenthantering
- Processbeskrivning Molntjänst för skräppostfilter
- PUB Avtalsmall 190206
- PUB Avtalsmall 190607
- Regionservice verksamhetsplan 2019
- Reservrutiner Vårdsystem
- Riktlinje för tilldelning av behörighet för elektronisk åtkomst och direktåtkomst

- Riktlinje Informationsklassning
- Riktlinje Säkerhetsåtgärder baserade på informationsklassning
- Riskanalys metod
- Rutin vid tilldelning borttagning och förändring av behörighet i vårdsystem
- Slutrapport riskanalys Molntjänst för skräppostfilter uppföljning 2019-09-09
- Strategi för eHälsa 2012-2015 inom Örebro läns landsting (faställd version 2.1 2011-12-09)
- Upphandlingsbok v.2.0
- Vägledning informationsklassning

Följande funktioner har intervjuats:

- IT-chef
- Upphandlingschef
- Informationssäkerhetssamordnare
- IT-säkerhetsansvarig
- Förvaltningsledare
- Enhetschef, enheten för juridik och informationssäkerhet
- Supportspecialist
- Systemförvaltare

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1 Vägledning vid upphandling av IT-tjänster

Kontrollmål 1: Regionen har förtydligat nuvarande riktlinjer relaterat till vägledning vid upphandling av IT-tjänster.

2.1.1 Iakttagelser

Risikanalys

I "Granskning av process för kravställning av IT-tjänster från tredjepartsleverantörer" (2017) rekommenderades att Region Örebro

- utvärderar behovet av att genomföra en riskanalys av den upphandlade IT-tjänsten innan kravställning av tjänsten påbörjas. Detta för att påvisa vilka krav som bör ställas på IT-tjänsterna baserat på tillgänglighet likväl som acceptabla nivåer av dataförlust. Vidare ska en sådan analys påvisa eventuella direkta risker avseende informationshantering i IT-tjänsten.

Enligt intervju svar genomförs en allmän riskanalys inför upphandling av IT-tjänster. Denna genomförs av verksamheten (inte av den centrala enheten med ansvar för upphandling) och följer den metod för riskanalyser som finns inom regionen. Det finns således ingen specifik riskanalys kopplad till enbart IT-tjänster, eller en riskanalys med fokus på specifikt informationssäkerhet. Informationssäkerhet är dock inkluderat som en utgångspunkt att ta i beaktande när risken värderas och bedöms. Riskanalysen används sedan enligt uppgift som underlag för upphandlingens kravställning. Detta förhållande framkommer dock inte tydligt i den dokumentation som granskningen tagit del av.

Det uppges finnas en ambition att utveckla och förbättra det stödmaterial som finns tillgängligt vid genomförandet av riskanalysen, men exakt hur detta ska göras och önskat utfall är inte fastställt. I diskussionerna kring detta deltar informationssäkerhetssamordnare, en jurist, dataskyddsombudet, IT-säkerhet samt medicinsk teknik.

Utöver detta görs det även en riskgranskning centralt från upphandlingsavdelningen, där tidigare erfarenheter inom området som upphandlingen berör tas i beaktande. Bortsett det görs ingen konkret riskanalys centralt från upphandlingsområdet, utan detta ligger på verksamhetens ansvar.

Dokumentation

I "Granskning av process för kravställning av IT-tjänster från tredjepartsleverantörer" (2017) rekommenderades Region Örebro län att

- utvärdera behovet av att förtydliga riktlinjer relaterat till vägledning vid upphandling av IT-tjänster genom att komplettera dessa med instruktioner om vad som bör beaktas i kravställningsprocessen relaterat till EU:s dataskyddsförordning samt mer detaljerade riktlinjer kopplade till olika typer av

IT-säkerhetsåtgärder (vilket kan uppnås genom att kravställa gentemot leverantör att exempelvis årligen genomföra sårbarhetsanalyser - se sektion 2.2 för iakttagelser relaterad till säkerhetsåtgärder).

I det dagliga arbetet kring upphandlingar finns en upphandlingshandbok som används som huvudverktyg. Den innehåller ingen specifik information beträffande upphandling av IT-tjänster, utan ger på en generell nivå en överblick över hur upphandlingsprocessen ser ut inom Region Örebro län samt vilka steg som ska följas.

Utöver detta finns det även en "IT-vägledning vid upphandling" (2018) som specifikt rör upphandling av IT-tjänster och fungerar som stöd för verksamheten vid denna typ av aktiviteter. Vägledningen innehåller instruktioner relaterade till EU:s dataskyddsförordning (GDPR), relaterar till huruvida en extern systemleverantör ska beaktas som personuppgiftsbiträde eller ej.

På fråga svarar Region Örebro att det pågår ett uppstartat arbete med att ta fram regler och en checklista för "Informationssäkerhet vid upphandling och inköp". Det finns även planerat att komplettera detta med motsvarande dokumentation för IT-säkerhet på den tekniska sidan. Möten för detta arbetet har genomförts där enheten för juridik och informationssäkerhet har varit sammanställande, men det finns inget satt slutdatum för när detta ska vara färdigt.

I dagsläget används de existerande riktlinjerna, och IT- och informationssäkerhetsresurserna finns tillgängliga för rådgivning vid upphandling om behov finns. Detta görs dock ad-hoc och inte enligt några satta rutiner, utan verksamheten ber om stöd om de anses att det behövs.

2.1.2 Bedömning

Vi bedömer att regionen delvis uppfyllt kontrollmålet.

Detta då en riskanalys vid upphandling genomförs av verksamheten. Det är dock inte tydligt hur denna riskanalys relaterar till kravställan mot leverantörer. IT-vägledningen vid upphandling är uppdaterad sen den tidigare granskningen. Dock är det stödjande materialet - riktlinjerna - kopplat till området under uppdatering, utan ett satt datum för när dessa ska vara färdigställda. Således kvarstår delar av bristerna som uppmärksammades vid tidigare granskningarna.

2.2 Kontroll av tredjepartsleverantörer

Kontrollmål 2: Regionen har utvärdera behovet att för verksamhetskritiska IT-tjänster eller för IT-tjänster vilka hanterar kritisk information förtydliga hur tredjepartsleverantörer över tiden säkerställer tillgänglighet och aspekter av IT-säkerhet i IT-tjänsten.

2.2.1 Iakttagelser

I "Granskning av process för kravställning av IT-tjänster från tredjepartsleverantörer" (2017) rekommenderades Region Örebro att

- komplettera dåvarande riktlinjer relaterade till tredjepartsleverantörer och olika typer av IT-säkerhetsåtgärder. Om den upphandlade IT-tjänsten förvaltas och

underhålls i en extern miljö hos leverantören bör leverantören påvisa att IT-tjänsten skyddas med ändamålsenligt tekniskt skydd.

- åligga leverantörer att påvisa att nivåer av IT-säkerhet säkerställs över tid, exempelvis genom att kravställa genomförande av sårbarhetsanalyser eller simulering av externa attacker.

Det kravställs gentemot tredjepartsleverantörer utifrån de rutiner som finns för upphandling. Denna kravställan innehåller dock inte specifika nyckeltal för säkerhetsåtgärder som fungerar som uppföljning av efterlevnad. Det upprättas SLA:er (Service Level Agreements) för upphandlingarna, vilka innehåller krav på servicenivåer. Dessa relaterar dock inte till säkerhetsaspekten av den upphandlade IT-tjänsten. Vid kravspekifikation finns det ett område som berör säkerhetsåtgärder, men dessa är inte standardiserade och berör inte säkerhet över tid.

IT-säkerhet kan bli involverad i upphandlingar och det finns även löpande samverkansmöten mellan upphandling och IT-säkerhet där önskade upphandlingar och det område dessa relaterar till diskuteras.

Det finns en IT-vägledning för upphandling av IT-tjänster, men denna innehåller inte specifika hänvisningar till säkerhet hos leverantörerna. Vid intervju uppges det att denna i vissa fall kan bifogas som underlag vid ingående av avtal. Det pågår även ett arbete med att uppdatera de riktlinjer som används, där regler och checklistor för IT- och informationssäkerhet är under framtagande. Enheten för juridik och informationssäkerhet har kallat till de möten som hittills genomförts. Det finns inget satt datum där när detta ska vara färdigställt.

2.2.2 Bedömning

Vi bedömer att regionen inte uppfyllt kontrollmålet.

Detta då nuvarande riktlinjer inte har kompletterats och bristen kvarstår således. Säkerhet berörs vid upphandlingsprocess, men uppföljning och efterlevnad av kravställd säkerhet försvåras då det inte finns nyckeltal eller övriga indikationer som kan fungera som mätinstrument. Således kvarstår de brister som den tidigare granskningen identifierade, även om ett arbete med att uppdatera riktlinjerna har påbörjats.

2.3 Dokumenterad styrmodell

Kontrollmål 3: Det finns en dokumenterad styrmodell för området IT- och informationssäkerhet inom Region Örebro län.

2.3.1 Iakttagelser

I den tidigare granskningen "Övergripande IT-granskning" noterades att Region Örebro län ej hade en ändamålsenlig styrmodell. Detta då styrande dokument i vissa fall inte var uppdaterade, det fanns en avsaknad av integration mellan dokumentation samt att väsentliga delar avseende riskanalys, informationsklassificering, nyckeltal och kontroller för efterlevnad saknades. Det fanns inte heller en antagen och aktuell IT-strategi, en kontinuitetsplan för IT- och informationssäkerhetsområdet eller några riktlinjer för vilka incidenter som ska rapporteras till ledningen.

Rekommendationer för att åtgärda de identifierade bristerna var att Region Örebro län skulle:

- Inventera styrande dokument för området, identifiera och upprätta de dokument som saknas (exempelvis riktlinjer för riskanalys och informationsklassificering). Inom denna dimension skulle även en överskådlig modell över dokumentstrukturen (som tydliggör logisk tillhörighet och samband mellan dokument) upprättas.
- Inkludera ett IT- och informationssäkerhetsavsnitt i IT-strategin för 2017-2021.
- Definiera och dokumentera vilken typ av händelser som utgör incidenter, och att dessa definitioner skulle kommuniceras till medarbetare inom Region Örebro län.

Intervjuer genomförda vid den uppföljande granskningen påvisar att ett arbete med att implementera rekommendationerna i olika utsträckning har påbörjats, men att det inte är färdigt och att det saknas definitiva datum när arbetet ska vara klart.

Dokumentationsstruktursmodell

En riktlinje har upprättats för den styrande dokumentationen i Region Örebro läns ledningssystem (Definitioner, beslutsnivå och hantering av styrande dokument, 2019), i vilken riktlinjer för framtagande och hantering av styrande dokumentation redogörs för.

Det finns en överskådlig modell där relationen mellan olika dokument grafiskt illustreras. Det är inte enheten för juridik och informationssäkerhet som äger dokumentet men det är framtaget på en central nivå och gäller för samtliga styrande dokument inom regionen. Informationssäkerhetssamordnare har dock varit involverad i framtagandet genom möjlighet att lämna kommentarer på dokumentet. Då informationssäkerhetsarbetet med start under 2019 kommer ingå i Region Örebro läns integrerade ledningssystem relaterar dokumentstrukturen även för den dokumentation som relaterar till IT- och informationssäkerhet.

Det pågår även ett arbete med att inkludera samtliga dokument kopplat till ledningssystemet för informationssäkerhet i en mallstruktur, utifrån material som MSB tagit fram.

Styrande och stödjande dokumentation

Den nuvarande informationssäkerhetspolicyn är från 2015. Det finns en reviderad version, med smärre justeringar och tillägg. Denna är dock inte godkänd, då det pågår en diskussion i vilket forum den ska beslutas om (regionfullmäktige eller regionstyrelsen).

Det finns både en riktlinje samt en vägledning för informationsklassificering en. Båda dessa dokument är från 2017 och således inte uppdaterade sen den förra granskningen. Det finns utöver dessa även ett dokument "Säkerhetsåtgärder baserade på informationsklassning", också det från 2017 och således inte reviderat sen den tidigare granskningen. Vägledningen är inte heller ett beslutat dokument.

Arbete har påbörjats med att uppdatera materialet, och en översyn över beslutade säkerhetsåtgärder som följer på informationsklassningen beräknas vara färdigt till årsskiftet. Riktlinjen har inte bedömts behöva revidering.

IT-strategin för 2017-2021 som lyftes i förra granskning är inte på plats. Det finns således ingen sammantagen IT-strategi, men strategier och handlingsplaner för olika IT-relaterade områden (exempelvis molntjänster och datahallar) är under framtagande. Det finns dock ett pågående arbete med att ta fram en IT-strategi för de kommande fyra åren där ett avsnitt om IT- och informationssäkerhet ska ingå. Utöver detta är IT-säkerhetsansvarig i färd med att ta fram en IT-säkerhetsstrategi som ska gälla de två kommande åren. Denna ska vara plats i slutet av 2019.

Incidenthantering

Det finns sedan de tidigare granskningarna en framtagen och dokumenterad process för IT-incidenthantering (2017). Denna innehåller en detaljerad beskrivning av hur olika IT-incidenter ska hanteras och ska fungera som stöd för all personal som är verksamma inom den drabbade processen. Den ägs utav den ägare av IT-incidentprocessen som är ansvarig för uppdateringar om förändringar i processen sker. Det är ärendets handläggare som ansvarar för att de beskrivna aktiviteterna genomförs under den tid ärendet är aktuellt. Dokumentet innehåller prioriteringslistor, flödesschema samt måttetal för området. Regionen har gjort ett aktivt val att inte skilja på en IT-incident och en IT-säkerhetsincident. Det pågår även ett arbete med att revidera den befintliga incidentrutinen, för att i nästa steg revidera handboken som finns för "Extraordinär händelse". En exakt tidsplan för när detta ska vara klart finns inte.

Vid en incidents inträffade hanteras detta i normalfall av servicecenter, där ärendet sedan eskaleras till tekniker som arbetar mot olika områden (server, hot mot nätverk och dylikt). Det finns alltid en beredskap för att hantera incidenter, även vid helger och nätter. Det uppges inte finnas satta riktlinjer för när en incident ska eskaleras upp till högre nivå (politiska ledningen), utan detta anses i så fall göras vid en extraordinär händelse snarare än en klassificerad IT-incident.

Arbete med att ta fram en kontinuitetsplan för den lokala IT-miljön (teknisk IT-infrastruktur, IT-system, IT-tjänster, klijentatorer samt programvaror påbörjades för ett flertal år sedan då två identiska datahallar skulle byggas, men denna färdigställdes inte. Det pågår i dagsläget dock ett förnyat arbete med att tas fram en kontinuitetsplan för den lokala IT-miljön vilken beräknas vara färdig under 2019. Arbetet påverkas dock av att det uppges

finnas problem att få in information från verksamhetens enheter vilka system som är viktigast för deras verksamhet vid en inträffad händelse, vilket gör att prioriteringsordningen vid en incident försvåras. Det finns inga specifika planer rörande incidenter och incidenthantering relaterat till informationssäkerhetsområdet.

2.3.2 Bedömning

Vi bedömer att regionen delvis uppfyllt kontrollmålet.

Detta då dokumentation har uppdaterats och reviderats, men eftersom det inte är godkända och därmed giltiga är de således inte i nuläget aktuella för verksamheten inom Region Örebro län. Det finns även en dokumentationsstruktur på plats.

En IT-strategi är också under utveckling. En IT-incidenthanteringsplan finns på plats, men kontinuitetsplanen är fortsatt under utveckling. Detta innebär att regionen i dagsläget inte har en giltig och implementerad plan om något skulle inträffa. Att information från verksamhetssidan även är bristfällig påverkar den faktiska hanteringen under en incident, då det inte är klarlagt vad som bör prioriteras. Det finns inte heller specifik dokumentation relaterat till incidenter inom informationssäkerhet (definitioner samt hantering).

2.4 Resurser och prioritering av informationssäkerhet

Kontrollmål 4: Det finns erforderliga resurser och arbetet med informationssäkerhet är tillräckligt prioriterat i förhållande till de risker som finns.

2.4.1 Iakttagelser

I den tidigare granskningen "Övergripande IT-granskning" identifierades att Region Örebro län inte hade erforderliga resurser och att arbetet med informationssäkerhet inte var tillräckligt prioriterat i förhållande till de risker som finns. Följande rekommendationer gavs för att förbättra de identifierade bristerna:

- Region Örebro län rekommenderas att utvärdera behovet av att upprätta en särskild budget för respektive område för IT-säkerhet och informationssäkerhet med budgetansvar hos respektive ansvarig. I samband med budgetarbetet bör även en utvärdering av behovet av antalet resurser inom respektive område utföras.
- Definiera och dokumentera organisation, roller och ansvar ner på verksamhetsnivå samt definiera struktur för möte och kommunikationsvägar (både internt och för kommunikation med leverantörer). I dessa roller bör ansvar för kontroller för efterlevnad förankras.

Resurser och budget

Informationssäkerhetsarbetet i Region Örebro läns drivs av enheten för juridik och informationssäkerhet. Vid tiden för den förra granskningen fanns en dedikerad resurs som arbetade med informationssäkerhet (en informationssäkerhetssamordnare). Det är fortfarande informationssäkerhetssamordnaren som arbetar dedikerat med frågorna, men flertalet inom enheten är involverade i arbetet vilket har underlättats av att enheten har utökats med två tillsatta tjänster (jurister). Detta uppges ha frigjort resurser för att arbeta mer med informationssäkerhet, vilket underlättar för berörda att arbeta mer strategiskt nu jämfört med tidigare. Dock finns det arbete kvar att göra. Verksamheten är i dagsläget väldigt händelsestyrd och det strategiska arbetet får vid vissa tillfällen stå tillbaka då

resurserna krävs som stöd i det operativa sådana (exempelvis vid frågor som rör informationsklassning och de aktiviteter som ska genomföras av verksamheten).

Det har även sedan den tidigare granskningen tillsatts ett informationssäkerhetsråd där en representant från alla förvaltningar ingår tillsammans med andra nyckelpersoner (exempelvis representanter från enheten för juridik och informationssäkerhet). Syftet är att kanalisera informationssäkerhetsfrågorna och få ut detta mer i verksamheten. Det uppges att det har varit svårt att hitta en motpart för att arbeta med dessa frågor inom den stora organisationen, samt att kunskapen behöver öka inom alla delar så att informationssäkerhet är en del från första början och inget som inkluderas vid slutet av en process. Detta är fortfarande en stor utmaning inom organisationen, men inrättandet av rådet anses vara en god början.

En IT-säkerhetsansvarig finns också på plats, med ansvar för att driva säkerhetsaspekten inom IT.

Inom både IT- och informationssäkerhet finns det särskilda konton kopplade till områdena, men dessa uppges vara i ungefär samma storlek som vid förra granskningen.

Vid intervjuer framkommer att resursläget för informationssäkerhetsarbetet anses vara på en fungerande nivå, även om det inom vissa delar behövs mer. Detta rör framförallt stödet mot verksamheten, vilket behöver utvecklas. Det anses inte i nuläget finnas tillräckligt med resurser för att genomföra arbetet med informationsklassificering och riskanalyser på ett adekvat vis. I nuläget involveras informationssäkerhetssamordnare ofta då verksamheten inte anser sig kunna genomföra dessa på ett korrekt vis, vilket tar tid och resurser från det strategiska arbetet.

Roller och ansvar

Det finns ett antal funktioner inom IT- och informationssäkerhetsområdet med rollbeskrivningar. Dessa är Dataskyddsombudet och IT-säkerhetsansvarig. På förvaltnings- och objektägarnivå finns det även rollbeskrivningar med ansvarsområden definierade. Utöver det uppges det inte finnas dokumenterade rollbeskrivningar med ansvarsområden definierade ner på verksamhetsnivå. Detta finns inte heller för kommunikationsvägar- och mötesstrukturer.

Arbetet är dock uppdelat mellan medarbetarna som ansvarar för IT- och informationssäkerhetsarbetet, vilket anses fungera. Det uppges även finnas en god dialog mellan IT-säkerhet och informationssäkerhetsgrupperingarna, och att de har regelbundna avstämningar och diskussioner kring det löpande arbetet.

2.4.2 Bedömning

Vi bedömer att regionen delvis uppfyllt kontrollmålet.

Detta då resursläget för frågorna har utökats med nya tillsatta tjänster, samt att både IT- och informationssäkerhetsområdena har en budget kopplad specifikt till dem. Dock kvarstår det ett större behov hos verksamheten än vad nuvarande organisation kan täcka, särskilt när det kommer till det stöd som ges till verksamheten. Utöver detta har inte roller med tillhörande ansvarsområden definierats och dokumenterats

2.5 Riskbedömningar och informationsklassificering

Kontrollmål 5: Regionen hanterar riskbedömningar och informationsklassificering på ett ändamålsenligt sätt.

2.5.1 Iakttagelser

Vid den tidigare granskningen "Övergripande IT-granskning" identifierades flertal brister inom området riskanalys och informationsklassificering. Följande rekommendationer gavs för att förbättra områdena:

- Det saknas en tydlig relation mellan IT-säkerhetskrav och informationssäkerhetsklassificering av information som utgör kravbilderna för vilka kontroller inom IT-säkerhetsområdet som ska implementeras i verksamheten. En sådan relation vill påvisa hur kravet på IT-säkerhet stöds av den informationssäkerhetsklassificering som gäller avseende sekretess, tillgänglighet och integritet.
- Det saknas kontroll för att säkerställa efterlevnad av riktlinjer avseende informationsklassificering.
- Det saknas formella dokument samt riktlinjer vilka avser styrning, genomförande, frekvens samt ansvarsfördelning av riskanalyser kopplade till IT- och informationssäkerhetsområdet.
- Det saknas formella riktlinjer som beskriver vilka typer av riskanalyser som skall genomföras samt hur dessa har en tydlig utgångspunkt i sekretess, integritet och tillgänglighet.
- Rutiner för riskanalys är inte implementerade för att säkerställa ändamålsenlig hantering av informationstillgångar i förhållande till lagar och förordningar såsom EU:s dataskyddsreform (EU 2016/679).

Informationsklassificering

Det finns både en riktlinje samt en vägledning för informationsklassificeringen. Båda dessa dokument är från 2017 och således inte uppdaterade sen den förra granskningen. Vägledningen är inte heller ett beslutat dokument. Det finns utöver dessa även ett dokument "Säkerhetsåtgärder baserade på informationsklassning", också det från 2017 och således inte reviderat sen den tidigare granskningen. Denna påvisar dock vilka IT-säkerhetsåtgärder som är relevanta baserat på utfallet av informationsklassificeringen.

Nuvarande material används ute i verksamheten vid informationsklassning, men vid intervjuer uppges att även informationssäkerhetssamordnare brukar bli involverad då